

Baş Harfleri "ALLAH'IN **R**AHMETİ"nin, "KULUN **C**ÜRMÜ"nün ve "ALLAH'IN **B**İRRİ(iyiliği)"nin
Remzi Olan Mübarek

RECEB-İ ŞERİF AYINDA

Suçumuzu İtiraf Ederek, Allah'ın Rahmetini ve Lütfunu Ummaktayız

BİRRULLÂH

CÜRMÜ'L-ABD

RAHMETULLAH

«اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبٍ وَشَعْبَانَ وَبَلِّغْنَا رَمَضَانَ»

"Ey Allah! Receb ve Şaban'da Bize Berâketler İhsan Eyle ve
Bizi (Afiyetle) Ramazan'a Bâliğ Eyle" (Ahmed İbn-i Hanbel, et-Müsned, I/259)

ŞALVAR, CÜBBE ve SARIK GİBİ GİYSİLER SÜNNET OLUP

"HER NAMAZDA ZİNENİZİ TAKININ" EMRİNE DAHİLDİRLER

- Giyilmesi Sünnet Olan Bazı Renkler
- Kıymetli Kumaşlar Giymek İsrâf ve Kibre Dahil Değildir
- Erkeklerin Başını Açık Gezmesi Mekruhtur

Ahmet Mahmut ÜNLÜ

DUALAR VE ZİKİRLER

- Receb-i Şerif Ayının Zikirleri, Namazları, Reğâib Namazı,
- Her Türlü Kötülükten Koruyan Ayet-i Kerimeler
- Er-Rakîb İsmi Şerifinin Manaları ve Havassı

- Kötü Huylardan Kurtulma Duası
- Eshab-ı Kehf'in İsimleri ve Bereketleri
- Receb Ayına Mahsus Hacet Namazı

Ahmet Mahmut ÜNLÜ

İSLAM VE ŞERİAT KAVRAMLARI / Resül BÖLÜKBAŞ

İSLAM FIKHINDA EŞLERİN BİRBİRLERİ ÜZERİNDE OLAN HAKLARI

Hüsamettin VANLIOĞLU Başkanlığında Fıkıh Kurulu

HASTALIKLAR BULAŞMAZ / Prof. Dr. Volkan TUZCU

KUR'AN'DAN BAŞKA BİR DE FÂTİMA MUSHAFI MI VAR? / Ali EREN

KADİR MISIROĞLU İLE İSLAM ÜMMETİNİN DÜNÜ VE BUGÜNÜYLE ALAKALI BİR MÜLÂKAT

EDİTÖRDEN

Rabbimize sonsuz hamd-ü senâlar olsun ki, üç ayların mânevî iklimine giriyoruz. Haklarında âyetler nâzil olan, hadisi şerifler vârid olan bu üç ayları, en güzel şekilde ihya etmeyi Rabbim cümlemize nasip eylesin.

İnşaallah 11 Mayıs Cumartesi günü, Üç Ayların müjdecisi olan Receb-i Şerif Ayı'na gireceğiz. Receb Ayı'nın ilk Cuma Gecesi de yani 16 Mayıs Perşembeyi, 17 Mayıs Cuma Gününe bağlayan gece, **Regâib** Gecesi idrak edeceğiz. O geceyi kesinlikle gafletle geçirmeyelim. Zira Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) bir hadisi şeriflerinde şöyle buyuruyor:

“Sakin ola Receb'in ilk Cuma gecesinden gaflet etmeyin. Çünkü o geceyi melekler “Regâib” diye tesmiye ederler.”

Regâib ne demektir?

Atâ, ihsan, bahşış demektir. O gece, yüce hîbeler gecesidir. Allah'ın kullarına ihsânı ve rahmeti çok büyük olduğundan o geceye **Regâib** dendi. Mevlâ Teâlâ o gece Habîbinin hürmetine, mümin kullarına rahmetini lütfunu ve inâyetini, adeta yağdırırcasına bol bol ihsân edecek. Rabbim cümlemizi istifade edenlerden eylesin.

Regâib gecesiyile alakalı olarak rivayet edilir ki:

Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) o gece ana rahmine intikal etmiş, yaratıldığı tertemiz nutfesi babası Abdullah'ın sulbünden, Vehb'in kerimesi Hz. Amine'nin sadefine o gece intikal etmiştir. Böylece babasının alnındaki nur, annesi Amine'nin alnına geçmiştir.

Allâh-u Teâlâ, Receb Ayı'nın ilk Cuma Gecesi Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)i, annesi Amine'nin karnında halk etmeyi murad ettiği zaman, cennetin bekçisi Rıdvan'a “Firdevs kapılarını açmasını” emretti. Cibril-i Emin yüksek sesle:

Ey Hamele-i Arş! Ey Sidre Ehli! Ey Cennet ve Sema Ehli! Hiç şüphesiz Hz. Allah beldelerin ziyası, Nebilerin sonuncusu Ahmed, Muhammed, Tâhâ ve Yâsin (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) isimleri ile müsemma, müjdeleyici, korkutucu ve Emin olan Zâtı yaratmakla va'dini yerine getirdi. O, Allah'ın izniyle şimdi ruhlar âleminden şahıslar fezasına geldi. O

inci, saadet ve felah ile Vehb'in kızı Amine'nin sadefine bırakıldı, diye nida etti.

Melekler bu müjdeyi duyunca Allah'a hamd-ü senâ ettiler. Bu haberi birbirlerine sevinç ve sürûr içinde müjdelediler. Sonra nur perdeleri kaldırıldı. Cenâb-ı Hak, Habîbinin gelmesi şerefine Melâike-i kirâm'a özel olarak tecelli buyurdu ve melekler Zülcelâlin Tecellisi ile müşerref oldular.

Kâb-u'l-Ahbar (Radiyallahu Anh) der ki:

“O gece (Efendimizin ana rahmine intikal ettiği Regâib gecesi) dünyadaki putlar tersine çevrilmiş olarak sabahladı. Kureyşliler o vakit şiddetli bir kıtlık ve darlık içindeydiler. O gecedan sonra yeryüzü yeşerdi, ağaçlar meyveye durdu ve Mekke'ye her taraftan ticaret kafileleri gelmeye başladı. Annesinin Resûlüllah'a hamile kaldığı bu geceye “Fetih ve bolluk yılı” adı verildi.

Bizler de Rabbimizden Regâip Gecesi hürmetine isteyelim:

“Ya Rabbi! O gün Kureyş beldelerini nasıl yeşertip darlıktan kurtardıysan, o mübarek gece hürmetine bizdeki darlıkları, sıkıntı ve krizleri de izâle eyle! İşsiz ve aşsız olan, aç ve açıkta kalan hiçbir kimse bırakma!” Amin!..

Kıymetli Lâlegül Dergisi okurları;

Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem), Receb ayı girdiği zaman: **“Allahümme bârik lenâ fi Recebe ve Şa'ban ve bellignâ Ramazan / Allahım Receb ve Şaban Ayını bize mübarek kıl ve bizi Ramazan Ayına ulaştır.”** diye duâ ederdi. İnşaAllah bizler de bu duâyı dilimizden düşürmeyelim ve Ramazan-ı Şerif Ayına ulaşınca kadar adeta vird edinelim.

Şimdiden hepinizin Regâib Gecenizi tebrik eder, bizlere ve tüm İslâm Âlemine hayırlar getirmesini, darlıklardan ve sıkıntılardan kurtarmasını Rabbimden niyâz ederim.

Fi Emanillah!..

Lalegül Dergisi Adına
İmtiyaz Sahibi

Lalegül Yayıncılık ve Reklamcılık San. Tic. Ltd. Şti.

Genel Yayın Yönetmeni
Mustafa ÖZŞİMŞEKLER

Yayın Türü
Yerel, Süreli, Aylık

Basım Yeri
Promat Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Sanayi Mah. 1673. Sok. No: 34 34510
Esenyurt/İstanbul
0212 622 63 63 · Fax: 0212 605 07 98
www.promat.com.tr

Yurtiçi Abonelik Bedeli (Yıllık)
95 TL

Yurtdışı Abonelik Bedeli (Yıllık)
90 Euro

Abonelik için Banka Hesap Notları
Lalegül Yayıncılık Adına
Asya Katılım Bankası (İmsan Şubesi)

TL IBAN: TR79 0020 8001 8103 9966 8300 02
USD IBAN: TR52 0020 8001 8103 9966 8300 03
EURO IBAN: TR25 0020 8001 8103 9966 8300 04

Albarakatürk Katılım Bankası
(Bağcılar Şubesi)

TL IBAN: TR39 0020 3000 0184 9021 0000 01
USD IBAN: TR12 0020 3000 0184 9021 0000 02
EURO IBAN: TR82 0020 3000 0184 9021 0000 03

Posta Çeki Hesap Numaraları
(Merkez Adı: Başakşehir/Başakşehir)
TL: 10293172

Temsilci İrtibat
444 34 68

Abone Dağıtım
Lalegül Yayınları
Tel: 444 34 68

Adres
Lalegül Yayıncılık
Fevzi Çakmak Mah. Osman Gazi Cad.
2/1 Sokak No: 1/6
Tabya / Bağcılar/İSTANBUL
Tel: 444 34 68

Dergimizde yayınlanan yazıların, reklamların
sorumluluğu yazarına ve reklam
sahibine aittir.

ŞALVAR-CÜBBE VE SARIK GİBİ GİYSİLER SÜNNET OLUP "HER NAMAZDA ZİNİNİZİ TAKININ" EMRİNE DAHİLDİRLER AHMET MAHMUT ÜNLÜ	4
HIKEMİYYÂT HIKMETLİ SÖZLER	14
MENÂKİB KISSADAN HİSSELER	15
İSLAM VE ŞERİAT KAVRAMLARI RESÛL BÖLÜKBAŞ	16
PEYGAMBER EFENDİMİZİN SEVGİSİ ETRAFINDA BÜTÜNLEŞMEK MEHMET TALU	20
KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN, HÜRREM SULTAN VE ŞEHZADE MUSTAFA KEMAL ARKUN	28
BİR VELİYİ ANALIM MUHAMMED NASUHİ HAZRETLERİ	38
BİR ALİMİ TANIYALIM MAHMUD EFENDİ HAZRETLERİ'NİN ALİ HAYDAR EFENDİ HAZRETLERİN'DEN ÖNCE İNTİSAB ETMİŞ OLDUĞU GÜMÜŞHANEVİ MEŞAYİHİNDAN MAPSİNOLU HACI AHMED EFENDİ HAZRETLERİ 'NİN TERCEME-İ HALİ.....	39
DÜNYADA İSLAM ve TÜRK ESERLERİ İBN-İ TOLUN CAMİİ	44
KUR'ÂN'DAN BAŞKA BİR DE FÂTİMA MUSHAFI MI VAR? ALİ EREN	46

İSLAM FIKHINDA EŞLERİN BİRBİRLERİ ÜZERİNDE OLAN HAKLARI
HÜSAMETTİN VANLIOĞLU BAŞKANLIĞINDA FIKIH KURULU 52

ŞEFAAT YA RESÛLELLAH" DEMEK ŞİRK Mİ?
MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER 56

HESABIN HESABINI NE ZAMAN HESAPLAYACAĞIZ?
ALİ ULVİ UZUNLAR 62

HASTALIKLAR BULAŞMAZ
Prof. Dr. VOLKAN TUZCU 64

EDEBİYYAT
ŞİİRLERDEN SEÇMELER 66

SAĞLIKLI HAYAT
SIHHAT-Ü AFİYET 67

KADİR MISIROĞLU İLE İSLAM ÜMMETİNİN DÜNÜ VE BU GÜNÜYLE
ALAKALI BİR MÜLAKAT **68**

HEDİYELEŞMEK
ADEM ŞENER 76

NASIL BİR EVLİLİK
MEHTAP KAYAOĞLU 80

DUALAR VE ZİKİRLER
AHMET MAHMUT ÜNLÜ 82

Cübbeli Ahmet Hocafendinin 18 Nisan Perşembe Tarihinde Ahmet Yesevi Derneğinde Lübnan-Akkâr Müftüsü Üsame Rifai, Lübnan Külliyyetü's-Şerâ Üstadlarından Doktor Riyad Bazu ve Şerif Ebu Tallâl Hazaratının Huzurunda Yaptığı Konuşmadan Bir Kare

ŞALVAR-CÜBBE VE SARIK GİBİ GİYSİLER SÜNNET OLUP “HER NAMAZDA ZÎNETİNİZİ TAKININ” EMRİNE DAHİLDİRLER

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

Bizlere “Her namazda zînetinizi takının” (Arâf Sûresi:31'den) diye emir buyuran Allâh-u Te‘âlâ'ya hamd-ü senâdan, namazda sünnete uygun giyinmemizi emreden Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e ve bu sünnete riâyet eden âl-i ashâbına salât-ü selamdan sonra; şu bilinsin ki elli dört farzdan ikinci farz elbise giyinmek olup bu farz sadece avret yerlerini örtmekle ilgilidir ki bu husus geçen yazımızda işlenmişti. Bu yazımızda ise geçen ayki sözümüzü tutarak sizlere giysinin vâcip kısmından sonra sünnet ve zînetten ibaret diğer iki kısmını izah etmeye çalışacağız.

CÜBBE-ŞALVAR GIYİNMENİN SÜNNET OLUŞU

Namaz içinde de, namaz dışında da cübbe ve şalvar giymek Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in ve bütün peygamberlerin sünnetlerindedir.

Nitekim Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in Şam dokuması bir cübbe giydiği, sahâbe-i kirâmın da cübbe giydiklerine dâir sahih kaynaklarda birçok rivayet mevcuttur. Muğîre ibni Şu‘be (Radiyallâhu anh) şöyle anlatmıştır:

عَنْ مُغِيرَةَ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ كُنْتُ
مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ فَقَالَ يَا مُغِيرَةُ
خُذِ الْإِدَاوَةَ فَأَخَذْتُهَا فَاَنْطَلَقَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ حَتَّى تَوَارَى عَنِّي فَقَضَى حَاجَتَهُ، وَعَلَيْهِ جُبَّةٌ
شَامِيَّةٌ فَذَهَبَ لِيُخْرِجَ يَدَهُ مِنْ كُمَّهَا فَصَاقَتْ فَأَخْرَجَ
يَدَهُ مِنْ أَسْفَلِهَا فَصَبَّيْتُ عَلَيْهِ فَتَوَضَّأَ وَضُوءَهُ لِلصَّلَاةِ
وَمَسَحَ عَلَى خَفِّيهِ ثُمَّ صَلَّى

“Ben **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ile beraber bir yolculuktaydım, bana: ‘**Ey Muğîre! Su kabını al**’ buyurdu, ben de aldım.

Derken **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) yürüyerek benden gizlendi. Üzerinde Şam dokuması bir cübbe vardı, (abdest almak için) mübarek elini cübbenin kolundan çıkartmaya çalıştı, fakat yeni dar olduğu için elini cübbenin aşağı tarafından çıkardı. Ben de ona su döktüm, namaz için abdestini aldı, mestleri üzerine mesh yaptıktan sonra namaza durdu.” (Buhârî, Salât:6, no:356, 1/142)

Ebû Hureyre (Radıyallâhu Anh) şöyle anlatmıştır:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ دَخَلْتُ يَوْمًا السُّوقَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَلَسَ إِلَى الْبَزَّارِينَ فَاشْتَرَى سَرَاوِيلَ بَارَبَعَةَ دَرَاهِمَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَإِنَّكَ لَتَلْبَسُ السَّرَاوِيلَ قَالًا أَجَلٌ فِي لَسْفَرٍ وَالْحَضْرَ وَبِاللَّيْلِ وَالتَّهَارِفَانِي أَمَرْتُ بِالسَّرِّ فَلَمْ أَجِدْ شَيْئًا أَسْتَرُ مِنْهُ

“Bir kere **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ile beraber çarşıya çıkmıştım. Kendisi kumaşçıların yanına gidip dört dirheme bir şalvar satın aldı. O zaman ben: ‘**Ya Rasûlellâh! Sen şalvar giyiyor musun?**’ diye sorduğumda: ‘**Evet, seferde ve hazardous (memlekette ve yolculukta), gece-gündüz (daimâ giyerim). Çünkü ben örtünmekle emrolundum, ondan daha iyi örten bir şey bulamadım**’ buyurdu.” (Ebû Ya’lâ, el-Müsned, no:6162, 11/24,25; Taberânî, el-Mu’cemu’l-Evsat, no:6590, 7/308-309; Sîndî, Hâşiyetü’n-Nesâî, no:4606, 7/327)

İbni Abbâs (Radıyallâhu Anhümâ) şöyle anlatmıştır:

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ ثُمَّ أَتَى عَلِيَّ بْنَ أَبِي هُرَيْرَةَ فَقَالَ أَيُّ ثِيَابٍ هَذِهِ قَالُوا ثِيَابُ هَرَشِي قَالَكَا نِي أَنْظِرْ إِلَى يُونُسَ بْنِ مَتَّى عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى نَاقَةٍ حَمْرَاءَ جَعَدَةَ عَلَيْهِ جُبَّةٌ مِنْ صُوفٍ خَطَامُ نَاقَتِهِ حَلْبَةٌ وَهُوَ يُلَبِّي

“**Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) (Cuhfe yakınındaki) Herşâ tepesine geldiğinde: ‘**Bu hangi tepedir?**’ buyurdular. ‘Herşâ tepesi’ dediklerinde: ‘**Sanki ben şu anda Mettâ oğlu Yûnus** (Aleyhisselâm) **1, üzerinde yünden bir cübbe bulunduğu halde,**

yuları liftten olan sık etli kırmızı bir deve üzerinde (bu vâdiden geçerken) **telbiye getiriyorken görür gibiyim**’ buyurdu.” (Müslim, İmân:76, no:439, 1/105)

Abdullâh ibni Mes‘ûd (Radıyallâhu anh)dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى كَانَتْ عَلَيْهِ جُبَّةٌ صُوفٍ وَكِسَاءٌ صُوفٍ وَسَرَاوِيلُ صُوفٍ

“**Musa** (Aleyhisselâm) **Allâh ile konuştuğu gün üzerinde yünden bir cübbe, yün elbise ve yün şalvar vardı.**” (Hâkim, el-Müstedrek, no:76, 1/81)

İbni Abbâs (Radıyallâhu Anhümâ) **Âdem** (Aleyhisselâm) ın cennetten indirilişiyle ilgili kıssa sırasında şöyle anlatmıştır:

“**Allâh-u Te‘âlâ Âdem** ve **Havvâ**’nın elbisesiz kaldıklarını görünce, ona cennetten indirdiği sekiz çift arasından koçu kesmesini emretti. **Âdem** (Aleyhisselâm) koçu tutup kesti. **Havvâ** (Aleyhisselâm) ise onun yünlerini eğirip eşiyile birlikte onu dokudu. **Âdem** (Aleyhisselâm) ilk olarak kendisine bir cübbe dokudu, **Havvâ** (Aleyhisselâm)a da bir elbise ve bir başörtü dokudu, ikisi de dokuduklarını giydiler.” (İbni Sa‘d, et-Tabak ‘tü’l-Kübrâ, 1/36; Süyûtî, ed-Dürru’l-mensûr, 1/309)

“**Fetâvâ-i Hindiyye**” isimli müteber eserin “**Kerâhiyye**” bahsinde zikredildiğine göre; yamalı ve sert kumaştan elbiseler giymek İslâm’ın sünnetindendir. Şalvar giymek de sünnettir, erkekler için de, kadınlar için de en örtücü giysidir.

SARIK SARMANIN FAZİLETİ

Ali el-Kârî (Rahimehullâh)ın “**el-Mak‘letü’l-azbe fi’l imâme ve’l azebe**” isimli risalesinde zikredildiğine göre; sarıkla namaz kılmak da, Arâf Süresi’nin 31. âyet-i kerîmesinde:

“**Ey Âdemoğulları! Her secde vaktinde** (namaz kılacağınız veya tavaf yapacağınız zaman avret yerlerinizi örtecek) **elbisenizi alı**(p giyini)**n**” emredilen zinet takınma emrine dahildir.

Birçok hadis-i şerîf ve rivayetlerde **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in sarık sardığı, mânen müt-evâtir olmaya yakın derecede sâbit olmuştur.

Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in, ümmetini sarık sarmaya teşvik ettiği de meşhurdur. Bu konudaki hadislerin farklı farklı yollardan rivayet edilmiş olması, sarık sarmanın sahih bir sünnet olduğu hususunu ifade etmektedir.

Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in bazen sırf takkeyle durduğu hakkındaki rivayet ise, sıcak ve benzeri bir zarüretten dolayı veya evinde istirahat halindeyken yahut da sahabe-i kirâm arasında sarıksız durmanın da caiz olduğuna işaret için olmuş olabilir ki, bütün bunlar namazın dışındaki hallerdir.

Fakih **Ebû Ca 'fer, Tahtâvî, Zeyla'î** ve **Ali el-Kârî** (Rahimehümlâh) gibi fukahâ-i izâmın beyanları vechile; erkeğin peştamal, fistan ve sarıktan ibaret, kadının da fistan, başörtüsü ve dondan ibaret üç elbiseyle namaz kılması müstehaptır. (Hâşiyetü't-Tahtâvî, 2/206; el-Muhtu'l-burhânî, 2/56, 67; Tebyinü'l-hak'ik, 2/287; Fethu bâbi'l-inâye, 1/370)

İmâm-ı Velvâlicî (Rahimehullâh)ın beyanı vechile; baş ortasını açık bırakıp etrafına sarık döndürmek mekruhtur. Böyle yapmak namaz dışında da mekruhtur. (el-Fetâve'l-Hindiyye, 3/375)

Burada yeri gelmişken, sarığın ve sarıkla namaz kılmanın faziletine dair bazı hadîs-i şerîfleri nakledelim:

Amr ibni Hureys (Radiyallâhu Anh) şöyle demiştir:

عَنْ عَمْرِو بْنِ حُرَيْثٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْمِنْبَرِ وَعَلَيْهِ عِمَامَةٌ سَوْدَاءٌ قَدْ أَرَّخِيَ طَرَفَيْهَا بَيْنَ كَتِفَيْهِ

“Sanki (şu anda) **ben Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)i, uçlarını omuzları arasına sarkıttığı siyah bir sarıkla minber üzerinde görür gibiyim.” (Müslim, Hacc:84, no:1359/453, 2/990; Ebû Dâvûd, Libâs:24, no:4077, 2/452; Nesâî, Ziyet:110, no:5361, 8/601; İbni Mâce, Cihâd:22, no:2821, 2/942)

İbni Ömer (Radiyallâhu Anhumâ) şöyle anlatmıştır:

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا أَنَّهُ قَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ سَرِيَّةً وَأَمَرَ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَلَيْهَا وَعَقَدَ لَهُ لَوَاءً فَقَالَ خُذْهُ بِسِمِّ اللَّهِ وَبِرَكْتَيْهِوَعَلَى عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عِمَامَةٌ مِنْ كَرَابِيسٍ مَضْبُوعَةٍ بِسَوَادٍ فَدَعَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَلَّ عِمَامَتَهُ ثُمَّ عَمَّمَهُ بِيَدِهِ وَأَفْضَلَ عِمَامَتَهُ مَوْضِعَ أَرْبَعِ أَصَابِعٍ فَقَالَ هَكَذَا فَاعْتَمَّ فَإِنَّهُ أَحْسَنُ وَأَجْمَلُ

“**Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) bir seriyye gönderirken **Abdurrahman ibni Avf** (Radiyallâhu Anh) 1 emir tâyin etti ve ona bir sancak vererek: ‘**Bunu, Allâh’ın ismiyle ve bereketiyle al**’ buyurdu.

O sırada **Abdurrahman ibni Avf** (Radiyallâhu Anh) ın başında siyah boyalı pamuklu kalın bezden bir sarık vardı. Sonra onu yanına çağırarak sarığını çözdü ve eliyle sarığını bağladı, dört parmak kadar da sarkıttı ve: ‘**İşte böylece sarık sar. Çünkü şüphesiz bu daha güzeldir ve daha hoştur**’ buyurdu.” (Beyhâkî, es-Sünenü'l-Kübrâ, no:13065, 6/590)

Ali (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ أَمَدَّنِي يَوْمَ بَدْرٍ وَحُنَيْنٍ بِمَلَائِكَةٍ يَعْتَمُونَ هَذِهِ الْعِمَامَةَ إِنَّ الْعِمَامَةَ حَاجِرَةٌ بَيْنَ الْكُفْرِ وَالْإِيمَانِ

“Şüphesiz ki **Allâh Bedir ve Huneyn günü bana şu sarığı saran meleklerle yardım etti. Muhakkak ki sarık, kâfirlikle iman arasında** (duran ve kâfirliğe mâni olan) **bir engeldir.**” (Ebû Dâvûd et-Tayâlesî, el-Müsned, no:154, sh:23; Ali el-Müttaki, Kenzü'l-ummâl, no:41139, 15/306)

Câbir (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَعْتَانِ بِعِمَامَةٍ خَيْرٌ مِنْ سَبْعِينَ رَكْعَةً بِلَا عِمَامَةٍ

“**Sarıkla kılınan iki rekat namaz, sarıksız kılınan yetmiş rekattan üstündür.**” (Deylemî, Müsnedü'l-Firdevs, no:3233, 2/265; Ali el-Müttaki, Kenzü'l-ummâl, no:41138, 15/306; Muhammed Osmân Mirğânî, Tâcü't-tefâsîr, 1/312)

Meymûn ibni Mihrân (Radiyallâhu Anh) şöyle anlatmıştır:

عَنْ مَيْمُونِ بْنِ مِهْرَانَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ دَخَلْتُ عَلَى سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ فَحَدَّثَنِي وَحَدَّثَنِي مَلِيًّا ثُمَّ التَفَتَ إِلَيَّ فَقَالَ يَا أَبَا أَيُّوبَ أَلَا أَخْبَرُكَ بِحَدِيثٍ تُحِبُّهُ وَتَحْمِلُهُ عَنِّي وَتُحَدِّثُ بِهِ قُلْتُ بَلَى قَالَ

دَخَلْتُ عَلَيَّ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ وَهُوَ
يَتَعَمَّمُ فَلَمَّا فَرَغَ التَّفْتِ إِلَيَّ فَقَالَ أَتَحِبُّ الْعِمَامَةَ قُلْتُ
بَلَى قَالَ فَأَحْبِبْهَا وَأَعْرِبْهَا تُجَلَّ وَتَوْفَّرَ وَتُكْرَمَ وَلَا
يَرَاكَ الشَّيْطَانُ إِلَّا وَلَّى سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ صَلَاةً تَطُوعًا أَوْ فَرِيضَةً بِعِمَامَةٍ تَعْدِلُ
خَمْسًا وَعِشْرِينَ صَلَاةً بِلَا عِمَامَةٍ وَجُمُعَةً بِعِمَامَةٍ
تَعْدِلُ سَبْعِينَ جُمُعَةً بِلَا عِمَامَةٍ أَيُّ بُنَيَّ اعْتَمَّ فَإِنَّ
الْمَلَائِكَةَ يَشْهَدُونَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ مُعْتَمِينَ فَيَسْلَمُونَ
عَلَى أَهْلِ الْعِمَامَةِ حَتَّى تَغِيبَ الشَّمْسُ

“Bir kere ben **Abdullâh ibni Ömer** (Radiyallâhu Anhümâ)nın oğlu **Sâlim**’in yanına girdiğimde uzun uzun konuştuk, sonra bana dönerek: ‘Ey **Ebû Eyyûb!** Ben sana çok seveceğin ve benden nakledeceğin bir hadis haber vereyim mi?’ dedi.

Ben: ‘Buyur’ deyince şöyle anlattı: ‘Bir defasında ben babam **Abdullah ibni Ömer ibni Hattâb**’ın yanına girdiğimde o sarık sarıyordu. Bitirince bana dönerek: ‘Sarığı seviyor musun?’ diye sordu. Ben: ‘Tabi seviyorum’ deyince o: ‘Sarığı çok sev ve onu güzel sar ki, heybetli olasın, hürmet göresin, değer kazanasın ve şeytan seni gördüğünde mutlaka kaçınsın. Çünkü ben **Rasûlül-lâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)i:

‘Sarıkla kılınan nafîle veya farz namaz, sarıksız kılınan yirmi beş namaza denktir, sarıkla kılınan bir cuma, sarıksız kılınan yetmiş cumaya denktir. Ey oğulcağızım! Sarık sar, çünkü melekler cumaya sarıklı olarak katılırlar ve güneş kayboluncaya kadar sarıklılara selam verirler’ buyururken işittim’ dedi.” (İbni Asâkir, Târîhu Medîneti Dimesşk, no:4399, 37/354-355; Ali el-Müttaki, Kenzü’l-ummâl, no:41139, 15/306)

Rükâne (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte **Rasûlül-lâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ رُكَانَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَتَيْتُمُ الْمَسَاجِدَ فَأَتَوْهَا مُعَصِّبِينَ فَإِنَّ الْعِمَامَةَ تَبْجَانُ الْمُسْلِمِينَ فِي رِوَايَةٍ مِنْ سَيِّمَاتِ الْمُسْلِمِينَ

عَنْ رُكَانَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَتَيْتُمُ الْمَسَاجِدَ فَأَتَوْهَا مُعَصِّبِينَ فَإِنَّ الْعِمَامَةَ تَبْجَانُ الْمُسْلِمِينَ فِي رِوَايَةٍ مِنْ سَيِّمَاتِ الْمُسْلِمِينَ

كُورَةَ يُدَوِّرُهَا عَلَى رَأْسِهِ نُورًا

“Takke üzerine sarılan sarık, bizimle müşrikler arasında ayırımdır. (Sarık saran kişiye) başına doladığı her dolamaya karşılık kıyamet günü bir nur verilecektir.” (Münâvi, Feyzu’l-Kadir, no:5725, 4/515; Ali el-Müttaki, Kenzü’l-ummâl, no:41134, 15/305)

Mu‘âz (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlül-lâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ مُعَاذِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْعِمَامَةُ تَبْجَانُ الْعَرَبِ فَأَعْتَمُوا تَزْدَادُوا حِلْمًا وَمَنْ اعْتَمَّ فَلَهُ بِكُلِّ كَوْرٍ حَسَنَةٌ فَإِذَا حَطَّ فَلَهُ بِكُلِّ حَطَّةٍ حَطُّ حَطِيئَةٍ

“Sarıklar Araplar’ın taçlarıdır, o halde sarık sarın ki ağır başlılığınız artsın. Sarık sarana her dolmasına karşılık bir sevap vardır. Sarığı çözerken de her çözüye karşılık bir hata silinir.” (Ali el-Müttaki, Kenzü’l-ummâl, no:41146, 15/307-308)

Hâlid ibni Ma’dân (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlül-lâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ خَالِدِ بْنِ مَعْدَانَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَكْرَمَ هَذِهِ الْأُمَّةَ بِالْعَصَائِبِ وَالْأَلْوِيَةِ وَمَا زُرْتُمْ مَسَاجِدَكُمْ وَلَا قُبُورَكُمْ بِشَيْءٍ أَحَبَّ مِنَ الْبَيَاضِ

“Şüphesiz Allâh-u Te‘âlâ bu ümmete sarıklarla ve sancaklarla değer vermiştir. Siz ne mescitlerinizi, ne de (öldüğünüzde) kabirlerinizi beyazdan daha sevgili bir şeyle ziyaret edemezsiniz.” (Ali el-Müttaki, Kenzü’l-ummâl, no:41145, 15/307)

Ali (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlül-lâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَتَيْتُمُ الْمَسَاجِدَ فَأَتَوْهَا مُعَصِّبِينَ فَإِنَّ الْعِمَامَةَ تَبْجَانُ الْمُسْلِمِينَ فِي رِوَايَةٍ مِنْ سَيِّمَاتِ الْمُسْلِمِينَ

“Mescidlere geldiğiniz zaman, başınızı sarıkla kapatarak gelin. Şüphesiz ki sarıklar Müslümanların taçlarıdır.”

Diğer bir rivayette ise: “**Müslümanların alametlerindedir.** (Taç padişahların tanıtıcı nişanı olduğu gibi, sarık da Müslümanların tanıtıcı vasfıdır.)” (Muhammed Osmân Mîrğani, Tâcü't-tefâsîr, 1/312; Münâvi, Feyzu'l-Kadir, no:30, 1/89; Ali el-Müttaki, Kenzü'l-ummâl, no:41143, 15/307; Nebhâni, el-Fethu'l-kebir, no:46, 1/27)

“**Keşfü'l-ğumme**” isimli eserde zikredildiği üzere: “**Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) namazda başın takke ve sarıkla örtülmesini emrederdi ve namazda başı açmayı yasaklardı.” (Muhammed Osmân Mîrğani, Tâcü't-tefâsîr, 1/312)

GIYİNİLMESİ SÜNNET OLAN BAZI RENKLER

Ulemânın beyanına göre beyaz, siyah ve yeşil giymek sünnettir.

Nitekim **Ebu'd-Derdâ** (Radiyallâhu Anh) dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحْسَنَ مَا زُرْتُمْ اللَّهُ بِهِ فِي قُبُورِكُمْ وَمَسَاجِدِكُمْ الْبَيَاضُ

“(Öldüğünüzde kefenlenerek) **kabirlerinizde ve mescitlerinizde Allâh'ı kendisiyle ziyaret ettiğiniz şeylerin en güzeli beyazdır.**” (İbni Mâce, Libâs:4, no:3568, 2/1181; Süyûtî, ed-Dürü'l-mensûr, 6/367)

“**Mecma'u'l-Enhur**” da zikredildiği üzere; beyaz giymek müstehaptır, çünkü bu hususta hadîs-i şerifler vâridir.

Yine böylece **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) in Mekke Fethi günü siyah cübbe ve siyah sarık giydiği rivayet edilmiştir. Mavi giymekte de bir sakınca yoktur, yeşil giymek de sünnettir.

KIYMETLİ KUMAŞLARDAN ELBİSE GIYINMEK İSRAF VE KİBRE DAHİL DEĞİLDİR

İmkânı geniş olanların kıymetli kumaşlardan elbise giymeleri israf ve kibre dahil olmayıp, aksine sünnet ve müstehaptır.

Nitekim **Ebu'l Ahvas**, babasının (Radiyallâhu Anhümâ) şöyle anlattığını nakletmiştir:

عَنْ أَبِي الْأَخْوَصِ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي ثَوْبٍ دُونَ فَقَالَ أَلَا مَالٌ قَالَ نَعَمْ، قَالَ مَنْ أَيِّ الْمَالِ قَالَ قَدْ آتَانِي اللَّهُ مِنَ الْإِبِلِ وَالْغَنَمِ وَالْخَيْلِ وَالرَّقِيقِ قَلْبًا إِذَا آتَاكَ اللَّهُ مَالًا فَلْيُرْ أَثْرَ نِعْمَةِ اللَّهِ عَلَيْكَ وَكَرَامَتِهِ

“Bir kere **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) in yanına basit bir elbiseyle geldiğimde bana: “**Senin malın var mı?**” diye sordu. Ben: ‘Evet’ deyince, o: ‘**Hangi maldan?**’ buyurdu. Ben: ‘**Allâh** bana develer, koyunlar, atlar ve köleler verdi’ deyince o: ‘**Allâh sana mal verdiği zaman, Allâh'ın senin üzerindeki nimetinin ve ikramının eseri görün-sün**’ buyurdu.” (Ebû Dâvûd, Libâs:17, no:4063, 2/449)

Abdullâh ibni Mes'ûd (Radiyallâhu Anh) dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَدْخُلُ النَّارَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ إِيْمَانٍ وَلَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ كِبْرٍ فَقَالَ رَجُلًا رَسُولُ اللَّهِ إِيْتِي لِيُعْجِبَنِي أَنْ يَكُونَ ثَوْبِي غَسِيلًا وَرَأْسِي دَهِيْنًا وَشِرَاكُ نَعْلِي جَدِيْدًا وَذَكَرَ أَشْيَاءَ حَتَّى ذَكَرَ عِلَاقَةَ سَوْطِهِ أَفَمِنْ الْكِبْرِ ذَاكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَا ذَاكَ الْجَمَالُ إِنَّ اللَّهَ جَمِيْلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ وَلَكِنَّ الْكِبْرَ مَنْ سَفِهَ الْحَقَّ وَازْدَرَى النَّاسَ

Sehl ibni Hanzaliyye (Radiyallâhu Anh) dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ سَهْلِ بْنِ الْحَنْظَلِيَّةِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنْ كُنْتُمْ قَادِمُونَ عَلَى إِخْوَانِكُمْ فَأَصْلِحُوا رِحَالَكُمْ وَلِبَاسَكُمْ حَتَّى تَكُونُوا فِي النَّاسِ كَأَنَّكُمْ شَامَةٌ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَا يُحِبُّ الْفُحْشَ وَلَا التَّفَحُّشَ

“**Şüphesiz ki siz kardeşlerinizin yanına geliyorsunuz, o halde siz eşyanızı ve elbisenizi o kadar düzeltin ki, insanlar arasında (yüzde**

veya vücutta bulunan) **bir ben gibi** (belirgin ve temizliğinizle tanınır bir halde) **olun**.

Şüphesiz ki Allâh Azze ve Celle kötü konuşmayı, kötü davranışı, özellikle de bunu kasten yapmayı sevmez. (Basit giyinmek ve kirlipaslı gözükmek de çirkin davranış mefhumuna dahildir, oysa Allâh güzeldir, güzeli sever.)” (Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, no:17624, 29/164; Ebû Dâvûd, Libâs:28, no:4089, 2/455-456; Azimâbâdi, Avnü'l-ma'bûd, 11/149)

Cündeb ibni Mekîs (Radyallâhu Anh) şöyle demiştir:

عَنْ جُنْدَبِ بْنِ مَكِيثٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَدِمَ الْوَفْدَ لَبَسَ أَحْسَنَ ثِيَابِهِ وَأَمَرَ عَلَيْهِ أَصْحَابَهُ بِذَلِكَ

“Bir heyet geldiğinde Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) en güzel elbiselerini giyerdi ve zengin ashâbına da bunu emrederdi.” (İbni Sa'd, et-Tabk'tü'l-kübrâ, 4/346; Süyûtî, ed-Dürü'l-mensûr, 6/368)

Süs için yelek, hırka ve benzeri kıyafetlerin ve pahalı kıyafetlerin giyilmesi de İslam'da kınanmış bir şey değildir. Hatta teşvik edilmiştir. Nitekim **Amr ibni Şu'ayb**'ın, babası vasıtasıyla dedesinden (Abdullâh ibni Amr'dan) (Radyallâhu Anhüm) rivayet ettiği bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ يَرَى أَثَرَ نِعْمَتِهِ عَلَى عَبْدِهِ

“Şüphesiz ki Allâh, nimetinin eserini kullunun üzerinde görmeyi sever.” (Tirmizî, Edeb:54, no:2819, 5/123-124; Muhammed Osmân Mirgâni, Tâcü't-tefâsîr, 1/312)

Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in otuz deveye satılan bir hulle giydiği rivayet edilmiştir. (Muhammed Osmân Mirgâni, Tâcü't-tefâsîr, 1/312)

“**Âlûsî Tefsîri**”nde zikredildiği üzere; **İmâm-ı Muhammed el-Bâkır** (Radyallâhu Anh)a nispet edilen bir görüşe göre; âyet-i kerîmedeki ziynet, süslenme elbisesidir.

Nitekim rivayet olunduğu üzere; **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in torunu **Hasen** (Radyallâhu Anh)

namaza kalkacağı zaman en yeni elbisesini giyerdi. Bir kere ona: “Ey **Rasûlüllâh**'ın oğlu! Niye en yeni elbisesini giyiyorsun?” diye sorulduğunda: “Şüphesiz **Allâh-u Te'âlâ** güzeldir, güzelliği sever. Ben de **Rabbim** için süsleniyorum. O: ‘Her namaz ânında süsünüzü takının’ buyuruyor, bu nedenle ben de elbiselerimin en güzelini giyinmeyi seviyorum” diye cevap verdi.

Taberânî (Rahimehullâh)ın, **Katâde** (Radyallâhu Anh) vasıtasıyla **Muhammed ibni Sîrîn** (Radyallâhu Anh) dan nakline göre; meşhur sahâbî **Temîm-i Dârî** (Radyallâhu Anh) bin dînâra bir kaftan satın almıştı ve namazlarını onunla kılardı. (Taberânî, el-Mu'cemu'l-Kebîr, no:1248, 2/49)

“**Rûhu'l-beyân Tefsîri**”nde zikredildiğine göre; **Şeyhü'l-İslâm Hâherzâde** (Rahimehullâh): “Namaz halinde en güzel elbiseleri giymenin müstehap olduğuna bu âyet-i kerîme delalet etmektedir” demiştir. Demek ki; avret yerini örtecek kadar elbise giymek vâcip, güzel elbise giymekse sünnettir.

Ebû Hanîfe (Rahimehullâh) gece namazı için entâri, sarık, cübbe ve şalvardan ibaret bir takım elbise seçmişti ki, bunun değeri bin beş yüz dirhemdi. O her gece bunları giyinir ve: “**Allâh** için süslenmek, insanlar için süslenmekten evlâdır” derdi.

“**Şir'atü'l-İslâm**”da zikredildiğine göre; kişi elbise giyerken nefsanî hazlarını göz önünde bulundurmamalı, ancak avretini örtmeye, bedeninde bulunan ayıpları kapatmaya ve ehl-i İslâm'ın sevgisini kazanmak için süslenmeye niyet etmelidir.

Zîrâ bu niyetle giyinmek, akıllı bulanıklıklardan arındırıp nurlandırır, o derece ki, bu tasfiye sâyesinde nefsin arzularından ve hazlarından hiçbir şey ona bulaşamaz. Üstelik bu niyet sebebiyle sevap da kazanır. Bu yüzden: “Niyetsiz olan işler hayvânî işlerdir!” denilmiştir.

Demek ki, akıllı kişi himmetlerini (kasıt ve niyetlerini) o derece derli toplu bir hale getirecektir ki, **Allâh-u Te'âlâ**'dan başkasının bahsi iç âlemine yol bulamayacaktır.

“**Sâvî Tefsîri**”nde zikredildiğine göre; bazı ulemâ takva libasının, zühd ve takva ehlinin giydiği yün ve kalın giyecekler olduğunu söylemişlerdir.

Bazıları buna dayanarak zühd ve tasavvufu sadece yün ve eski giymekten ibaret sanmışlarsa da bu doğru değildir. Oysa bu âyet-i kerîmeden, süslü elbiseler giymenin İslam'da kınanmış bir şey olmadığı anlaşılmaktadır. Ama bundan maksat; şeriata muhâlif olmayan giysilerdir ki bu da, iftihar ve kendini beğenme gibi kötü niyetlerden uzak olma kaydıyla.

Gerçi velilik taslamak ve sadaka toplayabilmek için fakir görünme gibi bozuk niyetlerden arınmış olmak şartıyla ve temiz olmak kaydıyla eski püskü giyinmek de zemmedilen bir şey değildir. Demek ki burada ne giyinildiğine değil de, ne niyetle giyinildiğine itibar edilir.

Meşâyih'tan bazısı ne güzel buyurmuştur:

لَيْسَ التَّصَوُّفُ لُبْسُ الصُّوفِ وَالْخَلْقِ
بَلِ التَّصَوُّفُ حُسْنُ السَّمْتِ وَالْخَلْقِ
فَالْبُسُ مِنَ اللَّبِيسِ مَا تَخْتَارُ أَنْتَ وَقُمْ
جُنْحَ الظَّلَامِ وَأَجِرِ الدَّمَاعَ فِي الْعَسَقِ
فَرُبَّ لَابِيسِ الدِّيَبِاجِ مُشْغَلُهُ
حُبُّ الَّذِي خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ
وَكَمْ فَتَى لَابِيسِ اللَّخَيْشِ تَحْسَبُهُ
نَاجٍ وَذَلِكَ عِنْدَ الْعَارِفِينَ شَقِي
فَإِنَّ ذَلِكَ لَمْ يَحْجُبْهُ مَلْبَسُهُ
وَذَا مَعَهُ اللَّبِيسُ مَأْسُورٌ فَلَمْ يُفِيقْ

*“Tasavvuf, yün ve eski giymek değildir,
Bilakis tasavvuf güzel huy ve ahlâktır.*

*Elbiseler içinden beğendiğini giyin ama,
Karanlık bastığında kalk da gece gözyaşı akıt.*

*Nice atlas giyen vardır ki,
insanı bir pıhtıdan yaratanın,
Aşkı onu zevklerden alikoymaktadır.*

*Nice kalın giyinen genç vardır ki,
Sen onu kurtulmuş sanırsın,
Halbuki ârifler katında o şakîdir.*

*Çünkü giydiği onu zikirden engellememiştir,
Diğeri ise elbisesine rağmen ayılmamış bir esirdir!”*

Gerçekten bu söz yerli yerindedir. Nitekim **Ebû Hureyre** (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى صَوْرِكُمْ وَأَمْوَالِكُمْ وَلَكِنْ يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ وَأَعْمَالِكُمْ

“Şüphesiz Allâh sizin sûret (görünüş)lerinize ve mallarınıza bakmaz velâkin kalplerinize ve amellerinize bakar.” (Müslim, Birr:10, no:2564/34, 4/1987; İbni Mâce, Zühd:9, no:4143, 2/1388; Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, no:7832, 3/129)

Hal böyle olunca, insanın zâhirini sâlih amellerle, bâtını da ihlâs ile güzelleştirmeye çalışması lazımdır, zira insanda **Allâh-u Te‘âlâ**'nın nazar ve tecellîsinin mahalli kalptir. Bundan dolayı **Ârif-i Bekrî** (Kuddise Sirruhü):

إِلَهِي زَيْنٌ ظَاهِرِي بِأَمْتِئَالٍ مَا أَمَرْتَنِي بِهِ وَنَهَيْتَنِي عَنْهُ
وَزَيْنٌ سِرِّي بِالْإِسْرَارِ وَعَنِ الْأَغْيَارِ فَصْنُهُ

“İlâhım! Zâhirimi bana emrettiğin ve beni nehyettiğin şeylere riâyetle süsle. Sırrımı da, ihlâs ile tezyîn eyle ve Senden başka her şeyden muhafaza eyle” diye Allâh-u Te‘âlâ'ya münâcâta bulunmuştur.

“Mişkâtü'l-mesâbih”de **Ebû Recâ** (Radiyallâhu Anh)ın şöyle dediği nakledilmiştir: Bir kere **İmrân ibni Husayn** (Radiyallâhu Anh) kenarları ipek kumaşlarla bezeli bir elbise giyinmiş olarak yanımıza çıktı ve: **“Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem):

عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ يَرَى أَثَرَ نِعْمَتِهِ عَلَى عَبْدِهِ

‘Şüphesiz ki Allâh nimetinin esde ise kıymetli bir hulle vardı.

Ferkad târizli bir tavırla, **Hasen** (Radiyallâhu Anh)ın elbisesine dokunmaya başlayınca **Hasen** (Radiyallâhu Anh) ona: ‘Niye benim elbiseye bakıyorsun? Benim elbisem cennet ehlinin libâsıdır, senin kıyafetin ise cehennem ehlinin giysisidir. Çünkü bana ulaşan ri-

vayete göre; cehennem ehlinin ekserisi kalın keçe gibi giysiler giyenlerdir' dedikten sonra: 'Zühdü elbiselerine, kibri de gönüllerine yerleştirmişler. Kendisine yemin edilen Zat'a yemin olsun ki; sizin birinizin giydiği bu değersiz elbiseyle kibretmesi, ipek giyenin pahalı kıyafetiyle kibrinden daha büyüktür' dedi.

Ali el-Kârî (Rahimehullâh) sözlerine şöyle devam etmiştir:

İşte Nakşibendiyye, Şâzeliyye ve Bekriyye tarikatlarına mensup büyüklerin izlediği yol budur. Nitekim onlar diğer sûfiyye gibi, yün vesâireden yapılma özel libaslara bağımlı kalmamışlardır. **Allâh-u Te'âlâ** bizi onların bereketleriyle ve niyetlerinde bulunan güzel maksatlarıyla faydalandırırın. Âmin!"

Ali el-Kârî (Rahimehullâh), **Muğîre ibni Şu'be** (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen:

عَنِ الْمُغِيرَةَ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَبِسَ جُبَّةً رُومِيَّةً ضَيِّقَةً الْكَمِينِ

"Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) **yenleri dar, Rum dokuması bir cübbe giymiştir**" (Mirk'tü'l-mefâtih, no:430S, 8/123) hadîs-i şerîfinin şerhinde şöyle demiştir:

"Kalın yün giymek câizse de, **İmâm-ı Mâlik** (Rahimehullâh) başkasını bulan için bunu mekruh görmüştür. Çünkü bu, insanı sofulukla meşhur eder, halbuki ameli gizlemek evlâdır.

İbni Battâl (Rahimehullâh)ın beyanına göre: 'Tevâzu yün giymeye münhasır değildir, ondan daha ucuz olan pamuk gibi kumaşların giyilmesiyle de bu hâsıl olabilir.'

Ben derim ki; **Beyhakî** (Rahimehullâh)ın **Ebû Hureyre** ve **Zeyd ibni Sâbit** (Radiyallâhu Anhümâ)dan rivayetine göre; **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) iki şöhretten; elbiselerin incesinden ve kalınından, yumuşağından ve sertinden, uzunundan ve kısasından nehyederdi. Demek ki doğrusu orta yollu gitmektir. İşte Nakşibendiyye sâdâtı katında seçilen tavır da budur." (Ali el-Kârî, Mirk'tü'l-mefâtih, no:430S, 4379, 8/124, 174-175)

İmâm-ı Mâlik (Rahimehullâh) bu konuyu şiire ne güzel dökmüştür:

حَسِّنْ ثِيَابَكَ مَا اسْتَطَعْتَ فَإِنَّهَا

زَيْنُ الرَّجَالِ بِهَا تُعْزُ وَتُكْرَمُ

وَدَعِ التَّخَشُّنَ فِي الثِّيَابِ تَوَاضِعًا

فَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ وَتَكْتُمُ

فَرَثَاتُ ثَوْبِكَ لَا يَزِيدُكَ رِفْعَةً

عِنْدَ الْإِلَهِ وَأَنْتَ عَبْدٌ مُجْرَمٌ

وَجَدِيدُ ثَوْبِكَ لَا يَضُرُّكَ بَعْدَ أَنْ

تَحْشَى الْإِلَهِ وَتَتَّقِي مَا يَحْرُمُ

"Gücün yettiği kadar elbiseni güzelleştir, çünkü o, Erkeklerin süsüdür ki, onunla hürmet görürsün.

Tevâzu yapayım diye kalın elbise giymeyi bırak, Allâh senin gizleyip sakladığımı bilmektedir.

Dağınık elbisen senin kıymetini artırmaz, Allâh katında sen suçlu bir kul olduktan sonra.

Yeni elbisen de sana zarar vermez, Allâh'tan korkup haramdan sakındıktan sonra"

(Allâme Safûri, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/123)

ERKEKLERİN BAŞI AÇIK GEZMESİNİN MEKRUH OLUŞU

Ulemânın beyanı vechile; Erkeklerin baş açık namaz kılmaları mekruhtur. Çünkü âyet-i kerîmede zikredilen ziyneti takınma emrine muhâlifdir.

Allâme **Muhammed Zâhid el-Kevserî** (Rahimehullâh)ın bu konudaki beyânlarını **"Makalât"** isimli eserinden naklen şöyle özetleyelim:

Bugünlerde özürsüz olarak baş açık namaz kılmanın hükmü çok sorulmaya başlandı, buna da sebep; iyiliği reddedip kötülüğü yaymayı şiar edinen ve Müslümanların cumhûrunun, halefinin selefinden miras alarak uyguladığı tatbikata karşı çıkmayı âdet haline getiren birtakım insanların belirmesi oldu. Bunlar küçük meseleleri büyütme ve büyük meseleleri küçültme hususunda Hâriciler'e en çok benzeyen kimseler oldular.

Konumuza gelecek olursak; hiçbir özrü olmaksızın baş açık halde namaz kılanın namazı,

diğer şartları ve rükünleri yerine getirmesi halinde sahihtir. Lakin hem sünnete muhâliftir, hem de asırlar boyu dünyanın farklı yerlerindeki bütün Müslümanların halefinin selefinden öğrenip uyguladığı amele terstir. Üstelik Ehl-i Kitâb'a benzeyiştir. Çünkü görüldüğü üzere onlar başları açık kılmaktadırlar. Bir de bu, her mescide girişte ve namaz ânında Müslümanlara emrolunan ziynet takınma emrini bir kenara bırakmaktır.

İmâm-ı Nâfi (Rahimehullâh) şöyle anlatmıştır: “Bir kere **İbni Ömer** (Radıyallâhu Anhümâ) beni bir elbise içerisinde namaz kılariken görünce: ‘Ben sana iki elbise giydirmedim mi?’ dedi.

Ben: ‘Evet’ deyince o: ‘Söyle bakayım, ben seni Medîne ehlinden birine göndersem (bir tarafın kapalı, bir tarafın açık vaziyette) tek elbiseyle gider misin?’ dedi. Ben: ‘Hayır’ deyince o: ‘Kendisi için süslenilmeyi en çok hak eden **Allâh-u Te‘âlâ** mıdır yoksa insanlar mıdır?!’ buyurdu.” (Kevseri, el-Mak‘lât, no:29, sh:135; Beyhâkî, es-Sünenü’l-Kübrâ, no:3272, 2/333; Serahsî, el-Mebsût, 1/34)

Fukahânın beyanlarından anlaşıldığına göre; bir kişinin hürmet ettiği kimselerin huzuruna çıkamayacağı kılıkla namaza durması mekruhtur. Müslümanların halefinin selefinden gördüğü âdete göre kişinin, hürmet ettiği şahısların yanına baş açık çıkmayacağı şüphesizdir. O halde baş açık namaz kılması da mekruh olur.

Mâverdî (Rahimehullâh) şöyle demiştir: “(Âyet-i kerîmede emredilen) ziyneti takınmak, en güzel giysilerle süslenmek demektir.”

Ebü Hayyân (Rahimehullâh): “Anlaşılan odur ki; ziynet, namaz ânında kendisiyle süslenilen şeylerdir. Avret yerini örten giysiler buna dahil olmaz, çünkü onlar zaten emrolunan şeylerdir” demiştir.

Bu söz gerçekten yerindedir. Buna göre ziynet mefhumunun, başı örtmeyi içine aldığı şüphe konusu değildir. İslâm’ın bidâyetinden bugüne kadar amel edilen şekil de budur.

Hiçbir zamanda ve hiçbir mekanda, hiçbir kimse Müslümanların namazlarında baş açık vaziyette saf

tuttuklarını görmemiştir. Bunu inkâr eden, delile dayanmaksızın boşu boşuna davayı sürdürmüş olur.

Demek ki; başı örtmeyi ziynet mefhumundan çıkartmaya çalışmak hiçbir delille desteklenmediği gibi, bilakis keyfe göre konuşmak olur. Çünkü ziynet tabirinin baş örtmeyi evleviyetle ihtiva ettiğinde hiçbir şüphe bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu, âyet-i kerîmede emrolunan bir şeydir.

Âyet-i kerîmenin sadece çıplak tavaf eden câhiliyet ehlini engelleme kastıyla indiğini göz önünde bulundurarak, bu emrin sadece avret yerlerini kapatmaya yönelik olduğunu düşünmek, istinbât ehlinin usûlünden uzaklaşmak olur ki, onlara göre itibar, sebebin hususiyetine (özel oluşuna) göre değil, lafzın umûmiyetine (genel oluşuna) göredir.

Bu yüzden tüm mezheplerin ulemâsının namazda takke, fistan ve peştamal gibi şeylerin giyilmesinin müstehap olduğu husûsunda ittifak ettikleri görülmektedir.

Seyyid Muhammed ibni Ca‘fer el-Kettânî (Rahimehullâh) “*ed-Di‘âme fi ahkâmi’l-imâme*” isimli eserinde bu konuyu inceden inceye ele almış ve **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in sarıklı ve sarıksız takke giymeye devam ettiğine delalet eden hadisleri ve ehl-i ilmin bu konudaki sözlerini zikretmiştir.

Artık baş örtme hususunda tevârüs edilen sünneti ve mütevâtir olan ameli hafife alıp Hristiyanlara benzeme tehlikesini önemsemeyen kişilerin iyi niyetli oldukları düşünülemez. Baş açmak ancak hac gibi hususi bir mekanda, hususi bir zamanda yapılan özel bir amelde yani ihram halinde meşrû kılınmıştır ki, diğer hiçbir ibadet buna kıyas edilemez.

“*Minyetü’l-musalli şerhi*”nde zikredildiğine göre; tevâzu ve huşû için baş açık kılmakta bir beis olmadığı söylenmekteyse de, bir şey hakkında: “Bunda beis yoktur” denmesi, onu yapmamanın daha uygun olduğuna delalet eder. Zaten huşû ve tezellül kalbe âit işlerden olduğuna göre, kişinin bunu dışa vurmaması daha uygun görülmüştür.

Huşû sahiplerinin efendisi olan **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in başı açık vaziyette namaz

kıldığına dair zayıf bir rivayet bile bulunmadığına göre, efdal olan davranış her hususta ona uymaktır.

Ayrıca Hristiyanların namazlarındaki âdetlerinin, baş açıklığı olduğu düşünülecek olursa, Ehl-i Kitab'a muhalefetle emrolunan bizlerin baş açık kılmamaya gayret etmesi gerektiği açıkça ortaya çıkmıştır.

Ehl-i Kitab'a benzemekten sakınan, İslâmî izzet ve dînî gayret sahibi olan âlimler, namaz dışında bile baş açık gezmeme hususunda büyük mücadele vermişlerdir.

Hicrî 1280 senesinde Rusların Kafkasya'yı istilâsı sonrasında Müslümanlar, hâkimlerin yanına girerken başlarını açmaya zorlanmışlar, Rabbânî bir âlim canından olma pahasına buna direnmiş, mahkeme başkanı olan hâkim de konuyu o zamanki din âlimlerinin yüksek meclisine bildirmiş, ulemânın görüşü bu gayretli âlimin doğruluğu noktasında birleşince, o bölgedeki Müslümanlar bu beladan kurtulmuşlardır.

İşte kâfirlere benzemekten sakınmak böyle bir izzet ve gayret gerektirir. Ama dinleri birleştirip eşit noktaya getirmeye ve aralarındaki engelleri kaldırmaya çağıran kişilerin âdetleri buna uymaz.

(Kevserî, el-Mak'lât, no:29, sh:135-137)

İbni Âbidîn (Rahimehullâh)ın "**Reddü'l-muhtâr**" isimli eserinde zikredildiğine göre; namazda başı örtmek o kadar önemlidir ki, eğer kişi takkeyi ve sarığı hafife alarak ve onları hakir görerek başını açarsa kâfir olur. Ancak sıcak diye veya başında bir ağırlık olmasın diye bunu yapıyorsa mekruhtur.

Namazda namaz dışı hareket son derece sakıncalı olduğu halde, takkesi düşen kişinin az bir hareketle onu geri alması daha faziletlidir. Ancak fazla hareket gerektiriyorsa, amel-i kesirle namaz bozulmasın diye bırakılır. (Haskefi, Reddü'l-muhtâr ale'd-Dürri'l-muhtâr, 1/431)

Üstadımızın üstadı **Hacı Ali Haydar Efendi** (Kuddise Sirruhû) bu konuya çok önem verirdi, namazın dışında bile baş açık gezmeye hiç müsaade etmezdi.

Bir kere çok sıcak bir dönemde takkesini bir anlık çıkartmıştı ki tam o sırada: "Baş açık gezmek öyle bir günahdır ki, kitaplarda arasanız yerini bulamazsınız. Ama yenilere (geçmiş büyüklerin yolunu beğenmeyip, dinde yenilik çıkarmak isteyenlere) benzemekten dolayı böyledir" buyurarak hemen takkesini giydi.

Büyük Ali Haydar Efendi başkanlığında hazırlanan "**Mecelle Şerhi**"ndeki "Dilsizin ve körün şahitliği kabul edilmez" maddesinde şöyle zikredilmiştir:

"Şahsiyeti zedeleyen işler yapan kişinin şahitliği, imamların görüş birliğiyle kabul edilmez. Vele ki bu işler haram olmasın.

Mesela:

— Yollarda tek bir gömlekle gezmek, toplantılara böylece katılmak,

— İnsanların yanında ayak uzatmak,

— Baş açmanın âdete muhâlif ve edepsizlik sayıldığı yerlerde baş açık bulunmak,

— Yollarda insanların gözü önünde yemek yemek ve idrar yapmak,

— Kendisini küçümsetecek derecede aşırı şakacılık,

— Bayağı insanlarla birliktelik,

— İnsanları küçümsemek,

— Sokaklarda bağırarak gibi fiiller dînen haram değilse de, bunları yapanların şahitliği kabul edilmez." (Dürerü'l-hukkâm Şerhu mecelleti'l-ahkâm, madde:1686, 15/316-317)

Allâh-u Te'âlâ cümlemize razı olduğu inançları, amelleri, davranışları, giyim kuşamları nasip eylesin. Amin! Gazap ettiği ve kerih gördüğü her türlü itikat, amel, hareket ve kılık kıyafetten bizleri muhafaza eylesin. Âmîn!

Bir dahaki ay 54 farzın üçüncüsünü beyan etmeye muvaffakiyet duasıyla **Muvaffik Te'âlâ'nın tevfiği hepimize rafik olsun. Âmîn!**

HİKMETLİ SÖZLER

"Köprüleri atma. Aynı nehri kaç kez daha geçmek zorunda kalacağına şaşıracaksın!

"Zamanı ve sözleri dikkatsizce kullanma. İkisi de geri alınamaz.

Madem ki rızıkı taksim eden O'dur, o halde şikayet küfürdür. Sabır gerekir. Sabır, genişliğe ulaşmanın anahtarıdır. Allah'tan başka herkes düşmandır. Sen asıl dostu düşmanlara şikayet eder, halinden sızlanırsın öyle mi? Padişah köle-ye şikayet edilir mi? Akıllı ol.

(Mesnevi 5. Ciltten)

Dil, tencerenin kapağına benzer. Kıpırdadı da kokusu duyuldu mu ne pişiyor anlarsın.

(Hz. Mevlana)

Yüzde ısrar etme, "**Doksan da olur**"
İnsan dediğinde, "**Noksan da olur**"
Sakın Büyükleme, "**Elde neler var**"
Bir ben varım deme, "**Yoksan da olur**".

(Hz. Mevlana)

İtme reca talia belki sana naz ider,
Sen de ana eyle naz çünkü daha az ider.

Yani : Talihine ümit bağlayıp da onun nazını çekeceğine tenezzülsüz olursan daha az naz çekersin.

Açılmış el kabul olmuş duadır.

Ey Benim Yetim Gönlüm...
Bırak Gami Düşünmeyi...
Sus ve Sabret!...
Gözyaşının Hesabını RABBİM Sorsun...
Sen Hakkını Helal Et...

(Hz. Mevlana)

Bazen, ağlamak gerekir açılmak için...
Bazen, anmak gerekir anılmak için...
Bazen de susmak gerekir duymak için...

(Şems-i Tebrizi Hazretleri)

Eğer bir gün dünyaya ait çok büyük bir derdin olursa...
Rabbine dönüp "**Benim büyük bir derdim var**" deme.
Derdine dönüp "**Benim çok büyük bir Rabbim var**" de...

(Hz. Mevlana)

Hayat bir nefestir. Aldığın kadar...
Hayat bir kafestir, Kaldığın kadar...
Hayat bir hevestir, Daldığın kadar...

(Hz. Mevlana)

Bazen, uzaklaşmak gerekir yakınlaşmak için...
Bazen, hatırlamak gerekir hatırlanmak için...
Sen uzattığın elini tutmayan ele mi dargınsın...
Tutmayacak bir ele uzandığın için kendine mi?

(Hz. Mevlana)

Sevmek bu kadar güzelse;
Kimbilir sevmeyi yaratan ne kadar güzeldir?!

(Hz. Mevlana)

Sular hep aktı geçti.
Kurudu vakti geçti.
Nice han nice Sultan
Tahtı bıraktı geçti.
Dünya bir penceredir.
Her gelen baktı geçti.

(Yunus Emre)

Sanmasınlar yıkıldık sanmasınlar çöktük.
Bir başka bahar için sadece yaprak döktük

(Hz. Mevlana)

KISSADAN HİSSELER

FAKİRİN DUASINI ALMAK...

Evlıyanın büyüklerinden biri Hacca gitmişti. Şöyle anlatır ki: Haccı bitirince, Mescid-i Haram'da oturmıştım. Uyku bastırıldı. Cihanın süsü Muhammed Mustafa'yı sallallahü aleyhi ve sellem rüyada gördüm. Bana, **(Şam şehrine git. Filan mahallede, filan evde bizim bir dostumuz vardır. Bizim selamımızı ona ulaştır)** buyurdu.

Uyanınca arkadaşlarıma Şam'da işimin çıktığını beyan ettim. Şam kafilesine katıldım. Şam'a geldiğimde, o evi bulup, kapıyı çaldım. Nur yüzlü bir ihtiyar çıktı. Selam verdim.

Mekke'den geliyorum; Allahü teâlanın Resulü sana selam gönderdi, deyip; gördüğüm rüyayı anlattım. Ağladı. Kendisine, sen ne hayırlı bir iş yapmışsın ki, Peygamber Efendimiz sana selam gönderdi, dedim.

Şöyle anlattı: - İyi dinle! Ben İslâm Dini'ne yabancı idim. Zerdüşt inancında bir ateşperest idim. Bu dinde, erkek ve kız çocuklarını birbiriyle evlendiriler. Benim oğlum ve kızım vardı. Bunları birbiriyle evlendirmek istedim. O gün inekler ve çok koyunlar kesip, çeşit çeşit yemekler yaptım. Kendi adetimiz üzere nikâh yapmak üzere idik.

Komşumuz dul bir kadın vardı. Yetim çocuklarına bakardı. Sıkıntıdaydı. Yemek bulmakta çok sıkıntı çekiyordu. Çeşitli yemekler hazırladığımız gün, o kadın ateş almak bahanesi ile bizim eve geldi. Ateş aldı ve gitti. Müslümanlara olan düşmanlığımızın çokluğundan, o kadına bu yemeklerden hiçbir şey vermedik. Eli boş olarak geri döndü.

Biraz sonra bir daha, ateş almak için geldi. Fakat, biz kendisine yüz vermedik. Aldırış etmedik. Ümitsiz olarak geri döndü. "Durumunu öğreneceğim, niçin bu kadar geldi dedim. Onun evinin dehlizine girdim.

Yetimlerin seslerini duydum: -"Anneciğim! Bir defa daha git, belki bu sefer, o yemeklerden bir parça verir. Üç gündür yemek yemedik. Artık dayanamıyoruz" diyorlardı. Anneleri: -Ey sevgili yavrularım! Üç defa gittim. Yüzsuyu döktüm. Daha gidemem" diyordu. Çocuklar açız diye ağlaşıyorlardı. İçim sızladı.

Eve döndüm. Mevcut yemeklerden bir sofraya hazırladım. Yanında da birkaç dirhem gümüş ile, onlara gönderdim. Kendim de, zorla evin dehlizine sokuldum. Ne diyeceklerini merak ediyordum. En küçükleri olan yetimin sesini duydum.

- **Ağabeylerim ve ablalarım! Bizim şu komşumuz, bize ihsanda, iyilikte bulundu. Yemeğine el uzatıp da, kendisine dua etmemek mürüvetsizlik olur, dedi.**

-Doğru söylersin, ne dua edelim, dediler.

- **Allahü teâlâ'dan ona İslâm Dini'ni nasip etmesini isteyelim. Çünkü bundan daha iyi hiçbir dua yoktur, dedi. Ellerini kaldırdılar ve:**

"Ey rabbimiz! Bu komşumuz bize izzet ve ikram ettiği gibi, sen de onu İslâm ile aziz eyle ve hidayet gönder!" dediler. Allahü teâlâya yemin ederim ki, onların duası bitmeden Allahü teâlâ benim kalbimi açtı ve bana İslâm Dini'ni ihsan etti. Kelime-i şehâdet söyledim ve müslüman oldum. Benden meydana gelen hayırlı iş bu olmuştur.

Hadis-i şerif: (Yoksul ve çaresizlere acıyana müjdeler olsun!)

(Buhari)

PAPAZ VE HAZRETİ ALİ (Radiyallahu Anh)

Hazreti Ali (radiyallahüanh) ordusu ile harbe gitmekteyken uğradığı son bir kaç konak yerinde su bulamaz. Sonunda bir klise görür ve o yana yönelirler.

Kliseye varır su isterler.

Klisedekiler:

- **10 mil uzakta su var.**

Hazreti Ali (radiyallahüanh)

- **Oraya gitmeye gerek yok şurayı kazın.**

İşaret edilen yer kazılır. Büyük bir taş ortaya çıkar. Uğraşırlar uğraşırlar değil taşı kaldırmak oynatamazlar bile.

Hazreti Ali (radiyallahüanh) gelir. Mübârek parmaklarını taşın altına sokarlar, sanki bir tüy misali kalkar. Taşın kalkmasıyla beraber saf, tatlı ve soğuk bir su fıskırır. Sevinç ve şükürle sular içilir, kaplar dolar.

Kilisenin papazı diğer kilisedekiler uzaktan onları seyretmektedirler, durumu görünce, sevinç içinde Hazreti Ali radiyallahüanh'ın huzuruna gelir ve sorarlar:

- **Peygambermisiniz?. Yoksa...**

- Hayır ben peygamber değilim, ama son peygamberin damadı ve halifesiyim!

Papaz hemen kelime-i şehâdet getirerek Müslüman olup şöyle der:

- **Ey mü'minlerin emiri! Bu kiliseyi, bu taşı kaldıran zâtı bekleyip görmek için yapmışlardır. Kitaplarımızda yazar, büyüklerimiz anlatırdı; burada bir kuyu vardır. Üzerindeki taşı peygamber veya onun halifesi kaldıracaktır. Bu taşı sizin kaldırdığınızı görünce, yıllardır beklediğim arzuya kavuştuk.**

Hazreti Ali (radiyallahüanh) buyurdu ki:

- **Allahü teâlâyâ hamd olsun!**

Ve râhib orduya katılıp, şehit olmak saâdetine kavuşur.

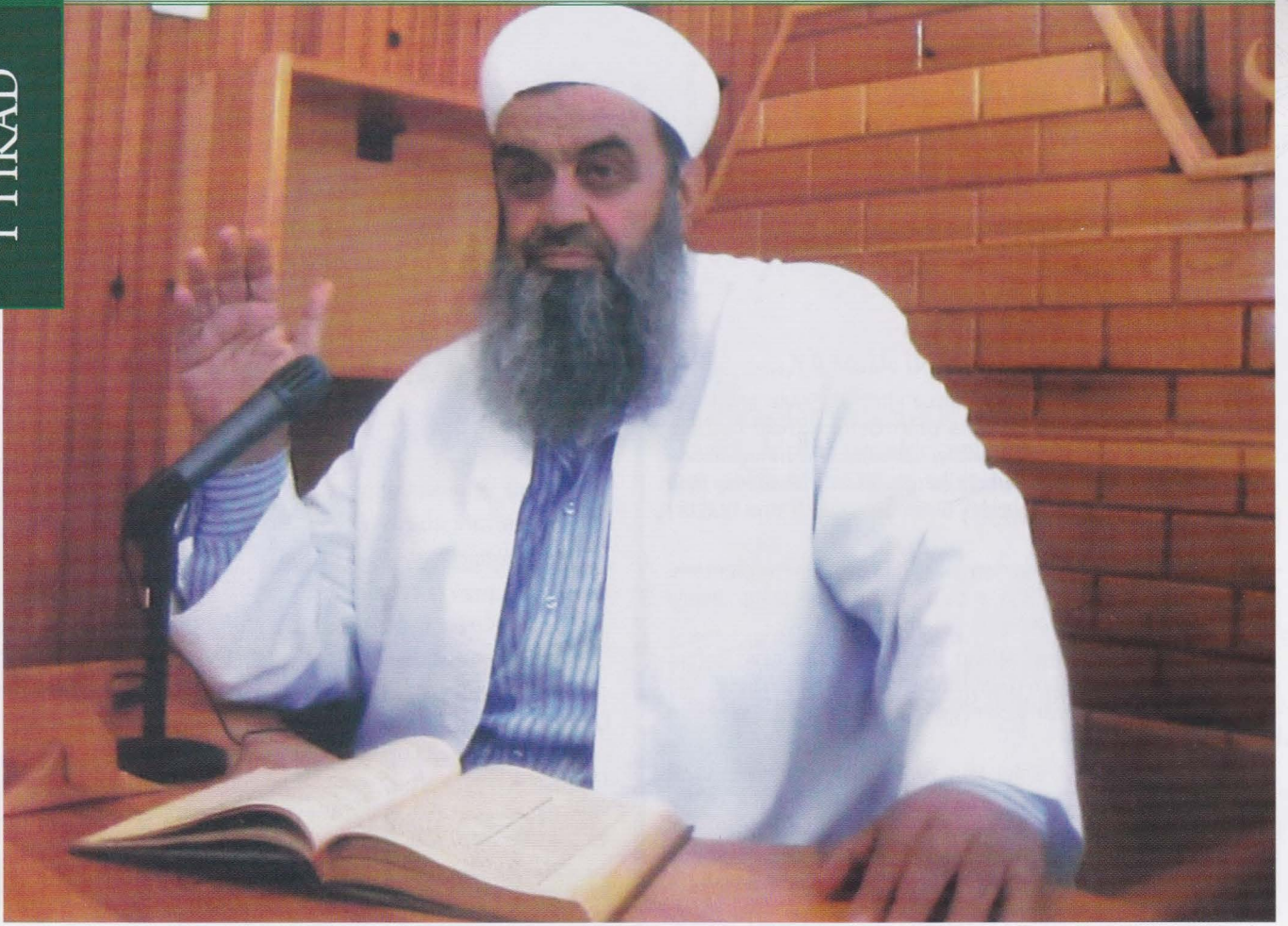
DERVİŞ VE PARA

Padişahın biri, adamlarından birine bir miktar para verip şehir içindeki dervişlere dağıtmasını söyledi. Adamcağız bir çok dervişin yanına gidip geldi ve ancak parayı olduğu gibi geri getirip padişaha iade etti.

Padişah, (Niçin dağıtmadın?) diye sordu.

Adam, (Padişahım verecek derviş bulamadım) dedi.

Padişah, (Nasıl olur, şehirde yüzlerce derviş vardır) deyince adam, (Efendim, dervişler para kabul etmiyorlar. Para alanlar ise zaten derviş değil ki) diye cevap verdi.

İSLAM VE ŞERİAT KAVRAMLARI

RESÜL BÖLÜKBAŞ

﴿أعوذ بالله من الشيطان الرجيم﴾
﴿بسم الله الرحمن الرحيم﴾

Sağlam akide ile bizi şereflendiren, ahir zamanda bizi en hayırlı ümmet olarak gönderen, hakkı batıldan ayırmayı bize lütfeden ve insanı diğer canlılardan ayıran sıratı müstekimi bize ihsan eden Yüce Mevla'ya hamdü senalar olsun. Mucize ve delillerle teyid edilerek gönderilen Efendimiz Hz. Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'e batıl ve bidatlardan kaçıp kendisine tabi olan ashabına salatü selam olsun.

Muhterem kardeşlerim günümüzde insanların kafasını karıştıran bazı önemli hususlardan bahset-

mek istiyorum. Bunların başında “İslam” ve “Şeriat” kavramları gelmektedir. Önce bu kavramların lügat ve istilahi manalarına bakalım.

Şeriatın lügat manası; mezhep, dosdoğru yol anlamına gelir ki Arapçada شرعة الماء suyun aktığı yol manasında kullanılır. Şer'i istilaha göre ise Allah (Celle Celalühü)'nün kulları için koyduğu dini kurallar, yani dinin muhtevastaki muhtelif hükümler demektir. Bu kurallara şeriat isminin verilmesinin Allah'ın hükümleri olması bakımından dosdoğru olması ve suyun akışına benzemesinden dolayı olmuştur. Zira suyun aktığı yerlerde hayat neşvu nema bulduğu gibi, şer'i kuralların yaşandığı topluluklarda ruhlar ve akıllar hayat bulur.

Dini kuralları hiçe sayanların ruhları ise susuz kalan bitkiler gibi kuruyup mahv olur.

İslam kavramına gelince, İslam'ın lügat manası; teslim olmak, inkiyad etmek demektir. İstilahi manası ise; Allah'a ve O'nun ahkâmına teslim olmak, Allah'a, Peygambere ve peygamberin Allah katından getirdiği emir, nehîy, kıssa, haber ve tüm ahkâmı tasdik etmek ve kelamullah diye tabir edilen Hz. Kur'an'a, O'nun ahkâmına ve getirdiği dini kurallara asla alternatif tanımamak demektir.

Öyle ise şunu rahatlıkla diyebiliriz ki, İslam eşittir din eşittir şeriat ve millet. Bunların hepsi aynı manaları ihtiva etmektedir ki Allah'ın, kullarının saadetleri için peygamberleri vasıtası ile gönderdiği hükümler ve kurallardır. Ancak bu hükümlerin konması ve istikameti bakımından şeriat, bu hükümlere teslim olmak ve bunlara inkiyad etmek bakımından İslam, insanları bu isimlerle imla' (tanımlamak) bakımından da millet adı verilmektedir.

İslam şeriatının teşrii Kur'an veya Resûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Efendimizin kavli, fiili veya takrihi sünneti iledir. O halde şeriat ve İslam Kur'an-ı Kerimde veya sünneti nebide mevcut olan hükümler demektir ki; her ikisi de vahyi ilahiye dayanmaktadır. Kur'an tilaveti ve manası ile, sünnet ise sadece manası ile vahye dayanmaktadır. İslam ve şeriatın özellikleri, Allah tarafından gönderilmiş olması mekân, zaman ve hayatın her safhasına hükmetmesidir. Bu bakımdan İslam kaynak itibarı ile insanlar tarafından oluşturulan örf, adet ve kurallardan farklıdır.

Zira beşeri kuralların kaynağı beşer, İslamî kuralların kaynağı ise beşerin rabbidir. Bu itibarla İslamiyet zulümden, noksanlıktan ve keyfilikten uzaktır. Zira İslam'ın sâni'i zatı ve sıfatları itibarı ile kemâli mutlak olan Allah (Celle celalühü)'dür. Beşerden sudur eden örf ve adetler böyle değildir.

Zira beşer birtakım kemalat ile muttasıf olduğu gibi, cehalet, keyfilik, unutkanlık ve pişmanlık gibi bazı noksanlıklarla da içiçedir. İslamiyetin üstünlüğü, güzelliği, tartışılmaz ilahi bir din olduğu hususunda bir tek misal arz etmek iddianın doğruluğunu kanıtlayacaktır.

Dini mübini İslam öncelikle insanlar arasında renk, cins, lisan, nesep ve kavmiyet gözetmeden mutlak eşitliği getirmiştir.

İslam şeriatı insanlar arasındaki üstünlüğü iman ve ameli salihe bağlamıştır. Nitekim yüce Allah Hucûrat süresinin 13. Ayetinde :

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ﴾

“**Ey insanlar! Şüphesiz ki Biz sizi (Âdem adındaki) bir erkekten ve (Havva adındaki) bir dişiden yarattık** (Hepinizin anne-babası bir olduğuna göre; soyla sople iftiharın ne anlamı olabilir) **Böylece biz sizi (birbirinize hava atasınız diye değil) tanışasınız diye bir takım kavimler ve kabileler yaptık. Şüphesiz Allah katında en değerliniz en ziyade takva sahibi olanınızdır.**” Buyurmaktadır.

İslami kurallar, insanların kavmiyetçilikte birbirleri arasında ayrıcalık gördükleri kavmiyet ve cinsiyet taassubunun esas olduğu bir zamanda gelmiştir ve mü'minler taassubu bırakıp bu eşitlik kuralına tabi olmuşlar.

Rasulullah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Efendimiz veda haccında :

(فلا فضل لعربي على أعجمي الا بالتقوي)

“**Arabın arap olmayana üstünlüğü ancak takva iledir.**” buyurmak sureti ile asabiyeti reddetmiştir.

Ve yine peygamberimiz Muhammed Mustafa (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Arap olmayan bir müslümana, birinin (يا ابن السوداء) “**ey yüzü kara zencinin oğlu**” demesi üzerine kızarak:

(هذه بقيا الجاهلية وتفاخرها بالأنساب والأجناس)

“**Bu söz cahiliyet devrinin kalıntısı ve insanların cinsiyet ve nesep yönü ile üstünlük taslamasıdır.**” buyurmuştur.

Şu içinde yaşamış olduğumuz 20. Asırda bile birçok devletler bu adaleti yerine getirmekten aciz kalmışlardır. Amerika Birleşik Devletlerinin birçok yerinde renk ve cinsiyet farklılığı gözetilmektedir. Beyaz deriye sahip olanlar, siyah deriye sahip olanlardan daha üstün ve kıymetli olup, bu iki cins arasında hukuktan faydalanmak hususunda ve kanunlar önünde eşit sayılmamaktadır.

Ve yine Şeriatı İslamiye'nin özelliklerindedir ki; Cenab-ı Hakk'ın tarih, örf, adet ve meşrepleri muhtelif olmakla beraber arap acem, şark garp, cenup ve şimal ehlinin tamamına tebliğ etmek üzere Rasülü Hz. Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'e gönderdiği cihan şumul bir din olmasıdır.

Evet İslam her topluluğa, her kabileye ve her cemaate ve her millete gönderilen ilahi vahyin mahsulu olan bir dindir. Bu hususu Allah'ı Teâlâ Fetih suresinin 28. Ayeti kerimesinde şöyle beyan etmektedir:

﴿هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا﴾

“O'dur ancak O Zat ki; Rasulünü hidayet (rehberi olan Kur'an) ve hak din (olan İslam) ile göndermiştir, neticede O onu dinlerin tamamına karşı üstün kılacaktır. Zaten (bunun böyle olacağına dair hakkıyla şahitlik yapan bir) Şahit olarak Allah yeter.”

Şüphesiz bu dini mübini İslam Hz. Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in bi'seti ile başlayıp yirimi üç sene gibi kısa bir zamanda nuzûlü tamamlanan kâmil ve cihan şumul bir dindir. Yüce Allah'ın Maide Süresinde buyurduğu:

﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾

“Bugün sizin için dininizi kemala erdirdim ve üzerinize İslam nimetini tamamladım ve sizin için din olarak sadece islama razı geldim” ayeti celilesi dinin devam ve kemalında kat'i bir nastır.

Aynı zamanda Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in son Peygamber olduğu da:

﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا﴾

“Muhammed hiç birinizin babası değildir. O ancak Allahın Rasülü ve nebilerin sonuncusudur. Allah her şeyi bilen Alimdir.” (Ahzab Suresi 40) ayeti celilesi ile müsecceldir. Kim dini mübini islama müracaat ederse onun kamil, fert ve cemaatlerin tamamına şamil olduğunu görür. O cemaatler ve fertlerle alakalı işleri tanzim eden, aynı zamanda devletlerin birbirleri ile olan münasebetlerini ter-tipleyen ilahi bir nizamdır.

İslamiyet belli vakitlerle mukayyed olmayıp her vakit ve asrın dini olması itibarı ile hiç kimse bu dinin çağ dışı olduğunu iddia edemez.

Bu din kıyamete kadar yaşayacak olan her asrın insanına hitap eden, zaman aşımına uğramayan, zamanların ve asırların değişmesi ile değişmeyen, değişen zamanın icapları karşısında eskimeyen ve her daim yeniliğini ve tazeliğini koruyan bir dindir.

Hal böyle iken, Allahımızın yüce kitabına ve Rasulullah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in sünnetine inandığını iddia edip bu kitap ve sünnetin eseri olan o parlak ve kolay dinden kaçarak, batının adetlerine ve esaslarına meyledenlere taaccup ve hayret etmemek mümkün değildir. Onları Cenabı Hakk'ın Müddessir Suresinde (49-51) geçen:

﴿فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذْكَرَةِ مُعْرِضِينَ
كَأَنَّهُمْ حُمُرٌ مُسْتَنْفِرَةٌ فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ﴾

‘Ne oldu onlara ki aslandan kaçan yaban eşekleri gibi vaazdan yüz çevirmekteler’ kavli şerifi ile uyarmamız yeterli olacağı kanaatindeyim.

Zamanımızdaki mü'minler arasında büyük ölçüde aksaklıklar meydana geliyorsa bu islamın getirdiği aksaklıklar değil bilakis, islama, Kur'ana ve sünnete inandığını iddia edenlerin, alışverişte, kiralamada,

borç alıp vermekte ticarete evlilik münasebetlerinde Allahın gönderdiği Kur'an'a, Onun Rasûlünün sünnetine uymamalarından kaynaklanmaktadır.

Evet günümüz Müslümanları İslamiyetin sadece ibadetten ibaret olduğunu zannederek dini günlük yaşamlarından soyutlamaktadırlar. İşte bunun neticesi olarak, hakları olmadığı halde Allah'ın haramlarına dalarak biriktirdikleri malın helal veya haram olmasına aldırmazlar.

Onlara göre helal, kaynağı ne olursa olsun ellerine geçendir. Onlar basit bir menfaat uğruna bile dini kurallardan taviz verebiliyorlar. Faiz, hile, hiyanet, aldatmak onların seciyeleri ve adetleri haline gelmiştir. İşte Ümmeti İslam'ın seciyesi ve hali bu suflı davranışlarından dolayı hoş olmayan bir biçim almıştır.

Tarihin kara sayfalarına geçen Mekke müşrikleri de bu kötü alışkanlıklara devam ediyorlardı. Bu İslam dışı kötü alışkanlıklarından vazgeçemedikleri için yaratıcı olan Allah'ı kabul etmekle beraber onun resûlüne gönderdiği risaleti ve o risaletin muhatabı olan Rasulullah'ı reddediyorlardı.

Yani o müşrikler Cenab-ı Hakk'ın tekvin sıfatına ve bu sığata dayalı olan ihya-imate-terzik ve tenim gibi sıfatlarıyla Allah'ın kabul ettikleri halde, o Yüce Allah'ı ilim ve kelam sıfatından neş'et eden teşri'ini yani Kitabullah olan Hazreti Kuran'ı ve onun getirdiği kuralları reddediyorlardı.

Hülasa olarak o müşrikler "biz Allah tarafından yaratılıp yaşatıldığımızı kabul ediyoruz ama Allah tarafından yönetilmeyi ve onun gönderdiği dini asla kabul etmeyiz.

Biz örflerimize, adetlerimize ve beşeri olan sistemimize göre yaşayacağız. Helali, haramı, mübahı yaşağı biz koyacağız. Yine kız çocuklarını diri diri toprağı gömmeye, birbirimizi öldürmeye, faizle birbirimizi sömürmeye devam edeceğiz" dediler. İşte bundan dolayıdır ki kendisine peygamberlik verilene kadar Hz. Muhammed (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'i severlerken, kendisine risaletin verilmesiyle O'na düşman oldular.

Demek oluyor ki müşrikler kendi soylarından olan Muhammed'e karşı değillerdi. Onlar Allah'ın elçisi ve risaletin sahibi olan Muhammed (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'e karşıydılar. Hatta bir ara Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'e şöyle bir teklifte bulundular.

"Ya Muhammed! Başımıza geç, bizim idareci-miz ol. Ancak bizi o gökten indiğini iddia ettiğin ilkelerle değil, kendi fikirleriniz ve beşeri görüşle-rinizle yönet! Biz buna razıyız, yeter ki risalet dava-sından vazgeç."

Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ise:

"Vallahi! bir elime güneşi, diğer elime ayı verse-niz ben bu davadan vazgeçmem." buyurdu. Bura-dan anlıyoruz ki Allah'ın vahyini, o vahyin getirdiği ahkamı kabul etmek, ehl-i tevhid olmak için şarttır. Zira yukarıda da belirttiğimiz gibi Cenab-ı Hakk, Zati ve Sıfatları itibarıyla noksanlıklardan münez-zehtir.

Din-i Mübin İslam, Hz. Kur'an ve onun ahkamı, Allah'a ve onun ilim ve kelam sıfatlarına dayanmak-tadır. O halde Allah (Celle celalühü)'nün hükmünde noksanlık düşünülmeğe göre, o ilim sıfatının tezahürü olan Hz. Kur'an ve onun ahkâmında da noksanlık veya isabetsizlik asla düşünülemez.

Öyleyse kendisine halife olarak yarattığı, insan-ların saadet ve mutluluk yollarını en güzel şekilde tesbit ederek, peygamberine o tariki müstakimi be-yan etmiştir. İşte bunun içindir ki İslam'ı ve onun getirdiği ahkamı tartışmak yüce Allah'ın sıfatların-da noksanlık ihtimalini düşünmekle eştir ve tevhidi ihlal etmektir.

Yüce Allahtan temennimiz ve duamız şudur ki; ümmeti İslam bu halinden dönerek asrısaaadetteki ashabi kiramın hayatını örnek alsınlar.

Allah'ın selamı ve bereketi üzerinize olsun.

Vesselam.

PEYGAMBER EFENDİMİZİN SEVGİSİ ETRAFINDA BÜTÜNLEŞMEK

MEHMET TALU

Dünya hayatının sonu gelmez koşuşturması, çeşitli yönlerden maruz kaldığımız bilgi kirliliği ve iç dünyamızda yaşadığımız gelgitler neticesinde insanlığa umut kapıları açacak ahlâkî duyarlılığa sahip bir dindarlık ortaya koymakta zorluk çekiyoruz. İnsanlığın huzur ve mutluluğu elde etmekte zorlandığı, kişisel çıkar ve haz odaklı bir yaşantının özendirildiği günümüzde, Rabbimizin âlemlere rahmet olarak gönderdiği Peygamber efendimizin getirdiği kutlu mesajı daha iyi anlamaya ve onun örnek ahlakını rehber edinmeye her zamankinden daha fazla muhtacız.

Çağın getirdiği sıkıntılarla bunalan ruhlara, manevi hayatın ihmalıyla daralan kalplere O'nun

kutlu mesajları şifa olacaktır. Peygamber efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in insanlığın huzur ve mutluluğu için yaptığı çağrıya ve yol göstericiliğine her zamankinden daha fazla muhtacız. O'nun şahsında belirginleşen sevgi, şefkat ve merhamet öğretisi kendimiz için istediğimizi başkası için de istemeyi, insana sırf insan olduğu için değer verilmeyi, iyiliğe ve güzelliğe ulaşma yolunda çaba göstermeyi gerekli kılmaktadır. Onun örnek aile hayatı, kin, nefret ve intikam duygularını sevgi ve şefkate dönüştüren rahmet ve barış yüklü mesajını tam anlamıyla kavradığımızda dil, din, cins ve ırk gibi aidiyetlerimizden kaynaklanan yapay ayrılıklar ve çatışmalar yerini birbirimizi anlamaya, sevgi ve saygıya bırakacaktır.

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'de en güzel ve en yüksek bir ahlâk üzere olduğu bildirilen Sevgili Peygamberimiz, birlikte yaşamının vazgeçilmez unsurları olan barışı, hoşgörüyü, affı, merhameti, şefkati kuru bir iddia olmaktan çıkarıp yaşanılan bir gerçekliğe dönüştürdü. Onun sözlerine ve davranışlarına yansıyan örnek ahlakı sayesinde cahiliye toplumundaki insanlar şirkten, haksızlıktan, kibir ve nefretten, bencillikten uzaklaşarak adalet, tevazu, sevgi ve fedakârlıkla bütünleşmiş erdemli bireyler haline geldiler.

O rahmet elçisinin tertemiz yaşantısında ve öğütlerinde bireysel ve toplumsal hayatımızı aydınlatacak mükemmel örnekler buluruz. Onun hayatı dürüstlüğü, doğruluğu, erdemli davranışların, affediciliğin, insanların dertlerine ortak olmanın, insanlara sırf insan oldukları için sevgi ve saygı duymanın, intikam yerine bağışlayabilmenin, şefkat ve merhametin sınır tanımayan boyutlarını sunar. O, kutlu sözleriyle bize insanlığımızı hatırlattı ve kalplerimizi yumuşattı.

Tatlı dil ve güler yüzün, işini bilen kişiye yardım etmenin, bilmeyene iş öğretmenin sadaka olduğunu, birbirimizi sevmedikçe olgun bir imana sahip olamayacağımızı ondan öğrendik. O bize yaratıcımızı tanıttı. Sadece insanlara değil, bitkilere, hayvanlara hatta cansız varlıklara kadar bütün yaratılmışlara karşı şefkat dolu bir sineye sahip olmamızı, çevremize sevgiyi, nezaketi ve fedakârlığı yaymamızı tavsiye etti. Bize sınırsız nimetleri verene nasıl şükredileceğini, güzel düşünmeyi, güzel konuşmayı O'ndan öğrendik. Hayatımız O'nun güzel sözleriyle anlam kazandı. O bize iyiyi ve kötüyü, güzeli ve çirkini gösterdi. Sahte ile gerçeğin farkını açıkladı. Bocalamaktan, bencillğe esir düşüp erimekten kurtardı. Dünya-ahiret dengesini, varoluşun nihai anlamını O'ndan öğrendik. O'nun getirdikleri sayesinde kendimizi ve Rabbimizi tanıdık, kalıcı kurtuluşun aydınlık yolunu öğrendik.

O cömertlik ve şefkat peygamberiydi. Esmâ (Radıyallahü Anha)dan rivayete göre:

لا توكي فيوكى عليك أنفقي ولا تحصي فيحصى
الله عليك ولا توعي فيوعي الله عليك

“Kesenin ağzını sıkma! ALLAH da sana sıkarak verir! İnfâk et! Sayarak verme, ALLAH da sana sayarak verir! Malını kap içinde biriktirip saklama, sonra ALLAH da sana karşı ihsanını esirgeyip saklar!”¹ Buyurarak yardımlaşmaya davet eden bir peygamber...

Şefkat kimi zaman onun dilinde güzel bir cümle, kimi zaman gözlerinde ılık birkaç damla, bazen de etrafına yayılan iyilik olarak beliriyordu. Mekke-i Mükerrerme döneminde kendisine dayanılması güç eziyetlerde bulunan müşrikler için bile beddua etmeyip hidayet diledi. O'nun eşsiz şefkatinden en çok çocuklar, kimsesizler, yaşlılar ve zayıflar istifade etti. Yetim doğdu ama yetimleri unutmadı. Ebu Hureyre (Radıyallahu anh)'dan rivayete göre, kalbinin kasavetinden şikâyet eden bir sahabe sine:

إن أردت تليين قلبك فأطعم المسكين
وامسح رأس اليتيم

“Eğer kalbini yumuşatmak istiyorsan: Bir fakiri doyur, bir yetimin başını okşa!”² Tavsiyesinde bulundu. Düşkünler O'nun himayesinde huzur buldular. Hayvanlar susuz ve aç bırakılmaktan, ağır yük taşımaktan onun şefkat dolu uyarıları sayesinde kurtuldular.

O, af peygamberiydi. Hiç affedilmez gibi gözükken davranışları bile affetti. Taif'te kendisini taşa tutanları, canına kastedenleri ve daha nicelerini bağışlayıp, kötülüklerine iyilikle karşılık veren, bütün ümitleri boşa çıktığı anda dahi ellerini açıp beddua değil hidâyet-i kerimeleri için ALLAH Teâlâ'ya dua eden, kendisini yurdundan çıkarırları Mekke-i Mükerrerme'yi fethetmişinde serbest bırakan da yine o Rahmet Elçisiydi.

O incelik ve zarafet peygamberiydi. Kaba davranışlara karşı nezaketiyle eritti yürekleri. Yaşayış tarzları, karakterleri birbirinden farklı olan insanların her birine karşı nazik ve anlayışlı bir tavır sergiledi. Ebû Hüreyre (Radıyallahu Anh)'dan rivayete göre:

“Ya Resûlellah! Bana kısa bir nasihatte bulun, uzun yapma! Tâ ki nasihatini unutmayayım!” diyerek kendisinden kısa, ama özlü bir nasihat isteyen bir kişiye:

1 Buhâri, Zekat:21, Hibe: ?? ; Müslim, Zekat:88; Ebu Davud, Zekat:46;

Tirmizi, Birr:40; Nesâi, Zekat:62

2 A. b. Hanbel, No:7522, 2/263

“لا تغضب = Öfkelenme!”³ Tavsiyesinde bulunan; yanında en son konuşanı ilk önce konuşan gibi dikkatle dinleyen bir nezaket peygamberiydi. Çocukları dikkatle dinlemek, kölelerin sofrasına oturmak, sadaka vermeyi soyluca yapmak, yanındaki kişiye dünyanın en önemli insanı olduğunu hissettirecek derecede hürmet göstermek onun nezaket sanatının ürünlerindendi.

O kanaat, yardımlaşma ve paylaşmayı emretmiş, öğütlemiştir. İnsanlar bu emri ve öğüdü tutarsa, yeryüzünün nimetleri bütün insanlara yeter, kimse sıkıntı ve açlık çekmez.

O, her tür zulmü yasaklamış ve kötülemiş, daima adaletten yana olmuş, gerçek adaletin ne olduğunu göstermiştir.

O, hiçbir öğretmenden ders almadığı, hiçbir okulda okumadığı halde insanların en bilgelisidir, en bilgesidir.

O, hayvanlara, bitkilere, taşlara bile merhamet etmiştir.

O, eline çok imkânlar ve servetler geçmesine rağmen bunları dağıtmış, kendine pay ayırmamıştır. Bu yüzden bazen kendisinin ve ailesinin aç kaldığı bile olmuştur.

O, gelmiş ve geçmiş insanların en sabırlısı ve halimidir.

O, günahlardan korunmuş, Cennetle müjdelenmiş ismet sahibi bir Peygamber, ALLAH Teâlâ'nın Resülü olmasına rağmen en fazla ibadet yapan, en fazla istiğfar eden kul olmuştur.

İnsanlık tarihinde dünya ve varoluş imtihanında ondan daha fazla başarılı olan kimse yoktur.

O, Peygamberler kafilesinin başıdır.

O, âdem Oğullarının seyidi yani Efendisidir ve bundan dolayı gurur duymamış, fahr etmemiştir.

O, en cömert insandır.

Diline onun kadar hâkim olan, dil afetlerinden O'nun kadar kaçınan başka kimse yoktur.

Saraylarda, lüks meskenlerde yaşamamış; taştan, topraktan, hurma ağacından yapılmış çok mütevâzi evlerde oturmuştur. Bütün ömrü boyunca buğday ekmeği ile eti doyasıya yememiştir.

3 Buhâri, Edeb:76; Tirmizî, Birr:73; Muvatta, Hüsnül-Hulk:11

O, nice kötülük edenlere iyilik etmiştir. O, nice suçluları affetmiştir.

O, kadınlara en büyük saygıyı göstermiş, onlara değer, izzet ve haysiyet kazandırmıştır.

O, başına gelen musibet ve belâlara sabretmiştir.

O, kendisini taşıyan, yaralayan, ayakkabılarının akan kanlarıyla dolmasına sebep olanlara beddua etmemiş, “Ya Rabbi, kavmim cahildir, onlara hidayet ver, onları affet” diye hayır dua etmiştir.

O, asla kibirlenmemiş, böbürlenmemiş, gururlanmamıştır. Gelmiş geçmiş, gelecek insanların en büyüğü olmasına rağmen daima mütevâzi ve alçak gönüllü olmuştur.

O, yalanı ve yalancıları, emanetlere hıyanet edenleri, verdikleri sözleri tutmayanları uyarılmış ve kötülemiştir.

O, Tevhid inancından en ufak bir tâviz vermemiştir.

Hiçbir insan O'ndan daha doğru olmamıştır.

Hiçbir insan O'ndan daha emîn olmamıştır.

Hiçbir insan O'ndan daha bilge olmamıştır.

O, kendi nefis ve hevasından konuşmamış, vahyi ilâhî ve ilham-ı ilâhî ile konuşmuştur.

Onun medeniyeti, insan ve yeryüzü boyutlarına en uygun ve muvafık gerçek medeniyettir.

O, en nâmüsait şartlar, en büyük imkânsızlıklar içinde tarihin kaydettiği en muazzam, en kalıcı başarıya nâil olmuştur.

O, bütün Müslümanların ve bütün insanların velinimetidir.

O, acı çeken, zulme uğramış, ezilen, sıkıntılar içinde yaşayan insanlara en büyük teselliği getirmiştir.

O'nun ALLAH katından getirdiği Dinin, Kitabın, Şeriatin, Nizamın hükümleri, çözümleri hiç eskimez. Kıyamet kopuncaya, dünya batıncaya kadar onlar en doğru çözüm ve çareler olarak kalacaktır.

O'na iman eden, onun getirdiği dini kabul eden, ALLAH Teâlâ'yı onun öğrettiği gibi kemal sıfatlarla sıfatlı, noksan sıfatlardan münezzehe bilen, emirleri tutan, yasaklardan kaçınan kimseler ebedî mutluluğa erer ve kurtulur.

O'nu yalanlayan, O'nu inkâr eden, O'nun dinini reddedenler ALLAH Teâlâ'ya isyan etmiş olur.

O zaten büyük velinimetidir. O'nun kadr ü kıymetini bilmeyenler ne büyük bir gaflet içindedir. O'na ne kadar teşekkür etsek azdır.

Evlilyullahın ve salihlerin bazısına O'nu uykuda ve uyanıklık halinde görmek nasib olur.

“Ahlak iledir nizam-ı âlem” denilmiştir. Ahlak olmazsa, ahlak çığnenirse nizam-ı âlem bozulur, devlet-halk-ülke hepsi çöker.

Ahlâk her şeyin üzerindedir. Siyasetle, iktisatla, ticaretle, medyayla, kültürle, hukuk ve yargıyla, belediyeçilikle ahlakın ne alakası var diyenler ne kadar yanılıyor.

Siyasette ahlak olmazsa, işte durum böyle olur.

İktisat hayatında ahlak olmazsa vahşi ve canavar kapitalizm olur.

Ticarette ahlak olmazsa sucuğun, kıymanın üzerine “Etlerimiz yüzde yüz dana etidir” diye yazarlar, domuzu dana diye yedirirler.

Medyada ahlak olmazsa, gazeteler yalan dolan, müstehcen neşriyat yapar.

Sporda ahlak olmazsa şike yapılır, bin bir türlü rezalet, hıyanet, kepezelik olur.

Öğrenciler ahlaklı yetiştirilmezse sınavlarda kopya çekilir.

Bu memlekette yeterli ahlak olsaydı hırsızlık bu kadar genel ve yoğun olur muydu?

O beş çocuklu kadında İslâm ahlakı ve fazileti olsaydı, internette tanıştığı âşığını gece eve alır, kocasının uyuduğu odanın bitişiğinde zina yapar mıydı?

O lokantacı veya kebabçı ahlaklıktan nasibini almış olsaydı müşterilerine domuz, eşek, at eti yedirir miydi?

Evet ahlak ekmek gibi, su gibi, hava gibi lazımdır bir ülkeye, bir halka, bir devlete.

Türkiye ahaksız kalkınamaz. Roma ahaksızlıktan batmıştır. Osmanlı devleti ahaksızlıktan batmıştır.

İslâm dünyası, bugünkü perişan ve zelil hale Kur'an-ı Kerim, Sünnet, İslâm ahlakına uymadığı için düşmüştür.

Ahlaksız adalet olmaz. Ahlaksız eğitim olmaz. Ahlaksız devlet idaresi olmaz. Ahlaksız mahallî hizmetler olmaz.

Ailede, okullarda, toplumda çocuklara, gençlere iyi ile kötüyü doğru dürüst öğretmezseniz ülke batar.

Gökdelenler, köprüler, otoyollar, lüks meskenler ve otolar, barajlar, havaalanları, stadyumlar her şeyin yolunda gittiğini ispata yetmez. Önce ahlaka bakmak lazım.

Ülkende güven ve adalet içinde yaşayabiliyor musun? Evden kaçan 14 yaşındaki kız ailesine sağlam olarak mı dönüyor, yoksa 14 azgın erkeğin tecavüzüne uğramış halde mi? Kapını kilitmeden yatabiliyor musun?

Tramvayda 70 yaşındaki ihtiyar ayaktayken 18 yaşındaki genç oturuyor mu?

Okullarda 10 yaşındaki çocuklara uyuşturucuyu kimler sağlıyor? Onlara kimler göz yumuyor?

Ahlak olmazsa emanetler ehline verilmez. Emanetler ehline verilmezse devlet de çöker, ülke de.

Bu yollarla, bu şeddadî binalarla, bu köprüler, bu hızlı trenler, bu uçaklar, bu lüks otomobiller ile ülke çöker mi?.. Çökmez olur mu hiç. Nazi Almanyası çöktü, Sovyetler Birliği çöktü, ABD çöküş süreci içinde.

Evet bir ülkeye su gibi, hava gibi ahlak lazımdır. Bilgelik lazımdır. İşe yarar faydalı ilim, irfan lazımdır.

Ahlak, bilgelik ve fazilet olmazsa dinî hizmet ve faaliyetlerin de işi boşalır. Ahlak olmazsa öncelikle fakirlerin hakkı olan zekâtlar yerine ulaşmaz. Ahlak olmazsa Müslümanlar bin parçaya ayrılır, Ümmet içinde çekişme başlar. Ahlak olmazsa Tevhid ile Teslis bir tutulur.

Evet her şeyin başı ahlak, fazilet, bilgeliktir. Bu sebeple Yüce kitabımızın ve Peygamber efendimizin (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in en güzel, en yüksek ahlâkı öğütleyen sesine kulak verelim. Peygamber efendimizin getirdiği değerlerin ve yol gösterici öğütleri-

nin farkına varmak ve onları bir davranış bilincine dönüştürmek dindarlığımızın olgunlaşması açısından temel hedefimiz olsun. Hayatın karmaşası içinde gözden kaçırdığımız güzelliklerin farkına varalım. Aynı coğrafyayı ve aynı değerleri paylaşan bireyler olarak korku ve düşmanlığı sevgiye, kavgayı barışa, bencilliği fedakârlığa, haksızlığı adalete, kibri alçakgönüllülüğe, küçümseme ve dışlamayı ötekine saygıya dönüştürelim. Peygamber efendimizin örnek hayatıyla kendi hayatımız arasında sağlam bilgiye dayalı bir köprü kurmak için o kutlu elçinin insanlığın huzur ve mutluluğu için yaptığı çağrı ve öğretileri etrafında gönüllerimizi birleştirelim.

Sad b. Hişam (Radiyallahu anhu) diyor ki: Hz. Aişe (Radiyallahü Anha) validemize geldim de:

- Ey Mü'minlerin annesi! Bana, Resûlullah'ın ahlâkımdan haber ver! dedim. Hz. Aişe (Radiyallahü anha) validemiz:

- O'nun ahlâkı Kur'an-ı Kerim idi. Sen, Kur'an-ı Kerim'de, ALLAH Teâlâ'nın:

﴿وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ﴾

“Şüphesiz sen, en güzel ve en yüksek bir ahlâk üzeresin.”⁴ Ayet-i kerimesini okumuyor musun? Diye sordu.

- Evet okuyorum! dedim.

- İşte Resûlullah'ın ahlâkı, Kur'an-ı Kerim idi, buyurdu. Sonra:

- Ben evlilikten uzak kalmak istiyorum, yani evlenmeyeceğim, dedim. Hz. Aişe (Radiyallahü anha) validemiz:

- Bunu yapma! Çünkü:

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا﴾

“Âdolsunki ALLAH Teâlâ'nın Resûlünde, sizin için, ALLAH Teâlâ'ya ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve ALLAH Teâlâ'yı çokça zikredenler için güzel bir numune vardır.”⁵ Ayet-i kerimesini okumuyor musun? Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) evlendi ve çocukları da oldu, buyurdular.⁶

4 Kalem süresi:4

5 Ahzab süresi:21

6 A.b.Hanbel, No:24601

Gerçekten Sevgili Peygamberimiz yaşayan bir Kur'an-ı Kerim idi. İslâm'ın nasıl yaşanacağını bütün insanlık için gösteren canlı, en güzel örnek ve modeldir. Peygamber Efendimizin hayatı canlı bir Kur'an-ı Kerim'dir.

Tarih boyunca pek çok insanlar gelip geçmiştir. Ama onların çeşitli sahalardaki büyüklüklerine rağmen mutlaka bir tarafları eksiktir. Büyüklüklerine rağmen çoğu kere zâlim, ahlâksız ve adâletsiz olabilmişlerdir. İşte hiçbir sahada küçülmeyen, eksigi, kusuru bulunmayan ve bütün müsbet vasıfları ile insanî kıymetleri şahsında toplayan yegâne insan Peygamber Efendimizdir.

Tereddütsüz söyleyebiliriz ki, bugün insanlık namına, hak, adalet ve ahlâk adına her neye sahip isek hepsi O fazilet güneşinin eseridir. Nitekim merhum Mehmed Âkif:

“Dünya neye sâhibse O'nun vergisidir hep,
Medyûn O'na cem'iyyeti, medyûn O'na ferdi,
Medyûndur o ma'sûma bütün bir beşeriyet,
Yâ Rab, bizi mahşerde bu ikrâr ile haşret.”⁷, demiştir.

Büyüklerimizden Mustafa İsmet Garibullah Büyük Şeyh Efendi (Kuddise Sirruhu.), “Risale-i Kudsîyye” isimli kıymetli eserinde şöyle buyurur. Sh:2

“Ne mümkün vasf olunmak ol Habibi,
Ana vassâf hemen ALLAH karibi.
Ana bî had salât kim ol Habîbi
Bu vuslat derdinin oldu Tabîbi”⁸

O, iman edenlere, salih ameller işleyenlere, iyilere, doğrulara, cömert mü'minlere dua etmiştir. Bu dualar üzerimize sâye ban olsun.

Onu vesile kılarak ALLAH Teâlâ'dan bağışlanma dileriz. Rab olarak ALLAHü Teâlâ'yı, nebi ola-

7 Safahat, 461

8 Kısaca sadeleştirilmiş şekli: O ALLAH'ın sevgilisi, Resûlullah

(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Efendimizi tam vasfetmek mümkün değil. Yani O'nun sıfatlarının hepsini bilmiyorsun ki başkasına bildiresin. Ancak, O Resûlullah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Efendimizi ziyade tarif edici O'nun ziyade yakını olan ALLAH (Celle Celalühü) dür. Biz tam bilmiyoruz ki bildirelim. Resûlullah deriz, peygamber deriz ancak o kadar. O Resûlullah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Efendimize sonsuz, sayısız salat u selâm olsun. Zira O, ALLAH'ın en sevgilisi bu vuslat derdinin doktoru olmuştur. Vuslat derdi, ALLAH'a kavuşma aşkı ve isteğidir ki, bu ne güzel hastalıktır. Bu hastalığı tedavi eden doktor ne güzel doktordur. Ya Rabbi! Sen, seni sevenlerle eyle bizi. Amin.

rak Muhammed Mustafa Aleyhissalatü Ves-selamı, düstur ve imam olarak Kur'an-ı Azimüşşanı, Şeriat olarak Şeriat-ı Garra-i Muhammediyeyi kabul edip, güçleri yettiğince uygulayanlar inşaALLAH kurtulacaktır.

Candan yürekten Lâ ilâhe illALLAH Muhammed Resûlullah diyerek iman edenler, bu imanlarını giderecek sözlerden, fiillerden ve davranışlardan kaçınanlar, ölümleri ömürlerine iman ile bitişerek dünyadan âhirete hüsn-i hâtime ile göçenler için ebedî zarar ve hüsrân olmayacaktır.

O bize, hepimize en büyük iyiliği yapmış kimsedir.

O'na büyük minnet borcumuz vardır ve kendisine çok teşekkür ediyoruz.

O'nu nefsimizden, yakınlarımızdan, sevdiklerimizden daha fazla, en fazla seviyoruz.

O'ndan gördüğümüz faydayı ve iyiliği başka hiçbir insandan görmedik.

Bir gün yüz yüze buluşmak ümidiyle salat olsun ona, selam olsun ona.

Bizi ona ümmet kıldığı için eşi, ortağı, benzeri olmayan, zaman ve mekândan münezzeh bulunan, kemal sıfatlarla sıfatlı, noksan sıfatlardan münezzeh Âlemlerin Rabbine sonsuz hamdler ve şükürler. **O'nun ümmeti olmak ne büyük mutluluk.**

İNSAN ONURU

Sevgili Peygamberimizin insanlığa getirdiği mesajın varlık anlayışında insan, eşref-i mahlukât ve zübde-i âlem yani yaratılmışların en saygını ve varlığın özüdür. İnsanın fitrat ve yaratılış itibarıyla onurlu bir varlık olması, İslâm'ın varlık, bilgi ve değer anlayışını şekillendiren en temel unsurlardan biri olmuştur. Bununla birlikte insanoğlunun, son iki yüzyılda bilimsel ve teknolojik alanlarda gösterdiği olağanüstü ilerlemeyi, ne yazık ki insan onurunun korunması ve yüceltilmesi konusunda gösteremediği bir gerçektir.

Geride bıraktığımız yüzyıl, daha şimdiden insanlık onurunun had safhada zedelendiği talihsiz bir zaman dilimi olarak anılmaktadır. Ayrımcılık, ötekileştirme, ırkçılık, şiddet, işkence, terör, savaş, gelir adaletsizliği, zulüm, sömürgecilik, eğitim eşit-

sizliği, emeğe saygısızlık, istismar, kürtaj, açlık ve kıtlık gibi onur kırıcı küresel sorunların kıskacındaki insanlık, tarihte görülmemiş bir imtihandan geçiyor. Göğün kapılarına sırt çeviren insanoğlu, kendi eliyle ürettiği yapay sorunların açılmak bilmeyen kapıları önünde yorgun ve bitkin bir hâlde bekliyor. Bilim ve tekniğin son imkânlarıyla ürettiği en modern anahtarlar, kilitli kapıların açılmasında ona yardımcı olmuyor. Kendi ürettiğinin esiri olan insanlık, kendini hapsettiği karanlık zindanlardan çıkış yolları arıyor. Bu yüzden de özlediği aydınlığı, peşinde koştuğu idealleri 'nerede' ve 'nasıl' araması gerektiğini yeniden düşünmesi gerekiyor.

İslâm'ın, insan onurunu merkeze alarak tesis ettiği insan anlayışının esaslarını Peygamber efendimizin çağlar üstü örnek hayatında, sünnet-i seniyesinde, söz ve davranışlarında, en genel hatlarıyla da Veda Hutbesi'nde görmek mümkündür. Rahmet Peygamberi, on binlerce insana hitaben yaptığı o tarihi konuşmasında insanların canlarının, mallarının ve ırzlarının yani kişilik değerlerinin ve insanlık onurlarının dokunulmaz olduğunu bildirmiştir. Böylece o, İslâm'ın, insanın yaşama ve mülkiyet hakkı ile manevî kişiliğine ilişkin bütün haklarını aynı ölçüde güvence altına aldığını ilan etmiştir. Sevgili Peygamberimizin tanımıyla iyi Müslüman, din kardeşinin canına ve malına olduğu gibi kişilik onuruna da saygı gösteren ve onun şahsiyetini dokunulmaz gören kimsedir.

Şurası iyi bilinmelidir ki onurlu olarak yaratılan insanı onurlu veya onursuz kılan temel ölçüt de davranışlarıdır. Davranışları kendisini onurlandırmayan kimseyi haricî hiçbir aidiyet onurlandırmaz. İnsan, ırk, renk, zenginlik, soy-sop gibi maddî, izafî ve geçici ölçülere göre değerlendirilmemelidir.

Ebu Hureyre (Radiyallahu Anh)'dan rivayete göre:

رب أشعث مدفوع بالأبواب لو أقسم على الله لأبره

“Kapılardan kovulmuş nice saç baş dağınık, eli yüzü tozlu, pejmürde insan vardır ki, bu şöyle olacak diye ALLAH adına yemin etse, ALLAH onu yemininde haklı, sadık çıkarır yani ALLAH onların dediğini yapar.” buyuran Sevgili Peygamberimiz, insan onurunu maddî ölçütlerle değerlendirmenin yanıltıcı olabileceğini işaret etmiştir.

Hadis-işerifte geçen “Eş’as”: Saçı keçeleşmiş, taranmamış, kir ve paslı mânâsına gelir. Böyle bir kimsenin kapılardan kovulması insanlar nazarında kıymetsiz ve hakir görüldüğü içindir. Halbuki o zatın Allah indinde mertebesi çok yüksek olabilir. Hattâ bir şeyin vukuuna yemin etse Allah Teâlâ onu yemininden döndürmemek için dileğini kabul eder. Bu suretle kendisine ikramda bulunur. Ve olaçağına yemin ettiği şey olur.

Görünüşe, kılık kıyafete pek önem veririz. İnsânî değerlerden yoksun basit kimseler, düzgün kıyafetleriyle üzerimizde iyi bir tesir bırakarak bizi kandırabilirler. Merhum Nasreddin Hoca’nın “**Ye kürküm ye!**” diye işaret ettiği, bizim bu sakat ölçümüzdür.

İyi insanlar ve Allah katında değerli kimseler ise, görünüşlerini düzeltmeye değil, gönül dünyasını aydınlatmaya, iyi bir müslüman olmaya önem verirler. Allah adı anılınca samimiyetle titreyen bir kalbe sahip olmak isterler. Kabuktan çok, onun içindeki öze bakarlar. Bu sebeple de insanın has’ını bulma konusunda yanılmazlar.

Maddî durumu iyi olmayanların arasında mükemmel insanlar, mânevî bakımdan yücelmiş kimseler vardır. Kıyafete önem vermedikleri için veya giyecek doğru dürüst elbiseleri bulunmadığı için pejmürde bir görünüme sahip olan bu insanlara birçokları değer vermez. Hatta onların kendilerine yaklaşmalarını, evlerine gelmelerini istemedikleri gibi, yüzlerine bakmaktan bile rahatsız olurlar. İnsanların yanında böylesine değersiz olan bu kimseler içinde Allah’ın veli kulları vardır. Allah Teâlâ onları çok sever ve bir dediklerini iki etmez. Şayet onlar bir konu hakkında, bu iş şöyle olsun diye Cenâb-ı Hakk’a niyaz etseler, Allah Teâlâ onların dileğini geri çevirmez.

İşte bu sebeple görünüşe aldanmamalıdır. İnsana insan olduğu için değer vermelidir. Basit ve değersiz biriymiş gibi görünen kimselerin iyi birer insan olabileceği her zaman hesaba katılmalıdır.

Bununla beraber saç başı dağınık, eli yüzü kirli herkesin mutlaka iyi insan olduğu da sanılmamalıdır. Varlıklı oldukları halde tembellikleri sebebiyle veya zenginliklerini gizlemek düşüncesiyle kötü giyinmeler az değildir. Bizim güzel dinimiz, hâli vakti yerinde olanların iyi giyinmelerini, Cenâb-ı

Hakk’ın kendilerine verdiği maddî nimetleri üzerlerinde sergilemelerini arzu eder.

Kısacası: Allah Teâlâ görünüşe değil, gönül parlaklığına, davranış güzelliğine değer verir. Mal mülk, soy sop gibi geçici değerler, yalnız başına bir şey ifade etmez. Önemli olan iyi bir kul olabilmektir. Basit görünüşlü kimselerin arasında, Allah’ın değer verdiği iyi insanlar bulunduğu unutulmamalıdır.

İnsan bizatihi değerli ve onurlu bir varlıktır. Peygamber efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) nazarında onun siyahı da değerlidir beyazı da; fakiri de onurludur, hizmetçisi de.

İnsan onurunun beşerî ve ilahî yönü birbirinden ayrı tutulamaz. Bütünüyle insanı merkeze alarak aşkın hiçbir gerçekliği tanımayan bir bakış açısı, insanı bir bütün olarak kuşatmaktan uzak olacaktır. İnsan ve insan onuru, maddesi ve manasıyla; bedeni ve ruhuyla bir bütündür, parçalanamaz. Hiçbir insancıl düşünce ve ideoloji, İslâm’ın insan onuru konusundaki ayrıcalıklı konumuna alternatif oluşturamaz. Aşkın değerlerden soyutlanmış, metafizik ilkelere bağlı olmayan bir ‘insan onuru’ insana hak ettiği değeri veremediği gibi insanı daha da onursuz bir hale getirmektedir.

İnsanın ucuzladığı, bir meta haline dönüştüğü, insan onurunun göz ardı edildiği, zedelendiği, ayaklar altına alındığı, insanlığın kaybolmaya yüz tuttuğu, insanı onursuzlaştırma, itibarsızlaştırma, değersizleştirme ve değerlerinden soyutlama gayretlerinin küresel ölçekte politikalar haline geldiği günümüzde, bütün âlemleri onurlandırmak için gönderilen rahmet yüklü adalet, hikmet yüklü ahlak peygamberinin onur mücadelesini ve insana bakışını yeniden keşfetmeye ve bu keşfimizi toplumun bütün katmanlarına açmaya her zamankinden daha fazla muhtacız.

Hiç kuşkusuz Peygamber efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)’in örnekliliği ve rehberliği, insanlığın bugün içine düştüğü her türlü badireyi atlatması, zedelenen insanlık onurunun tekrar yücelmesi ve özlenen aydınlığa kavuşması yolunda yegâne melcedir.

KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN

HÜRREM SULTANIN TÜRBESİ

KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN, HÜRREM SULTAN VE ŞEHZADE MUSTAFA

KEMAL ARKUN

Tarih milletlerin hafızasıdır. Tarihini bilmeyen milletler hafızasını kaybetmiş demektir. Son asır boyunca kültür emperyalizmiyle milli ve tarihi değerleri yok edilmeye çalışılan milletimiz ecdadına atılan iftiralarla şaşkına dönmüştür. Bu konuda yapılan flim ve diziler bu amaca yöneliktir. Muhteşem Yüzyıl dizisi izlenmesi bir tarafa, bir o kadar da, kim ne kadar fazla hata yakaladı yarışmasına döndü. Kimi siyasi tarihi, kimi sanat yönü, kimi kılık kıyafet bakımından, kimisi de kurgu yönüyle hatalar zincirini sıralamakla meşguller. Hâlbuki dizinin birinci bölümünü izledikten sonra; **“bu dizide hatasız tek bir kare gösteremezsiniz”**, **İkinci olarak da dizi hatalı bir temele oturtuldu**, artık sonuna kadar hatalar manzumesi devam edecektir, hükmünü

vermiştik. Zira yanlış bir yola girdiğinizde, neticede hep hatalı ilerleyeceksiniz demektir.

Dolayısıyla hâlâ diziyi izleyip hata arayanlara ne demeli bilmiyorum. Bu hatalı yollardan birincisi Hurrem Sultan olayı idi.

Hareme Müslüman olmayan bir cariye girmesi mümkün değildi. Hurrem ise dizide haçı ile girdi. Ardından papaz olan babasından Osmanlı'nın yıkım görevini üzerine aldı. O artık dizide gizli bir Hıristiyan. Şimdi dizinin Türk halkını getireceği nokta şudur:

Sevecen, munis, cana yakın ve sempatik tavırlarıyla, Mustafa dizinin en fazla sevilecek bir şahsiyeti olacak.

Bu arada dizide onunla ilgili karelerin hiç birinin doğru olmadığını da belirtelim. Neticede **Şehzade Mustafa** sevgisi en üst noktaya çıkarılacak.

Ve gün gelip Kanuni Sultan Süleyman, oğlunu dilsiz cellatlar elinde boğdururken öbür taraftan Hurrem Sultan zaferinin nişanesi olarak herhalde haçını öpecektir (!).

Mustafa'nın öldürülmesi ile gözyaşlarına boğulan Türk halkı, Kanuni ve hele hele Hurrem hakkında artık neler düşünecektir.

Siz dizinin senaristi Meral Okay'ı sadece bir tarih kurgusu yapıyor zannetmeyin. Onun masumane bir tarzda; "efendim bu bir senaryodur, kurgudur", demesine aldanmayın.

O, Türk halkının ecdadına iftira ve ihanetin, onun ecdadını gözden düşürmenin, entrikanın, Türk halkının değerlerini yıkmanın kurgusunu yapıyor. Bu diziyi izleyen herkes de bir noktada onun ekmeğine ballı kaymak oluyor.

Gelin biz diziyi bırakıp Hurrem Sultan'ı bir nebze olsun yakından tanıyalım isterseniz. Büyük tarihçi Prof. Dr. Ahmed Şimşirgil onun hakkında şöyle diyor:

Tarihin bir yüzyılına neredeyse Süleyman Çağı dedirtecek derecede adını veren Kanuni Sultan Süleyman'ın biricik eşi, fiziki özelliklerinden ahlaki durumuna, giyim ve kuşamından yemesine, içmesine kadar her hali ile ilgi odağı idi. Tarihçiler, edebiyatçılar hepsi onu yazdı ve araştırdı. Osmanlıların haramdan gelme haremi hakkında bilgi edinemeyenler, tabi ki her zaman olduğu gibi fantezilerini ve hayal güçlerini çalıştırdılar. Senaryolar yazdılar. Bugün tarihin aydınlanmış nice mevzusunun dahi çarpıtılarak ortaya konduğu ve gerçeklerden ne kadar uzak yazılıp çizildiği görüldüğünde, o tarihte hiçbir bilginin olmadığı zamanlarda nelerin yazılıp çizilebileceğini tahmin etmek zor olmamalıdır.

Neticede yerli yabancı romancıların, film ve tiyatro yazarlarının katkıları ve hayal dünyaları ile bambaşka bir Hurrem Sultan ortaya çıktı.

Peki, Hurrem Sultan kimdi? Nasıl bir eş, nasıl bir sultan ve nasıl bir ana idi?

Tarihçiler, umumiyetle Hurrem Sultan'ın Rus asıllı olduğunu, o devirde Polonya hâkimiyetinde olan Ukrayna'da, 1506 yılında doğduğunu ifade etmektedirler. Saçının kızıla çalan renginden dolayı adının **Roza, Rossa** veya **Roxialene** olduğu belirtilmektedir.

Harem-i Hümayun adı ile ilmi bir çalışma yapan **Leslie Peirce**'ye göre Hurrem Sultan, büyük bir ihtimalle Batı Ukrayna'dandır. Polonya'da anlatılanlara göre adı Aleksandra Lisowska olup Rutenyalı bir rahibin kızı iken, Tatarlar tarafından Dinyester üzerinde Lvov yakınındaki Rogatin kentinden esir alınmıştır. Avrupalılar onu Rutenyalı bakire anlamına gelen Lehçe bir terimden dolayı Roxelana olarak kaydetmiştir.

Dokuz yaşındayken Kırım Türkleri tarafından esir edilip **Kırım Sarayı**'nda birkaç yıl tahsil ve terbiye gördüğü, daha sonra Kırım Hanı tarafından, **Saray-ı Hümayûn**'a hediye edildiği belirtilmektedir.

Osmanlı sarayına girdikten sonra da İslam ve Türk terbiyesiyle eğitilerek yetiştirilen bu sempatik ve güler yüzlü cariye, neşeli tavırları, şirinliği, kıvrak zekâsı ve çalışkanlığı dikkat çekmiştir. Sempatikliği sebebiyle sarayda kendisine Hurrem adı verilmiştir.

Bazı yazarlar onu genç, normal güzellikte, orta boylu, zayıf, pek zarif ve şirin olduğunu ifade ederek çeşitli fiziki özelliklerini belirtmişlerdir. Aslında bütün bu yakıştırmalar adından ve kendisine ait olduğu söylenen bir portresinden veya ressamların resimlerinden kaynaklanmaktadır. Oysa birbirlerine dahi neredeyse hiç benzemeyen bu portrelerin de hayal mahsulü olduğu pek açıktır. Onlara bakarak bir Hurrem şemali çıkarmak da bir o kadar uydurma olacaktır.

Oysa şurası muhakkak ki, saraya alınan veya padişaha hediye edilen bir cariyede belli bir endam ve güzelliğin olacağı aşikârdır. Son derece iyi bir ahlak ve terbiye ile yetiştirilmiştir. Saray ananesine göre güzel, iyi yetişmiş, zeki, kabiliyetli ve iffetli, padişah anası namzedi olacak ve gelecekte sarayın en nüfuzlu şahsiyeti olarak hizmet verecek birini

seçmek valide sultanların işidir. İşte **Hafsa Sultan** da oğlu Kanuni'ye böyle birini seçmiştir ki o da Hurrem'dir.

Hurrem Sultanın Kanuni'nin haremine ne zaman katıldığı kesin olarak bilinmemektedir. Ancak saltanatının hemen ilk yılı içerisinde olduğu çok kuvvetli bir ihtimaldir. Bu sırada sarayda en nüfuzlu kadın elbette ki **Kanuni Sultan Süleyman**'ın annesi **Mehd-i Ulya Hafsa Sultandı**. İkinci derecede nüfuzlu kadını ise 1515'de Şehzade Mustafa'yı dünyaya getiren Kanuni'nin ilk eşi **Mahidevran Hatun** idi.

Hurrem Sultanın 927 yılında (1520-21) **Şehzade Mehmed**'i dünyaya getirmesi ile birlikte nüfuzu, sarayda ve Kanuni katındaki değeri arttı.

1520 yılında Padişah olan Sultan Süleyman, ilk hanımı Mahidevran Hatun'dan sonra haremine aldığı Hurrem ile çok uzun bir beraberliği oldu. Gülfem adlı bir cariye dışında başka bir kadınla birlikte olduğu da bilinmez. **Gülfem Hatun**'un da Hurrem'le arasının çok iyi olduğu anlaşılmaktadır.

Haseki Hurrem Sultan, Padişahın gözdesi, olağanüstü zeki, sevimli, çekici bir kadın, aşırı derecede şefkatli bir anadır. Devrinin bazı politik olaylarına karıştığı için, aynı zamanda Osmanlı sarayında kadın hâkimiyetini başlatan kişi olarak da kabul edilir. Batılı yazarlardan Bernard Bromage onun kişiliği hakkında şunları söyler:

“Osmanlı saltanatının en muhteşem devresine, Muhteşem Süleyman ile birlikte hâkim oldu. Kocasının bir cihan fatihi olduğunu gören bu güzel kadın, hilâlin salibe galebe çalarak en uzak müşrik diyarlarına kadar uzanmasına çalıştı.”

Aralarında on bir yaş olan Kanuni ile evlendikten sonra Hurrem Sultan'ın yedi çocuğu oldu. Abdullah ve Murad isimli şehzadeler küçük yaşta vefat ettiler. Diğer çocuklara **Selim, Mehmet, Cihangir, Bayezid** ve **Mihrimah** adları verildi.

Ailesine çok bağlı bir kadın olan Hurrem, Kanuni'yi ve çocuklarını hiçbir yerde yalnız

bırakmadı. Bursa'ya, Manisa'ya, Konya'ya ve diğer şehirlere seyahat etti. Yakınlarıyla birlikte oldu. Aile fertleri arasında sıkı münasebet kurdu.

Kanuni ve Hurrem Sultan, şehzadeleri arasında **Mehmed**'i çok sevmekte idiler. O Kanuni'nin Hurrem Sultandan doğan en büyük şehzadesi idi. Kanuni muhtemelen kendisinden sonra onu tahta düşündüğünden 1541 yılında sancak değişikliği yaptı.

Şehzade Mustafa'yı Manisa'dan Amasya'ya tayin ederken Mehmed'i Manisa'ya yolladı. O zaman Manisa sancağı daha çok padişah namzedinin gönderildiği veya merkeze en yakın sancak olarak gösterilen bir yerdi. Şehzadeler özellikle orayı isterlerdi. Bu tayinde ihtimaldir ki Hurrem Sultan da rol oynamış olmalıdır.

Şehzade Mehmed de ağabeyi Mustafa gibi değerli ve çok iyi yetişmişti. Ancak onun Manisa valiliği çok uzun sürmedi. Bir yılı bir müddet geçmişti ki 1543 yılında ani olarak vefat etti. Çok sevilen tahtın geleceği olarak düşünülen genç Şehzadenin vefatı aileyi büyük bir mateme garketmişti.

“Şehzadeler güzidesi Sultan Mehmed-im” diyerek vefatına tarih düşüren Kanuni Sultan Süleyman'ın bu mısraı, onun ölümüne duyduğu derin üzüntüyü de ortaya koymaktadır.

Adına Şehzadebaşında **Mimar Sinan**'a çok güzel bir cami inşa ettirdi.

Hurrem Sultan'ın da üzüntülü yılları bununla başladı denilebilir.

Hayırsever bir hanım sultan olan Hurrem, halk tarafından da çok sevilmektedir. Yaşadığı yüzyılda büyük saygı gördüğünü, daha sonraki asırlarda da hep hayırla yad edildiğini, hakkında yazılan yüzlerce cümleden sadece şu bir tanesi anlatmaya yeter sanırım:

“O, namuslu kadınların efendisi; melek huy-lu, derecesi yüksek, vasıfları temiz, zatı kutsi, hayır ve hasenat sahibi eşsiz bir inci; büyük, şanlı, yüksek mevkili bir hanımdı.”

Hurrem Sultan, siyasî bakımdan hiçbir padişah hanımının gelemediği seviyeye ulaşmasına rağmen,

zaman zaman büyük acılar çekti. Küçük yaşta ölen evlatlarının yanı sıra, Manisa Valisi Şehzade Mehmed'in ve ardından **Şehzade Cihangir**'in vefatları, onu sonsuz üzüntülere sevk etti.

Evlat acısının da etkisiyle çeşitli hastalıklar geçirdi. Büyük ızdıraplar çekti. Son kısmı çok sevdiği Hünkârı Kanuni ile Edirne'de geçirdi. Rahatsızlığı artınca İstanbul'a dönerek içinde bir de hastanenin bulunduğu **Eski Saray**'a yerleşti. Yakalandığı kulunç hastalığından kurtulamayarak, 1558 yılında genç denecek bir yaşta⁽⁵²⁾ hayata gözlerini yumdu.

Cenazesi vezirlerin omuzlarında **Bayezid Camii** meydanına getirildi. **Şeyhülislâm Ebussuud Efen-**dinin imametine kılınan Cenaze namazından sonra, yine Şeyhülislâm'ın eliyle defnedildi. Ölümü, bütün İstanbul halkını müteessir etti.

Cihan Padişahı Sultan Süleyman, hayatta hiç yanından ayırmadığı Hurrem'in naaşının da kendisine uzak kalmasını istemedi. **Süleymaniye Camii** çevresinde kendi türbesi için ayırdığı yerin hemen yanına onun için de bir türbe yaptırdı. Hurrem Sultan'ın türbesinde, bekçiler ve hafız-ı kurrular görevlendirdi. Yüzyıllar boyu günün yirmi dört saati bu hayırsever sultanın ruhuna Kur'an-ı kerîm okundu.

Başbakanlık Arşivi'ndeki belgelere göre, nöbetleşe görev yapan hafız-ı kurra ve bekçilerin sayısı yüz otuz sekiz kişiyi buluyordu. Bunlara günde üç yüz elli akçe gibi yüksek bir ücret verildiğini dikkate alırsanız, Kanunî'nin Hurrem Sultana karşı olan sevgisi daha iyi anlaşılır sanırız.

Osmanlı tarihinde derin izler bırakan Haseki Hürrem Sultan ile ilgili son devrin büyük tarihçilerinden Prof. Dr. Ekrem Buğra Ekinci de şöyle yazıyor:

*Hurrem Sultan, Osmanlı tarihinin en meşhur hanımlarından birisidir şüphesiz. Romanlara, tiyatro-
lara, filmlere mevzu olmuştur. Hepsinde kocasını avu-
cunun içine alıp ona her istediğini yaptıran muhteris
bir kadın olarak tasvir edilir. Gerçek böyle midir?*

Hurrem Sultan'ın memleketi **Rutenya**, Ukrayna'nın Polonya hâkimiyetindeki batı

kısımındır. Bu sebeple **Rossolan** diye meşhur olmuştur. Rossolan, "**Rutenyalı Bâkire**" demektir. Hakkında hayalî romanlar yazanlar bile bunu gerçek adı zannederler. Ukraynalı veya Leh asıllı olduğu ihtilafıdır. Esas adı **Aleksandra Lisowska** idi. Babası bir köy papazıdır. 12 yaşlarında Kırım süvarilerince esir alınıp **İstanbul**'a saraya gönderildi. Burada birkaç sene terbiye edildi. Güler yüzü sebebiyle **Hurrem** adı verildi. Hurrem, Farsça sevimli mânâsına gelir.

Her muvaffak erkeğin arkasında bir kadın vardır!

Onu bu kadar meşhur eden nedir? **Zekâsı ve güler yüzü**. Kanuni Sultan Süleyman, kızın bu hasletlerine hayran olmuş; aralarında büyük bir aşk doğmuştu. Tarihçiler padişahın bu kadar parlak muvaffakiyetlerinin arkasında, Hurrem Sultan'a duyduğu aşkın yattığını söyler. **Hurrem Sultan ile Sultan Kanuni'nin aşkı, dillere destandır**. İkisinin birbirine yazdığı âşıkâne mektuplar bugün elimizdedir. Bunlar her ikisinin de saf bir aşkla birbirlerine bağlandığını göstermektedir. Padişahın **Muhibbî** mahlasıyla terennüm ettiği şiirlerinde, Hurrem Sultan'ın kokusu sezilmektedir.

Sarayda padişahın çocuk doğuran zevcesine **haseki** denirdi. Has-eke, yani has gelin demektir. Bu sebeple **Hurrem Haseki** adıyla anıldı. Rivâyete göre padişahla evlenmeye ilk başta çok da istekli görünmemiş. Azatlanıp nikâhlanmayı şart koşmuş. Malum, câriyeler padişahın mülkü olduğu için ayrıca nikâh kıyılmaz. Padişah da bunu kabul etmiş. Tarihte benzerine rastlanmayan biçimde, **Hurrem Sultan'ı azatlayarak nikâhlamış**. Hurrem Sultan'dan sonra da başka hiçbir kadına dönüp bakmamış. O zamana kadar bulûğ çağına gelen şehzadeler, tayin edildikleri sancaklara anneleriyle beraber giderdi. Hurrem Sultan ilk defa olarak **oğluyla sancağa gitmeyen şehzâde annesidir**. Padişah, kendisinden ayrılmak istememiştir.

Padişahın sevgili annesi ve aynı zamanda **Kırım Hanı**'nın kızı olan **Hafsa Vâlide Sultan**'ın vefatından sonra Sultan Kanuni'nin diğer zevcesi **Mâhidevran**, oğlu **Şehzâde Mustafa** sancakbeyliğine tayin olununca, onunla beraber saraydan ayrıldı. Böylece Hurrem Sultan sarayın

yegâne hâkimesi oldu. Padişah seferde iken onun yerine saraydaki düzeni muhafaza eder; muntazam mektupları ile İstanbul ve saraydaki havâdislerden padişahı haberdar ederdi. Devlet adamları arasında geçenleri, İstanbul'da olup biteni bir bir anlatırdı. **Padişahın istihbarat memuru** gibi çalışmış ve çok faydalı olmuştur. Kültürlü bir hanım idi. Mektuplarından anlaşıldığına göre **güzel bir imlâsı** vardır. **İçli şiirler yazmıştır**. Hürrem Sultan gibi yüksek hasletlere sahip bir hanımı, zihinlerdeki fettan kadın imajıyla beraber düşünmek büyük bir hatadır. **Hürrem Sultan, cihan padişahının zevcesi sıfatını hakkıyla taşımış bir imparatoriçedir.**

Hürrem Sultan'ın kabahati vardıysa da, umulur ki asırlardır bu hayratından hâsıl olan sevaplar ve istifade edenlerin duası ile, Hürrem Haseki aff-ı ilahîye kavuşmuştur.

Kanuni Sultan Süleyman, sevgili zevcesi Hürrem Sultan için şu beyitleri kaleme almıştır:

N'ola baksam şem-i hüsnüne gönül pervâneves
Dostum sen şem olacak âşıkım pervânedir.
Gülşen-i hüsnünde dil mürğün yine saydetmeye
Zülfünün ağında Muhibbî hâli ânın divânedir.

Kanuni Sultan Süleyman'ın önceki zevcesi **Mâhidevran**'dan **Şehzâde Mustafa** adındaki oğlu yakışıklılık ve yiğitliği sebebiyle dedesi Yavuz Sultan Selim'e benzetilirdi. Osmanlılarda bir verâset usulü olmamakla beraber, zamanı geldiğinde padişahın yerine onun geçmesi bekleniyordu. Padişah 46 sene gibi çok uzun bir müddet tahta kaldı. Zaman uzadıkça en iyi hükümdardan bile insanlar usanır. Halk da ihtiyar padişahın yerine dedesine benzeyen Şehzâde Mustafa'nın geçmesini istiyordu. Şehzâdenin etrafını hemen bir klik sardı. Onu babasına karşı kıskırttılar. Şehzâde, sağda solda **"Ben padişah olsam şöyle yaparım, böyle yaparım"** diye tedbirsizce konuşmaya başladı. Padişah, oğlunun kendisine karşı bir komplonun içinde olduğunu düşünmeye başladı. Eline bir takım deliller geçince de idam ettirdi. Buna padişahı, tahta kendi çocuklarının geçmesini isteyen Hürrem Sultan'ın teşvik ettiği söylenir; hatta Hürrem Sultan, damadı **Rüstem Paşa** ile beraber

bu idamın müsebbibi olmakla suçlanır. Padişahın, eniştesi Sadrazam **Makbul İbrahim Paşa**'yı idamını da Hürrem Sultan ve damadı Rüstem Paşa'ya yüklemişler; Şehzâde Mustafa ile Makbul İbrahim Paşa'nın kendilerini idama götüren işlerinden hiç bahsetmemişlerdir.

Hürrem Sultan'ın şehzade Mustafa'nın idamı olayındaki rolü hakkında Prof. Dr. Ahmed Şimşirgil de şunları yazmaktadır:

Birincisi o hadiseden başka Hürrem Sultan hakkında menfi ne duydunuz?

İkincisi ise hangi kadın kendi oğlunu saltanatta görmek istemez. Onunda kendi oğullarından birini saltanatta görmek istemesi en tabii bir durumdur.

Şehzade Mustafa meselesinde ise Kanuni asla onun sözüne itibar etmez onun sözüyle oğluna

kıymazdı. Orada birinci derecede suçlu **Rüstem Paşa** ile isyan emarelerinde bulunan Şehzade Mustafa'nın bizzat kendisidir.

Aşağıda Hürrem Sultan'ın Türk milletine bıraktığı eşsiz eserleri okuyacaksınız. O belki bu camilerde namaz kılmadı medreselerinde okumadı, kervansaraylarında yatmadı, çeşmelerinden su içmedi, darüşşifasında tedavi olmadı. Hepsini Türk milletine ve evlatlarına miras bıraktı.

Osmanlı ailesinde güzel bir gelenek vardı. Küçük yaşta ölenler de dâhil, hanedan mensuplarından geride kalan eşyalar titizlikle saklanırdı. Yalnız hanımların ve kız çocuklarının eşyaları bu geleneğin dışında bırakılırdı. İşte bu adet Hürrem Sultan'ın vefatında değişikliğe uğradı. Merhumenin özel eşyaları sarayda ve türbesinde muhafaza altına alındı. Aralarında zarif işlemeli örtüler, kaşbastılar ve mücevherlerin de bulunduğu bu şahsi eşyalar,

halen **Topkapı Sarayı Müzesi** ile **Türk İslâm Eserleri Müzesi**'nde sergilenmektedir.

Osmanlı Hanım sultanları içinde iyilik yapmakta en önde gelenlerden biri olan Hürrem Sultan, üç kıtaya yayılan geniş toprakların dört bir yanını bayındır etmek ve insanlara faydalı olmak için büyük çaba harcamıştı. Solakzâde ve İbrahim Peçevi Efendi tarihlerinde Kanuni Sultan Süleyman'ın eserlerine yer verildikten sonra Hürrem Sultan'ın hayratı sıralanmaktadır.

HÜRREM SULTAN'IN ESERLERİ:

Haseki Külliyesi

Cami, medrese, sıbyan mektebi, çeşme, imaret ve dârüşşifâdan meydana gelmektedir. Mimar Sinan'ın hassa başmimarı olduktan sonra yaptığı

HÜRREM SULTAN HAMAMI

ilk eserdir. XIX. Yüzyıldan itibaren Haseki adıyla anılan Avratpazarı semtinde kurulmuştur.

Peçuylu İbrahim külliyesinin burada yapılmasının Kanuni'nin eşine gösterdiği bir incelik olduğunu yazar.

Külliyesinin ilk yapılan birimi cami olup medrese ve sıbyan mektebi bir yıl, imaret ve dârüşşifâ ise on iki yıl sonra inşa edilmiştir. Bu durum külliyesinin bir bütün olarak planlanmadığını, binaların değişik zamanlarda ayrı ayrı düşünülerek tasarlandığını göstermektedir. Külliyesinin **Süleymaniye Kütüphanesi**'nde bulunan vakfiyesi 958 (1551) tarihlidir.

Cami Haseki caddesinin bir yanında, medrese, sıbyan mektebi, imaret ve dârüşşifâ ise diğer yanında yer almaktadır.

Cami: 945 (1538-39) yılında inşa edilen cami kare mekânlı ve tek kubbeli olup klasik us-
lupta yapılmıştır. Tek minarelidir. Daha sonra ce-
maate kâfi gelmemesi nedeniyle **Sultan I. Ahmed**
zamanında iki sütun ve bir kubbe daha ilave edilerek
büyütülmüştür (1612). Bugün de cami olarak
hizmet vermektedir.

Medrese: Caminin karşısında bulunan medrese
946 (1539-40) yılında inşa edilmiş klasik tipte bir
yapıdır. Sokak cephesinin merkezindeki kapıdan
girilen revaklı bir avlunun üç yanını çevreleyen
kapalı mekânlardan meydana gelmektedir. Der-
shanesi kapının karşısındaki revakın ortasında yer
almaktadır. Dershanenin iki yanına üçerden altı, av-
lunun iki yanına beşerden on oda yerleştirilmiştir.
Bunların hepsi kubbelidir ve içlerinde birer
ocak bulunur. Vakfiyesinde bilimin ve eğitimin
değerinden bahsedilerek bilim adamlarına ve tale-
belere vakfedildiği kaydedilmiştir. Müderrislere
günde elli akçe, on altı talebeye günlük ikişer akçe,

muide ise beş akçe verilmesi şart koşulmuştur. Bugün odaları yatakhane, dershanesi ise mescid olarak kullanılmaktadır.

Sıbyan Mektebi: Medresenin doğusunda yer almaktadır. Kare planlı olup yanyana iki birimden meydana gelmektedir. Birinci kısmı iki cephesi sütunlu açık dershane, ikinci kısmı ise kapalı dershanedir. Binanın önündeki havuzlu alan muhtemelen oyun bahçesi olarak düzenlenmiştir. Kitabe yeri boş duran mektebin yapılış tarihi bilinmemekle birlikte, medresede kullanılan nilüfer çiçeği motifli başlıkların burada da kullanılması iki yapının birlikte ele alındığına işaret etmektedir.

Sıbyan mektebi yalnız Müslüman çocukları için vakfedilmiş olup dini eğitim şart koşulmuştur. Bu vakfiyesi bile Hürrem Sultan'ın inanç dünyasının göstergesidir.

ŞEHZADE CAMİİ

Kapalı dershanenin hemen yanında küçük ve oldukça bakımlı bir hazîre vardır. Mezar taşlarından çoğunun mütevellilere, külliye de hizmet eden kişilere ve onların aile fertlerine ait olduğu görülür.

İmaret: Haseki Caddesi üzerinde külliye girişini sağlayan üçüncü kapı imarete aittir. Kitabesinde 1550 (h.957) yılında yaptırıldığı belirtilmektedir. İmaret kuzeyde üç, doğu ve batı yönlerinde beş kemerli bir revakla çevrilmiş ve revaklar baklava başlıklı sütunlara oturtulan pandantifli kubbelerle örtülmüştür. Avlunun kuzeyinde iki büyük ve dört küçük kubbeli mutfak ile yanlarında dikdörtgen planlı odalar vardır.

Bugün imarethanede yemek pişirilip yenmekte, bir bölümü ise kütüphane olarak hizmet vermektedir.

Darüşşifâ: Darüşşifâ, Osmanlı mimarî tarihinde bir benzeri daha bulunmayan orijinal bir yapıdır. Mimar Sinan'ın, yaptığı eserler içinde en mükemmel mekân düzenlemesini gerçekleştirdiği Haseki Darüşşifası'nın giriş kapısındaki kitabeye göre, 1550 (h. 950) yılında bitirilmiştir.

Haseki Darüşşifası, belki günümüze kadar yapılan hastanelerin en havadar ve ferah olanlarının başında gelmektedir. Giriş kapısından sonra sekizgen planlı açık bir avlu ve bu avluya bakan yüksek kemerli muayene bölümleri yer almaktadır. Polikliniklerden sonra ise iç kısımlardaki kubbeli doktor ve hasta odaları bulunmaktadır.

Mimar Sinan, ana bölümden ayrı olarak ilâç yapımı için de iki ayrı oda inşa etmiştir. Yedi doktor, iki eczacı kalfası, yirmi dokuz memur ve müstahdem hizmet veriyordu. Ayakta tedavinin yanı sıra, yatarak tedavi hizmeti de veriliyordu.

Hurrem Sultan, vakıfnamede darüşşifada çalışacak doktorlar için öyle şartlar koşmuş ki, hayran olmamak elde değil. Meselâ, başhekim dahil, bütün personelin güzel cümlelerle hitap etmelerini ve hastaların sorularına hoşça gidecek şekilde cevap vermelerini istemiş.

Sadece bu kadar değil. Hastanede çalışanlara dolgun ücret verilmesi, fakir hastalardan doktor muayenesi ve ilâç için para alınmaması da onun şartları arasında bulunmaktadır.

20 Ocak 1976 tarihinden bu yana Diyanet İşleri Başkanlığı İstanbul Haseki Eğitim Merkezi adıyla faaliyet gösterilen külliye binalarında müftü ve vaizlerin meslekî eğitimleri yapılmakta, bunun yanında kıraat ilmi öğretilmektedir.

Halen külliyenin medresesi yatakhane, kapalı dershanesi mescid, imareti yemekhane, sıbyan mektebi toplantı salonu, dârüşşifâsı eğitim ve idare binası olarak kullanılmaktadır.

Diğer Eserleri:

Şehzade Cihangir Camii: Tophaneye hakim olan büyük tepe üzerindeki mübarek camidir.

Bağdat'ta: İmam-ı Âzam hazretlerinin nurlu mezarı üzerine sağlam bir kale, bir cami, güzel bir imaret, yüksek bir türbe ve akıl hastanesi bina edilmiştir.

Yine Bağdat'ta **Şeyh Abdülkadir-i Geylanî**'nin mübarek mezarı üzerindeki yüksek kubbe yenilenmiş, mübarek camii yeniden onarılmış, imaret ve daha başka hayratlar yenilenip yeteri kadar vakıflar bağlanmıştır.

Konya'da: **Mevlana Celaleddin** hazretlerinin nurlu türbeleri yakınında iki minareli yüksek bir cami, güzel bir mescit, imaret ve dervişler için odalar ve benzerleri yapılmıştır.

Şam'da: Yüksek bir cami, medrese, imaret ve daha başkaları.

Kefe'de ve İznik'te: Birer büyük kilise camie çevrilmişken, aradan geçen uzun zaman boyunca harap olmuş bulunuyorlardı. Bunlar yenilenmiş ve gereği kadar vakıflar bağlanmıştır. Hürrem Sultan'ı hıristiyan gibi gösteren yazarların yalan ve iftiralarını, camiye kiliseye tercih eden bu vakfiyesi göstermektedir.

Mübarek **Mekke** ve **Medine**'de yapmış olduğu çok sayıda hayır ve dağıttığı sadakalar, bu yerlerde oturanların hayatlarının temeli olmuştur.

Gerçi bu sadakalar önceleri de vardı.

Şimdi ise iki katına çıkarılmış olup büyük bir titizlikle kâtipler tarafından ilgililere dağıtılır ve herkes eksiksiz kendisine ayrılan payı almaktadır.

Bir başkası da akarsu sadakasıdır. Bu su, Ararat kaynağıdır. Eskiden bu suyu **Zübeyde Hatun** akıtıp kente getirmiş, fakat zamanla harap olmaya yüz tuttuğundan su sıkıntısı çekilmeye başlanmıştı, öyle ki bir arife günü bir parmakla kaldıracak bir kırba su bir altına satın alınmıştır.

Bu suya üç dört kat daha katıp kentin suyunu bollaştırmak suretiyle bütün hacıları su sıkıntısından kurtardı.

Mekke'de: Dört mezhep için ayrı ayrı dört büyük medrese bina ettirdi ve Rum ülkesinde uygulanan kurallara göre on beşer öğrenci ve birer müderris yardımcısı tayin etti. Bunların belli ödenekleri hiçbir aksaklığa uğramadan ellerine ulaşmaktadır.

Müminlerin anası **Hz. Haticenin**, **Hz. Fatıma** ve öteki çocuklarının dünyaya geldikleri kutlu ev sonradan mescit haline getirilmişti. Zamanla harap olduğundan onu tamir ettirip üzerine yüksek bir kubbe bina ettirdi. Şimdi de, her cuma günü ikindi zamanına kadar ve salı geceleri sabaha kadar dervişler ve fakirler orada toplanıp zikrederler.

Yine Mekke ve Medine'de zengin birer imaret yaptırdı. Mekke ve Medine fukaraları her gün buralarda yedirilip içirilirdi.

Edirne şehrine de Kevser suyu gibi sular getirip birçok çeşmeler yaptırmıştır ki, bunlardan fukara halk yeniden can bulmaktan ve ölçüsüz sevinç duymaktan geri kalmaz.

Mustafapaşa Köprüsü kasabasında da mübarek bir cami, güzel bir imaret ve büyük bir han yapılmıştır ki, bunlar da yine rahmetli Haseki Sultan'ın hayır işlerindedir.

İstanbul **Kariye**'de medrese ve **Ayasofya** ve **Sultanahmet Camileri** arasında **Hürrem Sultan Hamamı**

Ve Kudüs-i Şerifte muazzam imareti...

İŞTE O İMARETİN VAKFIYESİNDE GEÇEN MUHTEŞEM TALİMATLARI

“Ve dahi şöyle şart eylediler ki, zıkr olan et’imedenhücerât-i merkûmede mücavir olan sülehânın her birine her nöbetde bir kepçe aş ve bir fodula ve cum’a gecesinde bir kıt’a yahni bile verile; ve mescidi şerifin imamına ve evkaf kâtibine ve [bütün imaret görevlerine] her nöbetde bir kepçe aş ve iki fodula ve cum’a gecesinde bir kıt’a yahni verile ve dahi şöyle şart eylediler ki zıkr olan me’kelde fukara ve mesâkin ve zu’afâ ve muhtâcinden her nöbetde dört yüz nefer kimesneye her birine bir fodula ve her ikisine bir tas içinde bir kepçe aş ve cuma gecesinde bir kıta yahni bile verile; ve dahi şöyle şart eylediler ki zıkr olan hud-dâmdan gayri bir ferde şefaaf ve iltimas vasıtası ile ta’amtâ’yın olunub bakraçla hâricaalub gitmeyeler şöyle ki bir tarikle ta’amtâ’yın etdirüb hârice alub giderse haram ola.”

Hurrem Sultanın bıraktığı eserlerden istifade edenler keşke öncelikle, onun vakfiyesini okuyup anlayabilecek seviyede olsalardı.

Kocası tarafından çok sevilen kadınlar hep kıskanılır ve iftiraya uğrar. Kanuni Sultan Süleyman gibi hayatında hiç büyük hatâ yapmamış bir hükümdarın, **kadın komplosuyla** hareket etmesi düşünülemez. Mustafa, padişahın öz oğludur. Onun kanından ve canındandır. Padişah elbette idamını haklı görmüş ve infaz ettirmiştir.

Hurrem Sultan, belki çok üzülmemiştir; hatta taht oğullarından birine kalacağı için belki memnun da olmuştur. Ama hâdisenin mesulü değildir.

Mustafa, heyecanlı ve tedbirsiz tavırlarıyla zaten **padişahlığa uygun olmadığını** göstermiştir. Yiğitlik tek başına kâfi değildir. Sabır ve temkin daha mühimdir.

Hem Sultan Kanunî, Hurrem Sultan’ın oğlu olup ayaklanan **Şehzâde Bayezid’i** de idam ettirmekte tereddüt etmemiştir. Padişahlar, devletin dirliği ve milletin birliği mevzu bahis olduğu zaman en yakınlarını bile fedâ etmekten çekinmezdi. Devlet, asırlarca böyle ayakta durmuştur.

HURREM SULTAN’IN SULTAN KANUNİ’YE YAZDIĞI MEKTUP (SEDELEŞTİRİLMİŞ)

Yüzümü yere koyup, mutluluk sığınağı ayağınızın topraklarını öptükten sonra, benim devletimin güneşi ve saadetimin sermayesi sultanım! Eğer bu ayrılık ateşine yanmış, ciğeri kebab, sinesi harap, gözleri yaş dolu, gecesi gündüzü belirsiz olan, hasret deryasına gark biçâre, aşkınız ile müptelâ, Ferhat ile Mecnun’dan beter şeydâ kölenizi sorarsanız; ne zamandır ki sultanımdan ayrıyım.

Bülbül gibi âhu feryâdım dinlemeyip, ayrılığınızdan dolayı öyle bir hâlim var ki, Allah kâfir olan kullarına dahi vermesin.

Benim devletim, benim sultanım! Bilhassa bir buçuk ay olduğu halde sizden bir haber gelmemesi yüzünden Allah biliyor ki hiçbir şekilde rahatlık yüzü görmeyip, gece gündüz ağlayıp, kendi hayatımdan el çekip, cihan gözüme dar oldu. Ne yapacağımı bilmeden ağlayıp, gözyaşları içinde gözüm kapıları gözlerken, ol ferdürabbülâlemîn, âleme rahmet eden Sübhan-ı Yezdan, cümle âleme inâyet nazarın edip, fetih haberi ve müjdeli haberlerini yetiştirdi. Ve bu haberi işitince Allah biliyor ki, benim padişahım, benim sultanım, ölmüş idim taze can buldum.

Benim Sultanım! Şehir hakkında soracak olursanız; şimdilik henüz hastalık devam etmektedir. Ancak önceki gibi değildir. İnşallah Sultanım gelince, Allah’ın inâyetiyle de geçer gider. Azizlerimiz, hazan yaprağı dökülünce geçer derler.

Benim Sultanım! Sık sık mübarek mektubunuzu gönderirsiniz diye tazarru ve iltimas ederim. Zirâ ki billah yalan değil, bir iki hafta geçip de ulak gelmezse âlem gulguleye gelir. Türlü türlü sözler söylenir. Yoksa sadece kendi nefsim için istediğimi sanmayın.

Sevgili okuyucularım işte Hürrem Sultan bu dizilerde ve yalan söyleyen tarihlerde anlatılan Hürrem Sultan ile benzerliği var mı? Bunun kararını siz verin.

MUHAMMED NASUHİ HAZRETLERİ

(Doğum Tarihi: 1648 - Vefat Tarihi: 1718)

NASUHİ HZ. 1648'de Üsküdar Toygar tepesinde doğdu. Babası **Seyyid SİPAHİ NASUHİ Bey** annesi **Afife Hanımdır**. Hz. Hüseyin'in soyundan Peygamber Efendimizin 28. Kuşaktan torunudur. Muhammed Nasuhi Hz.'nin babası ilim öğrenmesi için onu zamanın medreselerinde okuttu. Yüksek kabiliyeti ile genç yaşta Tefsir, Hadis, Fıkıh gibi zahiri ilimlerle edebiyat ve fen ilimlerini de tahsil ederek alim oldu. Aynı konularda çeşitli eserler vücuda getirdi.

Allah dostlarına olan muhabbetinden dolayı Halveti Tarikatı şeyhi olan Karabaş Veli Hazretleri'ne intisab etti. Kısa zamanda kemale erip mürişinin teşvikiyle Mudurnu'ya giderek 11 sene boyunca talebeler yetiştirdi. 1682 yılında Üsküdar'a dönerek Çakırcı Hasan Paşa (Doğancılar), Şehit Süleyman Paşa ve Eyüp Sultan camilerinde vaaz ve nasihatlarla bulunarak insanlara dini mübini anlatmış, pek çok insanın kurtuluşuna vesile olmuştur.

Karabaş Veli Hazretleri'nin yanında talebe olduğu sıralarda hocasının ile birlikte Doğancılar'da gezerken hocasının kendisine şimdiki bu caminin olduğu arsaya göstererek yapmış olduğu "**Oğlum inşaallah ilerde bu yerler senin sayende mamur olur ve kıyamete kadar Asitan-i Nasuhi olarak anılır**" duasını hatırlayıp bu yeri satın aldı.

Yeniçeri ağası Hasan Paşa'nın yardımları ile biraz da borçlanarak Nasuhi Dergahı'nın inşasını tamamladı. Otuz yıl Nasuhi Dergahı'nda ilmiyle halkı irşad etti. Sayısız talebeler yetiştirerek bu dergahı ihya etti.

Vefat edeceği gün talebelerinden Senai Efendi hocasını ziyaret etti. Nasuhi Hz.'nin hastalığı artmıştı. Senai Efendi

kendisine "Hocam oruç tutmayı birkaç gün bıraksanız da biraz ilaç kullansanız belki rahatsızlığınıza iyi gelir." deyince, Muhammed Nasuhi Hz. "Oğlum Allah'ın inayeti ile otuz senedir farzları değil nafle ibadetleri dahi noksan yapmamaya çalıştım. İnşallah bu gece dergah-ı izzete oruçlu giderim." buyurdu.

Büyük velilerden olan Muhammed Nasuhi Hazretleri 1718 yılında Ramazan ayının onyedinci günü Pazartesi akşam üzeri oruçlu olarak Hakk'ın rahmetine kavuştu.

Umulur ki, oruçlarını huzûr-u Rasûlillahda Kevserle açmıştır. Hayatı boyunca ve vefatından sonra çeşitli kerametleri zuhur etmiştir. Şüpheli şeylerden dahi kaçınarak halvetle dolu takva bir hayat yaşamıştır.

Hazretin vefatından sonra dergah zaman içinde çeşitli sebeplerden dolayı üç kere restore edilmiştir. Türbe içinde Nasuhi Hz.'nin kabrinden başka zevcesi Hatice Hanım, oğlu Alaüddin Efendi, torunları Fazlullah, Şemsüddin Efendiler ve Muhiyyiddin Efendi ile zevcesi Esmâ İfakat Hanım, Sultan II. Mahmud'un Baş Mabeyncisi Selim Bey, Anadolu Müşiri (Mareşal) Rüstem Paşa ve Zeybek İzzet Paşa'nın kabirleri mevcuttur. Diğer oğulları, yakınları, devlet erkanından bazı ileri gelenler cami avlusundaki kabristanda medfundurlar.

Türbenin üzerindeki yazıda, Zekai Efendi'nin: "Nasuhi Dergahı Evliya makamıdır. Ey Derviş! Manevi fetihlerin ve feyizlerin kaynağı olan bu dergaha edeple gir" manasına gelen:

**MAKAM-I EVLİYADIR, MENBA-İ FEYZİ FÜTÜHİDİR.
EDEPLE DAHİL OL SOFİ, BU DERGAH-I NASUHİ'DİR.**

yalıdır. Rabbim şefaatlerine nail eylesin Amin!

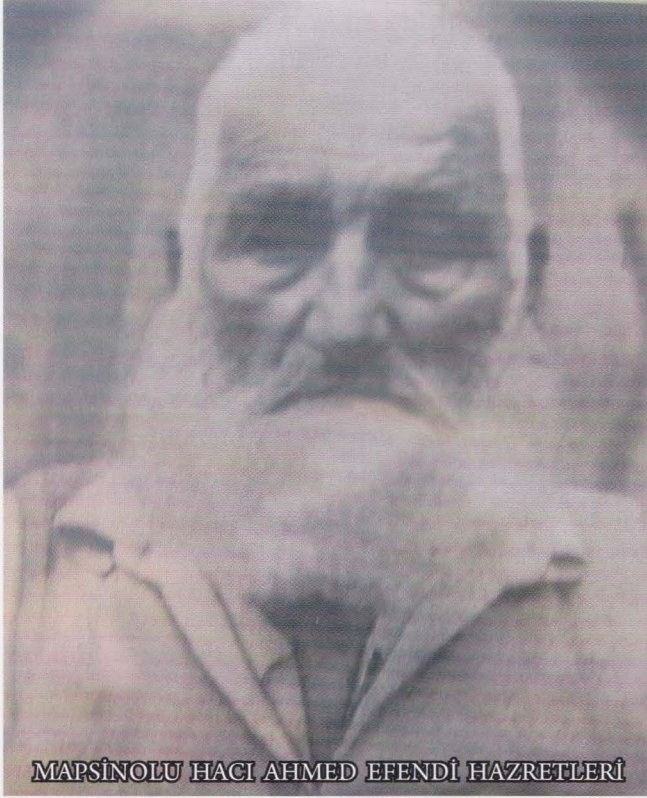

Cübbeli Ahmet Hoca 1977 yılında Teravîh sohbeti yaptığı ve cami-i şerifin içersindeki camdan şerefli sandukasına baktığı günden beri hiç unutmadığı Nasuhi Hazretleri'ni 36 sene sonra ziyaret ederken o günleri ve kendisini o yaşlarında himaye ederek oraya sohbet götürülen Merhum Hacı Cevdet Efendi'yi yâd eyledi.

MAHMUD EFENDİ HAZRETLERİ'NİN ALİ HAYDAR EFENDİ HAZRETLERİN'DEN ÖNCE İNTİSAB ETMİŞ OLDUĞU GÜMÜŞHANEVİ MEŞAYİHİNDAN MAPSİNOLU HACI AHMED EFENDİ HAZRETLERİ'NİN TERCEME-İ HALİ

Bu yazı Hacı Ahmed Efendi'nin talebelerinden halen 99 yaşında olan Ahmet Kiroğlu Hocaefendinin el yazısından çeviridir.

Neşre Hazırlayan: Ahmet Mahmut Ünlü

MAPSİNOLU HACI AHMED EFENDİ HAZRETLERİ

En küçük oğlu Ali Rıza Efendi'nin söylediğine göre; Zülcenâheyn Mapsinolu Hacı Ahmed Efendi dâr-ı bekaya intikal ettiğinde 95 yaşında olduğu hesabıyla Üstadımızın tevellüdü 1862 dir.

Üstadımızın ana babasının bir çok evladı olduğu halde onlar kendisini itina ile yetiştirmeye gayret ettiler. Üstadımızdan okurken bir hikmete mebni sırası geldikçe kendisinin yetişme keyfiyetinden, hayatından, tarihî vakalardan ve hikmetinden bir çok şeyler anlatırdı. Kalp gözü ile derûnumuzu (içimizi) görür olduğundan bazı bilinmeye değer vakalar ve hikmetli sözler anlattığında: “Siz şimdi bu dediklerimden laikiyla anlayamazsınız ama ileride herhangi bir münasebetle hatırladığınızda bu konuşmaların değerini daha iyi anlarsınız” derdi, hakikaten de öyle oldu.

Üstadımızın babası Mollaalioğullarından olup meşhur marangoz ustası idi. Anası da aynı köyden

Kurtoğullarından idi. Bu ana baba gayet hulul (ihlas) ile dinlerine bağlı idiler, oğullarını da hululu (ihlaslı) dindar bir alim yetiştirme arzusunda idiler.

Üstadımız: “Anam arasıra hususi yemek hazırlar, köy hocasına götürürdü, hocadan rica ederek ‘Oğluma dua edin, o da sizin gibi alim olsun’ derdi. Bana da ‘Hocanın yemek artıklarından ye de alim olursun’ derdi. Ben de inanarak öyle yapardım” diye anlatırdı.

Mapsino’da öteden beri medrese teşkilatı vardı, Arapça dersi okutulurdu, hatta Of’un en yüksek alimlerinden Bakkalzade İsmail Efendi ayrıca isimlerini bilmediğim nice hocalar hatta hatta Of’a ilmi getiren iki alimden biri olan Şarahlı Gagoşum Efendi de Mapsino’da hoca olarak kaldı ve ders okuttu. İşte Hacı Ahmed Efendi kozmoğrafya yani astronomi ilmini o zattan okudu. Ofa ilmi getiren iki alim demiş idim ki onlardan birisi de Holalı Hasan Efendidir ki bu zatlar ilmi şark vilayetlerinde öğrenmişlerdi.

Zamanı geldiğinde ana baba oğullarını medreseye verdiler zaten medrese evlerine pek yakındı Üstadımızın anlattığına göre kendisi icazet aldığında 18 yaşında idi. İcazet aldığı sene Hayratın Uqşul köyünde İmam oldu, orada iki sene kaldığını söylerdi. İşte bu köyde iken aşkı ilâhî ve tasavvuf merağı başlamıştı. Bu köyde katip isminde genç birisi vardı, nerede aşılansın ise aşkı ilâhî ile yanıp tüterdi, hocalarının halini beğenmiş ki Üstadımıza yaklaşmış ve “Ben cahilim ders okumak istiyorum” demiş ve derse başlamıştı. Kısa zamanda dersi çok ilerledi ise de ne yazık ki ömrü vefa etmedi, Hakk’ın rahmetine kavuştu. Bu katible Üstadımızın arasında hikmetli ve tasavvufî maceralar pekçoktur.

Üstadımız burada üç sene zarfında ilimde oldukça ilerledi, ilmi ve namı her tarafta duyuldu ve yine Hayrat’ın Haksa köyünde zamanın hatırı sayılan meşhur adamı Hacı Muhammed Sadıkoğlu ağırlığını koyarak Üstadımızı köyüne aldı.

Üstadımız bu köyde de 5 sene kaldı ve orada bir çok talebeler yetiştirdi, icazetler verdi. 1950 senesinde mingayrihad (haddim olmayarak) bu köye imam gittiğimde Üstadımızın talebelerinden ikisine yetiştim ki biri Caferoğullarından Abdurrahman Efendi, diğeri ise Sadıkoğullarından Hafız İshak Efendi idi ki bu zat alim ve abid (ibadetli) kimse idi. Vefatında hizmetini ben yaptım Üstadımız bu köyde birsürü tasavvufi maceralar yaşadı. “Arı bal çiçeğini nerede ise bulur ve bilir” dedikleri gibi imam durduğu bu köyde kendisinden istifade edenler çok oldu ve yine aynı köyde yani Haksâ'da Hacı Davud ismindeki bir zatla bir çok tasavvuf sohbetleri oldu.

Bu köyden mukadder nasibini bitirdikten sonra kendi köyü olan Mapsino'ya geldi. 18 yaşında icazet alıp 2 sene Ukşul'da 5 sene de Haksâ'da kaldığına göre kendi köyü olan Mapsino'ya geldiğinde 25 yaşında idi. Burada da uzun seneler ders okuttu, müteaddid defalar icazet verdi, bir çok hocalar, mollalar yetiştirdi. Mapsino'da imamlığı esnasında - tarihini bilemem - İstanbul Süleymani'ye de meşhur muhaddis ve mutesavvıf olan meşayih-ı kiramdan Gümüşhaneli Ahmed Ziyauddin Hazretleri'nin dergahına intisab etti.

Üstadımızın bu meşhur Şeyh Efendi'den 3 icazeti vardır ki 1. Delâil-i Hayrât, 2. Hizb-i Âzam, 3. Kasıdei Bürde'dir. Burada Şeyh efendi Üstadımızı muktedir gördüğü için Ramazan münasebetiyle kendisini Selaniğe irşada gönderdi. Şeyh Efendinin Üstadımıza bir himmeti olarak Üstadımız Selanik'te o ramazanda bir çok ehli tasavvuf ve bir çok ulema ile görüşüp tanıştı. O yümn-ü bereketle zâhir ve bâtın ilmini takviye etti. Üstadımız Hazretleri bu dergahta halvet zamanını bekliyor idiyse de anası babası köyde yalnız idiler. Üstelik babası ağır hasta olduğundan köye dönmesi için oğullarına mektup yazdılar.

Vekil-i harc (konağın alışveriş yetkilisi) mektubu Şeyh Efendiye okuyunca Üstadımızı yanına çağırdı ve “Baban hasta oldu, seni istedi, gitmen lazımdır” dedi. O vakit Şeyh Efendi Üstadımıza hac ile ilgili bir kitap hediye edip selametledi. Vekil-i harc Şeyh Efendinin Üstadımıza verdiği Hac menasikini görünce: “Şeyh Efendi seni hacca göndermiş” dedi. Üstadımız ise: “Hac bana ne uzak” dedi. Fakat sonra “Çok şükür zamanı gelince hac yolculuğu tahakkuk etti çünkü evliyauallahın himmeti Allah katında makbuldür” diye anlatırdı.

Üstadımız köye döndüğünde tekrar tedrisata başladı. O bir ara, Gümüşhaneli Ahmed Ziyauddin Hazretleri'nin işaretiyle Hazretin kendi halifelerinden olan Vardalı Şeyh Osman Nuri Hazretleri'nin halvetine girip birinci derecede halife olup çıktı. Halvet arkadaşlarından bildiğim Zisino köyünden Kal-Ömer Mahmut Efendi ve Holaysa Köyünden Hacı Ferhat Efendi ki bu zat Karadeniz vaizi idi, Karadeniz sahillerinde vaaz edip irşada senelerce devam etti. Tarikatta en fazla neşir yapan ve en fazla mürid edinen de bu zat idi. Kal-Ömer Mahmut Efendi'nin terceme-i haline gelince; o hayatı boyunca imamlık yaptı çok ğani, (zengin) idi, kendisine gelen ziyaretçilerini yedirir içirir, mâlî durumları zayıf olanlara para da verirdi.

(Not: Bu Mahmut Efendi Yüce Şeyhimiz Mahmut Efendi Hazretleri'nin isim babasıdır, müridimiz doğduğunda bu zatın kucağına verildiği zaman bu mübarek veli: “**Adın benim adım olsun. İlmin benim ilmim olsun. Takvan benden fazla olsun**” demişti ki gerçekten bu duasının bir tezahürü olarak Mahmut Efendi Hazretlerinin takvası o zatın da diğeri birçok veliden de üstün oldu.)

Üstadımızın hal ehli müritleri çoktu. Bir gece Niğde'den belli başlı mühim şahsiyet oldukları anlaşılan sekiz zat geldi. Taşhan'a kadar arabayla gelmişler, oradan yaya olarak köye çıkıp Üstadımızı buldular ve ma nevi teşekkülâtın bir şubesi olan câmi de kendisine intisap ederek derslerini alıp gittiler. Bu zatların mânevî rical olduğunu söyleyenler de oldu, çünkü bu vakıa Şeyhimizin dârı bekaya intikâline yakın bir zamanda vuku buldu.

Üstadımızın hayatı çok sade idi, şöhretten ârî idi, böyle olmakla beraber pek çok müridleri var idi. Üstadımız gizli yaşardı ama onu ehli kalp bilir bulurdu. Zisino köyünden Resuloğullarından olan ve uzun seneler Mısır Câmîu'l-Ezher'de dersiamlık yapan Şemseddin Efendi'nin kardeşi hicaz vazifesini yaptıktan sonra Mısır'a gidip ağabeyiyle görüştü ve ağabeyine: “Burası ulema ve meşayih menbaıdır, bana bir mürid göster de ona intisab edeyim” dediğinde Şemseddin Efendi ona: “Şu zamanda burada yüzde yüz inanılır bir mürid tavsiye edemem sen Of'a gidip Mapsinolu Hacı Ahmed Efendi'ye intisab et, şu zamanda yüzde yüz inanılır mürid onu görüyorum zira Gümüşhaneli Ahmed Ziyauddin Hazretleri'nden feyz alanlardan hayatta olan onu biliyorum. Gümüşhaneli Ziyauddin Hazretleri İslâm âleminde zamanının en meşhur

muhaddislerinden idi, Câmîu'l-Ezher gibi bir ilim merkezi onu öğrenebildi ve rica edip Hazreti Mısır'a getirdiler. Hazret burada 2 sene hadis okuttu, bu zât-ı âlinin zâhir ve bâtın ilmi Mısır'da çok takdir edildi. Orada ulema ve halk kendisini tebci (tazim) etti. Binaenaleyh Mapsinolu Hacı Ahmed Efendi bu zatın huzurunda bir müddet kaldı ondan alacağını almıştır.

Bugün Ahmed Ziyauddin gibi bir zat ile bizzat görüşüp kendisinden birkaç ilimden icazet alan Hacı Ahmed Efendi'den başka birisi bulunduğunu bilemiyorum, işte bunun için müşid olarak onu sana tavsiye ederim" dedi.

Üstadımızın Ahmed Ziyauddin Efendi'yle aralarında olan en önemli vakıa Hazretin Üstadımızı hususi olarak evine yemeğe davetidir. Üstadımız: "Hayatım boyunca o ana kadar duyduğum bir an olmamıştır" diye anlatırdı. Anlaşıyor ki o anda Ahmed Ziyauddin Hazretle'ri Üstadımıza tasavvufta ve maneviyatta himmet edip büyük bir nasip vermiştir.

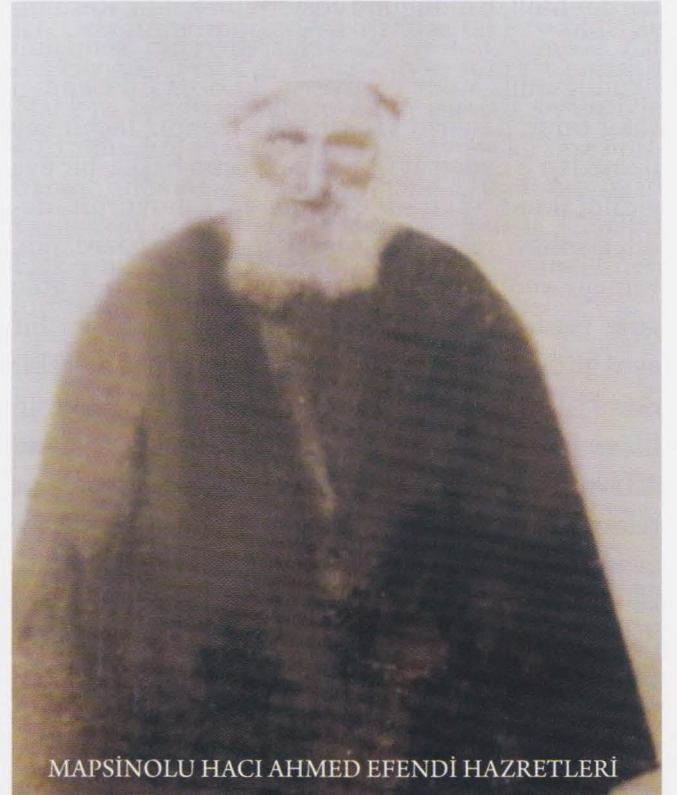
Üstadımız ilm-i zâhirde de mütebahhir (derya gibi âlim) idi. Bunu şüphe götürmez bir vesika ile ispat edeceğim şöyle ki: Üstadımızdan sonra makamında yani imam olduğu camide 28 sene mingayri had (haddim olmayarak) âcizane hizmet gördüm, "Belki gülün yerini diken almış" kabilinden ise de mümkün olduğu kadar mânevî huzuruna karşı saygı gösterme gayretinde bulunmaya özendim, şöyle ki:

Üstadımızın medresede oturduğu yerin hemen ocağa yakın bir yerinde büyücek bir çekmece vardı, kendisinden okurken bu çekmece nazarı dikkatimi celb ederdi, çekmece hafif çakılmıştı, çekmeceyi açmak için ara sıra yeltenirdim fakat Üstadımıza saygıdan dolayı açmaya cesaret edemedim. Nihayet bir gün: "Süüstimal olmadıktan sonra açmakta ne sakınca olsun?" diye düşündüm ve çekmeceyi açtım. Orada gördüm ki Üstadımızın şahsiyetini ölçer ve kişiliğini bildirir bir sürü vesikalar var, o vesikalar belli başlı bir alimin eline geçseydi Üstadımızın hayatını ve şahsiyetini daha mükemmel bir şekilde yazardı, maalesef ben o kudrete sahip değildim, vesikalar arasında bir tanesi nazarı dikkatimi celb etti, ele alıp dikkatle okudum, bu bir istîda (dilekçe) idi ki dersiam olmak için Şeyhulislam'a verilecekti. Sonra ailevî durumu müsait olmadığından malesef Şeyhefendi bu arzusunu

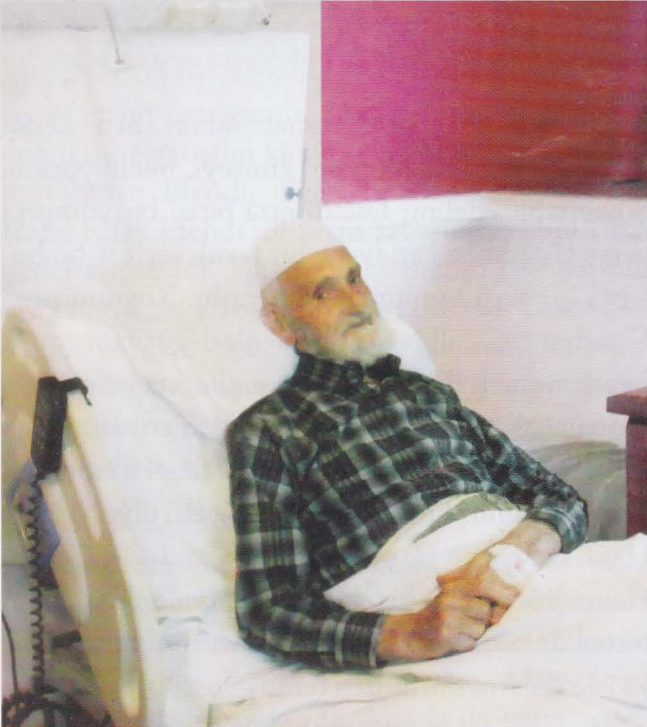
tahakkuk ettiremedi. İşte bu vesika Üstadımızın ne derece muktedir bir alim olduğunu göstermektedir.

Üstadımız kadar himmet sahibi ben kendi şahsım adına söyleyeyim kimseyi bilemiyorum. Şöyle tabir edelim: Üstadımıza birisi bir yumurta verse Üstadımız kendisine bir tavuk verirdi, bu hususta bir sürü numûnele rim vardır. Köyümüzden Üstadımızın kalbini feth edenleri görüyorum ki hepsinin malî durumları iyi ve aile saadetleri yerindedir fakat Üstadımıza buğz edenleri de görüyorum ki geçim darlığı içindeler, ailevi saadettleri yok. Üstadımız bunlara beddua mı etti diyorsunuz? Haşa katiyyen! Hani bir hadis-i kudsîde Cenabı Hak: "Herhangi bir kimse benim velilerimden birine dokunursa ona harp ilan ederim" buyuruyor ya işte onların durumları buna göredir.

Birinci şikkın saadeti ise kim ne derse desin ben diyorum ki Üstadımızın himmetinin bereketidir. Halk arasında Üstadımızın bu kerametlerini riya ve sümasız anlatmış ise de kimisinin de güyaki Üstadımızla hususiyeti varmış gibi göstermek için riya maksadıyla mübalağa yaptığının farkındayım. Bunlardan bahsetsek söz çok uzayacağından bu rivayetlerden sarf-ı nazar ediyorum. Yalnız ben-deniz bizzat müşahede ettiğim bir kerametini anlatacağım.

MAPSİNOLU HACI AHMED EFENDİ HAZRETLERİ

HACI AHMED EFENDİ HAKKINDA BU TANITIMI YAPAN VE 99 YAŞINDA HALEN HAYATA OLAN AHMET KIROĞLU HOCAFENDİ

Üstadımızın yıllık hakkını toplamak için yıllardan bir yıl köyde evleri dolaşıyorduk ben henüz yeni yetme delikanlıyım, yarım yamalak bir hafızdım, evleri dolaşırken bir eve gittik, ev sahibi “Hacı Efendi benden almasan olmaz mı?” dedi halbuki vereceği o hak o kimsenin yıllık nafakasına zerre kadar bir zarar yapmazdı.

Üstadımız Hazretleri'nin yüzü biraz kızardı, bu hal de ehlullah olduğunu gösterir bir haldir. Resûlullah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Hazretleri'nin şemâilini okuduğumuz vakit görüyoruz ki o da öfkelendiği vakit onun da yüzü kızarırdı. Üstadımız hiçbir şey demeden o evden ayrıldı, biraz sonra başka bir eve gidildi ikinci vakti idi, “hemen içeri buyurun” dediler, sobayı yaktılar, bir taraftan yemek hazırlandı, yemeği yedik, namazı kıldık, hakkı bol bol güle güle verdikten sonra o evden ayrıldık, başka bir eve gitmek üzere sokağa çıktık. Üstadımız bir durakladı ve: “O evvelki ev var ya o yerinde sayar, bu ev ise artırır da artırır” dedi, hakikaten aradan 20 seneye yakın bir zaman geçtiği halde o ev ne bir refaha kavuştu ne de o evden bir adam yetişti, diğer ev ise aşağı yukarı on haneye ulaştı, hepsi de maddi ve manevi saadet içerisinde oldu aralarından alim de yetişti, hâlen yetişiyor.

Anlaşıyor ki Üstadımız velayet (velilik) nuru ile 20 sene sonrasını hatta daha ilerisine kadar gördü. İşte bu, Üstadımızın en doğru anlatılan ve

haber verdiği aynen vuku bulan kerametlerinden biridir. Üstadımız her ilimde mükemmel olduğu gibi Kur'an ve hadiste de mükemmel idi. 1924 de Hafız Hacı Muhammed Aşık Kutlu Hazretle ri'ne kıraat ilmi için gittim. Bir müddet sonra ayrılıp gurbete gitmek istediğimi söyledim. Muhterem Hoca efendi: “Sen bitirdikten sonra ayrılсан daha iyi yaparsın senin istidadın (kabiliyetin) var, iyi bir ehli Kur'an olursun, sizin köyde bir kaç hafız var ise de Hacı Ahmed Efendiden başka Kur'an okuyan yoktur” dedi. Ben: “Hoca Efendi filan hafızlar var” deyince bana: “Sen biraz daha oku da onların ne derece okuduklarını anlarsın” dedi. Hakikaten de öyle oldu. O vakit Aşık Kutlu Hocaefendi gençti, talebe yetiştirmeye çok hevesli idi, hele kabiliyetli bir talebeyi bulsa bırakmaz istemezdi. Aşık Kutlu'nun bu konuşmasını ben Üstadımıza anlattım ve kendisine “Siz Kur'an'ı kimden talim ettiniz?” diye sordum. Rahmetullahi Aleyh tebessüm ederek: “Ben Kur'an'ı Şulus lakabıyla anılan bir zattan talim ettim, bu zat Çaykara'nın Şur köyünden idi, bir sene bizim köyde imamlık yaptı. İşte o bir sene zarfında ondan Kur'an'ı talim ettim” dedi.

Üstadımız o zatın terceme-i halini kısaca şöyle anlattılar. Bu zat İstanbul'da İlmi Arabîyi bütün şubeleriyle bitirdikten sonra ilmi kıraatı da bütün dallarıyla ve incelikleriyle bitirmişti. Ders hocası olacağı sırada birisiyle nedense bir kavga yapmışlar, ötekisinde herhalde kalp varmış hemen oracıkta ölüvermiş, işte bu sebepten o zat orada daha duramamış.

Üstadımızın ilmi hadisteki liyâkatına gelince bir ara kendisinden hadis okurken hadis ilminde mütebahhir olduğunu konuşmalarından anladım ve kendisine: “Hacıefendi öyle zannediyorum şu zamanda hadis ilminde sizden ilerisi yoktur” dedim o da; vardır, Cenabı Hak Kur'an-ı Kerim'de! “Her ilim sahibinin fevkinde daha iyi bilen biri vardır” buyurmuştur. Evet doğrudur, ben de hadis ilmini menbaından okudum” dedi.

Üstadımız hadis ilmini bütün İslam aleminde tanınan, Mısır gibi ilim asaleti olan bir yerde ve Câmîu'l-Ezher gibi bir İslam üniversitesinde İslam âlemince muhaddis olarak seçilip alınan ve orada 2 sene fâsılasız hadis okutan Gümüşhaneli Ahmed Ziyaüddin Efendi'nin seçkin hadis talebelerinden olan Zisinolu Kal-Ömer Mahmud Efendi'den 2 sene hadis okudu.

Üstadımız çok tevazûlu idi, kendisi: “Kalanas köyünde hadis dersine devam ederken kış kıyamet bazen hoca efendinin ineğinin altına sermek için yaprağı bulunmazdı, bazen de odunu biterdi, çok defalar küfemi yaprak doldurur götürürdüm ve yük yapıp odun götürürdüm” diye anlatırdı.

Evet, Üstadımız hocasına hizmet olsun için Mağando’dan aşağı o dik inişi iner Kalanas’a çıkmak için o dik yokuşu yük ile çıkardı, tıpkı İmam-ı Âzam gibi sabır ve tevazu ederdi. Meşhurdur ki İmam-ı Âzama “Sen bu kadar ilmi nasıl öğrendin” diye sorduklarında: “Kargalar gibi sabahladım, yani çok ders çalıştım, kelpeler gibi temelluk ettim yani köpekler gibi sırnaştım ve kediler gibi yaltaklandım yani hocamın kalbini fethetmek için çâreler düşünüp gayrette bulundum” demiştir.

Görüyoruz ki Üstadımız da aynen böyle yapıyordu, kendisinin buna benzer nice daha mütevâzi halleri vardı ki bunların hepsini vasıflandırıp yazmak çok uzun olacağından bundan sarf-ı nazar ediyorum. Herkesin malûmudur ki Üstadımız, Nakşibendî hâlifelerinden idi. Çıfaruksalı meşhur Çalikoğlu Abdülmecid Efendi Üstadımıza Ebûbekir diye hitap ederdi. Malumdur ki Nakşibendîlerin pîri Hazreti Ebûbekr-ı Sıddıktır. Asr-ı Saadet ilmini okuyanlar bilirler ki Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) en sadık dostu olan Hazreti Ebubekir ile Mekke’den Medîne’ye hicret ederken bir mağaraya saklandılar.

Orada Resulüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) uykuya daldı Hazret-i Ebûbekr onu canı gibi koruyordu. Rivayete göre bir yılan delikten başını gösterdi, Hazret-i Ebubekr oraya bir elbisesini tıkadı, diğer bir delikten baş gösterdi oraya da başka bir elbisesini tıkadı, diğer delikten başını gösterdi, o deliği tıkayacak birşey bulamadığından oraya da ayağını kapadı. Bu kez yılan Hazret-i Ebûbekr’in ayağını ısırды, canı yandığından ağladı. Gözlerinden akan yaş Resulüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Hazretleri’nin yüzüne damlayınca Resulullah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) uyandı “Niye ağlıyorsun?” Hazret-i Ebubekr’e sorunca o da vakayı anlattı. Resulüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Hazretleri’ni de mübarek tükürüğüyle Hazret-i Ebûbekr’in ayağını ilaçladı, sancısı dindi ve yarası iyi oluverdi. Fakat Hazret-i Ebûbekr-i Sıddık’ın eceli geldiğinde o yara debreşti ve ölüm sebebi oldu ki bu da onun şehitlik mertebesine erişmesine vesile oldu.

İşte tıpkı şeyh Efendimiz de ölüm hastalığında Hazret-i Ebûbekr-i Sıddık ta olduğu gibi aynı ayağı şiddetli sancı yaptı ve karardı, Trabzon’da oğlu Ali Rıza Efendi’nin evinde yatarken doktor gelip baktı ve: “Ayak kangren olmuş kesilmesi lazım” dedi.

Üstadımız ayağının kesilmesine razı olmadı. 3 gün sonra da Allah’ın rahmetine kavuştu. İşte Abdülmecid Efendi keramet nûru ile Üstadımızın bu manevi durumunu görüyordu ve son tezahürü haber veriyordu.

Bir zamanlar tasavvuf ehlinde bazıları: “Tasavvuf sönüyor, bitiyor, bir halvet açsak halife yetiştirseniz iyi olur zannediyoruz” dediklerinde: Üstadımız “Doğru ama bahar bitti, güz geldi, insanlar yavanlaştı, öyle zannederim kazanma şansı pek azdır, yalnız zannederim Hopşeralı (Çaykara Vaizi) Hasan Efendi halvete girse kazanır” dedi.

O vakitler Hasan Efendi genç bir delikanlı idi fakat Üstadımıza sonsuz hürmet ve saygısı vardı, onun meşayih olan o saygısı zamanı gelince onu o makama yükseltti.

Üstadımız çok siyasetçi idi hemen hemen her siyasetinde isabetli idi ömrü boyunca kendisini her iktidarın yanlısı tanıttı. Bir tarih ehl-i tasavvuf ve meşâyih inceden inceye sıkı bir takip başladı, hani bir zamanlar yapmacık bir Menemen vakası çıkardılar ve bu perde altında o zaman ilmiyle âmil bir çok alimi ve meşâyih idam ettiler ya, o zamanlar Üstadımız müteaddid defalar takip edildi ise de Cenâb-ı Hakk’ın himayesiyle sonra Cenhab-ı Hakk’ın kendisine ilham ettiği isabetli siyasetiyle kurtuldu. Ehl-i tasavvufa ve meşâyih-ı kirâma hunharâne muamele yapılırken bile Üstadımız irşad vazifesine normal olarak devam etmiştir. Cenab-ı Hak onu mahkemelerden ve mahpushânelerden lütfuyla muhafaza buyurdu.

Üstadımıza Cenâb-ı Hakk’ın belli başlı lütuflarından biri de bu zamana kadar oğullarından ve torunlarından hatta torunlarının torunları arasında dahi bir yan çizen yani İslam’a lâkayit kalan görülmediği gibi fakr-u zarurette kalan da yoktur.

Not: Ahmet Kıroğlu Hocaefendi’ye Hacı Ahmed Efendi Hazretleri’ni bize tanıtmaktan dolayı teşekkür ediyor, âfiyetler diliyoruz. Rab-bimiz cümlemizi Hacı Ahmedefendi Hazretleri’nin şefaatlerine nail eylesin, kendisine âlî dereceler ih-san eylesin. Âmin!

İBN-İ TOLUN CAMİİ

DÜNYADA İSLAM ve TÜRK ESERLERİ

İBN-İ TOLUN CAMİİ

Kahire'de IX. yüzyıla ait cami.

Abbasiler döneminde Mısır'a vali olarak tayin edilen, daha sonra halifenin eyaletler üzerindeki nüfuzu azalmaya başlayınca bağımsız bir Türk devleti kuran Ahmed b. Tolun tarafından Peygamberimiz (*Sallallahu Aleyhi ve Sellem*) mânâ alemindeki işaretiyle ve caminin sınırlarını çizmesiyle inşa ettirilmiştir. Kahire'nin yanbaşında Fustat'ın kuzeydoğusunda yeni kurulan ve Katâi' adı verilen merkezde Cebelyeşkur adlı tepe üzerinde bir ulucami şeklinde yaptırılan bina günümüzde Mısır'da esas biçimini koruyan en eski camidir. Arapça kaynaklarda Câmîu (Mescidü) İbn Tülün, Türkçe eserlerde Tolunoğlu Camii diye de anılır. İbadet mekanındaki payelerden birinin üzerinde yer alan orijinal kitabe vakfiye metnini ihtiva etmekte ve düz kûfî ile yazılmış olarak binanın tamamlanma tarihini (2657 879) vermektedir. Yapıya ait diğer bir kitâbe ise Kahire İslâm Sanattan Müzesi'n-

de bulunmaktadır. Makrizî caminin bu tarihten üç yıl önce yapılmaya başlandığını belirtir. Daha sonra 470'te (1077) Fatimî Halifesi Müstansır- Billahi ve 696'da (1296-97) Memlûk Sultanı Lâçin tarafından camide önemli tamirat yapılmıştır.

Tamamen tuğla ile inşa edilmiş olan İbn Tolun Camii, mimarisi ve tezminatının büyük bir kısmı ile Abbasî geleneğini ve özellikle Sâmerâ üslûbunu devam ettirir. Yapı, etrafı duvarlarla çevrili 161,5 x 162,25 m. ölçülerinde bir dış avlunun kible yönünde yer almaktadır. Cami, ortada yaklaşık 92,00 x 92,00 m. ölçüsünde kare bir avlu ve bu avluyu çevreleyen nefler-den meydana gelmiştir. Kible yönündeki harim kısmında mihraba paralel beş nef, diğer üç yönde ise avluya paralel ikişer neften oluşan revaklar vardır. Üzerleri ahşap tavanla örtülü olan revaklar-da, köşeleri taş örgülü sütunlarla yumuşatılmış dikdörtgen payeler sivri kemerlerle birbirine bağlanmıştır. Sütunçele-rin çan biçimli başlıkları değişik kompozisyonlara sahiptir. Kemerlerin içleri ve yan yüzeyleri çeşitli kompozisyonlarda oyulmuş alçı süslemelerle zenginleştirilmiştir. Caminin ahşap tavan silmesi üzerinde sade bir kufî ile çeşitli âyetler yazılıdır. Cami ve dış avlu duvarlarının üstü değişik geçmeli bir mazgal dizisiyle sonuçlanmaktadır. İçeride asıl mihrabın önü mukarnaslarla geçişi sağlanan onaltıgen kasnaklı ahşap bir kubbe ile örtülmüştür. Tek nef i kesen bu kubbe Memlûk Sultanı Lâçin zamanında yapılan onarımda ilâve edilmiştir.

Kible yönünde dört kapısı bulunan cami doğu ve batıda yedişer, kuzeyde ise beş kapı ile dış avluya, dış avlu da bir kapı ile kible yönüne, doğu ve batıda altışar, kuzeyde yedi kapı ile dışa açılmaktadır. Bu kapılardan, cami hariminde kible duvarına yakın ikişer kapı ile dış avlu duvarının köşelerindeki ikişer kapı dışında diğer on beş kapı karşılıklı olarak yerleştirilmiştir (Fattal, plan 2). Cami dışında Dâ-rülîmâre (el-Meydân) adı verilen saray yer almaktaydı ve İbn Tolun da mihrabın yanındaki bir kapı ile doğrudan ibadet mekânına girebilmekteydi.

Cami duvarının üst kısmında sütunçele-lerle çevrili sivri kemerli pencereler açılmıştır. Dış duvardaki pencerelerin arasında istirdiye kabuğu biçiminde dolguları olan sağır nişler yer alır. Aynı düzen Amr b. As Camii'nin duvarlarında da görülmekte ve IX. yüzyıla ait bir eklem-

eye atfedilmektedir. Keppel A. Cameron Cressvell bu pencerelerden yalnızca, sade geometrik tasarıma sahip dördünü Tolunoğulları devrine ait kabul ederken daha karmaşık geometrik şemalar sergileyen diğerlerini Fatimî ve Memlûk devirlerine tarihlemektedir. Pencerelerin duvardaki yerleşimlerinde revaklar dikkate alınmadığından her kemerin ekseninde bir pencere bulunmamaktadır. Revaklardaki kemerli pencereler taşınan ağırlığı azaltmak ve ışık sağlamak gibi iki görevi yerine getirmektedir.

Avlunun ortasındaki kubbeli şadırvan Sultan Lâçin tarafından XIII. yüzyılın sonlarında ilâve edilmiştir. Aslında ortada tezyinî nitelikte bir çeşme olan fevvâre bulunmakta, fevvârenin kubbesini taşıyan on sütun çevresinde on altı sütun daha sıralanmaktaydı. Bütün sütunlar mermerden yapılmıştı ve yıldızlıydı. Ab-dest muslukları ise helaların ve hastaların tedavi edildiği bir kliniğin de bulunduğu dış avluda yer alıyordu. Dört tarafı açık, kareye yakın dikdörtgen planlı ve üzeri kubbe ile örtülmüş olan şadırvandaki kitabe şeridinde abdestle ilgili âyet yazılıdır.

İbn-i Tolun Camii'nde değişik tarihlerde yapılmış altı mihrap mevcuttur. Bunlardan ikisi kible duvarında, diğerleri ise mihrap eksenindeki payelerde bulunmaktadır. Kible duvarının ortasında yer alan ana mihrap daha büyük olup diğerlerinden farklı olarak iki yanda kademeli yerleştirilmiş dört mermer sütunla köşeleri yumuşatılmış sivri kemerli derin bir niş şeklinde ele alınmıştır. Sütunlar ve başlıklar camideki yegâne devşirme malzeme olup Bizans parçalarıdır. Mihraptaki alçı silmeler ve kabarıklar orijinaldir. Nişin iç tezyinatı Sultan Lâçin tarafından yenilenmiştir. Bu tezyinat üst kısımda boyalı ahşaptan, bunun altında cam mozaikle yapılmış bir kelime-i şehâdet ve en altta renkli mermer levhalardan ibarettir. Kible duvarında solda yer alan küçük mihrap, süslemesi ve nesih kitâbesiyle erken Memlûk dönemi özelliği göstermekte olup büyük bir ihtimalle Sultan Lâçin tarafından yaptırılmıştır. Kible duvarına paralel üçüncü nefte eksendeki iki paye üzerinde yer alan iki mihrap, yapıdaki diğer üç mihraba göre daha erken tarihli örnekler olup X. yüzyıla tarihlenmektedir. Sâmerâ üslûbundaki alçı süslemelerinde rûmiler işlenmiştir.

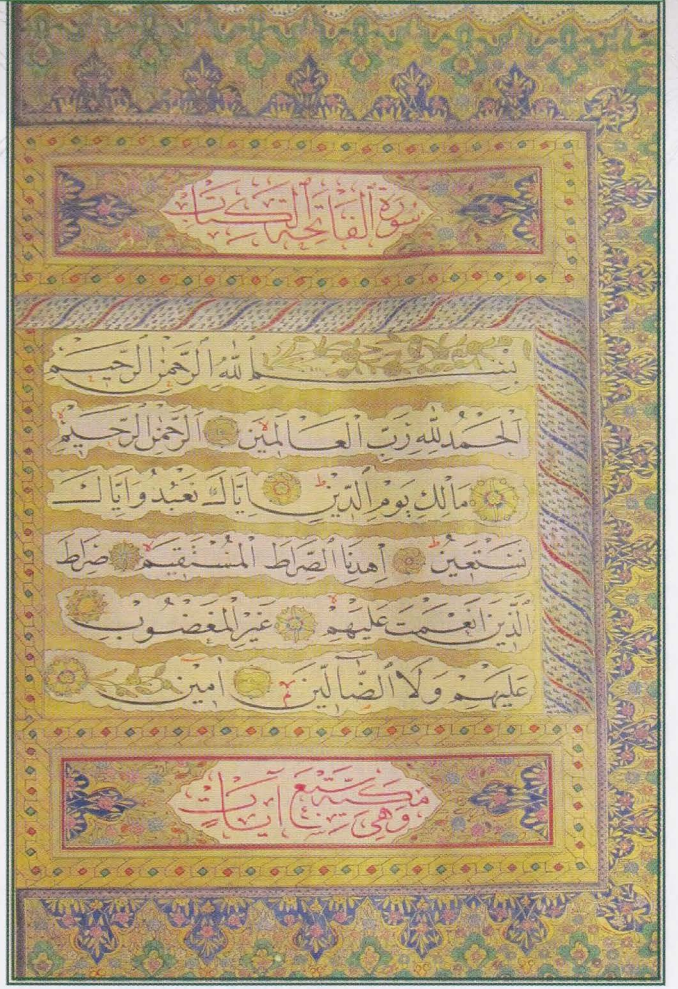
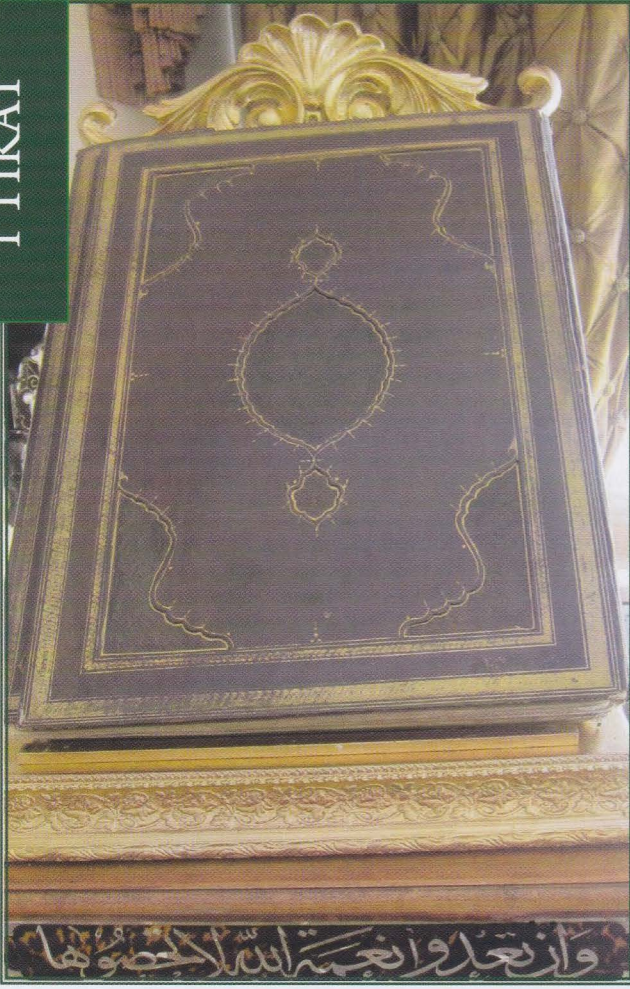
Sağdaki mihrap içinde zincirden sarkan geometrik kompozisyonlu bir madalyon, soldaki mihrapta ise köşeleri sütunçelerle yumuşatılmış sivri kemerli düz bir niş bulunmaktadır. İbn Tolun Camii'ne ait en dikkate değer mihrap, Fatimî Halifesi Müstansır-Bil-lâh'ın veziri Efdal Şahin Şah tarafından yaptırılmıştır. Kible duvarına paralel beşinci nefte sağdaki paye üzerinde yer alan bu mihrapta halifeye dair malumat içeren süslü küfî bir kitabe ve çok gösterişli alçı tezyinat vardır. Yapı içinde bugün mevcut olan mihrap kopya olup orijinali Kahire

İslâm Sanatları Müzesi'ndedir. Aynı nefte soldaki paye üzerinde bulunan diğer mihrap ise iyi korunmamış olmakla beraber Sultan Lâçin'den söz eden kitâ-besiyle 1296'da ele alındığı anlaşılmaktadır.

Camide yer alan ahşap minber Sultan Lâçin zamanında yenilenmiş olup devrinin en güzel örneklerinden biridir. Geometrik ajurlu korkuluk kısmı üstte bir, altta iki sıra bitkisel süslemeli bordürle sınırlanmıştır. Minberin yan aynaları tamamen kapalı olup sekiz kollu yıldızlardan gelişen geometrik kompozisyona sahiptir. Yüzeyle oluşan her bir geometrik şekil girift bitkisel, özellikle de rûmî ve palmetli desenlerle dolgulanmıştır. Sivri kemerli kapı açıklığı üzerinde bitkisel dolgulu bir süsleme vardır. İki satırlık bir kitabe üzerinde uçları palmet şeklinde sonuçlanan mukarnaslı bir tepelik yer almaktadır. Dört ahşap direğe oturan köşk kısmı, kapı üzerindeki gibi uçları palmet şeklinde sonuçlanan mukarnaslı bir tepeliğe sahip olup üstte ince uzun kasnaklı, armudî şekilli bir kubbecikle son bulmaktadır. Mihrap ekseninde mihraba paralel ikinci sıra payelerin arasında geç dönemde ilâve edilmiş, dört mermer sütun üzerine oturtulan ahşap bir müezzin mahfili görülmektedir. Camide bulunan orijinal kapı kanatlarında Sâmerâ üslûbunda eğri kesim tekniğiyle yapılmış süslemeler vardır.

İbn-i Tolun Camii'nin minaresi, dış avlunun kuzeyinde mihrap ekseninden hafifçe sola kaymış olarak yer alır. Taşla inşa edilmiş olan minare bu malzemesiyle tuğla yapıdan farklıdır. Geniş kare kaide üzerinde yükselen minarenin merdivenleri dıştan dolanmaktadır. Memlûk dönemine ait üst kısmı ise "mebhare" (buhurdan) denilen türde silindirik gövdeli ve dilimli kubbecikle örtülüdür. Sâmerâ'daki dıştan merdivenli minarelere benzeyen ve bu haliyle orijinal olan minare bir köprü ile camiye bağlanmaktadır. Bu köprü ve minare cephelerindeki kemerler Endülüs tarzındadır. Bunlar muhtemelen Sultan Lâçin tarafından yaptırılan tamir sırasında ele alınmıştır. Sultan Lâçin İslâm fık-hındaki dört mezhebin eğitimini, hatta tıp eğitimini de camiye sokmuştu. Ayrıca bir sıbyan mektebiyle bir sebil yaptırmış-sa da bunlar günümüze ulaşmamıştır.

İbn-i Tolun Camii'nin tezyinatı, Bizans hâkimiyetinden kalan tesirlerin yanı sıra Sâmerâ üslûbunun etkilerini de kuvvetli bir şekilde gösterir. Orijinal olarak teşhis edilen pencere şebekeleri Şam'da Eme-viyye Camii'ndeki şebekelere benzemektedir. Bunlarda görülen daire esaslı geometrik şemalar geç klasik Bizans geleneğinin tipik şemalarıdır. Avlu etrafındaki kemerlerde yer alan çok çeşitli tasarımlar, Sâmerâ üslûbunda bitkisel dolgulara sahip olmalarına rağmen Bizans geleneğine de bağlanır. Kemerleri çevreleyen alçı şeritlerin de ahşap kapılarda görülen ve Sâmerâ üslû bu olarak bilinen eğri kesim tekniğinde süslemeleri vardır.

Not: Çankırı'lı Muhammed Hilmi Efendi'nin hattı olan bu Mushaf-ı Şerif Cübbeli Ahmet Hoca koleksiyonunda bulunmaktadır.

KUR'ÂN'DAN BAŞKA BİR DE FÂTİMA MUSHAFI MI VAR?

ALİ EREN

Değerli okuyucular, bu makalemizi Lâlegül'ün bir önceki sayısındaki makalemizin devamı olarak okumanızı istirham ediyorum.

Makalemize bir soruyla başlayalım:

KUR'ÂN'DAN BAŞKA BİR DE FÂTİMA MUSHAFI MI VAR?

Evet, birilerine göre varmış ...

İyi ama, Kur'an-ı Kerim ortadayken, birileri çıkıp Kur'an'dan başka bir kitap daha var derse buna kim inanır ki?

Ehl-i sünnetten hiç kimse inanmaz ama inacak olanlar var.

Şiiler inanır desem ne dersiniz?

Meseleyi bilenler beni tasdik ederler de Şiî-severler iftira ediyorsun derler.

Ne gülünç ki, onlar iftira deseler de Şiîlerin kendileri bir şey demezler, diyemezler, diyemiyorlar. Çünkü şiî inancına göre Kur'an'dan başka bir de **Fâtıma Mushafı** var.

Bu konuda, Şiîlerin en çok değer verdiği **Usûl-ü Kâfi** isimli kitapta şöyle bir soru soruluyor:

“Fâtıma'nın mushafı nedir?”

Cevabı da şöyle veriliyor:

“Sizin şu Kur'an'ınızın üç misli bilgi kapsayan bir mushaftır. Allah'a yemin ederim ki, sizin şu Kur'an'ınızdan bir tek harf yer almaz o mushafta.” (Usûl-ü Kâfi Tercümesi, c: 1, sa: 419)

Bununla ilgili ilave bilgi şöyle:

“Resûlüllah (Sallallahü aleyhi ve âlihî) vefat edince, Fâtıma, Allah Azze ve Celle’den başka hiç kimsenin bilmediği bir üzüntüye kapıldı. Allah, kederini din-dirip, teselli etmek ve onunla konuşmak üzere bir melek gönderdi. Fâtıma (selâmüllâhi aleyhâ) bu olayı Emirül Müminîn (aleyhisselam)a şikayet etti.

Emirü’l-mü’minîn (Ali b. Ebû Talib aleyhisselam) dedi ki:

“**Meleğin geldiğini hissettiğin, sesini duyduğun zaman, bana haber ver.**”

“Fâtıma meleğin gelişini Emirül Mü’minîn’e haber verdi, o da duyduklarının tümünü yazdı. Sonunda bu sözlerden bir mushaf meydana geldi. Bu mushafta helâl ve harama ilişkin her hangi bir şey yoktu. Sadece ileride olacıklara ilişkin bilgiler vardı.” (a.g.e. sa: 420)

BAHSE KONU KİTAP, Şİİ İMAMLAR HAKKINDA NELER SÖYLÜYOR?

Şimdi de Şiilerin baş kitabı **Usûl-u Kâfi**’den bazı konu başlıkları verelim:

“**İmamlar (şii imamları) ne zaman öleceklerini bilirler ve ancak kendi istekleriyle ölürler...**” (a.g.e. sa: 450)

“**İmamlar (şii imamları) olanları ve olacakları bilirler, hiçbir şey onlara gizli kalmaz.**” (a.g.e. sa: 454)

“**İmam kendinden sonraki imamı bilir ve “Allah size, emanetleri ehline vermenizi emreder” (Nisâ, 58) âyeti imamlarla ilgilidir.**” (a.g.e. sa: 478)

Habib es-Sicistânî, Ebû Cafer (Muhammed Bâkır aleyhisselam) ‘dan şöyle rivâyet etmiştir: “**Allah buyurmuştur ki: ... İslamda Allah tarafından yetki verilen bütün âdil imamların (şii imamların) velâyeti altında ibâdet eden bütün grupları, kesinlikle affedeceğim. Bunlar kişisel olarak zulmeden, kötülük işleyen kimseler olsalar da.**” (a.g.e. sa: 693)

“**Ölen (şii) imamı ancak bir diğer imam yıkar.**” (a.g.e. sa: 708)

“**İnsanların görevi, hac menasikinden (hac yaptıktan) sonra (şii) imama gelmek, dinlerinin alâmetlerini öğrenmek, dostluklarını ve sevgilerini onlara bildirmektir.**” (a.g.e. sa: 720)

“**Melekler imamların evlerine gelir, sergilerine ayak basar ve onlara haberler getirirler.**” (a.g.e. sa: 722)

“**Cinler imamlara gelip giderler, onlara dinlerinin alâmetlerini sorarlar ve işlerini onlara arzederler.**” (a.g.e. sa: 723)

“**İnsanların elinde olan bir şey imamlardan kaynaklanmıyorsa hak değildir ve imamların yanından gelmeyen her şey bâtıldır.**” (a.g.e. sa: 731)

“**Yeryüzünün tamamı imamındır.**” (a.g.e. sa: 744)

Bu kadarını kâfi görüyor ve şii inancıyla alâkalı bu cümleleri, bir tv kanalında işi-gücü şii propagandası yapmak olan **Sayın Bilmem Kim** ve hempâlarının nazarlarına arz ediyoruz ...

***

Şimdi, Muhterem Mehmet Şevket Eygi’nin, şii gözükken yazar Ali Şeraitî hakkındaki bir yazısına geçmek istiyorum. Eygi yazısında şöyle diyor:

“Bundan yirmi beş sene kadar önce Şeriatî’nin meşhur ve hacimli kitabı **İslam Şinasi**’nin Türkçe tercümesini okurken, bir sayfasında gözlerim fal taşı gibi açılmıştı. Yazar aynen şöyle diyordu:

“**Allah gerçek bir Janus’tur...**”

Janus’un mânası nedir? Ansiklopedilere bakınca, bunun iki çehreli bir Roma putunun adı olduğunu öğreniyordunuz. Bir Müslüman Yüce Allah’ı nasıl olur da bir puta benzetebilirdi? Üstelik de “**gerçek Janus**” diyor.

Yani tevili mevili yok”

Mehmet Şevket Eygi, Ali Şeriatî hakkında bilgi vermeye devam ediyor:

Allahü Teâlâ’yı puta benzeten Ali Şeriatî

“**Konu:** İranlı sosyolog, İslamcı, sözde mücahit, bazılarının öve öve bitiremedikleri, göklere çıkartıkları Dr. Ali Şeriatî’nin bir kitabındaki çok vahim bir yanlış hakkındadır.

Kitabın ismi, “**Muhammed’i Tanıyalım**” (İslâm Nedir-III) Ankara 1988.

Kitabın Farsça orijinalinin adı “**İslam Şinasi Meşhed-III**”

Yukarıda adı verilen kitabın 151’inci sayfasının 2’nci paragrafını aynen aşağıya alıyorum:

“Allah gerçek bir “Janus”⁽⁷⁸⁾. İki çehreli Allah!

Yahova çehresi, Teus çehresi, iki seçkin ve çeşitlik sıfatı! “Kahhar” ve “Rahman”.

Yahova gibi “müntegim” (intikamcı), “müstebit”, cebbar, mütekebbir ve “şedidül-ikab”,

“Kibriya arşı”na yaslanmış, melekût örtüleriyle örtülü, yeri, “ötede ve her şeyin üzerinde”, alttaysa mutlak saltanatı söz konusudur.

Aynı halde Teus gibi “Rahman”, “Rahim”, “Rauf”, “Gafur”⁽⁷⁹⁾dur.

Yeryüzüne inerek insanla, topraktan olan “Halifesi, akrabası”yla dostluk bağı kuruyor. Onu “kendi yüzüne benzer” bir yüzle gösteriyor. Onu kendine benzer yaratacağı müjdesiyle müjdeliyor. Öylesine insanla samimi ve dost oluyor ki ona “şah damarından daha yakın olduğunu açıklıyor...”

“Not: ⁽⁷⁸⁾ Janus, Yunanın iki çehreli tanrısıdır. Geçmiş ve geleceği bilen.”

***

Şevket Eysi'nin yazısı devam ediyor:

“Ali Şeriatî **“Allah gerçek bir Janus...”** diyor. Yani kemal sıfatlarla sıfatlı, noksan sıfatlardan münezze olan Allahü Teâlâ'yı iki çehresi olan bir Roma putuna benzetiyor.

Öyle bir benzetiş ki, başına **“gerçek”** sıfatını ilave ediyor. Yani mecâzî manada bir benzetiş değil, te'vili yok...

Ehl-i Sünnete göre, Allahü Teâlâ'nın on dört sıfatından biri **“Muhâlefetün lillahadis”**tir. Yani Allahü Teâlâ yaratılmışlardan, kendisi dışındaki varlıklardan hiçbirine benzemez.

Allahü Teâlâ'nın benzeri, eşi, ortağı, nazîri (benzeri), oğlu, kızı yoktur.

Ali Şeriatî'nin yukarıya aldığım paragrafındaki, Allahü Teâlâ'yı bir puta benzetme zındıklığını Tevhîde (Allah'ın birliğine) inanan hiçbir Müslüman kabul etmez. Ehl-i Sünnetten olsun, Şîa'dan olsun, başka bir mezhepten olsun...

Allahü Teala'yı bir puta benzetmek, bir Müslümanın yapacağı iş değildir.

Ali Şeriatî'nin **“İslam Şinasi”** kitabı yayınlandığı vakit, İran'daki ve Irak'taki Şii ulemeden nicesi onun bu gibi bozuk fikirlerine karşı çıkmıştı.

Türkiye'deki bazı İslamcılar, Ali Şeriatî'yi neredeyse kutsal bir mücahit, örnek alınacak ve idealize edilecek büyük bir model haline getirmişlerdir.

Ortada gerçekten üzücü, şaşırtıcı, kahredici bir durum vardır. Adam Allahü Teâlâ'yı bir puta benzetiyor, benzetirken de **“gerçek”** sıfatını kullanarak parmağını gözümüze sokuyor ve birtakım Müslüman kardeşlerimiz, onu büyük ve örnek bir Müslüman, bir mücahit, bir aydınlatıcı, peşinden gidilecek bir fikir önderi olarak görüyor ve gösteriyor.

Ali Şeriatî'nin Türkçeye tercüme edilen kitaplarında (abartmıyorum) binlerce dinî hata bulunmaktadır. Bunların bir kısmı tercüme edilirken çikartılmaktadır, yukarıda aldığım paragrafı herhalde sakıncalı görmediler ki, çıkartmamışlar.

Ortada hem Ehl-i Sünnet ve hem de Şia açısından utanç ve hacalet verici bir manzara vardır:

1. Ehl-i Sünnet, İslamcı literatürdeki bu gibi fahiş, küfre götürücü yanlışları görmüyor. Bunları red, cerh ve tekzip etmiyor.

2. Bir kısım Şia ise, Allahü Teala Hazretleri'ni bir puta benzeten bu eserleri İslamî yayın diye sergiliyor.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kontrolü altındaki büyük yayınevlerinde Ali Şeriatî'nin kitapları peynir ekmek gibi satılıyor. Ortada iki şık var:

1. Ya Diyanet sattığı kitapları kontrol etmiyor,
2. Yahut Ali Şeriatî'yi İslamcı bir yazar kabul ediyor ve kitaplarını satmakta bir sakınca görmüyor.

Ali Şeriatî konusunda son derece müsamahakâr olan Diyanet, Hâtemü'l-fukaha ve Fahrü'l-muhaddisin merhum Ahmed Davutoğlu Hoca'nın **“Din Tahripçileri”** adlı kitabını raflarında bulundurup satmıyor. Çünkü bu kitapta, kendisini müctehid ilan etmiş Prof. Hayrettin Karaman'a yöneltilmiş çok haklı ve uyarıcı tenkitler vardır.

“Allah gerçek bir Janus...” ibaresi acaba kitabın Farsça orijinalinde yok da, Türkçe tercümesinde mi sokuşturuldu, sorusuna şu cevabı veririm:

Bendenizde kitabın Farsça orijinalinin o sayfası var, **“Allah yek Canus-i hakiki est! Hüdaî ba du çehre...”** diyor.

Ali Şeriatî'nin hayranları, bu gibi tenkitleri insaf ve adalette karşılamıyor, yöneltenlere hakaret ediyorlar.

“O bir mücahittir... O bir şehittir...” diyorlar.

Yahu mücahit ve şehit olmak, İslam'ın sahih Tevhid akidesine aykırı küfür sözleri söylemeye hak kazandırır mı?..

Diyanet İşleri Başkanlığı Fetva Heyeti, Ali Şeriatî'nin **“İslam Şinasi=Muhammed'i Tanıyalım”** kitabının Türkçe tercümesinin 1988 tarihli baskısının 151'inci sayfasındaki **“Allah gerçek bir Janus...”** sözü hakkında Türkiye Müslümanlarını aydınlatmalıdır.

Bir Müslüman, bir muvahhid böyle bir söz söyleyebilir mi? Söylerse ona ne lâzım gelir?

Bu söz bir küfür sözü değil midir? Hiçbir şeye benzemeyen Allahü Teâlâ Hazretlerini bir Roma putuna benzetmek büyük bir sapıklık değil midir?

Müslümanların böyle kitapları okumaları caiz midir?

İmkânım olsa, Caferî ulemasına da bu konuda (saygıda kusur etmeksizin) sorular yöneltmek isterim.

Şii-Caferî mezhebine göre, Allahü Teala'ya **“gerçek bir Janus”** demek caiz midir?..

Sanırım ki, onlar da kesinlikle caiz olmadığını beyan edeceklerdir.

Diyanet İşleri Başkanlığı, acaba tenezzül buyurup soruma cevap lütfedecek midir? Ederlerse bu sütunlarda yayınlayarak halkımıza duyuracağım.

“Muhammed'i Tanıyalım” kitabının bir özelliği de şu:

Kitapta Resulüllah Efendimizin ismi yüzlerce defa geçiyor, bir keresinde bile başına **“Hazret-i”** konmamış, yine bir kere bile salât u selam getirilmemiştir. Resulüllah Efendimiz'e salât ve selam getirmek farzdır. Zamanımızda nice inançsızlar bile, Efendimiz'in ismini yalın olarak kullanmıyorlar, başına Hazret koyuyorlar.”

(Teşekkür: Ali Şeriatî'nin İslam Şinasi adlı kitabının, içinde yukarıda bahis konusu edilen vahim ve fahiş yanlış bulunan sayfasının fotokopisini lütfedip gönderen Dr. Rashaad bey dostumuza teşekkür ediyorum...) 14 / Şubat / 2011 Milli Gazete

Mehmet Şevket Eygi'nin yazısı böyle.

Değerli okuyucu!

Ali Şeriatî zeki, ağzı laf yapan, kendi mesleğinde yetişmiş, kültürlü bir sosyal bilimci olmakla beraber, din âlimi değildi. Dolayısıyla dinî konularda kendisinden istifade edilebilecek bir kimse olamazdı.

Sadece o değil, diğer bütün Şiîler de biz ehl-i sünnet Müslümanların istifade edeceğimiz kimse-ler değillerdir. Çünkü onlar şii biz sünniyiz. Onlardan İslâm'a dair bizim öğreneceğimiz hiçbir şey yoktur.

Ali Şeriatî'nin dinler tarihi ile ilgili kitabına bakanlar, Şeriatî'nin şiiği bir tarafa, Fars milliyetçiliğinin etkisinden kurtulamamış olduğu anlaşılacaktır.

Hazreti Allah hakkında, -benzetme yapmak bile câiz değilken- benzetme dahi yapmadan doğrudan **“Allah gerçek bir janustur”** demesi, onda Şiîlikten daha çok Zerdüştlük etkisinin olduğunu göstermektedir.

DİKKAT, ÇOK MÜHİM!..

Ancak, şu noktanın altını çizmemiz gerekiyor:

Türkiye'de, Selefilik/Vehhâbilik, daha çok man-tıkî gözüken aldaticı sözlerin câzibesine kapılanlar tarafından benimsenirken, Şiîlik şu anda insanları heyecana getiren Filistin meselesi veya ABD düş-manlığı üzerinden yayılıyor.

Türkiye'de, Şiîlikten daha çok, Selefilik adıyla faaliyet gösteren Vehhâbilik tehlikesine dikkat çekilmektedir. Oysa Şiîlik meselesi vehhâbilikten daha mühimdir. İkisi arasında fark şudur:

İran, işgal ettiği Sünnî bölgelerde cami düşmanlığı yapmakta, sünnî camileri yıkmakta, başşehir Tahran'da bile Sünnîlere câmi yapma imkânı vermemekte ve İran sınırları içinde Sünnîlere hiçbir resmî yüksek makam vermeyerek adeta göz açtırmamaktadır. Vehhâbilik ise kabir ve tekke yıkıcılığıyla meşhurdur. Fakat Selefiliğe/Vehhâbiliğe göre, daha organize olan Şiîlik, günümüzde tehlike bakımından daha ağır basmaktadır. Şöyle ki:

Selefilere, Müslümanları tekfirde (kâfir kabul etmekte) çok cüretkâr davrandıklarından, onların etkileme imkanları daha az oluyor. Şiîler ise takiyeye yapmakta yani gerçek inançlarını maskeleyerek, gizlemekte ve Sünnî kitleleri bu üslupla kandırabilmektedirler.

Şiiler, ehl-i beyt ve tasavvuf konularında Sünnîlere daha kolay yaklaştıkları gibi Kerbelâ ve Âşûre konularını kullanarak da Sünnîlere Vehhâbîlerden daha kolay yanaşabilmektedirler.

YİNE EYGİ'DEN...

Söz Şiilikten açılmışken, Mehmet Şevket Eygi'nin bu konuyla alakalı başka bir yazısını iktibas etmek istedim. O yazı şöyle:

“İran’da Safevî Şiiliğine dayalı bir devlet (İran İslam Cumhuriyeti) kurulduğu zaman, Türkiye’de Sünnî kökenli bir kısım İslamcılar, radikal ve aktivist Müslümanlar bayram etmişlerdi.

Humeynî'nin Türkiye temsilcisi Mehdi Pur adlı şii hocasına, büyük sinema salonları kiralarak konferanslar verdirtmişler, çılgınca alkışlayıp tezahürat yapmışlardı.

Sonra, Mehdi Pur İran’daki iktidara ters düşmüş, ülkeye geri çağırılmış ve duyduğuma göre ev hapsine alınmıştı.

Son yirmi yıl içinde ülkemizde yüzlerce yeni Şii camii yapıldı, ibadete açıldı.

Türkiye Alevîlerini Safevî Şii-Caferî mezhebine sokmak için yoğun propagandalar yapıldı, büyük paralar harcandı.

Türkiye’de Şiileştirme faaliyetleri hız kazanırken, İran’da yirmi milyonu aşkın Sünnî Müslüman ağır baskılar altında yaşıyordu.

Tahran’da en az 500 bin İranlı Sünnî yaşamasına rağmen, Cuma ve bayram namazlarını kılacak bir tek camileri yoktur ve yapılmasına da izin verilmemektedir.

Allah gerçek bir Janus’tur (Hoda Janus-i hakikî est) diyerek Yüce Allahı iki çehreli bir Roma putuna benzeten İranlı yazar (Ali Şerâitî), Türkiye İslamcılarını tarafından baş tacı edilmiştir.

***

Bazı Sünnî gençler, Ehl-i Sünnet’in haram kabul ettiği mut’a nikahıyla birleşip yaşamıştır.

Bugün Türkiye’nin nice Sünnî kodamanı, siyasetçisi ve bürokratu, günlük beş vakit namazı, Caferî mezhebine uyarak üç vakitte cem’ ederek kılmaktadır. Bu geçersiz fetvayı da, akıl hocaları bir ilahiyatçı profesörün verdiği söylenmektedir.

Maalesef Sünnîlik ve Şiilik arasında usûlde, temellerde, esasta büyük ve vahim ihtilaflar, anlaşmazlıklar mevcuttur.

Bendeniz Türkiye ile İran’ın alabildiğine ticaret, turizm, (dinî olmamak şartıyla) kültür ve sanat faaliyetleri yapmasını, barış içinde yaşamalarını, hatta iki ülke vatandaşlarının pasaportsuz ve vizesiz seyahat etmelerini, Türkiye ile İran arasında bir saldırı mazlık paktı imzalanmasını isterim (bu konuda birkaç yazım yayınlanmıştır) ama ülkemin ve halkının Şiileştirilmesini istemem.

Türkiye’de yeni Şii camileri yapılacaksa, bunun karşılığında İran’da ve bilhassa Tahran’da da Sünnî camiler yapılmalı, Sünnî medreseler açılmalı, İran Sünnîlerine din, ibadet ve eğitim hürriyeti verilmelidir.

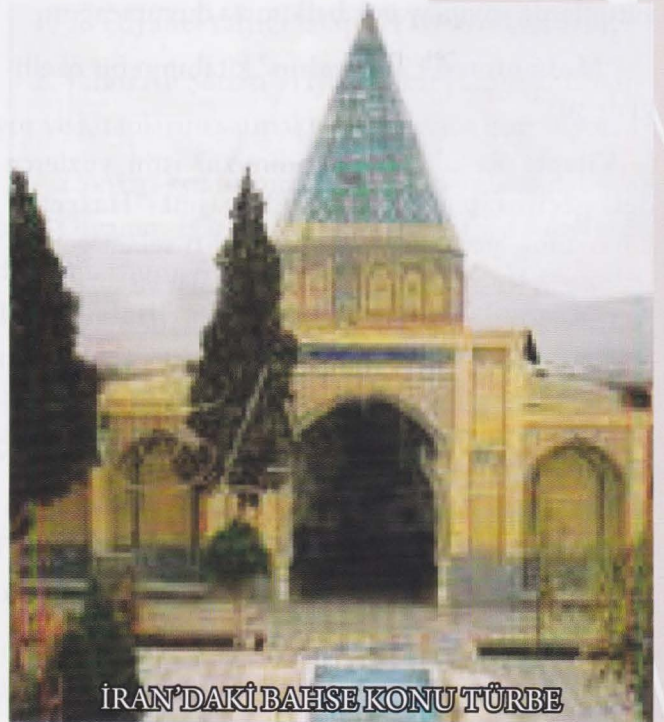
Son Suriye hadiselerinde (2012) İran kayıtsız şartsız zalim Beşşar Esed rejimini desteklemiştir.

Şu anda (2012) Suriye meselesi yüzünden Türkiye ile İran münasebetleri son derece gergindir. Bu gerginliğin kökenleri yeni değildir, beş yüz seneliktir.

Sünnîlikle Şiilik arasındaki ihtilafları bilmeyen, yeterli din kültürüne sahip olmayan siyasetçilerin hatâları Türkiye’ye çok pahalıya mal olabilir. Caferî mezhebinde taqiyye ve kitman nedir bilmeyen kişilerin İran siyasetinin, başarılı olması mümkün değildir.

İran’ın büyük liderlerinden birinin Türkçeye de çevrilmiş bir kitabında “Şah’ın zulmü Ömer’in (Hazreti Ömer) **zulmünü geçmişti...**” cümlesinin yer aldığını biliyor musunuz?

Sünnîlikle Şiilik arasındaki ihtilafları öğrenmek istiyorsanız, İbn Hacer el-Heytemî’nin **Es-Savâiku’l-muhrika=Yakıcı Yıldırımlar** adlı bü-

İRAN'DAKİ BAHESE KONU TÜRBE

yük kitabının Türkçe tercümesini okumanızı tavsiye ederim. (Bedir Yayınevi. Tel: 0216/ 519 36 18)

Olup bitenlerin iç yüzü hakkında bilgi edinmek istiyorsanız, /İran Analiz/ internet sitesini takip ediniz.

Tekrar ediyorum:

İki komşu ülke barış içinde yaşasın, hattâ pasaport ve vize kaldırılınsın ama mezhep propagandası ve savaşı yapılmassın.

Allah iki ülkeyi ve halkı savaş felaketinden korusun.

İran vaktiyle ABD'nin, İsrail'in oyununa gelmiş, tuzaklarına düşmüş ve Irakla sekiz sene boyunca nafîle bir savaş yapmış, korkunç kayıplara uğramıştı. İnşallah aynı hatâyı tekrar etmezler, hem kendilerini, hem de bizi yaktmazlar.”

M. Şevket Eygi / Milli Gazete - 19/9/2012

Değerli okuyucu!

Şiî yayımlacılık hakkında, Malezya'da üniversitede öğretim görevlisi olan Serdar Demirel, şunları yazıyor:

“...Kum medreselerini ziyaretimde dinî eğitim almak üzere orada bulunan birçok Maley öğrenciyi bizzat kendim görmüş ve çok şaşırılmışım. Şiîleşmiş Maley gençler, buralarda molla olup geçiş yaptıkları yeni fırkanın (Şiîliğin) doktrinlerini yaymak üzere geri dönmekteler.” yeni akit 9/12/2012

Serdar Demirel, ilaveten şunları yazıyor:

“**Şiîlik**, sahip olduğu mesajı kendi dışındaki kitlelere ulaştırmanın zarûretine inanan bir fırkadır. Bu yüzden de tek hakikat olarak belledikleri kurumlaşmış ve sistemleşmiş Caferiliği, Müslümanlığın kâhîr ekseriyetini teşkil eden Sünnîlere aktarılan, dinî bir vâcibeyi yerine getirdiklerine inanırlar.

...Şia için inanç ve amel hürriyetini savunan **İran**, ülkenin aslı sahiplerinden olan **Sünnî vatandaşlarına aynı hakları vermiyor meselâ..**

Kaldı ki, Maley dünyasındaki Şiî yapılanma, İran'daki Sünnîlikle eşdeğer tutulamaz. Zira Şiîler o coğrafyada İran Devrimi sonrası yayılmaya çalışırken, İran'daki Sünnîler Hz. Ömer döneminden beri burada mukîmdirler. **500 yıl öncesine kadar İran, Safevîler eliyle zorla Şiîleştirilene kadar, Sünnîliğin merkez bölgelerindendi.** Bugün **1 milyon Sünnînin yaşadığı Tahran'da** resmi olarak **bir Sünnî câmînin açılmasına bile izin vermeyenlerin** inanç ve amel hürriyetine vurgu yapmaları ne kadar inandırıcıdır?

Halbuki Maley dünyasına yayılan Şiîliğin bu coğrafyada 30 yıllık bir geçmişi vardır. Yani Şiîlik, Sünnîliğin İran'da olduğu gibi, bu bölgenin tarihî bir realitesi değildir ve ne yazık ki Malezya'da bir bölen işlevi görmektedir.” **yeni akit 13/12/2012**

EBÛ LÛ'LÛ'ÜN TÜRBESİ

Biraz da Hazreti Ömer'in katili Ebû Lü'lü'nün türbesi ile alâkalı bilgi vermek istiyorum.

Hazreti Ömer (Radiyallâhü anh) Efendimiz'i İranlı Mecûsî bir köle olan Ebû Lü'lü hançerlemiş ve Hazreti Ömer (Radiyallahu Anh) o yara ile şehid olmuştu.

Şiîler tarafından Ebû Lü'lü adına İran'da bir türbe yapılmış olup onu ziyaret edip dua ediyorlar. Takriben 2000 senelerinde bu mesele gündeme geldi ve pek çok İslâmî haber sitelerinde “**İslam Dünyası'ndan İran'a çağrı: “Hz. Ömer'in katilinin türbesini yık!”** başlığıyla haberler yapıldı.

İHVAN-1 MÜSLİMİN/Müslüman Kardeşler Cemaati'nin Ürdün'deki siyasi kolu, **İslâmî Çalışma Cephesi Partisi**, Âyetullah Ali Hamaney'e bir mektup göndererek Ebu Lü'lü' türbesinin yıkılmasını istedi.

İran'da, Sünnîlerin cami yapmaları yasak olduğu için, mektupta, başta başkent Tahran olmak üzere Sünnîlerin kendi camilerini yapmalarına izin verilmesi de isteniyordu. Bazı Şiî kanallarında sahabeye hakaret edildiğine de ayrıca işaret ediliyordu. Şiîlerin birçoklarınınca Kur'an'ın tahrif edildiği söylendiği için, Müslüman Kardeşler Cemaati'nin Ürdün'deki lideri, “**Tek bir Kur'an olduğunun ve onun da tahriften korunduğunun**” açıkça ilan edilmesini de istiyordu.

Söz konusu Ebû Lü'lü türbesi, Sünnî dünyadan gelen yoğun tepkilere dayanılamayarak, o seneler-yıkılmak yerine- kapatılmıştı. Bunun haberini, Uluslararası Müslüman Âlimler Birliği'ne bildiren İslâmî Mezhepleri Yaklaştırma Kurumu (Takrib) Başkanı Âyetullah Muhammed Ali Teshîrî, “**Fitnenin kapısını kapattık**” demişti.

Ama ne var ki, 2007 senesinde bu türbe ziyarete tekrar açıldı ve aynı yerde ashâbın büyüklerine lânet ediliyor.

İranlı yetkililer, şimdi de bu türbenin Hz. Ömer'in katili olan Ebû Lü'lü'ye değil İranlı sîfi bir şahsiyete ait olduğunu söylüyorlar. O mekanda ashâba lânet edildikten sonra, o türbe başkasına ait olsa ne değişir değerli okuyucular! ...

İSLAM FIKHINDA EŞLERİN BİRBİRLERİ ÜZERİNDE OLAN HAKLARI

HÜSAMETTİN VANLIOĞLU BAŞKANLIĞINDA FIKİH KURULU

Bizleri yoktan var eden, tüm tekliflerini bizim yararımıza bahşeden ve en temel müessesemiz olan aile kurmayı nikâhla bize helal kılıp harama düşmekten kurtaran Allah Teâlâ'ya hamd ederiz. Bizleri saadete ulaştırmak için indirilen Allah kelamını açıklanabilecek en güzel şekilde beyan eden Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'e ve onun değerli aile efradına ve tüm arkadaşlarına da salat-u selam olsun.

Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in nübüvvet döneminde en mühim gördüğü müesseselerden birinin aile olduğunu, O'nun bu konuya dair gerek fiili gerek sözlü beyanatının çok olmasından da anlayabiliriz. O ki âlemlere rahmet olarak gönderildi, o ki Allah Teâlâ bizlere karşı

olan sonsuz şefkatini bildirmek için "Şanım hakkı için size kendi içinizden öyle bir peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya düşmeniz ona çok ağır gelir. O, size çok düşkün, mü'minlere karşı da çok şefkatli ve merhametlidir" buyurmuştur. Öyleyse, cehalette olanların peygamber şu kadar evlendi şöyle yaptı demelerine aldırmadan imanımız gereği "O ne derse o" demek bizim için en büyük şereftir.

Malum olduğu üzere erdemli bir toplum, ancak erdemli bireylerle oluşur. Erdemi elde etmenin temel yolu onu ve bizleri yaratanın emirleri doğrultusunda hareket etmektir. Bizi yaratan, erdemli ve saadet içerisinde olan bir toplum oluşturmamızı sağlam temeller üzerine kurulmuş

ailelere bağlamıştır. Önce soyu sopu bir birine karıştıran zinadan kurtulmak için nikâhı meşru kılmış, ardından nikâhın ve ailenin devam edebilmesi için eşlerin birbirlerine karşı saygın, dürüst ve haklarına riayet etmelerini belirli hukukla çerçevlendirmiştir. Bu hukuka uyulduğunda saadet, aksi halde yıkılan ailelerin oluşacağı bozuk bir toplumla karşılaşacağımızı tarih sahnesinde göreceğimiz inkâr edilemez bir gerçektir.

Toplumsal ahlakın muhafaza edilmesinde kadın-erkek ilişkilerinin İslami ölçülerde bir evlilik zeminine dayanmasının büyük önemi olduğu da bilinmektedir. Bunun için evlilik müessesesini oluşturan tarafların birbirlerine karşı olan haklarını, İslam fihkî açısından uzatmadan anlatmaya çalışacağız. Muvaffakiyet ancak Allah'tandır.

Eşlerden her birine, diğerinden İslami ölçüler içerisinde faydalanma hakkı veren, birlikte yaşamaya ve karşılıklı hak ve ödevler yükleyen sözleşmeye; evlenme (nikâh) akdi denir.

Evlilikte eşlerin birbirlerine karşılıklı sevgi, saygı ve sadakat borcu olduğu gibi her birine yüklenmiş haklar da vardır. Yazımızı üç başlıkta ele alacağız; ailede kadına tanınmış haklar, kocaya tanınmış haklar ve ortak vazifeler.

Kadına tanınmış haklar;

Dinimiz evlenmeyi teşvik etmiş, evlenmenin kolaylaştırılması için nişan, nikâh ve düğün törenlerinde gösteriş ve israftan kaçınılmasını tavsiye etmiştir. Kurulan aile düzeninin devamını sağlamak için ayet ve hadislerle eşlerin birbirlerine karşı, hak ve sorumluluklarını belirtmiştir.

Hiç şüphe yok ki ölüme kadar beraber yaşamaya adanmış bir ömürde tarafların birbirlerine karşı sayılamayacak kadar çok sorumluluklardan bahsetmek mümkündür. Burada tafsilatına çok fazla değinmeden önem arz edenleri kısaca sıralamaya çalışacağız.

Kadının kocası üzerine olan haklarının başında mehir gelmektedir.

Mehir: Bir kadının nikâh akdiyle hak ettiği mala mehir denir. Diğer bir ifadeyle mehir: erkeğin sahih veya fasit nikâh sebebiyle evlenirken kadına verdiği veya vermeyi taahhüt ettiği para veya maldır. Mehrin vacip olması Kur'an, sünnet ve icma ile sabit olmuştur.

Fıkıh kitaplarımızda mehre, "sadak" "sıdak" "saduka" "nihle" "fariza" tabirleri de kullanılmaktadır. Mehir, nikâhın sahih olması için şart değildir. Belki tabii olan sonuçlarından biridir. Mehir Allah Teâlâ tarafından kadına tanınmış bir hak olduğu için nikâh kıyıldığı sırada mehrin miktarı belirtilmese veya ondan söz edilmese hatta mehir vermemek veya mehir almamak şartıyla nikâh kıyılacak olsa da, akit kıyıldıktan sonra kadın mehir almaya hak kazanmış olacaktır.

Yani mehrin belirlenmemiş olması nikâhın geçerliliğine engel teşkil etmez.

İslam'a göre mehir; evlenecek kızın ailesine değil, doğrudan kızın kendisine verilmesi gerekir. Nasıl ki kadın kendi şahsi mallarında dilediği gibi tasarruf yapmaya sahipse, bunun gibi kendisine verilen mehirde de aynı derecede tasarrufta bulunabilme hakkına sahiptir.

Hanefi mezhebine göre; kız, mehir olarak almış olduğu meblağ ile herhangi bir çeyiz hazırlamak zorunda değildir. Mehir evlenen kadının şahsi hakkı olduğundan dolayı, bu hakkını dilerse aldıktan sonra dilerse almadan, kocasına verebileceği gibi, aldıktan sonra anasına, babasına, diğer akrabalarına veyahut da her hangi bir arkadaşına da verebilir. Ancak bu tasarruf, hiçbir baskı altında bulunmaksızın kendi hür iradesiyle olmalıdır.

Ancak bu mehri evlenen kızın kendisi değil de babası veya velilerinden herhangi biri "**başlık parası**" "**süt hakkı**" "**anne hakkı**" gibi tabirlerle alacak olursa bir nevi kızlarını bedel mukabilinde satmış olacaktırlar ki bu ahlak dışı bir durum olmakla birlikte İslam'ın haram kıldığı bir şeydir.

Mehrin meşruiyeti hakkında birçok hikmetler söylenmiştir, mehir, kadına belli bir mali güç kazandırmaktadır.

Özellikle kocanın sahip olduğu tek taraflı irade beyanıyla boşama yetkisini kötüye kullanması durumunda kadın böyle bir mali imkâna fazlasıyla ihtiyaç duyacaktır.

Boşanma hakkının kötü kullanıldığı bölgelerde mehir miktarının yüksek tutularak bu suiistimalin önlenmesi de, mehrin kadına ve evlilik birliğine kazandırdığı bir başka hikmettir.

Yani kadının kadrini yüceltmek, ihtiyacını kolaylaştırmak, istikbalini kuvvetlendirmek, nikâhın ehemmiyetini ilan gibi maslahatlara da şamildir. Zira nikâh, önemli bir iştir. Şanına itina lâzımdır. Bu cihetle nikâh akdi esnasında zikredilecek mehrin hakir bir şey olmaması, mehrin hikmeti olsa gerektir.

Her şeyde olduğu gibi mehir hususunda da ifrat ve tefrit hikmete muvafık değildir. Pek kıymetsiz olan bir şeyin mehir olarak zikredilmesi tabii olarak iki tarafın izzeti nefesine dokunur. Sosyal şartlar gereği münasip görülmez. Hatta kadının istikbaline menfi yönde tesir edebilir.

Nafaka: Evlilik esnasında kadının yemesi, içmesi, giyimi ve meskeni gibi her türlü normal masrafı kocasına aittir. Evlilikte nafakanın koca üzerine gerekli olması da Kur'an, sünnet ve "icma" ile sabit olmuştur. Aynı zamanda İslam, kamu alanını daha çok erkeklerin, çocuk büyütme ve ev işleriyle uğraşmayı da kadınların fitratına koymuştur. Bu şekilde kocasının evine bağlı kalan kadına verilecek nafaka onun doğal bir hakkı olmalıdır. Başkası adına alıkonulan kişinin nafakası o başkasına aittir.

Tıpkı müftü, imam, vali gibi memurların maaşlarının beytülmal dediğimiz devlet malından yani halkın malından temin edilmesi gibidir. Zira bu şahıslar kendi şahsi ihtiyaçları için değil, halk için alıkonulmuşlardır. Kadın da kocasından dolayı dışarı çıkamaması ve kendisini kocası için alıkoyduğundan nafakaya müstahak olur. Naşize kadın nafakayı hak etmez.

Naşize kadın; evlilik hukukuna riayet etmeyen, kocasının iznini almadan ve şer-i şerifin kabul

ettiği bir manada gerekçesi bulunmadan evini terk edendir. "Naşize" olan kadının bu durumundan dönmediği müddetçe nafakayı hak etmeyecektir.

Nikâh devam ettiği müddetçe kadın nafakayı hak eder. Boşanma sürecinde ise kadının iddeti bitene kadar nafaka hakkı devam eder. İddet bekleyen kadın, "naşize" olmadığı müddetçe nafakası, kendisini boşayan kocasına aittir. Fasit bir nikâhla evlenen kadın nafakaya müstahak olmaz. Nikâh ve iddet bitince erkeğin nafaka verme mecburiyeti sona erer. Yani İslam'a göre, boşanmış olan bir kadının ölünceye kadar veya bir başkasıyla evleninceye kadar kendisini boşayan eski kocasından nafaka alma hakkı yoktur.

Hanefi mezhebine göre nafakayı hâkimin belirlemesi miktarın belirlenmesi bakımından önemli olduğu gibi nafaka borcunun kuvvetli bir borç olması açısından da önemlidir.

Kadının nafakaya hak kazanması için fakir olması şart olmadığı gibi, kocanın zengin olması da gerekli değildir. Kadın, zengin de olsa nafakası kocasına aittir. Günümüzde evlenecek olan kadının yeni evine belli başlı şeyleri çeyiz olarak getirmesi her ne kadar örf ve adetlerimizden olsa da evlilik için kurulacak evin tüm masraf teminatı kocaya aittir.

Maliki ve Hanbelî mezheplerine göre nafaka miktarının belirlenmesinde eşlerin her ikisinin de mali ve sosyal konumları dikkate alınır. Sadece kadının veya sadece kocanın durumu değerlendirilmez. Hanefi mezhebinde de fetvanın bu yönde olduğu söylenmiştir. Bu görüşe göre karı kocanın her ikisi zengin olursa nafaka yüksek, her ikisi fakir olursa asgari, sadece biri zengin olursa vasat bir nafaka takdir edilir.

Bu konuda temel ölçü örftür. Şafî mezhebinde ise sadece kocanın mali durumu değerlendirilir. Bu görüşe göre kadının, zengin veya fakir olmasının önemi yoktur. Es-Serahsî, Hanefi mezhebinde de meşhur görüşün bu yolda olduğunu söyler. Fakat son dönem âlimleri, Hanefi mezhebinde birinci görüşle fetva verilmesini tercih etmişlerdir.

Adalet: Kişinin birden fazla hanımı varsa aralarında adil olması hanımlarının haklarındandır. Bu adaletin gerekli oluşu ayet ve hadis-i şeriflerle sabittir. Nisa suresinin 3. ayeti “**Beğendiğiniz (size helâl olan) kadınlardan ikişer, üçer, dörder alın. Haksızlık yapmaktan korkarsanız bir tane alın.**” buyurulmuştur.

Hanımlarına karşı kocanın mesul olduğu adalet; nafaka, geceleme ve sohbet gibi güç yetirebileceği şeylerdir. Kalbin meyli (sevgi) gibi elinde olmayan şeyler, “teklif mâlâ yutak” yani güç yetirilemeyecek şeyi teklif kabilinden olur ki böyle bir teklif sahih değildir. Nitekim Buhari ve Müslim’in Hz. Ayşe (Radiyallahu Anha) tarikiyle rivayet etmiş olduğu bir Hadis-i Şerifte: Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) hanımları arasında taksim konusunda “**Allah’ım! Elimden gelen taksim budur, gücümün yetmediğiyle beni sorumlu tutma**” buyurmuştur.

Çok evli olanların bu adaleti sağlayabilmeleri için öncelikle bilgi sahibi olmaları mümkünse ilim sahibi hoca efendilerle görüşüp istişare etmeleri gerekir.

Ezcümle: kadın kocasından kendine iyi muamele edilmesini isteyebilir. Yine varsa kumaları arasında kötü muamele görmemek, en azından adilane davranılmayı talep edebilir. Yine kumaları bulunduğu kocasının geceleri adaletli bir şekilde taksim edip sırasını talep edebilir. Kocanın bu vazifelerden kaçınması haramdır.

Kadının ziyaret hakkı: Kadın, kocasının izni olmadan evden çıkmaması gerektiği gibi, kocasının izni olmadan eve birilerini de alamaz. Ancak akrabalık bağlarının kesilmemesi için koca izin vermese bile kadın babasının veya diğer mahremlerinin ziyaretine gidebilir. Lakin kocasının izni olmadan her hangi bir yerde geceleme caiz değildir. Kadının, anne-babası veya mahremlerini kaç günde bir ziyarete gidebileceği hususu tartışmalıdır. Bazıları anne-babası için haftada bir derken diğer mahremleri için senede bir demişlerdir.

Bazıları da ayda bir olarak ifade etmişlerdir. Ancak kitaplarımızda tercih edilen görüş daha çok birinci görüştür. Her ne kadar daha çok kabul gören görüş ilk görüş olsa da, meseleyi örf, adet ve imkânlarla izah etmek en doğrusu olsa gerektir.

Kocasını izin vermese bile kadının mahremleri, kadının evine yukarıdaki ihtilaf doğrultusunda belli zamanlarda gelebilirler. Ancak İmam Ebu Yusuf (Allah ona rahmet etsin)’tan gelen bir rivayete göre kadının mahremlerinin kadının yanına gelmelerinde meşakkat yoksa kadının kocasının izni olmadan onların yanına gitmesi caiz değildir.

Bu meselelerin değerlendirilmesinde anne babanın veya diğer mahremlerin seferi mesafede olup, olmamalarını da göz ardı etmemek gerekir. Zira kadın kocasının izni olmadan bunların yanına gidebilmesi, bunların seferi mesafede olmamalarına ve yol emniyetinin bulunmasına bağlıdır. Şayet anne baba veya diğer mahremler seferi mesafede olurlarsa kadının, kocası veya mahremi bulunmadan sefere çıkması caiz değildir.

Kadının kendi malında tasarrufu: İslam hür olan her bir insana özel mülk edinme hakkı vermiştir. Ve bu mülk edinilen mallar, kişinin şahsi iradesi olmadan bir başkasının mülkiyetine intikal etmezler. Dolayısıyla eşlerin, şahsi mallarda ortak olmaları söz konusu değildir.

Evli olan erkek, hanımının malına malik olamayacağı gibi kadın da kocasının malına malik olamaz. Bir de İslam fihhına göre kocanın evlilik esnasında elde ettiği mallar, evlilik süresinde ve boşanma sonrasında ortak mal olamazlar. Kocanın da kadının malı üzerinde tasarruf etme yetkisi yoktur. İzin vermedikçe kadına ait para veya mal kullanılamaz. Zira geçim masrafları kocaya aittir.

Gelecek sayıda yazının devamı gelecektir. Allah’a emanet olun.

Sultan Mahmud'un oğlu Sultan Abdülmecid Han'a ait olan bu eşsiz hattın birinci satırında: “Şefaetim Ümmetimin Büyük Günahkârlarına Aittir” hadis-i şerifi, ikinci satırında ise: “Şefaat Ya Resûlellah!” yazılıdır.

ŞEFAAT YA RESÛLELLAH” DEMEK ŞİRK Mİ?

MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

Geçen ayki yazımızda şefaatin hak olduğunu ispat eden bazı ayeti kerimeleri sizlerle paylaşmıştık. İnşa Allah bu yazımızda da şefaat konusuna devam ederek, hadis-i şeriften deliller getirip, sonra da “Şefaat Ya Rasulellah demek şirkdir” diyenlere cevap vereceğiz. Ama öncelikle şefaati inkar edenlerin en çok sarıldığı ve delil getirdikleri bazı ayetleri ele alalım.

“Ey iman edenler! Ne bir alışverişin, ne bir dostluğun ve ne de şefaatin olmadığı bir gün gelmeden önce size verdiğimiz rızıktan Allah yolunda infak edin. Kâfirler zalimlerin ta kendileridir.” (Bakara: 254)

Bu ayet-i kerime şefaat kabul etmeyenlerin en çok delil olarak ileri sürdükleri ayetlerdendir. Bura-

da geçen “alışveriş, dostluk ve şefaatin bulunmadığı gün” ifadesinden hareketle “şefaat yok” demişlerdir.

Ayeti kerimenin “**ey iman edenler**” diye başlaması, bazı zihinlerde yanlış manalar verilmesine sebep olduğu görülmektedir. Fakat ayet-i kerime; “**Kâfirler zalimlerin ta kendileridir.**” şeklinde bitiyor. Şayet ayet-i kerime böyle bitmeseydi, şefaat inkarcılarının bu ayeti delil getirmelerine belki bir anlam verebilirdik. Lakin ayet-i kerimede, Allah için infak etmeme (zekat vermeme)nin kâfirlerin özelliklerinden olduğuna dikkat çekilmiş ve iman edenlere hitaben; o gün gelmeden önce Allah için infak edip zekatlarını vermeleri, çünkü küfür üzere ölenlere o gün ne bir dost, ne de bir şefaat fayda vermeyeceği vurgulanmıştır.

“İbni Kesir Tefsiri”nde de önemle ifade edildiği üzere, bu ayette vurgulanan mana şudur: “Kafir olarak ölen kişiye ne bir kimsenin dostluğu, ne de şefaati o gün fayda vermeyecektir.” Çünkü imansız ölen kişi, dünyadayken bu fırsatı değerlendirip (ahiret azığı için) alış-veriş yapmak ve dostluk kurmak imkânını elde edemediğinden, ahirette kendini kurtarmak için amel etmek ve bir dost bulmak fırsatı artık bulamayacaktır. Bu sebeple ayeti kerimede iman edenler uyarılmış, kafirlerin hesap günü içine düştükleri bu çaresizliğe ve yalnızlığa düşmemeleri için, şimdiden imanlarının gereği olan Allah yolunda infak etmenin ve salih amel işlemenin önemine dikkat çekilmiştir.

Yani mahşer günü kafirler için şefaati yoktur, müminler için değil... Ayet-i kerimede, o gün **dostluğun** da olmadığı zikredilmiştir. Oysa başka bir ayeti kerimede: **“O gün dostların bazısı, bazısına düşmandır. Muttakiler müstesna.”** (Zuhruf: 67) buyurulmuştur. Bu ne demektir?.. O gün kafirler için dostluk yok ama muttakiler için dostluk var, demektir. Aynı şekilde o gün kafirlere şefaati yok ama müminlere vardır.

Şefaati inkarcılarının delil getirdiği ayetlerden biri de şudur:

“Öyle bir günden sakının ki, o gün hiç kimse bir başkası adına bir şey ödeyemez. Hiç kimseden (Allah’ın izni olmadıkça) bir şefaati kabul olunmaz, fidye alınmaz. Onlara yardım da edilmez.” (Bakara: 48)

Bu ayet-i kerimeyi izaha geçmeden önce şunu ifade edelim ki; bir takım kimseler gerek şefaati inkâr hususunda, gerekse Ehli Sünnete muhalif görüşler serdedenlerken delil olarak bazı ayetleri sürmektedirler. Fakat “o ayetin seb0eb-i nüzülü nedir, o konuda varid olan hadisi şeriflerde ne buyruluyor, acaba tefsir âlimleri bu konuda neler söylemişler?” diye hiç araştırma zahmetinde bulunmadan, ayetin siyak ve sibakı (öncesi ve sonrası)na bakmadan, sadece o ayetin lafzına bakarak hüküm vermektedirler. Halbuki Kur’an’ı anlamak, onu tefsir etmek ve bir hükme bağlayabilmek için sadece lügat bilip ayetin kelime manasına bakmak yeterli değildir. Bunun için, Kur’an-ı kerim’in edebî inceliklerini kavrayacak mükemmel bir fesahat ve belağat ilmiyle birlikte, âyetlerin nüzül sebeplerini, nâzil oldukları şartları, o mevzuyla alakalı tarihi

hâdiseleri ve Efendimiz’in o konudaki beyanlarını da bilip buna vakıf olmak lazımdır. Yoksa mesele, sadece basit bir lügat bilgisinden ibaret değildir.

Bu açıklamadan sonra, şefaati inkar edenlerin delil getirdiği ayet-i kerimeye gelecek olursak, bu ayeti kerime’nin öncesi ve sonrası Yahudiler’den bahsetmektedir. Allah-u Teala bir önceki ayette, İsrailoğullarına ihsan ettiği nimetlerini hatırlamalarını emrettikten sonra, ahiret gününden korkmalarını ve iman etmelerini tavsiye etmek üzere bu ayeti beyan etmiştir.

Bu ayet-i kerimeyle alakalı olarak;

“Nesefi ve Ruhu’l-Beyan tefsirlerinde zikredildiğine göre, Yahudiler: ‘Biz İbrahim ve İshak (Aleyhi-messelam) ın torunlarıyız. Binâenaleyh Allah-u Teala, onların bizim hakkımızdaki şefaati (yardımlarını) kabul eder.’ dediklerinde, onların iddialarını çürütmek için bu ayet-i celile indirilmiştir. Yani onlar, Efendimiz’e iman edip tabi olmadıkça haklarındaki hiçbir şefaatin kabul olmayacağını Mevla Teala bu ayetle bildirmiştir.

Şu bilinmelidir ki, bu ayet-i kerimede geçen; “yardım edilmez, şefaati kabul olunmaz, hiç bir şeyden fayda göremez” gibi sözler kafirler hakkındadır.

Yoksa Allah-u Teala’ya kalbi selim (şirkten kurtulmuş bir kalp) ile kavuşan kimselere, malının ve evladının fayda vereceğine ve zerre kadar imanla ahirete gidenlere şefaati ve yardım olunacağına dair birçok deliller vardır.

Nitekim Mevla Teala: **“O gün mal ve erkek evlatlar fayda vermeyecektir. Ancak Allah’a kalbi selim ile kavuşanlar müstesna.”** (Şuara: 88-89) buyurmuştur. Yani Allah’a şirk koşmadan müslüman olarak ölene, Allah yolunda infak ettiği malı ve hayırlı olan evladı fayda verecektir.” (Ruhu’l-Furkan Cilt: 1, Sf: 322)

Ayet-i kerimede de ifade edildiği üzere, o gün müminlere mal ve evlat bile fayda verebiliyor iken, koskoca bir ümmetin Peygamberi fayda vermez olur mu?!

Ayet-i Kerime’de geçen **“o gün hiç kimse bir başkası adına bir şey ödeyemez”** ifadesini de şöyle anlamak gerekir: Üzerinde kul hakkı bulunmayan bir kişi, başka bir kişiye vacip olan haklardan hiçbirini ödeyemez. Fakat üzerinde kul hakkı olanlar (bozynuzsuz koyunun, boynuzludan hakkını alacağı gün) elbette kendi sevaplarından verip o kimselerin haklarını ödeyeceklerdir.

Kur'an-ı kerim'de geçen: **“O gün kişi kardeşinden, anasından, babasından, eşinden ve oğullarından kaçır. O gün herkesin kendine yetecek bir derdi vardır.”** (Abese: 34-37) şeklindeki bazı âyetler, Mevla Teala tarafından şefaati izninin çıkmasından önceki zaman dilimiyle alâkalı olup mahşer gününün dehşetli hâlini tasvir eder. O hengâmede herkes kendi nefsiyle, derdiyle meşguldür.

Rabbimiz bir başka ayeti kerimede ise: **“Hesap defteri sağ eline verilen kimsenin hesabı kolayca görülür. Ve ailesine sevinç içinde döner.”** (İnşakak: 7-9) buyuruluyor. Demek ki, hesaplar görülmeye başlanıp kitaplar sahiplerine verildiğinde, kitabını sağ elinden alacak olanlar anasından-babasından kaçmayıp bilakis sevinçle ailesine dönecekler.

MAKÂM-I MAHMÛD

Cabir (Radiyallahu Anh)'dan rivayet edilen bir hadisi şerifte Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Her kim ezanı işittiği zaman; ‘Ey bu eksiksiz davetin ve dosdoğru kılınan namazın Rabbi olan Allahım! Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)’e ‘Vesile’yi ve fazileti ver. Onu va’dettiğin ‘Makam-ı Mahmud’a gönder.’ diye dua ederse, ona şefaati gerekli olur.” (Buhârî, Ezan, 8; Ebu Davud, Salat 28 (529); Tirmizi, Salat 157, (211); Nesai, Ezan 38, (2, 26); İbn Mace, Ezan 4, (722).

Bu hadisi şerif şefaatin varlığına açık bir delildir. Ezan işitildiği zaman ezanı dinlemek, ezanı içinden tekrar ederek icâbet ve tasdik etmek, bitince ezan duâsını okumak sünnettir ve Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in şefaatine vesîledir.

Hadisi şerifte geçen **“Makam-ı Mahmud”** ise övülmüş makam demektir. Peygamber Efendimizin âhirette ümmetine şefaati makâmıdır. Allah-u Teala İsrâ sûresinde şöyle buyuruyor:

“(Ey Rasûlüm!) Gecenin bir kısmında sadece sana ait bir nafîle olarak teheccüd namazı kıl. Böylece Rabbinin Seni Makam-ı Mahmud'a göndermesi umit edilir” (İsrâ: 79)

Ebu Hureyre (Radiyallahu Anh) anlatıyor: Resulüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'e: **“Rabbinin seni Makam-ı Mahmud'a göndereceği umit edilir.”** (İsrâ 79) âyetinde zikredilen “Makam-ı Mahmud”dan soruldu. Resulüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem): **“Bu şefaattir”** diye cevap verdi. (Tirmizi, Tefsir İsrâ, 3136)

Makam-ı Mahmud, peygamberimize Rabbimizin vereceği şefaati makamıdır. Özel şefaati derecesidir. Abdullah ibni Ömer (Radiyallahü anhüma), o makamı şöyle ifade ediyor: “Mahşer gününde insanlar cemaatler halinde olacaklar. Peygamberleri dolaşır şefaati isteyecekler. En sonunda ise Peygamber Efendimize gelecekler. İşte o gün Yüce Allah'ın peygamberimizi Makamı Mahmud'a (Şefaati uzma makamına) ulaştırdığı gündür.

Bir hadis-i şerifte Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“İnsanlar kıyamet günü cemaatler halinde olacaklar, her ümmet kendi peygamberini takip edip: ‘Ey falan! Bize şefaati et, ey falan bize şefaati et! diyecekler. Sonunda şefaati etme işi Bana kalacak. İşte ‘Makam-ı Mahmud’ budur.” (Buhari, Tefsir 11; Zekat 52)

Görüldüğü gibi, Efendimize verileceği va'dedilen Makam-ı Mahmud, hadisi şeriflerde **“şefaati”** olarak açıklanmıştır. Ayette de zikredildiği üzere Allah-u Teala Habibine bu şefaati makamını va'detmiştir. **“Muhakkak ki Allah va'dinden dönmeyiz.”** (Âli İmran: 9)

Şefaati varlığına delil olan bir-iki hadis-i şerif daha zikrelelim:

Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

“Her peygamberin müstecab (Allah'ın kabul edeceği) bir duası vardır. Her peygamber o duayı yapmada acele etti. Ben ise bu duamı kıyamet gününde, ümmetime şefaati olarak kullanmak üzere sakladım. Ona inşaallah, ümmetimden şirk koşmadan ölenler nail olacaktır.” (Buhari, Da'avat 1, Tevhid 31; Müslim, İman 334, (198); Muvatta, Kur'an 26, (1, 212); Tirmizi, Da'avat 141, (3597)

Bir diğeri hadis-i şerifte de Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem):

“Benim şefaati ümmetimden büyük günah işleyen kimseler içindir.” buyurmuştur. (Ebu Davud, Sünnet 23, (4739); Tirmizi, Kıyamet, 12, (2437); İbn Mace, Zühud 37, (4310)

Mevla Teala Duha suresinde ise; **“Sen razı oluncaya (yeter deyinceye) kadar, her istediğini vereceğim.”** (Duha: 5) buyurmuştur. Rivayet edilir ki, bu âyeti kerime nazil olduğu zaman Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Ümmetimden bir kimsenin bile Cehennemde kalmasına râzı olmam!”

KIYMETLİ OKURLAR!

Şefaatin hak olduğu ile ilgili daha pek çok hadisi şerif zikredebiliriz. Zaten Ehli Sünnet ulemasının hepsi şefaatin varlığı konusunda ittifak etmiştir. Buna rağmen, birçok ayeti kerime ve pek çok hadisi şerifi de görmezden gelip, hala şefaatin olmadığını iddia eden, hatta buna şirk diyen nasipsizlere de şaşmamak elde değil. Çünkü Efendimiz birçok hadisi şeriflerinde, ümmetine şefaate edeceğini vaad ediyorken, bu adamların kalkıp “hayır şefaate yok, şefaate edemez” demeleri, sizi şaşırtmıyor mu?.. Yahu Allah’ın verdiği şefaate hakkını, siz mi iptal edeceksiniz?!

Neymiş? Şefaate şirkmiş... Siz neyin şirk olup olmadığını, şirkin gizlisini bile yasaklayan ve müşriklerin şirk düzenini yer ile yeksan eden Muhammed Mustafa (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)’den daha mı iyi biliyorsunuz?!

“ŞEFAATE YA RESÛLELLAH!” DEMEK ŞİRK Mİ?

Evvelce bir kardeşimiz başından geçen bir olayı benimle paylaşmıştı: Bir defasında arkadaşlarıyla birlikte oturmuş sohbet ederlerken Ezan-ı Muhammediyeye okunmaya başlamış. Hep beraber susmuşlar Ezanı dinleyip müezzinin ardından o sözleri tekrar etmişler. Ve Ezan bitince bu kardeşimiz “Aziz Allah Şefaate Ya Resûlellah!” diye mırıldanmış. Bunu duyan oradakilerden biri, bu sözün şirk olduğunu ve kesinlikle söylenmemesi gerektiğini söylemiş. Bunun üzerine orada “şirk mi, değil mi?” konusunda ateşli bir tartışma başlamış...

Efendim maalesef böyle bir durum var, “şefaate Ya Resûlellah” dediğin zaman, hemen yaftayı yapıştırıp “müşrik oldun”, diyenler var. Şimdi beraberce insaflı bir şekilde düşünelim; bu adam huşû ile ezanı dinlemiş, ezanın başındaki “Allah-ü Ekber” lafzından, sonundaki “Allah’tan başka İlah yoktur” sözüne kadar müezzinin ardından tüm kalbiyle inanarak tekrar etmiş. Okunan ezanın gönüllerde bıraktığı o manevi hava içinde, gözleri yaşlı bir vaziyette ve ahirette kurtulmak ümidiyle adam kalkmış; “şefaate ya Resûlellah” demiş, birazdan da Rabbinin huzuruna durup namazını eda edecek...

Hal böyleyken, herifin biri kalkıyor ve bu adama; “sen şirke düştün, müşrik oldun” diyebiliyor.

Hayret doğrusu... Yani Kabe’de secde ederken Efendimiz’in mübarek başına deve işkembesi atan alçak Ebu Cehil de müşrik, az önce bahsettiğimiz kimse de öyle mi?.. El- İnsaf!..

Bu tip kimseler pek çok şeye şirk derler. Bunlar tekfirci kafadır, her şeye şirk diyen kafadır... Yani millete kafir damgasını vurmak, müşrik demek için Kur’an-ı kerim’deki kafirler ve putlarla alakalı bazı ayet-i kerimeleri ele alıp, konunun bütünü oluşturmuş diğer ayetlerden soyutlayarak her türlü indî tevîl ve yorumu yaparlar. Bunlar nedense her şeye “şirk” demeyi marifet zannederler. Bir müslümana müşrik damgasını vurmak bu kadar ucuz mu, şirk demek bu kadar basit mi?.. “Şefaate Ya Resûlellah” demeyi şirk kabul edenlere göre, Ümmet-i Muhammed’in çoğu kâfir oluyor. Hafizenallah!.. Ama çok enteresandır ki bu kimselerin, gerçek şirk içinde olanlara bile bu kadar çokça müşrik yaftasını yapıştırdıklarına pek rastlayamazsınız. “Şefaate Ya Resûlellah” demek şirk değildir. Hatta bırakın şirk olmasını, muteber âlimlerin pek çoğu bunun mendup olduğunu söylemişlerdir.

Rabbimiz bir ayet-i kerime’de ne buyurmuştu: **“Allahın izin verdikleri şefaate edecektir”**

(Bakara: 255, Yunus: 3)

Bir diğer ayeti kerimede ise: **“Allah’ın dilediği ve razı olduğu kullara şefaate edilecektir.”** (Enbiya: 28) buyurmuştu.

Şimdi ayet-i kerimelerin beyanına göre, Allah’ın izin verdiği kimseler şefaate edecekse ki, bu izne en layık olan ve ilk olarak şefaate izni alacak olan da hiç şüphe yok ki Makam-ı Mahmud’un sahibi Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)’dir.

Bununla birlikte madem Allah’ın razı olduğu kullara da şefaate edilecekse, bu duruma göre bir müminin şefaati arzu etmesi ve bunun için “şefaate ya Rasulellah!” diye temennide bulunması niye şirk olsun?.. Peygamber Efendimiz’den şefaate isteyen kişi “Ya Resûlellah, Mevla Teala Sana şefaate etme yetkisi verdiği zaman beni de unutma” demek istemiş oluyor. Bunda ne sakınca olabilir?

MÜMİNİN SÖZÜNDE MECAZ VARDIR

Bu inkarcıların gözden kaçırdıkları ve tekrar gözden geçirmeleri gereken bir gerçek vardır; Allah-u Tela yaptığı bir çok şeyi sebepler dairesinde yürütür.

Bu durum, O'nun Kudsî hikmetinin bir gereğidir. Hem zaten sebepleri de halkeden yine O'dur.

Bu konuda bir iki misal verelim. Allah-u Teala şöyle buyuruyor:

“Dirilten ve öldüren yalnız Odur...” (Yunus 56)

“Allah (ölenin) ölümü zamanında canını alır...” (Zümer 42)

Şimdi bir kimse; “şu adam filan kişiyi öldürdü” veya “Azrail filanın canını aldı” dese, tekfirici zihniyet bu ayetlere bakarak hemen ona kafir damgasını vurur.

Yine Rabbimiz **“Hastalandığım zaman bana şifa veren O'dur.”** (Şuara 80) buyuruyor. Dolayısıyla bir kimse **“filan doktor beni iyileştirdi”** veya **“şu ilaç hastalığıma iyi geldi”** dese, tekfirici kafaya göre bu da şirktir.

Halbuki Ehli Sünnete göre bu sözler ne günahdır, ne de şirktir. Evet öldüren de dirilten de, şifayı veren de yalnız Allah-ü Teâlâdır. Lakin yukarıda da ifade ettiğimiz gibi, Cenab-ı Hak hikmetinin bir gereği olarak her şeyi bir sebeple yaratır. İlaçsız da şifa verir ama ilacı sebep kılmıştır. Dolayısıyla her şeyi yaratan, öldüren, dirilten ve şifa verenin Allah-ü Teâlâ olduğunu bilen ve buna iman eden bir Müslümanın, “şu adam filan kişiyi öldürdü”, “Azrail filan kimsenin canını aldı” “şu ilaç veya doktor beni iyileştirdi” gibi sözler söylemesi, şirk ve günah değildir. Zira bu sözlerde hep mecaz vardır. Yani “Allah-u Teala ölüm meleği vasıtasıyla o kulunun canını aldı” veya “Allah o ilacı veya doktoru sebep kılarak bana şifa verdi.” demektir.

Böyle misaller Kur'an-ı kerimde de çoktur. Bir iki misal verecek olursak, bir ayet-i kerimede:

“Size vekil kılınan ölüm meleği, sizi öldürür...” (Secde 11) buyurulmuştur.

Öldüren Allah olduğu halde, bu ayeti kerimede meleğin öldürdüğü zikredilmiştir. Bu ne demektir?.. Öldüren Allah-u Teala'dır, lakin melek vasıtasıyla öldürüyor, demektir.

Bir başka ayet-i kerimede ise İsa (Aleyhisselam)'ın şöyle dediği zikrolunmuştur:

“Körlerin gözünü açar, baras hastalığını iyi eder ve Allah'ın izni ile ölüleri diriltirim.” (Al-i İmran 49)

Şifayı veren de, dirilten de Allah-u Teala olduğu halde, bu ayeti kerimede Hazret-i İsa (Aleyhisselam); “hastaları iyi ederim, ölüyü diriltirim” diyor. Şimdi bu duruma göre tekfirici kafa (haşa) kimi kafir ilan edecektir. Halbuki çok açıktır ki, Allah-u Teala İsa (Aleyhisselam) vesilesiyle hastalara şifa vermiş, ölüleri de diriltmiştir.

Müminin söylediği sözde de mecaz vardır. Mesela; “Benim inek 10 kilo süt verdi” veya “Tarlamız şu kadar ürün verdi.” Ya da “Bahçemdeki ağaç şu kadar meyve verdi” gibi sözler de böyledir. O meyveyi ağaç sebebiyle elde ettiği için bu ifadeyi mecaz olarak, kullanmıştır. Yoksa sütü de, ürünü de, meyveyi de Allah'ın yarattığını bilir ve inanır. Dolayısıyla “bahçemdeki ağaç bu kadar meyve verdi” derken, Allah-u Teala bu ağaç sebebiyle bu kadar ürün verdi, demek ister.

İşte “Şefaata Ya Rasûlellah” demek de böyledir. Bunu diyen bir mümin, Allah-u Teala'dan Resûlullahın şefaatine mazhar olmayı dilemektedir. Yani; “Ey Allah'ım! Rasûlünü benim hakkımda şefaataç kıl” demektir.

“Onlar, Allah'ın razı olduğu kimselere şefaate edeceklerdir.” (Enbiya 28) ayetine göre, imanla ölen her mümin Allahın razı olduğu kimsedir ve şefaate mazhar olacak demektir. Dolayısıyla “Şefaata Ya Resûlellah!” diyen kimse sanki Allah-u Teala'dan, Peygamberimizi vesile ederek ölünceye kadar imanının muhafaza edilmesini istemiş olur.

Hulasa-i kelim; şefaata haktır ve gerçektir. Allah'ın dilediği kulları, Allah'ın izni ve rızası dairesinde şefaate edeceklerdir. Şefaatin varlığı hakkında bu kadar açık ayetler ve hadisi şerifler varken, bu kadar ulema bu konuda ittifak etmişken şefaati kabul etmeyip reddetmek, “ben müslümanım” diyen birine ne fayda sağlar, doğrusu insan merak ediyor? Ne diyelim Allah akıl, fikir, hidayet ihsan eylesin.

Mevla Teala bizleri başta Resulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) olmak üzere tüm İslam büyüklerinin şefaatine nail eylesin. Ehli Sünnet i'tikadından kıl kadar ayrılmaktan da muhafaza buyursun. Amin!

Fi Emanillah!

باق ساعتی کیم دقیقه فوت ایلمیوب.

ایشلمه ده رفاص درون هر گاه.

مفتاح انابت له قورایشلت سنه.

دل پاعتنی بصوت الله الله.

Şeyh Muhammed Zeki el-Mevlevi Hazretleri'nin 1292 tarihini düştüğü bu eşsiz hattı Cübbeli Ahmet Hoca Koleksiyonundan alınmadır.

Bak sâate kim dakika fevt eylemeyüb,
İşletmede rakkas derunun hergah.
Miftâh-ı inabetle kur işlet sen de,
Dil saatini be savti Allah Allah.

Yani: Bak nasıl saat bir dakika kaçırmayıp,
içindeki anahtar nasıl onu sürekli işletiyorsa,
sen de gönül saatini Allah'a yönelme
anahtarıyla kur ve "Allah Allah" sesiyle işlet.

HESABIN HESABINI NE ZAMAN HESAPLAYACAĞIZ?

ALİ ULVİ UZUNLAR

Muhterem okuyucularım ömür, büyük bir nimet, büyük bir devlet ve büyük bir servettir. Ömrümüzün geldiği noktada yaşımıza baktığımızda geride bıraktığımız günleri tefekkür ettiğimizde sanki yel gibi gelmiş geçmiş. Çoğumuz şunu diyoruz:

Kalan ömrümüz geçen ömrümüzden daha az olabilir. Tabi ki genç olan kardeşlerimiz müstesna. Kimin ne zaman ahirete irtihal edeceği rabbimizin bilgisindedir. Fakat bizde yaşlı ve hasta olanların sanki daha erken yolcu olacakları, gençlerin daha uzun yaşayacakları gibi bir düşünce hakim. Kadiri mutlak olan Allah (Celle Celalühü) herkes için bir ömür tayin etmiştir. Ölüm zamanı herkes için bellidir, onu bir lahza geri veya ileri almak mümkün değildir. Allah (Celle Celalühü)

yanlışlıkla kimsenin canını aldırılmaz, zira melekler Allah neyi emrettiyse ona itaat ederler. Öyleyse mahallede, evde, apartmanda genel olarak çevremizde kimin ölüme daha yakın olduğunu bilemeyiz. Genç kardeşlerimiz hayata bakarken benim daha çok zamanım var diye düşünmemelidir. Yarın ölecekmiş gibi ahiret için çalışmamız gerekir. Allah ile aramızdaki durumları düzeltme noktasında muhasebemizi iyi yaparak, biraz sonra yolculuk için Azrail (Aleyhisselam) gelse hazırlıklı olmak, namaz, oruç ve benzeri ibadetlerde, kul haklarında gerekeni yaparak alnımızın akıyla Rabbimizin karşısına çıkmak ne güzel olur değil mi?

Öyle kardeşlerimiz var ki 20 sene önceki kaza namazı 10 sene önce ki kaza orucu var, senelerdir öden-

meyen borcu olduğu halde gaflet ve tembellik içinde günlerini avare vurdumduymaz şekilde geçiriyorlar. Allah (Celle Celalühü) rahmetiyle dünya hayatında nimetlerini kesmiyor.

Tanıdığım bir arkadaşın askerde iken tutamadığı oruçları vardı. Bir gün hanımı ölüm haberini telefonla bildirdi:

Hocam bizim bey bugün rahmetli oldu 55 yaşında idi.

- Başınız sağ olsun, dedim.

- Hocam onun oruç borçları vardı, dedi.

- Askerde tutamadığı oruçlar varmış. Onun için ne yapabiliriz?

- Hasta mıydı? Dedim.

- 35 sene geçti aradan bu kadar zamanda tutamadı mı?

- Hocam sağlık dengesi bozuk değildi hem orucunu da tutardı. Fakat bu konuda ihmalkar davrandı.

Muhterem kardeşlerim bu arkadaşımız eğer sene-de bir gün kaza tutmuş olsaydı borcu kalmayacaktı.

Fakat ona ölüm hemen gelmeyecek zannetti. 55 yaşına kadar bile yaşaması muhtemel değildi. Tabii Allah gani gani rahmet eylesin, borçlarını affetsin bu konuya değinmemizin nedeni ibret almak ve elimizden geldiğince borçlarımızı ödemekte acele etmek, niyetine girmek ve hayati ihtiyaçların dışında önceye almamız gerekir. Allah (Celle Celalühü) 'ya karşı sorumluluk duygusu gevşek olanlar, yıllarca kaza namazı borcu olduğu halde bacak bacak üzerine atıp şen şakrak gülüp oynayanlar kendilerini ne kadar rahat içerisinde hissediyorlar, hesabın ne kadar kolay olduğunu düşünüyorlar. Halbuki bir niyet etseler bir başlasalar... Çok kaza namazı olsa bile, hatta ömrünün vefa etmemesi söz konusu olsa Allah (Celle Celalühü) niyetinin hürmetine borçlarını ödemiş sayacaktır. Hatta bu ibadetleri yapması onun dünya hayatını da mutlu ve heyecanlı kılacak, borcunu ödediği her gün için ayrı bir haz alacak, hatta başlamayanlara göre Allah'ın katında göreceği muamele çok daha farklı olacaktır. Bir an önce tövbe ettim, pişman oldum, kırdığım çanakları tamir etmeye başlıyorum demeli, işi savsaklamalı, umursamaz vurdumduymaz kaale almayan bir kul olmamalıyız.

Öyle davranışlar vardır ki sosyal hayatta böyle yaparsam akrabam ne der? Komşular ne der? Arkadaşlarım ne der? Ben bunları onlara kabul ettiremem, dediğimiz davranışlar vardır. Peki birde şöyle düşünelim, yaptığımız hareketler ve davranışlar için Allah (Celle Celalühü) ne der? Ya kabul etmezse, ahirette O'da (Celle Celalühü) bizi kâale almazsa kime gidebiliriz?

O zaman hangi komşumuz bize yardımcı olabilir?

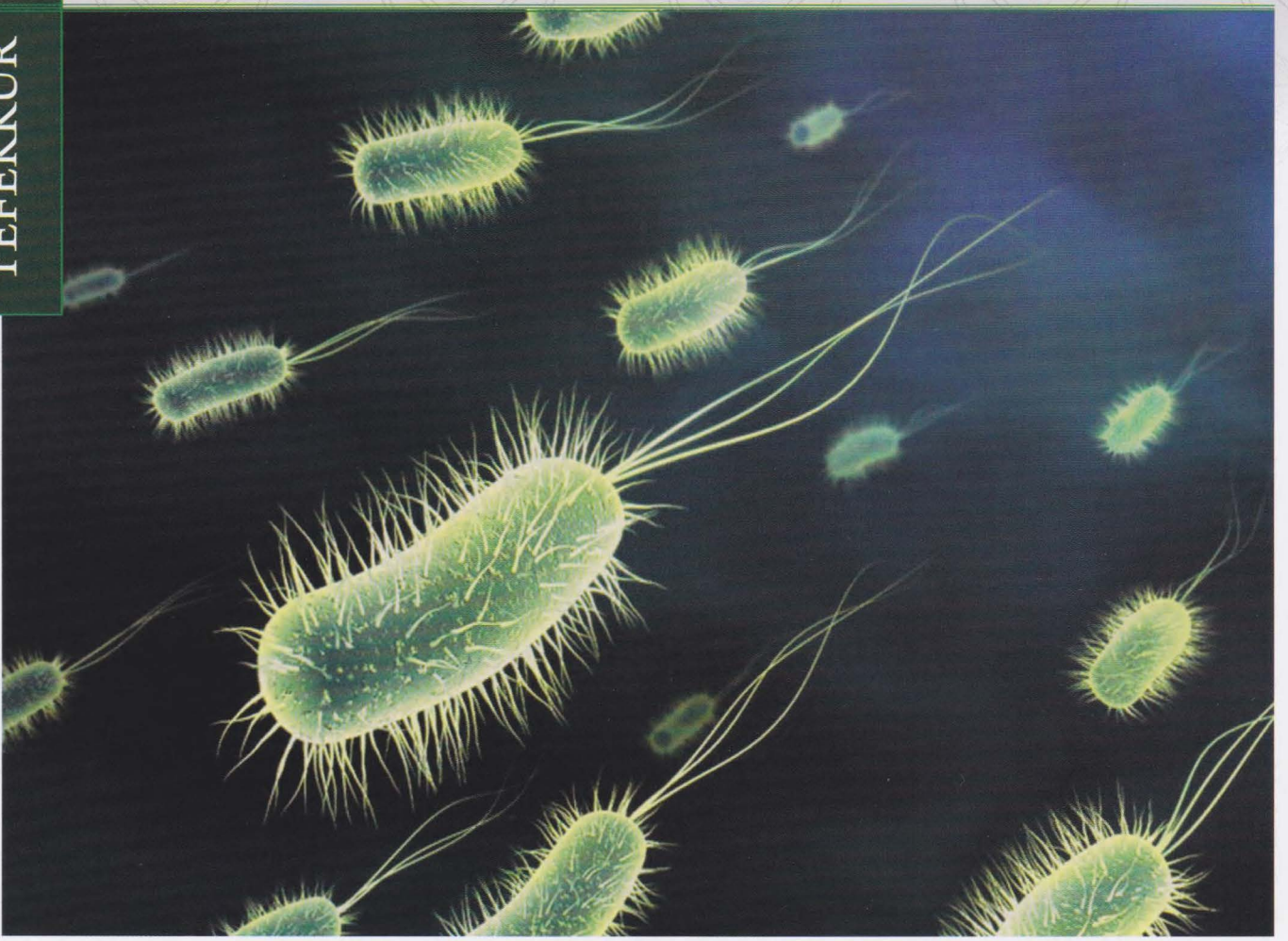
Misalen Dügünlerimiz! Kainatın sahibi olan Allah (Celle Celalühü) 'ya göre, ayarlanmamış... Merasimlerimiz danslı, cazlı O'nun rızasına göre olmayan fakat insanların rızasına göre olan, daha fazla misafirin katılacağı, daha fazla kişinin günaha gireceği ortamlar oluşturmamız, şerre delalet ettiğimizden dolayı aldığımız günahlar Allah'a karşı vurdum duymazlık örneği değil midir? Böyle bir organizasyona imza atanlarınız varsa çok tövbe etmeli, gözyaşı dökmeli, yaratılmış olan kullara değil her şeyin sahibi ve üzerimizde tek tasarruf hakkı olan biricik Rabbimize kulluğunu ispat etmeli ve ahirete alını açık olarak irtihal etme hazırlığını tamamlamalıdır.

Birde olaya farklı bir açıdan bakalım. Sizden biriniz Allah yolunda mücadele etse, bir kişinin dahi hidayeti için çalışsa, sohbet programları düzenlese, hayır müesseselerine hali ile, sözü ile, duasıyla destek olsa hatta bir kişinin dahi bir sohbe gelmesine vesile olsa veya İslami bir bilgiyi edinmesine vesile olsa, o kişilerin hayat boyu bu istifade ile yapacağı her amelden hissedar olması söz konusudur. Şöyle bir tefekkür edersek insanoğlu nisanla malüldür. Yani çabuk unuttur. İyilikler açısından bu güzel bir fitrattır. Yaptığımız bir hayırlı amel ahiret günü karşımıza çığ gibi büyüyerek çıktığında, tam sıkıştığımız, günah sevap dengesini kaçırdığımız hesap anında ne kadarda rahatlatıcı olacaktır. Çünkü o hesaptan sonra başka bir hesap, ölümden sonra başka bir ölüm yoktur.

Tefekkürü genişletirsek, bir gencin İslami akide ile ehli sünnet olarak ilim adamı olmasına, insanları irşad edecek bir hale gelmesine sebep olan bir abid düşünelim. O yetişen âlimin yetiştirdikleri talebelerde, faydalı oldukları insanlarda, harama gidişi engelledikleri her amelde o abid kulun hissesi olacaktır. Muhteşem bir kâr, dehşet bir istifade, uzun vadeli büyük bir kazanç ve ahirette rahatlatıcı bir amel ancak bu kadar olur. Rabbimizin rahmeti çok geniştir. Yeter ki biz onu ikinci plana atmayalım

İnsanoğlu Allah-ü Teala'nın emirlerinden ve nehiyelerinden sorumludur. Allah (Celle Celalühü) kullarını bazı konularda muhayyer bırakmış, bazı konularda sorumlu tutmuştur. Bu bağlamda yapmamamız gereken şeyler olduğu gibi yapmamız gereken ameller, söylemememiz gereken kaviller olduğu gibi söylememiz gereken sözler de vardır. Müslüman bu konularda ilim sahibi olmalı Kur'an-ı kerim'i çok iyi bilmeli, çok iyi öğrenmeli, Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in: **"Sizin en hayırlılarınız Kur'an-ı Kerimi öğrenen ve öğretenidir."** Hadisi Şerifi mucibince sadece lafzıyla değil manası ile hayata nasıl yansımaları gerektiğiyle ilgili her bir konuya hâkim olmalıdır.

Selam ve dua ile...

HASTALIKLAR BULAŞMAZ

Prof. Dr. VOLKAN TUZCU

İlk bakışta kulağa ters gibi gelen bu cümle aslında bir hadis-i şerife dayanmaktadır ve son derece önemli bir gerçeğe işaret etmektedir.

Enes (Radiyallahu Anh)'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Hastalığın kendiliğinden bulaşması yoktur. Uğursuzluk da yoktur. Ben hayra yormayı yeğlerim.” Sahâbiler: Hayra yorma (tefe’ül) nedir? dediler. **“Güzel, olumlu sözdür”** buyurdu. ⁽¹⁾

İmam-ı Nevevi bulaşıcı hastalık olmaması ile ilgili hadisi, cahiliye devri insanların hastalıklar ile ilgili yanlış inançlarını düzeltmek ve hastalıklar ve bunlardan doğacak zararların da ancak Allah (Celale Celalühü)'nün yaratması ile olduğunu vurgulamak amaçlı olarak izah etmiştir. ⁽²⁾

Mikroplar yaratılış özellikleri itibari ile farklı yollarla da olsa insanlara ve hayvanlara ve hatta bitkiler için bulaşıcıdır. Ancak mikrobun bulaşması illa hastalık oluşacağı anlamına da gelmez. İşte hassas nokta buradadır. Kişiyne mikrop bulaşabilir ancak çeşitli sebeplerle bu hastalığa yol açmayabilir. Yani sonuç olarak mikrop bulaşsa da bu sadece vesiledir, hastalığın ortaya çıkması için başka faktörlere de ihtiyaç vardır. Rabbimiz, eğer bulaşan bu mikroplar ile hastalık olmasını irade buyurur ise hastalık gerçekleşir; aksi takdirde bu mikroplar aslen zararlı türden de olsalar hastalığa vesile olmayabilir.

Bu konuya verilebilecek en güzel örneklerden birisi “tüberküloz” yani “verem mikrobi”dur. Yaygın bulunan bu mikrop aslında toplumda belli sayıda insanda bulunmaktadır ve bunlarda herhangi bir

hastalığa neden olmamaktadır. Ancak bağışıklık sisteminde zayıflık olanlarda bu mikrop harekete geçer ve hastalığa neden olabilir. Yani verem mikrobu kendisine bulaştığı halde bunun farkında bile olmayan ve hiç hasta olmayan birçok insan vardır. Tıpkı hadislerde de buyurulduğu gibi bu, bizim mikropların bulaşmasına karşı önlem almamamız gerektiğini de göstermez. Biz önlem almakla, vesilelere başvurmakla mesulüz, tıpkı yine Peygamber Efendimiz (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)'in: "Veba salgını olan yere gitmemeyi veya oradakilerin başka yere mikrobu taşımaması için orda kalmalarını" buyurduğu gibi.

Rabia oğlu Amir oğlu Abdullah'dan rivayet edildiğine göre:

Ömer b. Hattab (Radiyallahu Anh) Şam'a gitti. Serg'e varınca Şam'da veba salgını çıktığı kendisine haber verildi. Bunun üzerine Abdurrahman b. Avf (Radiyallahu Anh), Hz. Ömer (Radiyallahu Anh)'a Resûlullah (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)'in şöyle buyurduğunu haber verdi; "**Bir yerde veba salgını çıktığını duyarsanız oraya gitmeyiniz. Bulduğunuz bir yerde de veba çıkarsa bundan kaçarak oradan çıkmayınız.**" Bunun üzerine Hz. Ömer (Radiyallahu Anh) Serg'den geri döndü⁽³⁾.

Keneden bulaşan Lyme hastalığında olduğu gibi bazı mikroplar insandan insana bulaşmaz ama sadece böceklerden veya hayvanlardan insanlara bulaşır.

Ayrıca birçok mikrop da vardır ki hastalığa yol açmak bir yana, insanlar için faydalı işlevler görürler. Örneğin bağırsaklarımızdaki faydalı mikroplarda veya sütü yoğurda dönüştüren mikroplarda olduğu gibi.

Derimizde taşıdığımız bazı mikroplar ise bize normalde ne zararlıdır ne de faydalıdır. Ancak derimizde oluşan bir yara yolu ile kana karışırlarsa ve hele bağışıklık sistemimiz de zayıfsa son derece tehlikeli hastalıklara vesile olabilirler.

Sonuç olarak buradaki hadislerden de anlaşılacağı gibi bulaşan, hastalık değil mikroptur. Sonunda hastalık olup olmayacağı veya hangi şiddette olacağı kişiye ve duruma göre değişir. Dolayısı ile ilk bakışta çelişkili gibi görülen bu hadisler Peygamber Efendimiz (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem) zamanında bilinmeyen çok önemli tıbbi gerçeklere işaret etmektedir. Bakterilerin batı literatürüne göre ilk bulunuşu Hollandalı bilim adamı Antonivan Leeuwenhoek tarafından 17.yüzyılda gerçekleşmiştir, yani Peygamber Efendimiz (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)'in zamanından yaklaşık 1000 sene sonra...

Mikropların hastalıklara vesile olduğunu Batı ülkelerinde ilk bulan ise 19. Yüzyılda yaşayan Pasteur'dü. Aslında Fatih Sultan Mehmet'in hocası olan ve tıp ilmini de öğrenen Akşemsetdin batılı bilim adamlarından çok daha önce, 15. yüzyılda mikrobun tarifini yapmış ve "Maddet-ül Hayat" adlı eserinde "Hastalıkların insanlarda birer birer ortaya çıktığını sanmak yanlıştır. Hastalıklar insandan insana bulaşmak suretiyle geçer. Bu bulaşma gözle görülemeyecek kadar küçük fakat canlı tohumlar vasıtasıyla olur." demiştir.

Bu yazıda ele alınan hadislerden de anlaşılacağı gibi Peygamber Efendimiz (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem) aslında bütün bu bilim adamlarından yüzyıllar önce mikropların varlığına işaret etmektedir. Hatta sineklerle ilgili olan mucizevi hadis-i şerif açık bir şekilde mikropların varlığına işaret etmektedir:

Ebü Hüreyre (Radiyallahu Anh) dan nakledilen bir hadis-i şerifte:

"Sizden birinizin (yemek) kabına sinek düşecek olursa, onu iyice batırın. Zira onun bir kanadında hastalık, diğerinde şifa vardır. O, içerisinde hastalık olan kanadıyla korunur." (EbûDâvud, Et'ime 49, Buhâri, Tıbb 58, Bed'ü'l-Halk 14; İbnuMâce, Tıb 31, Nesâi, Fera' 11)

Mucizevi bu hadisten de görüldüğü gibi mikrop bulaşan ilim adamlarından yüzyıllar önce, sineğin kanadında hastalığa vesile olan mikrobun olduğu ve diğer kanadında da bunun panzehiri olduğu çok net bir şekilde ifade edilmektedir. Bu konu yakın zamanda Avustralyalı bilim adamları tarafından açıklığa kavuşturuldu ve sineklerin kanatlarında, mikropların yanında mikrop öldürücü antibiyotik benzeri maddelerin olduğu da gösterildi. ⁽⁴⁾

Peygamber Efendimiz (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)'in 1400 yıl önce işaret ettiği bu gerçeklere daha yeni vakıf oluyoruz. Buradan da anlaşılacağı gibi ilk bakışta anlaşılması güç de olsa veya bizim aklımıza ters bile gelse zamanı gelince bazı hadislerin neyi anlatmaya çalıştığını daha iyi kavriyoruz. Hak Peygamber olan Efendimizin yüzyıllar ötesinden gelen mucizevi mesajlarını iyi anlamak ve hayatımıza tatbik etmek temennileri ve duasıyla ...

Kaynaklar:

- 1- Buhâri, Tıb 19, 43-45; Müslim, Selâm 102, 107, 110, 114, 116. Ayrıca bk. EbûDâvud, Tıb 24; İbniMâce, Mukaddime 10, Tıb 43
- 2-Nevevi, şerhi sahihi Müslim: c:14, sayfa:176-179.
- 3- Buhari, Tıb, 76/30; Müslim, Selâm, 39/32, no.100.
- 4- ABC Science sitesi 1-Ekim-2002 sayısı: <http://www.abc.net.au/science/articles/2002/10/01/689400.htm?site=science&topic=latest>

ŞİİRLERDEN SEÇMELER

AYASOFYA ve FETİH

Faik DÜNDAR

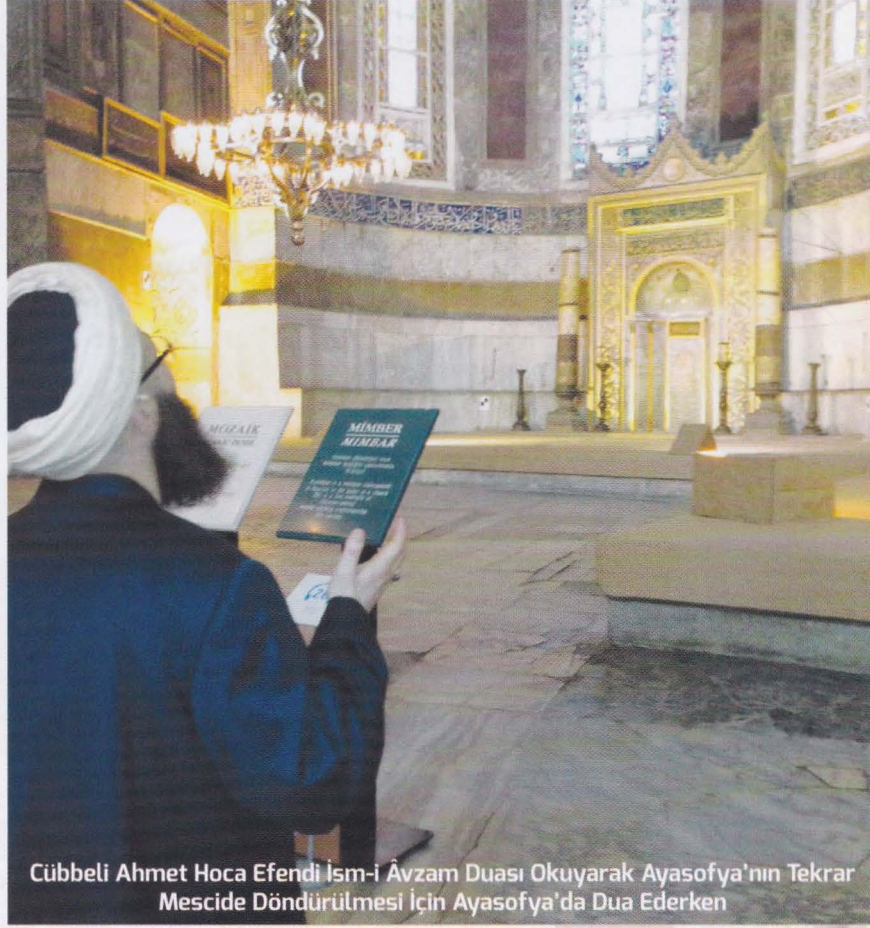
Ezanın, müminlerin, hatiplerin hâni ya?
Mimberi, mihrabı boş, kimsesiz Ayasofya!..
Seni yıkamayacaktır şu zalim suçlu dünya;
Yetmez mi mahkûmluğun bunca yıl Ayasofya!..

Bir çağın kapanışı, birinin açılışı;
Kahraman milletimin, dinmeyen haykırışı...
Sabret felaha kadar, ey güzel Ayasofya!
Ya böyle sürmez inan, ya da yıkılır dünya!

Sen, yazmakla bitmeyen tertemiz kar gibisin;
Kendi öz vatanında, küllenmiş kor gibisin...
Haliç'te zincirleri, karada gemileri:
Gördüm şahı topunu, gördüm eşsiz erleri...

O Kostantiniyye'ye sancağı diken asker:
Fâtih'imle senindir, çağlar açan bu zafer...
Senin sevdan yürüttü, karada donanmayı:
Yetmiş parça gemiyle geçerken Galata'yı...

Eba Eyyübi Ensarî, fethi gösterdi bize;
Ve aziz sanılan Haç, Hilâl'e geldi dize...
Önde Akşemseddin'i, burçta Ulubatlı'yı;
Gördüm yine, Bizans'ı yenerken Binatlı'yı...
Ya Fâtih seni, ya sen Fâtih'i alacaktın:
İstanbul'un mühürü, sen bizim olacaktın...

Cübbeli Ahmet Hoca Efendi İsm-i Âzvam Duası Okuyarak Ayasofya'nın Tekrar Mescide Döndürülmesi İçin Ayasofya'da Dua Ederken

ÂHİR ZAMAN ÜMMETİNİN PERİŞAN HALİNİN TASVİRİ

Cengiz NUMANOĞLU

Küresel şeytanların, gerçekleşmiş emeli;
Ha çöktü, ha çökecek, ailenin temeli.
Okullarda çiviler, çoktan çıkmış yerinden;
Korkar olmuş öğretmen, öğrencinin şerrinden..

Ekranları kuşatmış, anti-ahlâk bir çete;
O câhil cüretiyle, ders veriyor millete.
Medenî simge oluş, her şeyde transparan;
Bütün azgınlıklara, "çağdaşlık" bir paravan..

Bunları bilmek için, gerek yok önseziye,
Siyonist tuzakları, gizlenmiş her diziye.
Küresel enjektörler, yakalamış damarı,
"Laiklik" narkozuyla, indiriyor şamarı..

Bu acı manzaralar, bu yaralar bir yana,
Kur'an'da ümitsizlik, haramdır müslümana.
Her çilenin bir ecri, gecenin fecri vardır,
İnsanın selameti, ancak sabrı kadardır.

Şahsiyetli müslüman, dik durduğu sürece;
Yükselir Hak katında, itibar ve derece,
Ne doğrutur "vesâyet", o kırılan belini,
Ne Kur'an'a uzatır, o kirlenmiş elini..

Bakin. Bu çöplüklerde, daha neler üremiş:
Sahte şeyhler, veliler, efendiler türemiş.
Kılcallara yayılmış, putların saltanatı;
Çok şükür ki; çökmüyor, üstümüze bu çatı..

Münâfiklar her dalda, sektörün baş aktörü,
Dalkavukluk sanatı, bir liyâkat faktörü.
Sosyetik züppelere indirgenmiş asâlet;
Ahlâk kriterleri, baştan sona rezâlet..

Ne dostu soran kalmış, ne de ahinde duran;
Ana, baba, eş, kardeş, hepsi olmuş figüran.
Yangını söndürmüyor, sözde "anneler günü";
Sadâkat; bir gül kadar, sürdürüyor ömrünü.

İsraf hükmüne girmiş, karşılıksız bir selâm,
Kişisel çıkarlara ayarlanmış her kelâm.
Apartman mahkûmları, derin gaflete dalmış;
Komşuluk; asansörde bir tesâdüfe kalmış..

Genç kuşaklar; cinsellik girdâbında boğulmuş,
Edep, hayâ, haysiyet, tedâvülden kovulmuş.
Tolerans tavan yapmış, hoşgörüler sulanmış,
Akı selîm; medyatik çomaklarla bulanmış.

İnsanoğlu unutmuş, gafletin vebâlini;
Görmüyor, Kur'an'daki kavimlerin hâlini.
Bugün de farklı değil, beşerî manzaralar;
Bakin nasıl açılmış, bunca sosyal yaralar..

Hükümler verildikçe, bölmeden kılı kırka;
Bölünmüş Müslümanlar, olmuş yetmiş üç firka.
Din tahtına oturmuş, hurâfeler kültürü;
Gitmış güzel insanlar, gelmiş şaşkın bir sürü..

Dillerde kin ve nefret, kalplerde kibir kiri;
Gerçeklerle yüzleşmek, istemiyor hiçbirini.
Ne sabır, ne tezekkür, ne tefekkür, ne şükür.
İhsâna karşı isyân, nimete karşı küfür..

Kimi; sûret-i haktan, Hakk'a baş kaldırıyor,
Kimi âlim; Kur'an'a, Kur'an'la saldırıyor.
Ulemâ kaf dağında, pazarlıyor postunu;
İkbâl için satıyor, kulislerde dostunu..

Sahnelerde oryantâl, akademik dinciler,
Randevuyla çalışan, büyücüler, cinciler,
Kerâmeti kendinden, üfürük cambazları;
Hepsi yolma peşinde, palazlanmış kazları..

SAĞLIKLI HAYAT

GRİP İÇİN

Grip ve soğuk algınlığına yakalananların mutlaka 2-3 gün yataklı istirahate çekilmesi gerekir. İstirahat, hastalığı başkalarına bulaştırmamak bakımından da iyi bir yoldur.

Gribe yakalanmamak için, çalışılan ve oturulan yer, sık sık havalandırılmalı, bol bol C vitamini ihtivâ eden besinler alınmalıdır. Bunların başında portakal, limon, greyfurt, muz, kuşburnu (Reçeli, marmelâti veya çayı da olabilir.) gibi meyveler, yeşil biber gibi sebzeler gelir.

- Grip için, 15 gr. adaçayı 1 litre suda kaynatılarak sıcak sıcak bol bol içilir.

- Grip için, 15 gr. defne, 40 gr. portakal kabuğu 15 dakika süreyle kaynatılarak her gün birkaç bardak içilir.

- Grip için, 50 gr. ihlamur 1 litre suda kaynatılarak günde birkaç bardak içilir.

DENGELİ BESLENME

Dünya Kalp Birliği Uzmanları, spor yapmanın kalp sağlığını korumak için son derece önemli olduğunu belirterek, haftada bir saat yahut daha fazla koşmanın kalp hastalığına yakalanma oranını % 42, her gün 30 dakika hızlı yürüyüş yapmanın da kalp hastalığına yakalanma riskini % 18, felç riskini ise % 1 azalttığını söylüyor.

Sağlıklı ve dengeli beslenmek için çok çeşitli sebze, meyve tahıl ürünleri, yağsız et, balık ve soya çeşitlerinin bolca tüketilmesi, ayrıca yemeklerin az yağlı veya yağsız pişirilmesi gerekiyor. Bunun yanı sıra sigara ve alkol içmemek de kalbin genç kalmasına yardımcı oluyor.

ALİÇ

Aliç (ekşimusmula) : Gülgillerden; kırlarda yabani olarak yetişen bir ağaçtır. Meyveleri; küçük muşmulaya benzer, kırmızı renklidir. Tadı mayhoştur. Hekimlikte meyvesi kullanılır.

Faydası: Asabi çarpıntıları giderir. Sinir bozukluğunu geçirir. Yüksek tansiyonu düşürür. Aritmide kullanılır. Uykusuzluğu giderir. Kalbi kuvvetlendirir. Damar sertliği ve göğüs nezlesinde faydalıdır.

BEYNİMİZE FAYDALI ÜÇ BİTKİ

Birçok şifalı bitki ve baharatın tıbbi etkisi bulunuyor. Bunların içinde beyin sağlığını da destekleyenler de var. İşte daha keskin bir zekaya sahip olmak için yemeniz gereken bitkiler!

Reader's Digest dergisinde yer alan habere göre, beyninizi hafızanızı korumak ve kuvvetlendirmek istiyorsanız özellikle bu üç şifalı bitkiye odaklanmalısınız.

1. Zerdeçal: Bu hardal sarısı toz bir antioksidan ve aynı zamanda güçlü bir anti inflamatuardır. Zerdeçalın her gün acı baharatların içinde yendiği Hindistan'da Alzheimer gelişme riskinin Amerika'dan % 25 daha az olduğu belirtiliyor. Laboratuvar çalışmalarında, zerdeçalın içindeki aktif madde olan "Curcumin" ile beslenen farelerde Alzheimer'la ilişkili amiloid plaklarının daha az oluştuğu belirlendi.

Zerdeçalı baharatlı yemeklerinize ya da yumurta salatınıza toz olarak atabilirsiniz. Ya da şehriye çorbasına ekleyebilirsiniz.

2. Adaçayı: Nane ailesinin bir üyesi olan adaçayı, hafıza artırıcı olarak biliniyor ve beyni Alzheimer'a neden olan belirli süreçlere karşı koruyor. İngiltere'de yapılan bir araştırma testlerinde daha başarılı oldukları tespit edildi.

Adaçayını omletlere, domates sosuna, kızarmış tavuğunuza ekleyebilirsiniz. Ya da 2 çay kaşığı kurutulmuş adaçayını kaynamış suya atıp şifalı bir etkiye sahip çay elde edebilirsiniz.

3. Sarımsak: Kan pıhtılaşmasını önlemeye yardımcı olmak için kanı incelten sarımsak, kolesterolü de düşürebilir. Sarımsağın strese direnmeye yardım eden kimyasalların üretimini harekete geçirerek yaralanma ya da hastalıklardan kaynaklanan nöronları koruduğu düşünülmüyor.

Kıyılmış sarımsağı her türlü salamurada ya da salata soslarında kullanabilirsiniz. Etinizde, tavuğunuzda, bifteğinizde, hamur işlerinizde veya sebze yemeklerinizde de rahatça sarımsak tüketebilirsiniz.

KADİR MISIROĞLU İLE İSLAM ÜMMETİNİN DÜNÜ VE BUGÜNÜYLE ALAKALI BİR MÜLAKAT

Değerli Okuyucular!..

Selçuklu ve Osmanlı ile birlikte takriben bin yıl, bir “**Cihan Devleti**” olarak yaşamak bahtiyarlığına ermiş bulunan milletimiz, son yüz elli, iki yüz seneden beri Hıristiyan Batı Âlemi'nin bâtıl fikirlerinin âdeta kesif bir bombardımanına mâruz bulunmaktadır. Çeşitli ve hiç şüphesiz lâdinî sebeplerle gerçekleşen fennî terakkiye birçok dâhilî ve hâricî sebeple zamanında ayak uyduramamızın neticesi olan gereksiz bir aşağılık duygusunun doğurduğu şaşkınlıkla efrâd-ı millettten birçoğu **Batı'nın âdeta bir yeniçerisi** haline getirilmiştir. Kimi “**gâfil**”, kimi de “**hâin**” olan bu Batı hayranı nâdanlar, İslâmiyet'in “**mâni-i terakki**” olduğu iddiasıyla işe başlayıp, bugün yüce dinimizin temel itikâdî esaslarını sarsmaya cür'et edecek noktaya varmışlardır.

Üstelik bu mel'anet, sûret-i haktan müslüman ve hatta ilâhiyatçı hüviyeti ile irtikâb edilmektedir.

Ülkemizin mânevî havasını bir “**Mart Dumani**” körlüğüne büründüren bu nâdanlara karşı gerekli olan teşhis, târiz ve mukavemeti temsil edenlerse -Allah'ın bir lütfu olarak- hiçbir zaman eksik olmamıştır. Yakın tarihte bu mukavemetin **Şeyhülislâm Mustafa Sabri Efendi, İsmail Fenni Efendi** ve emsâli gibi allâme mümessilleri vardı. Hiç şüphesiz kılıcın yerini kalemlerin aldığı zamanımızda da onların yolunda gidenler eksik değildir. Bunlardan birisi de tereddütsüz “**Kılıçlaşan kalem sâhibi**” **Kadir Mısıroğlu**'dur.

İşte yakın tarihmizin, ülkemizde İslâm'a aykırı beyanlara karşı bütün gayretiyle mücadele etmiş ve bu mücadelesine Türkiye'nin şahid olduğu ve

siz **Lâlegül Dergisi** okuyucularının da yakından tanıdığı ve bildiği **Üstad Kadir Mısıroğlu** ile bu ay yaptığımız bir mülâkatı sizlere takdim ediyoruz!

Artık seksen yaşını idrak etmiş ve gençliğinden beri sapık fikirlere karşı mücadele ederek, binlerce konferans vermiş ve 54 eser kaleme almış, çıkarmış olduğu **Sebil Dergisi** ile uzun yıllar haksızlıklara karşı vatanda ve vatan haricinde mücadele etmiş ve ödediği bedellerle de bu hususta gayet yüksek bir tecrübe sahibi olmuş bulunan **Üstad Kadir Mısıroğlu** ile elbette (O'nun en çok tecrübe sahibi olduğu islâmî mücadele ile ilgili) müslümanların ekseriyetle ihmal etmiş oldukları islâmî mücadele ve cihad'ın nasıl yapılması gerektiği ile ilgili bir mülâkat yaptık. Hayırlara vesile olması duasıyla.

LALEGÜL DERGİSİ: Efendim bu meşgûliyetiniz arasında Lâlegül Dergi okuyucularına vakit ayırdığınız için sağolun! Okuyucularımız sizi yakından tanımakta ve eserlerinizi takip etmektedir. Müsaadeniz olursa mülâkatımıza islâmî mücadele ile alâkalı bir sualle başlamak istiyorum:

İslâmî mücadelede emr-i bil maruf neh-yi anil münker, bugünkü şartlar dikkate alınarak nasıl bir metodla yapılmalıdır?

KADİR MISIROĞLU: İslâmiyet tamamen nazarî bir sistem değildir. Metafizik hakikatlere dâir islâmî kaideler nazarî olmakla beraber bunların hepsinin amele in'ikası mevzubahs olduğundan aynı zamanda O, yaşanmak için vaz olunmuş bir kaideler mecmuasıdır. Bu itibarla O'nun fiilen ve mükemmel yaşanması evveliyetle doğru olarak anlatılmasına bağlıdır. Bu ise, İslâm'ın umûmî mânâsıyla **cihad** mefhumuna dahil bir ameliyedir.

Çünkü İslâm'ın galebesi ve yaşanması için vârid ve vâki olan her fiil cihad mânâ ve mefhumuna dahildir. Cihad sadece silâhla harb değildir. Hasseten bugün harplerin yerini telkin vasıtaları almıştır. Telkin vasıtaları da alabildiğine çeşitlenmiş ve çoğalmıştır. Müslümanlar bu telkin vasıtalarını düşmana fâik bir sûrette kullanmayı öğrenmeli ve becermelidirler, yoksa mücadelede kifâyetsiz kalırlar.

Buna ilâveten şunu da söylemeliyiz ki, zamanımız İslâmiyet'in başlangıcındaki **Mekke Devri**'ne benzetilmektedir. Çünkü birçok insan, imanını kaybetmiş, lâfzen kendisini müslüman saymakta olsa bile, ya

fiilen İslâm'ı yaşamamakta veyahud da kap bulaşığı gibi kafasında gayri islâmî fikirler onun hareketlerinde müessir olmaktadır. Dikkat buyurulursa Mekke'de harb yoktur. Çünkü müslümanlar zayıftır.

Evvelâ telkinle İslâm'ı yaymak ve çoğaltmak gerekmiştir. Peygamber aleyhissaltü vesselâm da on üç sene akaidi düzeltmekle, aslî mesele olan inancı düzeltmekle meşgul olmuştur. Hatta amelî hükümlerin çoğu Medine de vârid olmuştur. Bunun mânâsı Allahu azimüşşanın din tebliğinde, tâbir câizse bir siyâset prensipine riâyet etmiş olmasıdır. Bu da tedricidir. Ehemmiyetinden dolayı inançları düzeltmek başa konulmuştur.

Bugün de yapalacak birinci iş budur. Amelde eksigi olan adamla uğraşmak ikinci derecede bir meseledir. Çünkü itikadda sarsıntılar yaşanmaktadır. Bunun için İslâm'ı müdafaa edecek adam evveliyetle bunu önce kendisi doğru öğrenmelidir. Doğru bilmediği şeyi doğru tebliğ edemez.

Bu lâzımeyle ilâveten şunu da söyleyebiliriz ki Osmanlı devri münevverleri gibi ayrıca din, tarih ve edebiyat bilgisine mâlik olmalıdır. Dini, neyi müdafaa edeceği için, tarihi haklı esbabı mûcibelerle bu müdafaaı takviye edebilmesi için, edebiyatı da güzel ve müessir bir sûrette tebliğ yapabilmesi için zarurî addediyoruz.

Bunlarda kifayet miktarı, bir bilgiye sahip olmadan yapılacak mücadele bazen kör döğüşünü andırır. Bugün birçok islâmî hakikat kaybolmuştur. Yeni yazılan kitaplarda böyle ihmal edilen hususlar pekçoktur. Bunun çeşitli sebepleri vardır. Bunlar ya bilinmediği veyahud da rejimle mücadele halinde görünmek istenmediği için mühmel bırakılmaktadır.

Meselâ **Dârul Harb** hukukunu lâyıkı ile bilen İslâm müdâfii adam çok azdır. Neyle mükelleftir, gayri islâmî bir idare altına düşen insan? Bu lâyıkı ile bilinmemektedir. Cemiyetteki bozukluklara bulaşmadan düzgün bir şekilde İslâm'ı yaşamak nasıl olacaktır?! Bunun için hayatî gerçekleri hakkıyla bilmek lâzımdır. Şe'ni olan durumları bilmek lâzımdır.

Meselâ banka ve fâiz meselesi, meselâ Milli Pi-yango meselesi, meselâ futbol münakaşaları ile iştigal etmek gibi meseleler, şeriat ilminde, şeriat önünde mizan ve muhakeme edilerek millete doğruları söyleyen eser çok azdır.

Yılbaşında **Nimet Abla** gişesinin önünde bilet almak için kuyruk bekleyen insanlar içinde çok muhtemeldir ki; hacca gidenler de var, beş vakit namaz kılanlar da var, hatta futbolcularda bile böyle insanlar var. Futbol oynayan veya seyreden veya idarecelik yapan insanlarda bile namazında niyazında adamlar var.

Denilebilir ki işte futbolda şu fayda var meselâ, devleti, milleti Dünya'ya tanıtıyor. Tamam da bu fayda yanında zaman gibi en kıymetli şeyi boşa harcamayı birlikte mizan edip de doğru davranma dirayetini gösterebilen çok azdır.

Çünkü insanların çoğu umûmî cereyanlara tabiidir. Böyle zamanlarda bir insanın umûmî cereyandan mütesir olup kafasına kap bulaşığı gibi bir takım yanlış fikirlerin musallat olmasından kurtulmak için ehlullahtan ve ehli ilimden istikamet sahibi birisine yakın olmak lâzımdır.

Bu bakımdan Çarşamba Cemaati diye adlandırılan cemaat bahtiyar bir cemaattir. Üstelik onlar, yapabilenler için fevkalâde takdiri mucip bir şekilde peygamberin sünnetinden kaybolmuş olanları ihya etmek gibi bir gayret içinde bulunmalarından dolayı da ayrıca takdire şayandırlar.

Lâkin zamanımızda neşve-i sufiyyeye meyelânı dolayısıyla tekkeleri dolduran insanların çoğu fiiliyatta neşve-i sufiyyenin icabına göre veya o derecede olgunlukla davranmak hususunda kifâyet-siz kalmaktadırlar. Bunun sebebi bu cereyanlara benliği takviye eden **servet**, **mevkii** ve **maddî imkân** sahibi olanlardan ziyâde üç meselede nasibi az olanların itibar etmiş olmasıdır.

Çünkü nefsi azgınlıktır bu üç müesir fevkalâde mühim olduğundan, tasavvuf ise, nefsi acze uğratacak usul ve esaslara itibar etmek bulunduğundan böyleleri mutasavvuf geçinen ve öyle farz olunan ve bilinen topluluk içinde nâdirattandır. Bundan dolayı böyle kimseler, çoğu kere tasavvufun icabı olan olgunluğu fiiliyatta yaşayamamaktadırlar.

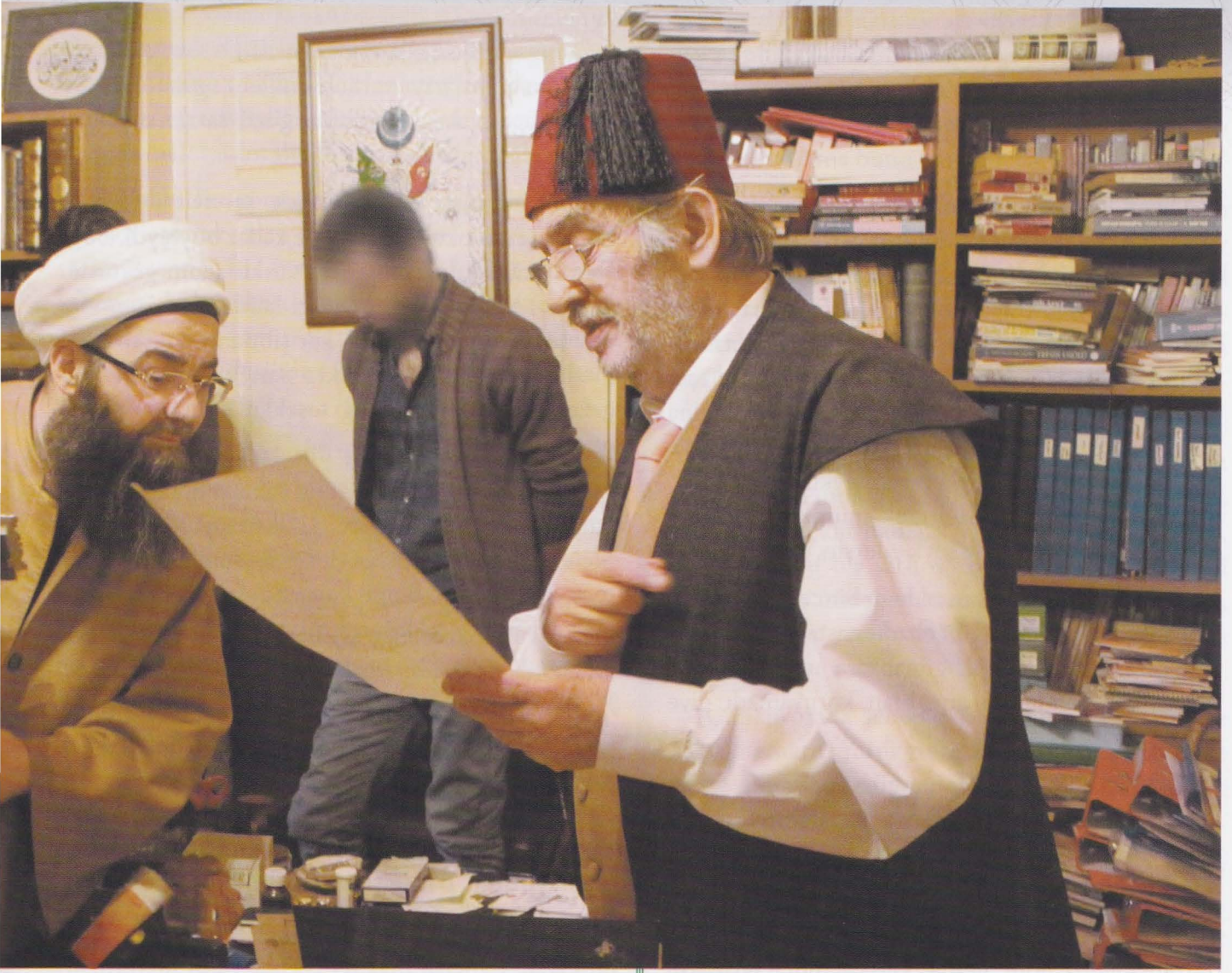
Tekkelerin bazılarında hiç ilme itibar edilmemekte olduğu halde Çarşamba Cemaatinde insanların yetişmesi için ilmî tedrisata ehemmiyet verilmesini de ben taktirle karşılıyorum. Çünkü ilimsiz mücâdele olmaz, olursa da böyle bir mücâdele kifâyetsiz ve hatta muhataralı olur.

Zamanımızda umûmî cereyanların hakimiyeti neticesi olarak **emr-i bil maruf neh-yi anilmünker** unutulmuş bir farızdır. Halbuki böyle buhranlı zamanlarda bu iş daha da ehemmiyetlidir.

Belki bugün onu farz-ı kifâye değil **farzlar üstü bir farz** saymak lâzımdır. Zira imanın insandaki ilk meyvası merhamettir. Çünkü Allah'ın kitabını açtığınız zaman karşınıza ilk çıkan besmele-i şerifedir. Besmele-i şerifde de karşınıza ilk çıkan Allah'ın **Rahman** ve **Rahim** sıfatlarıdır.

Fatiha Sûresi'nin başındaki besmeleyi âyet saymazsanız besmele gerçi bir başka sûrenin içinde geçtiği için ayettir de burada geçmediği için ayet saymazsanız "Elhamdulillahi rabbil alemin **er-rahmanirrahim**" gene karşınıza **rahman** ve **rahim** sıfatları çıkmaktadır. Onun için mâdunlara, günahkârlara acımayan adam bilsin ki; iman kendisinde meyve verecek olgunluğa ulaşmamıştır.

Nasıl ki, bir ağaç diker dikmez meyve vermez, belli bir büyümeden, kök salmadan sonra meyve verebilirse iman da meyvesini yerleştiği şahsiyette öylece kök saldıktan ve muayyen bir kemal noktasına erdikten sonra verebilir. Bu yönden herkes kendisini mizan edebilir.

Lâkin şeriat umum içindir. Umum için olması sebebiyledir ki, cenab-ı rabbül âlemîn, emirlerinde en zayıf ferdi dikkate alarak onların takati ile tahdid buyurmuştur. Tasavvuf neden gereklidir.

Çünkü insanlar istidad itibariyle eşit değildir. En âciz kul ölçü alınarak bildirilmiş olan ibâdetlerin daha fazlasına istidadı olanlara bu kapıyı açık tutmak zarûreti tasavvufi cereyanların belli başlı âmili olmuştur. Daha fazlasına iktidarı olana bunu yapma denemez.

Çünkü o kulun daha fazlasına iktidarı vardır ve her kul üzerinde tahakkuk eden ilahî nimetlerin kendisini muktedir kıldığı had ve derecede hakkın

ve hayrın galebesi için, çalışmakla mükelleftir. Hem şahsiyetinde hem içinde bulunduğu cemiyette hakkın ve hayrın galebesi için bu nisapette çalışmakla mükelleftir. Çünkü Âhîret'teki mesuliyet nisabı, her ferdin üzerinde tahakkuk eden nimetlerle taayyün eder.

Öyleyse tasavvuf bir lâzımedir. İnsan tabiatının husûsiyetinden doğmuş bir lâzımedir. Böyle insanlar vasıl olacakları bir olgunluk sebebiyle şeriatın toplumu düşünerek hatalı insana ibret-i müessire teşkil etsin diye ceza vermesine mukabil, onlar kendilerini ceza vemekle değil, hataya düşen insanı yani günahkârı kurtarmakla mükellef bilirler.

Kurtarmak ise, O adama şiddetle değil mülayemetle yaklaşma sayesinde olabilir. Üstelik bu davranış İslâm'ın emridir.

Allahu azimüşşan **Musa** (Aleyhisselam)'ı **Firavun**'a gönderirken O'na "kavli leyyin" ile söyle buyurmuştur. Yumuşak sözle söyle!.

Cenab-ı Allah elbette **Firavun**'un iman edip etmeyeceğini bilmektedir. Lâkin **Firavun** ve emsallerine karşı tebliğ yapılırken takip edilecek metod için yâni bize de ölçü olmak üzere emir böyle vârid olmuştur.

Diğer taraftan müminleri vafederken “**ruhamâu beynehum eşiddai küffar**”, “**kafire karşı şiddetli birbirlerine karşı yumuşak ve merhametlidirler**” buyurulması da bize nasıl bir metodla islâmî mücadele yapılacağını göstermektedir. Üstelik daha sarıh bir surette sırf metod için varid olduğu belli olacak şekilde “Allah'ın yoluna güzel sözlerle hikmetli mevzelerle çağır” diye Allah'ın beyanı var. “Selâmun aleyküm kör kadı” uslubuyla insanları düzeltmek mümkün değildir. Bilâkis gerginliğe, inada sevk edersin.

Cezayı Şeriat'ın hâkim olduğu bir cemiyette devlet verir. Senin benim gibi ehad-ı nastan olan insanlara ceza vermek değil, günahkâra müsamaha ile yaklaşmak, kendini o günahtan koruyamadı diye O'na acımak yakışı.

Tasavvufî mücadele, bugün dalalete sapan insanların çokluğu dolayısıyla kazandırıcı olmak bakımından devletin ceza verme keyfiyetinden daha müessirdir.

Üstelik öyle bir icraat yapacak bir devlet da ortada olmadığına göre, geriye sadece mutasavvıfların yapacakları müsamahakârîkav ve irşadlar kalmaktadır.

Bunun da aslî uslubu kusurluya müsamaha ile yaklaşımdır. Günahkâra acıyarak bakmaktır. Bu tıpkı bir doktorun hastasına bakışına benzer. Hiçbir doktor hastasını, “niye dikkat etmedin falan şeye, filan şeye de kendini hasta ettin” diye muâheze etmez. Bilir ki; o hasta “acziyeti dolayısı ile bu duruma düşmüştür”, benim vazifem “O'nu düzeltmektir” der, itham etmez, tedavi eder.

Bir mutasavvuf aynen doktrun uslubuyla hareket etmelidir.

Ben bu güzel cemaatten bazı insanların bu noktada kifâyetsiz kaldıklarını görüyorum.

Bunu düzeltmeliler. Bunu düzeltirlerse hem halleriyle hem kıyafetleriyle iki büyük fayda sağlarlar. Birisi emsal olmak yolunda fayda sağlarlar, ikincisi ile de Türkiye'nin lâik görüntüsünü bozmuş olurlar.

Ben bizzat bir tarihler **Şeyh Nazım**'a da söyledim ki; sen Türk vatandaşı olmadığın için sarıgınla,

cübbenle burada dolaşıyorsun! Kimse sana bir şey diyemiyor. Allah aşkına yolunu düşür, her gelişinde Beyoğlu'ndan alâyı valâ ile milletin gözü önünde sarıgınla çık dolaş. Milletin gözü sarığa cübbeye alışsın.

Eskiden câmi minarelerinde, şerefelerde sarıklı hocalar ezan okurdu. 1932'ye kadar böyleydi. Böylece Namaz kılmayanlar da sarıklı adam görürdü. Şapka 1925'de kabul edildiği halde ulemânın kisvesine 1932'ye kadar karışılmamıştı. Âlimler, medrese talebeleri sokakta sarığıyla, cübbesiyle gezerlerdi. Göz alışkanlığı teşekkül ediyordu, şimdi unutuldu.

Bu unutulmuş şu sünneti bu cemaat millete tekrar hatırlatıyor. Düşmanları da kızdırıyor. Belli bir ölçüde İslâm karşıtı güçlerin husûmetini celbetmek de ibâdetdir. Ben o kanaatteyim. Herkese elde edeceği neticeye geçecek nispette riske girmesini tavsiye ederim, ama hiç riske girmemeyi asla tavsiye etmem.

Binâenaleyh Çarşamba Cemaati'nin ilme rağbet husûsunda kifâyetsiz de olsa, başka cemaatlerden daha fazla gayretli olması, unutulmuş sünnetleri ihya etmek tarzında harekette bulunmasını taktirle karşılıyorum. Bahsettiğim şu birkaç küçük, ufak tefek eksiği tamamladıkları taktirde bunlar emri bilmaruf neh-yi anilmünker için bu zamanda hayatî ehemmiyeti hâiz iş gören bir zümredirler. Allah hepsinden razı olsun!

LALEGÜL DERGİSİ: Biraz evvel islâmî mücadelede tebliğ metodlarından bahsederken siyaset icabı belli bir tarzı hareket takip edilmesi gerektiğini söylediniz. Burada ifade ettiğiniz “siyaset” İslâm adına mücadele eden bazı eşhas tarafından bir ölçüye tâbi kılınmadan, kontrolsüz bir sûrette yapıldığında netice olarak İslâm'ın tasvib edemeyeceği bir takım ifâdeler ya da yaklaşımlar ortaya çıkıyor.

İslâmî sözde muhatabına sevdirebilmek için, O'nu islâm'a ısındırabilmek için yaptıklarını iddia ettikleri ve buna “islâmî mücadelede siyaset” dedikleri şu hususa ne dersiniz?

Kısaca İslâm'ı tebliğ için tatbik edilmesi gereken siyasetin ölçüsü nedir?

KADİR MISIROĞLU: Ben bunu vaktiyle kırk sene evvel islâmî mücadelede metod meselesi diye yazdım. Hem İslâmı yaşamayan insanlara

yakışksız bir sûrette çirkin davranılmasını hem de bahsettiğiniz gibi karşımdakini ikna edeceğim diye İslâm'ın yanlış veya eksik anlatmasını tenkid ettim. Benim söylediğimde günahı değil, günahkârı hoşgörmek vardır. Bu ikisi karıştırılmamalıdır.

Günahı hoşgörmek asla câiz değildir. Günahı günah olarak ilân eden dinin vazı'ı Allahu azimüşşandır. Biz bir file O'nun değerlendirmesi dışında bakamayız. Bakarsak kendi inancımıza aykırı hareket etmiş oluruz. Bizim müsamahamız günahkârın iradesinde vârid ve vâki olan zaafa karşı olacaktır.

Yâni bu adam çeşitli tesirlere tabi oldu ve bu tesirler sebebiyle bu günahlardan kendisini koruyacak irade sağlamlığını gösteremedi diye adama acıyacağız. Bu günahı hoş görmek değildir.

İslâmı yanlış anlatmaya veya eksik anlatmaya geldiği zaman bunun amele âid meselelerden ziyâde itikadî meselelerde nezâket kesbettiğini söyleyebiliriz.

Meselâ bir cemaatin lideri "lâilâheillallah" demek yeter diyor. Buna karşı vâki tenkidlerimiz dolayısıyla son zamanda tam sayfa gazetesinde bir izahatta bulunarak "bunu diyen daha sonra **Muhammeduresulullah** da der" diyor. Nasıl olsa der.

Burada bir garanti yoktur. Akaide taalluk eden işte tâviz verilmez. Belki söylemek tehir edilir. Bu neye benzer, bir dolu tenekeden aynı hacimde başka bir tenekeye içindeki hamûleyi nakletmek istediğiniz zaman tek hamlede bunu yaptığınız zaman yarısı dışarı gider. Fakat yavaş yavaş akıtırsanız ikisi aynı hacimde olduğu için hiçbirşey hariçte kalmadan birinin muhtevasını öbürü aynen istihab eder. Bu, hakikati tebliğde tedric kanununa riâyettir.

Bu demektir ki, mücadelede **selbî tâviz** verilebilir. Bir günde adamın önüne herşeyi koyarsan, doksan derecede kırılma ile bir yol dönmüyor, kavisle dönüyor. O'nunda böyle bir yol dönmesi gibi ânî dönmesini beklemek yerine tedricen dönmesini beklemek, dönebileceğini düşünmek daha maslahata uygundur.

Onun için bugün bir doğruyu söylersen, öteki doğruyu yarına bırakabilirsin. Onu yarına bırakman **icâbî bir tâviz** değildir. **Selbî bir tâvizdir**.

Selbî tavize cevaz vardır ama sen O'na güç gelecek diye **icâbî bir taviz** verirsen, yani Oruç tut, namaz kılmasan da olur dersen o zaman işte sapıklık başlar.

Allah'ın ahkâmının hiçbirini küçümsemeye hakkımız yoktur. Onun için ahkâmı gerek itikatta, gerek muamelâtta ve gerekse ibâdetinde hepsinde adan z ye tam ve mükemmel bir sûrette söylemeye mecburuz. Ama bunu tedricen yapabilirsin!

Böyle yapmakta bir mahzur yoktur. Aksine ben bunu ısındırayım diye yanlış veya kendisine kolay gelsin diye bazı ahkâmın bazı muâmeletin mühmel kalması değil, aksine bir beyanda bulunulması muhakkak ki; hatadır. Senin dediğin o aksine beyanlara taalluk eder. Oysa bu doğru değildir. İslâmî mücadelede peygamber böyle yapmamıştır.

Allah'ın nizamında da bu vardır. Allahu azimüşşanın murad-ı ezeliyle içki haram olacaktı. Ama önce içkili namaza yaklaşmayın buyuruldu. Sen de bunu bir sarhoşa böyle diyebilirsin, yâni içkiliyken, sarhoşken namaz kılma diyebilirsin, ama oruç tut yeter, namaz kılmasan da olur diyemezsin!.

Çünkü orada sebep zâil olduğunda hüküm de sâkit olacaktır. Yarın git içkiyi bırak de!. İçki içme bunu Allah men ediyor de! O zaman o içkili olarak namaz kılmaz!

Demek ki; bu ilahî metoddâ da bir tedric esası ve usûlü var. Bizimde ona riâyat etmemiz gerek. Metodla ilgili söylenecek söz çoktur. Lâkin bir röportaj için bu kadar yeter.

LALEGÜL DERGİSİ: Biraz evvel emr-i bilmaruf ve neh-yi anilmünker'in yapılmasında, **bugünkü şartlarda tasavvufun ehemmiyetli taraflarına işâret buyurdunuz. Mâlumunuz tarikatlar yasak, lâkin gayri resmî olarak da olsa ülkemizde hâlâ devam etmektedir. Tabi bu gayri resmîlik tarikatın üzerindeki Osmanlı zamanında yapılan denetimlerinde kalkmasına yolaçtı ve böylece ortaya şeyh müsveddeleri (lâyık, nâ lâyük) çıktı. Şimdi tarikat diye bazılarına baktığımızda islâmî mücadeleden ziyade tasavvufun sadece edebiyat kısmından bahs edilip, tasavvufun hal ilmi olduğu bir nevi unutulup (ehl-i hal mutasavvıflar müstesna) bugün için artık bir kal ilmi gibi davrananlar var.**

Tarikat denince bugün bazıları için (elbette istisnalar var) sadece musiki, kalbe hoş gelen süslü sözler ya da sema, dönmek gibi hususlar akla gelmekte ve tarikat neredeyse artık hümanist felsefeyi andıran bir kültür mesâbesine

indirilmekte iken biraz evelden beri bahsetmekte olduğunuz İslâmî tebliğ için yapılan emri bilmaruf ve neh-yi anilmünkeri bugünkü tasavvuf erbabı ne kadar başarabilmektedir? (zira bilindiği üzere geçmişte de bu günde İslâm en çok doğru mutasavvıflar eliyle yayılmaktadır.)

KADİR MISIROĞLU: Hocalık bir insanın zahirini düzeltmektir. **Normal zamanda hoca zahirle meşgul olur.** Şeyhler ise batını temizler. Lâkin tekkelere bugün zâhiri temizlenmiş de batını temizlenmek ihtiyacı ile gelen adam yüz kişide bir kişi çıkmaz. Onun için bugün tekke şeyhleri de eveliyetle hocalık yapmaktadırlar. Aslı böyle değildir, ama bugünkü şartlar muvâcehesinde ancak bu mümkün olabilmektedir. Aslı şudur; peygamber aleyhissalatü vesselâm efendimizin bu âlemde yaptığı iş dört kategori teşkil eder. Bu dört kategoriden birincisi Allah'dan ahkâm telâkki etmektir. İkincisi bu ahkâmı şerh ve izah etmektir, fiilen ve kavlen. Üçüncüsü bu ahkâmı icraa etmek, kuvveden fiile çıkarmaktır. Dördüncüsü mânevi bir selâhiyetle mücehhez olarak ruhlarda tasarruf etmektir.

Bu işlerin birincisi nur-ı nübüvvet ile kaimdir. Ulema ve meşâyih hatta umera vâris-i enbiyadır. İslâmî nizamda böyledir. Ümera icrayı, ulema içtihadı, meşâyih de ruhlarda tasarrufu devam ettirir. Peygamber vekili olan halifede şu üç sıfatın da bulunması matlubdur. Bu ancak sohbeti peygamberî bereketiyle mümkün olduğundan ilk dört halifenin hilâfetine **Hilâfeti Kâmile** derler. Ondan sonrakiler "**Hilâfet-i Suriye**"dir. Osmanlılar bunu gayet güzel bir şekilde tevzi etmişlerdir. Padişah icraayı elinde tutmuştur umerasıyla, içtihadı şeyhülislâm'a havale etmiştir. Ruhlarda tasarrufu da en muteber meşâyihinden birine bizzat intisab etmek sûretiyle bunu üç ayrı şahısta cem etmiştir. Meşâyih-i kiramin yaptıkları iş uydurma bir iş değildir.

Peygamberin yaptığı bir işin devamıdır, ruhlarda tasarruftur. Lâkin bu yolun büyükleri derlerki, şeyhler vekil bırakacakları zaman rûhen peygamber aleyhissalatü vesselâm ile mülâkata giderler. O'nun izniyle vekil bırakırlar. Bu izinle bırakılanlarda ruharda tasarruf selâhiyeti olur. Bu izinle yerine bırakılmayanlarda bu selâhiyet olmaz ve onlara müteşeyyih denir. Şeyh ünvanlı hocaların, alâ derecâtim, yaptıkları iş ilimleri dercesindedir. Böyle de olsa bugün yokluk zamanı olduğu için

zarardan kazanmak da kârdır. Onun için bunların hiçbirini hakkında bu şeyhtir değildir, ruhlarda tasarruf selâhiyeti vardır yoktur münakaşasına girmem, girmeyi de doğru bulmam. Bugün zahirini düzeltmek de ehemmiyet arz eden bir hizmet olduğu için herkes hakkında hüsn-i zan esas olmalıdır.

El verir ki bunlar zümreleştirdiği insanlara itikadî bir yanlış telkin etmesinler. O taktirde işin rengi değişir. Bizim tasavvuf yolundan gittiğini iddia etmesine rağmen bazı adamlara târizler yöneltmemiz akaide taalluk eden meselelerdedir. Bugün kendisine vahiy geldiğini söyleyen **İskender Evranosoğlu** bile tasavvuf yolundan yürüdüğünü iddia ediyor. Bütün İslâm'ı yaşayan cemaatlere toptan hücum eden **Ömer Öngüt**'de böyle iddia ediyor. Ama bu iddiaya rağmen, ameldeki veya itikadîki bozukluklar dolayısıyla biz bunlara karşı çıkıyoruz. Yoksa bir cemaat içinde bulunup Allah'ın veli kullarından birinden istifade edenlerin, kendisi gibi bir başkasından bir istifade peşinde koşup da başka bir zata mülâki olanlara eğri bakılmasını asla doğru bulmam!.

Müslümanların her şeyden önce ittihad ve itifaka ihtiyacı vardır. Başka şeyhlere veya başka cemaatlere hüsn-i zan râbitayı sarsar, rabita ki istifadeyi sağlayan muhabbetin takviyesi demektir, düşüncesiyle karşı çıkanlar var. Ya da böyle bir hatayı mâzur görenler var. Halbuki o şahsın başka şeyhi taktiri râbita makamında değildir, belki o cemaatle iyi geçinme vasıtasıdır. Bugün buna şiddetle ihtiyaç vardır. Ben vaktiyle bundan otuz kırk sene evvel yazmıştım ki ben bu cemaatlerin şimdilik birleşmesini değil bir mütâreke halinde olmalarını talep ediyorum. Birbirleriyle uğraşmasınlar, herkes bulunduğu yolda doğru bildiği şeye itibar ederek yürüsün. Bunlarda eğer itikadî yanlış yoksa kimseye dokunma, nerden istifade ederse etsin!. Ettiği istifadeyi büyütmesinde de bir mahzuru yoktur. Yahud arkasından gittiği şahsı mubalağalandırmasında da bir mahzur yoktur, çünkü itibar ettiği kadar istifade eder. Hal geçişinin vasıtası muhabbettir. Bundan dolayı muhabbet ziyadeleştikçe ardından gittiği şahsın haliyle hâllenmek kolaylaşır ve mükemmelleşir. Bu itibarla başka cemaatler hakkında munsıf (insaf) davranmak "**ruhemâu beynehum**" şeklindeki Allah'ın beyanının bir icabıdır.

LALEGÜL DERGİSİ: Efendim siz Allah'ın bir lütfu olarak Osmanlı bakiyesi birçok ulema ve meşâyih ile görüştünüz. Bunların bir kısmı ile

şahsî yakınlıklarınız oldu ve onların iltifatlarına mazhar oldunuz. Biz bunları hatıralarınızdan dolayı biliyoruz. Yine bahsettiğiniz Mahmud Efendi Hazretleri (Kuddise sirruhu) ve O'nun şeyhi Osmanlı'nın son devir uleması ve meşâyihinden olan Ali haydar Efendi (Kuddise sirruhu) ile tanışmalarınız oldu mu, varsa bize birkaç hatıranızı nakledebilir misiniz?

KADİR MISIROĞLU: Allah'ın bir lütfu keremi icabı olarak ben islâmî hakikatlere erken uyandım. Anamın nakşi tarikatından olması, O'nun duası, Allah'ın lütfu keremi, her neyse, erken uyandım. O'nun için 1954 senesinde geldiğim İstanbul'da muteber hocaefendilerden hepsini tanıdım. Bunlar arasında **Ali Haydar Efendi** Hazretleri de, **Mahmud Efendi** Hazretleri de vardır. **Ali Haydar Efendi**'nin **Şerif Bey** adında bir oğlu vardı. Bunlardan **Şerif Bey** elektrik malzemesi satan bir tüccardı. **Ali Haydar Efendi**'nin çocuklarından hiçbiri hoca olmadı, tüccar oldular. Âilesine bir ilim adamı karışsın diye, o zaman biraz geç kalmış olarak İmam Hatip'e başlayan talebeler arasından **İhsan Toksarı**'yı damad edindi.

Bu fakir de üniversitede mücâdele ettiğim için imam hatip talebeleri de benimle temas halindeydi. O vesile ile **Şerif Bey**'le tanıştım. **Şerif Bey**'in İsmailağa Câmii ne yakın bir mesafede **Gürbüzler Apatmanı** diye bir binası vardı. **İhsan** vasıtasıyla oraya gidip gelmeye başladım, O zat da bizi çok sevdi, ikide bir gelir üniversiteden bizi alır evine davet ederdi. O zaman **İsmet Efendi** dergâhındaki **Ali Haydar Efendi**'yi de gördüğüm gibi **Mahmud Efendi Hazretleri**'de İsmail Ağa Câmii'nde genç bir imamdı, sakalları yeni çıkıyordu. Umûmiyetle **Şerif Bey** bizi çağırdığı her sohbe **Mahmud Efendi**'de çağırırdı. **Mahmud Efendi**'ye üniversitedeki mücadelemizi anlatırdık, bizi teşcî ve taktir ederdi. O muhabbet aramızda uzun zaman devam etmiştir ve ben gurbete çıkana kadar da çok sık görüşmüşüzdür. 1991 senesinde döndükten sonrada görüştük, O rahatsızlanıp evine çekilene kadar bu görüşmeler devam etmiştir. Sevdiğim bir insandır, ehl-i hal bir insandır. Allahu azimüşşan bazen bir çuval tohumu çürütür de içinden neslinin bir fidanı meydana gelmezken, bir tohumdan bir orman çıkarır! Teselsül bereketiyle!.. Bazı insanların mesâisine Cenab-ı Hak bereket ihvan etmiştir. O zat da **Süleyman Efendi** Hazretleri de mesâisine bereket ihvan edilmiş bahtiyar kullardandır. Bugün

her tarafta O'nun tesiriyle İslâm'ı yaşamaya çalışan insanlar vardır.

Ben bu insanları **kardelen çiçekleri** adıyla tasavvur ettiğim bir kitapta yazacağım. Çünkü onlar müşkil şartlarda hizmet etmiş insanlardır. Bugün iş kolaylaşmıştır, onların zamanında kolay değildi. Güç şartlarda hizmet eden bu şahsiyetler, Kardelen çiçeği gibidirler. Biliyorsunuz Kardelen çiçekleri karın içinden çıkar açar, kışın açan tek çiçektir! Bunlar da bir nevi kardelen çiçeğidirler. Anadolu da böyle cemaati çok yaygın olmadığı için bilinmeyen insanlar var. Meselâ, **Hasan Efendi** böyledir.

Ben **Sami Efendi** Hazretleri'nin çok yakını oldum. O'nun mesâisine de Allahu azimüşşan bir büyük bereket ihvan etmiştir. Allah onlardan razı olsun. Allah sırrını takdis etsin! Bugünü onlara borçluyuz! Tabi bu arada siyâset sahasında, fikir sahasında mücâdele eden adamları da **Necip Fazıl** gibi **Raif Ogan** gibi **Eşref Edip** gibi **Osman Yüksel** gibi adamları da zikretmem lâzım! Benim onlarla da çok temasım oldu, onların da gençlerin uyanmasındaki rolünü taktir ederim ve onlarda birer kardelen çiçeğidirler. Bugün islâmî mücadeleden dolayı hapis düşen bizim **Cübbeli Ahmed Hoca** gibiler nâdirdir. Ama o zaman ağzını açtın mı hapis tehdidi **Demokles**'in kılıcı gibi başının üstünde sallanırdı. Güç şartlarda mücâdele eden o adamların değeri anlatılması zor bir seviyededir. Allah cümlesinden razı olsun! Amin!

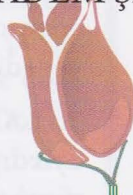
LALEGÜL DERGİSİ: Değerli Üstadım bize ayırdığınız vakit için çok teşekkür ederiz, zira yazmayı bırakıp bizimle mülâkatta bulundunuz. Türkiye'nin o müşkil şartlarından siz de İslâm'a hizmet ederken fazlasıyla nasibinizi aldınız, siz de bir kardelen çiçeğisiniz. Zira tek başınıza, bir cemaat teşkil etmeden, yaptığınız hizmetler vesilesiyle Türkiye'deki geniş kalabalıklar sizden çok şey öğrendi ve hâlâ da öğrenmeye devam ediyor. Allah Teâla hizmetlerinizin devamını nasib etsin, duâsıyla beraber bizlerin de islâmî mücâdelede emeği sebkat eden bahtiyar kullardan olmamız için duânızı bekliyoruz. Allah'a emanet olunuz!

KADİR MISIROĞLU: Hüsn-i teveccühünüz!.. Teşekkür ederim! Allah'a emanet olunuz. Allah'ın sonsuz rahmet, bereket ve âtîfetine!..

HEDİYELEŞMEK

ADEM ŞENER

Hediyeleşme, ince rûhlu mü'minlerin ulvî duygularla ikramda bulunarak gönülleri mesrûr ettikleri feyizli ve bereketli bir amel-i sâlihtir. Gönülden yapılan bu ikramlar, insanlar arasındaki muhabbet ve kardeşlik duygularını kuvvetlendirdiği gibi Allâh'ın rızasını kazanmaya da vesiledir.

İnsanların birbirleriyle ilgilerini kesmemesi ve irtibatlarının kopmaması için hediyeleşmenin önemi büyüktür. Mutlu olmak ve karşısındakini mutlu etmek için büyük şeyler yapmak, büyük iyiliklerde bulunmak gerekmez. Bazen çok küçük şeyler mutlu olmaya, insanları mutlu etmeye yeter. İşte mutlu olmanın ve mutlu etmenin yollarından birisi de hediyeleşmek. Hediyyeyi sevmek, hediyeye karşılık vermek insanın fitri bir özelliğidir.

Onun için bizim dinimizde, Peygamberimizin sünnetinde, kültürümüzde ve geleneklerimizde hediyeleşmenin ve hediyeleşmenin büyük önemi vardır.

Hediyeleşmek, komşuluk, arkadaşlık ve akrabalık bağlarını güçlendirir, insanlar arasında sevgi köprüleri kurar, gönülden gönüle yollar açar, sevdirir, kaynaştırır, mutlu kılar, unutulmaz, unutturmaz.

Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in hediyeleşmeyi ve selamlaşmayı teşvik eden birkaç sözünü hatırlayalım:

Âlemlerin Fahr-i Ebedîsi şöyle buyurur:

“Hediyeleşiniz ki birbirinize olan muhabbetiniz ziyâdeleşsin!”⁽¹⁾

“Birbirinize hediye veriniz. Çünkü hediye, gönüllerdeki dargınlığı giderir...” (2)

Enes bin Mâlik (*Radiyallahu Anh*)’da şöyle derdi: **“Evlâtlarım! Birbirinize ikramlarda bulunup hediyeleşin. Çünkü bu, aranızdaki muhabbeti artıran en kuvvetli müessirdir.”**(3) Hediye vermek; kerem, cömertlik ve ihsan duygularının bir meyvesi ve güzel ahlâkın alâmetidir. Müslüman, ganî gönüllü ve cömert olduğu için hediye vermekten büyük bir lezzet alır. Bir insanı sevindirip duâsını almak, onun için büyük bir huzur kaynağıdır.

Allah Rasûlü (*Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem*) hediyeleşmeyi teşvik eder, her fırsatta hediye verir ve hediye kabul ederdi. Nitekim Hazret-i Âişe vâlidemiz:

“Rasûlullah (*Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem*) hediyeyi kabul eder ve ona mukâbelede bulunurdu.” (4) demiştir.

Fahr-i Kâinât Efendimiz, kendisine gönderilen bir şeyin sadaka mı hediye mi olduğunu sorup öğrenir, şayet sadaka ise onu almaz, ashâbın muhtaçlarına gönderirdi. Çünkü sadakadan istifâde etmek Allah Rasûlü ve âilesine helâl kılınmamıştı. Gönderilen şey hediye ise ondan hem kendisi alır hem de ashâbından muhtaç olanlara verirdi.(5)

Hediye vermek ve gelen hediyeyi kabûl etmek, muhâtaba değer vermenin ve ona duyulan muhabbetin bir göstergesidir. Dolayısıyla hediye maddî kıymetinden ziyâde taşıdığı mânâ mühimdir. Bu bakımından hediye büyük veya küçük olmasına değil, verilişindeki ihlâs ve samîmî niyete bakılmalıdır. Peygamber Efendimiz (*Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur:

“Ey müslüman hanımlar! Hiçbir komşu hanım, bir koyun paçası bile olsa, komşusuna vereceği hediyeyi küçük görüp de vermemezlik etmesin!” (6)

“Eğer paça veya kürek eti yemeğe dâvet edilem, derhal giderim. Şayet bana kürek veya paça hediye edilse, hemen kabul ederim.” (7)

Köleler, arpa ekmeğine bile dâvet etseler, Allah Rasûlü (*Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem*) bunu küçümsemez, dâvetlerine icâbet ederdi. (8)

Demek ki alırken de verirken de hediyeyi küçük görmemelidir. Zîrâ herkesin maddî durumuna göre hediyeleşmesi âdâptandır.

Hediyeye imkân nisbetinde hediye ile karşılık vermeye çalışmalıdır. Ancak bu konuda da imkânları zorlayarak sıkıntıya girmek doğru değildir. Hadîs-i şerîfte şöyle buyrulur:

“Size birisi hediye verirse ona karşılık verin, verecek bir şey bulamazsanız kendisine duâ ediniz!” (9)

Hediyeleşme, yakından uzağa doğru olmalıdır. İmkân olduğu takdirde ise hem yakına hem de uzağa hediye verilebilir.

Hazret-i Âişe (*Radiyallahü Anha*) şöyle demiştir: – Yâ RasûlAllah! İki komşum var. Hangisine hediye vereyim? diye sordum. Efendimiz (*Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem*)

– Kapısı sana daha yakın olana ver.” (10) buyurdu.

Hediyeleşmede; herhangi bir menfaat beklentisi olmamalı, sadece Allah rızası gözetilerek ihlâs ve samîmiyetle hareket edilmelidir. Allah Rasûlü (*Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem*), Allah rızası gözetilmeyen hediyelerin kabul edilmesini yasaklamıştır. Hadîs-i şerîflerde şöyle buyrulur:

“Kim bir kardeşinin işini yapmak için aracı olur, o da buna karşılık bir hediye verirse, hediyeyi kabul ettiği takdirde, fâiz kapılarından büyük bir kapıya girmiş olur.” (11)

“Biriniz, kardeşine ödünç para verir de ödünç alan kimse, ona bir şey hediye ederse, kabûl etmesin. Veya bineğine bindirmek isterse ona binmesin. Ancak daha evvel aralarında hediyeleşme ve yardımlaşma câri ise bu müstesnâ.” (12)

Abdurrahmân bin Sa’d şöyle anlatır: Rasûlullah (*Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem*) Ezd Kabilesi’nden İbn-i Lütbiyye denilen bir zâtı zekât toplamak üzere vazifelendirmişti. Bu zât, vazifesini yapıp Rasûlullah’ın huzûruna gelince:

“-Şu mallar Siz’indir, şunlar da bana hediye edilenlerdir.” dedi. Bunun üzerine Rasûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) minberde ayağa kalktı ve Allâh’a hamd ü senâda bulunduktan sonra şöyle buyurdu:

“...Allah Teâlâ’nın benim idâreme verdiği işlerden birine sizlerden birini vazifelendiriyorum, sonra da o kişi dönüp geliyor ve bana diyor ki; “Şunlar Siz’e âit olanlar; şunlar da bana hediye edilenler.” Eğer o kişi sözünde doğru ise, babasının veya anasının evinde otursaydı da kendisine hediyesi gelseydi ya!

Allâh’a yemin ederim ki, sizden biriniz haksız olarak bir şey alırsa, kıyâmet gününde o aldığı şeyi yüklenmiş vaziyette Allâh’ın huzûruna çıkar...”

Sonra Rasûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) ellerini iyice yukarıya kaldırarak: “Allâh’ım! Tebliğ ettim mi?”⁽¹³⁾ buyurdu.

Herhangi bir memurun, vazifesine hıyânet edip suistimâlde bulunabileceği düşünülerek, hediye alması yasaklanmıştır. Hattâ devletin zekât ve vergi memurlarının aldığı hediyelerin haram olduğu söylenmiştir. Bu durum, diğer mevkîlerde bulunan memurlar için de geçerlidir. Zîrâ haram olan rüşveti, nefsin hilesiyle hediye diye kabul etmek, büyük bir cürümdür. Abdullah (Radiyallahu Anh) şöyle demiştir:

“Rasûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem), rüşvet verene de alana da lânet etti.”⁽¹⁴⁾

Hediyeleşme husûsunda mühim bir husus da verilen hediye dönmemektir. Fahr-i Kâinât (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurur:

“Birinin bir hediye verip veya ikramda bulunup, tekrar bundan dönmesi helâl değildir. Ancak baba, çocuğuna yaptığı bağıştan dönebilir...”⁽¹⁵⁾

Böyle bir davranış, hakikaten insanlık hayiyetiyle bağdaştırılmaz. Çünkü bir müslüman, yaptığı iyilikten pişman olmaz ve her hususta Allah Teâlâ’nın rızâsını talep ederek hareket eder.

Hediyeleşmede şu hususlara da riâyet etmek gerekir:

Helâl yoldan kazanıldığı bilinen hediye reddetmek doğru değildir

Haramdan kazanıldığı bilinen hediye kabul etmemelidir. Zîrâ haram malın zekâtı bile yoktur. Lâkin hediyeleşme sâyesinde o kişiye yaklaşmak irşâda vesîle olacaksa, o zaman hediyesini kabul edip çok muhtaç olan birine sevap beklemeksizin vermeli.

Nereden kazanıldığı bilinmeyen hediye hakkında araştırma yapmaya gerek yoktur. Gönül kırmamak için kabul etmek daha münâsiptir.

Ubade İbnu’s-Sâmit (Radiyallahu Anh) anlatıyor:

“Ben ehl-i Suffa’dan bir kısım insanlara yazı ve Kur’ân’ı öğretmiştim. Onlardan bir adam bana bir yay hediye etti. Ben de: “(Bu yay) benim için (büyük) bir mal değil, onunla Allah yolunda atış yaparım, gidip Resûlullah Aleyhissalâtu vesselâm’a soracağım” dedim. Gidip sordum:

“Ey Allah ‘ın Resûlü! dedim. Kendilerine yazı ve Kur’ân öğrettiğim kimselerden biri bana bir yay hediye etti. Bu benim için bir mal da değil. Ben onunla Allah yolunda atış yaparım!” dedim. Aleyhissalâtu vesselâm bana:

“Eğer ateşten bir takı takınmayı seversen kabul et!” diye cevap verdi.”⁽¹⁶⁾

Ubade İbnu’s-Sâmit (Radiyallahu Anh) anlatıyor:

“Ben ehl-i Suffa’dan bir kısım insanlara yazı ve Kur’ân’ı öğretmiştim. Onlardan bir adam bana bir yay hediye etti. Ben de: “(Bu yay) benim için (büyük) bir mal değil, onunla Allah yolunda atış yaparım, gidip Resûlullah Aleyhissalâtu vesselâm’a soracağım” dedim. Gidip sordum:

“Ey Allah ‘ın Resûlü! dedim. Kendilerine yazı ve Kur’ân öğrettiğim kimselerden biri bana bir yay hediye etti. Bu benim için bir mal da değil. Ben onunla Allah yolunda atış yaparım!” dedim. Aleyhissalâtu vesselâm bana:

“Eğer ateşten bir takı takınmayı seversen kabul et!” diye cevap verdi.”⁽¹⁶⁾

Hediye karşısında teşekkürde bulunmak lazımdır. Çünkü biz sadece getirene değil, aynı zamanda da Allah (Celle Celalühü)'ya teşekkür etmemiş oluruz. Bize bu kadar nimetlerde ve ihsanlarda bulunan bir zata teşekkür etmemek ve onu tanımamak Cenab-ı Hakka karşı saygısızlık olur.

Resulullah (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem) buyurdular ki:

“İnsanların Allah (Celle celalühü)'ya en fazla şükür edeni, insanlara en çok teşekkür edenidir.”

Bu sebeple elbette bize hediye veren kişilere teşekkür edip hayır dualarda bulunmalıyız. Hatta elimizden geldiğince daha güzel bir surette mukabele etmeye çalışmalıyız.

Ancak hediyeyi verene, rızıkımıza vesile olana yoğunlaşmış onları esas göndereni unutmak O zat'a karşı büyük bir hürmetsizlik olur.

Örneğin;

Bir devlet başkanı bize, yardımcısı ile güzel bir hediye gönderse, biz o hediyeyi devlet başkanı namına değil de yardımcısının adıyla kabul edip ona teşekkür etsek, asıl hediyeyi gönderen, devlet başkanın kıymetli şahsına hürmetsizlik etmiş oluruz. İşte aynen bunun gibi adeta Rabbimiz hediyelediğini bize gönderiyor, postacı olarak ise bize hediye veren kişiyi vazifelendiriyor.

Aynı şekilde vereceğimiz hediyelerde de asıl nimet vereni bilmeli, bir postacı olduğumuzu unutmamalıyız. Bu durumda asıl mülk sahibini tanımak ve teşekkür etmek lazımdır. Aynen bunun gibi Cenab-ı Hak dahi bizlere ulaştıracağı nimetleri birçok aracı ile bize gönderir. Tohumdan ağaç olur. Ağaçtan ise birçok meyve elde edilir. Bu meyveleri veya birçok nimeti alıp bize ulaştıranlar ise bu şekilde Allah (Celle Celalühü)'nün verdiği nimetleri bizlere hediye ederler. Fakat sadece görünüre bakıp Allah (Celle Celalühü)'ın nimetlerini ulaştıran kişiye teşekkürlerimizi sunsak, Cenab-ı Hak'a karşı büyük saygısızlık etmiş oluruz.

Görünüre bakıp sadece dar bir çerçeveye ile asıl mülk sahibini tanımak, hak ve hakikati görmek ve bilmek mümkün değildir. Mutlaka o hediye sahibini her şeye gücü yeten, her şeyi bilen ve duyan biri olmalı ki ancak böyle güzel bir hediyeleri bizlere getirsin.

Bu nedenle bize gelen her türlü nimetin sahibi tek bir Zattır. Ancak teşekkür edilmeyi de hak eden O'dur (Celle Celalühü)

Evet, eğer Allah'ı unutan ve şükretmeyen bir kul olmak istemiyorsak aldığımız tüm hediyelerin Rabbimizin bize bir ikramı ve lutfu olduğunu hatırlamalı ve ona şükretmeliyiz. Böylece gafletten kurtulup merhametliler merhametlisi, ikramı bol olan Rabbimize teşekkür edebilir, kulluk vazifemizi olan şükürü eda edebiliriz.

Ancak bu şekilde verdiğimiz hediyelerde minnet beklemeyip sadece Allah (Celle Celalühü) rızasını gaye edinebiliriz.

Bundan da anlaşılacağı üzere, hadisler, ne kadar az ve değersiz bir şeyle de olsa hediyeleşmeye davet etmektedir. Çünkü bunda sevginin artması, kuşkların gitmesi, maişet işinde yardımlaşma vardır. Hediye azı sevgiye daha çok delil olur, yükü daha hafifletici olur, hediye edene de daha kolay olur, çünkü külfet azdır. Çünkü çok olan hediyeye her zaman muktedir olunamaz. Azla devamlı yapılan da çok hükmüne geçer. Hediyeleşmek bazen dostlar arasında sevgiyi dahada pekiştirecektir.

Allahü Teala birbirimize karşı son derece hoşgörülü ve tevazulu olmayı, peygamber efendimiz (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)'in ahlakıyla ahlaklanmayı sünneti seniyelelere riayet etmeyi cümlemize nasip eylesin.

Rabbim yar ve yardımcımız olsun.

Selam ve dua ile ....

- [1] (Muvatta, Hüsnü'l-Hulk, 16; Buhâri, el-Edebü'l-Müfred, No: 594; Münâvi, III, 271)
- [2] (Tirmizi, Velâ, 6/2130)
- [3] (Buhâri, el-Edebü'l-Müfred, No: 595)
- [4] (Buhâri, Hibe, 11)
- [5] (Buhâri, Hibe, 5; Müslim, Zekât, 175)
- [6] (Buhâri, Hibe 1, Edeb 30; Müslim, Zekât 90)
- [7] (Buhâri, Hibe 2, Nikâh 73; Müslim, Nikâh 104)
- [8] (Heysemî, IX, 20)
- [9] (Ahmed, II, 96)
- [10] (Buhâri, Şüf a 3, Hibe 16, Edeb 32)
- [11] (Ebû Dâvûd, Büyü, 82/3541)
- [12] (İbn-i Mâce, Sadakât, 19)
- [13] (Buhâri, Hiye 15, Zekât 3, Hibe 17, Cihâd 189, Eymân 3, Ahkâm 24; Müslim, İmâre 26-27)
- [14] (Ebû Dâvûd, Akdiye, 4/3580)
- [15] (Ebû Dâvûd, Büyü, 81/3539)
- [16] (Ebu Dâvud, Büyü' 37, (3417)

NASIL BİR EVLİLİK

MEHTAP KAYAOĞLU
(PSİKOLOJİK DANIŞMAN & PSİKOTERAPİST)

Sevgili okurlar... Umarım iyisinizdir... İyi olmanız için minicik de olsa katkı yapmak beni mutlu ediyor.

Köşemde evlilik ve aile hayatıyla ilgili mümkün olduğunca çok yazı yazmaya çalışacağım. Çünkü tam 17 yıldır Aile ve Evlilik Danışmanlığı hizmeti veriyorum. Sayısız evliliği, “Evlilik Ve Aile Terapisti” yaparak toparlamaya, sizlerin aile yaşamlarınızı huzurlu hale getirmeye çalışıyorum.

Yıllardır tecrübelerimi yazıya döküyorum, evliliğin hangi yanıyla ilgili yazı yazarsam yazayım, farklı yanlarıyla ilgili sorular gelmeye devam ediyor.

Mesela genç bir erkek okurumuz sormuş: “Evleneceğim kişide olması gereken temel özellikler nedir? Yani bir ilişkiyi kaliteli evlilik haline getirecek

olmazsa olmaz temel kurallar nedir? Eş seçimini neye göre yapmalıyım?” diye.

Doğru eş neye göre seçilir, hangi kriterler göz önüne alınmalı diye düşünecek olursak, aklıma gelenleri sıralayacağım da koca bir ansiklopedi ortaya çıkarırız gibime geldi.

Yoo endişelenmeyin!

Külliyyat oluşturmadan en kestirme neler söyleyebilirim diye gözümün önünden seçim kriterleri geçirdim bile!

Evlenmek isteyenler ve hali hazırda evlilik görüşmesi yapanlar için maddeler sıralayacağım. Zaten evli olanlarsa yazılanları okuyup, kendilerini anlattığım davranış biçimlerine doğru getirebilirler elbet.

Kızlar ve erkekler için ortak özellikler sıralayacağım. Aşağıda yazdıklarım detaydan uzak, psikolojik açıdan bakıldığında belirleyici temel özellikler olarak hafızanızda bulunsun olur mu?

1. Öncelikle ve en evvela söylemek istiyorum ki; Allah'tan korkan, kuldan utanan bir "insan" olsun! Eskiden büyükler kurardı bu cümleyi, günümüzde en önemli kriter bu gibi görünüyor.

2. Her insan biricik ve değerlidir. Evleneceğiniz kişinin sizde bu duyguyu uyandırması çok önemli sevgili arkadaşlar. "Ben değerliyim" duygusu uyandırmalı seçeceğiniz hayat arkadaşı. Çünkü emek veriyorsunuz, uğraşıyorsunuz ve karşılığında babanızın hayrına iş yapmak zorundaymışsınız gibi bir tavırla karşılaşınca üzülüyorsunuz.

Seçilecek eş, kendi içinde değerli ve değerinin farkında olmalı.

Evinden ve ailesinden kaçmak için evlenmek isteyen, kendi iç sorunlarının faturasını size yüklemeye çalışan tavır içindeyse sakın evlenmeyin!

Kendi anne/babasının evinde değerli ve biricik olmalı ki, biricik olmak ne demek bilmeli. Büyüdüğü evde değer görmüş olmalı ki, değer verdiğinizde bunun kıymetini anlamalı. Aksi halde siz uğraşır durursunuz, ona değerli olduğunu hissettirmeye çalışırsınız, o anlamaz garip davranışlar sergiler. En hafifinden kendisini, geçmişte verilmeyen değeri ve bugün sizden aldığı fazla değeri bir araya getiremez. Değer ile değersizlik arasında bocalar durur. Şanslıysanız, evliliği sayesinde neye kavuştuğunu farkedebilir. Şanslı değilseniz... Söylemeye bile gerek yok! Siz anladınız!

3. Evleneceğiniz kişi sizde güven ortamı oluşturabilmelidir. Güven içinde olmak, güvende hissetmek hem bireysel hayatlarımız için, hem toplumsal yaşam için kaçınılmaz gerekliliktir. Özellikle evlilik hayatı güven sistemi üzerine kuruludur. Evlilikte güven demek, aldatma/sadakat ile sınırlandırılmamalı bu arada. Genel olarak o kişiye güveneceğinizi bilmeniz gerekir. Ona sırtınızı dayayabilecek misiniz? Benim kadını, benim adamım diyebilecek misiniz? Konuştuğunuzda ve anlattığınızda, anlaşıldığınızı hissedebilecek misiniz? Attığınız her adımda kendinizden daha çok ona inanabilecek misiniz? Onun yanında emniyette olabilecek mi-

siniz? Gelecek hayallerinizi onun üzerine kurabilecek misiniz? Onunla saadet içinde yaşlanabilecek misiniz?

Güven yoksa aile yoktur sevgili okurlar! Evleneceğiniz kişiye güvenebilmelisiniz. Evleneceğiniz kişi sizde, güven duygusu oluşturabilmeli. Bu duyguyu oluşmuyorsa evlenmeyin sakın.

4. Son olarak evleneceğiniz kişi size yakınlık ve dayanışma içinde olduğunu hissettirmeli. Bazı insanlar vardır, yanınızda gibidir ama uzağınızdadır. Ne dediğinizi anlamış gibi bakar gözlerinizin içine; fakat ne dediğinizle ilgili zerre fikri yoktur! Üstelik oluşturmaya çalışmıyordur da! En yakınınızda ama duygu anlamında en uzağınızdaki kişi o'dur. Dokunsanız yıkılacak, yardım dileseniz elinizde kalacak, muhtaç olsanız sizi yarı yolda bırakacak gibidir. Böyle biriyle evlilik olmaz... olamaz... olmamalı hatta.

...Çünkü hayat arkadaşı, yol arkadaşı, can yoldaşı olacak kişinin sizi hissetmesi gerekir. Duygu hoyratı olmadığı gibi, duygu fakiri de olmamalıdır. En zor anınızda yanınızda olduğunu farketmelidir size.

Ayrıca... İçinin(!) ve dışının(!) aynı yerden baktığını hissedebilmelisiniz. Ağzıyla kalbinin, aynı yakınlık melodisini fısıldadığını duyabilmelisiniz.

Evlilik acaip bir şey sevgili okurlar!

Onunla bir olmak demek, birbiriniz içinde yok olmak demek değil, biriniz için ikinizin tek olabilmesi demektir.

"Sen"den ve "ben"den bağımsız; ama "sen"i ve "ben"i koruyarak "biz" olabilen kişiler, bu yakınlığı ve dayanışmayı oluşturabilmiş demektir.

Sevgiler...

Bana ulaşmak için:

mehtapkayaoglu@gmail.com

Tlf: 0212 583 00 22

<http://www.facebook.com/psk.mehtapkayaoglu>

<http://www.twitter.com/mehtapkayaoglu>

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

DUALAR VE ZİKİRLER NAFİLE NAMAZLAR

RECEB-İ ŞERİF AYININ MÜHİM ZİKİRLERİ

Enes ibni Mâlik (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edildiğine göre: "Receb girdiğinde **Rasûlül-lâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem):

«اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبٍ وَشَعْبَانَ وَبَلِّغْنَا رَمَضَانَ»

"**Ey Allâh! Receb ve şâbanda bize bereketler ver ve bizi ramazana ulaştır**" derdi. (Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, 1/259; İbni Ebi'd-dünya, Fedâilü şehri ramazan, no:1, sh:29-30; Taberânî, el-Evsat, no:3951, 4/558)

Bu hadîs-i şerîf, sâlih ameller yapabilmek için, faziletli zamanlara kadar yaşayabilmekle alâkalı olarak dua yapmanın müstehap olduğuna delalet eder. Zira mümin kulun yaşantısı, onun ancak hayrını artırır. İnsanların en hayırlısı, ömrü uzun, ameli güzel olanıdır.

Geçmiş büyükler, ramazan orucu yâhut hac dönüşü gibi sâlih bir amelin akabinde ölebilmeyi çok ister ve: "Böyle ölenin günahları bağışlanır" buyururlardı. Evliyâullâhtan ağır hasta bir zat: "Receb ayına kadar vefatımı geciktirmesi için **Allâh-u Te'âlâ**'ya duada bulundum. Çünkü bana ulaşan bir rivayete göre: 'Receb ayında **Allâh-u Te'âlâ**'nın âzatlıları vardır' buyurmuş. **Allâh-u Te'âlâ** da duasını kabul ederek onu receb ayına ulaştırmış ve o mübarek ayda vefat etmiştir. (İbni Receb, Letâifü'l-me'ârif, sh:233-247)

Nebî (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir. "Her kim receb ayının ilk onunun her günü yüz kere:

«سُبْحَانَ الْحَيِّ الْقَيُّومِ»

'Hayy ve Kayyûm (gerçekte tek diri ve her şeyin yegâne yöneticisi) olan **Allâh-u Te'âlâ**'yı tesbih ederim!'

ikinci onun her günü yüz kere:

«سُبْحَانَ اللَّهِ الْأَحَدِ الصَّمَدِ»

'Ehad ve Samed (tek ve ulu) olan **Allâh-u Te'âlâ**'yı tesbih ederim!'

Üçüncü onun her gününde de yüz kere:

«سُبْحَانَ اللَّهِ الرَّؤُوفِ»

'Raûf (yaratıklarını çokça esirgeyici) olan **Allâh-u Te'âlâ**'yı tesbih ederim!' derse, ona verilecek sevabı hiçbir vafedici tarif edemez." (Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/138; Muhammed Rahmî, Enîsü'l-celis hâmişi, sh:194)

RECEB-İ ŞERİFİN İLK GECE DUALARI

Receb-i şerîfin ilk gecesi (10 mayıs cumayı 11 mayıs cumartesiye bağlayan gece) kılınacak nâfile namazdan sonra şu duayı okumak müstehaptır:

«إِلٰهِي تَعَرَّضَ لَكَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ الْمُتَعَرِّضُونَ وَقَصَدَكَ الْقَاصِدُونَ وَأَمَّلَ فَضْلَكَ وَمَعَرُوفَكَ الطَّالِبُونَ وَلَكَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ نَفَحَاتٌ وَجَوَائِزٌ وَعَطَايَا وَمَوَاهِبٌ تَمُنُّ بِهَا عَلَيَّ مِنْ تَشَاءُ مِنْ عِبَادِكَ وَتَمْنَعُهَا مِمَّنْ لَمْ تَسْبِقْ لَهُ الْعِنَايَةَ مِنْكَ وَهَذَا أَنَا عَبْدُكَ الْفَقِيرُ إِلَيْكَ الْمُؤَمِّلُ فَضْلَكَ وَمَعَرُوفَكَ فَإِنْ كُنْتُ يَا مَوْلَايَ تَفَضَّلْتَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ عَلَيَّ أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ وَجُدْتَ عَلَيْهِ بِعَائِدَةٍ مِنْ عَطْفِكَ فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَجُدْ عَلَيَّ بِطَوْلِكَ وَمَعَرُوفِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ.» «أَمِينَ»

“Ey ilâhım! Bu gece Sana yönelenler yöneldi. Kastedenler Seni aradı. İstekliler Senin lütuf ve iyiliğinin (kendilerine ulaşacağı) beklentisine girdi.

Bu gece içinde Senin rahmet nefhaların (esintilerin), hediyelerin, bahşişlerin ve bağışların vardır ki, onları kullarından dilediklerine ihsân edersin. Kendilerine Senden bir inâyet sebkat etmemiş (ezelde, haklarında iyi karar geçmemiş) olan kimselerden de bu lütuflarını (ikramlarını) engellersin.

İşte ben, Senin lütuf ve iyiliğini bekleyen muhtaç kulunum. Ey benim Mevlâm! Eğer bu gece yaratıklarından birine lütufta bulunacaksan ve tecellilerinden tekrar tekrar gelen bir ikramla herhangi bir kuluna cömert davranacaksan, ey âlemlerin Rabbi! Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) e ve Ehl-i Beyt'ine salât eyle, zenginliğin ve ihsânınla bana cömertçe bağışlar ihsân eyle!” Âmîn! (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye 1/328)

Ali ibni Ebî Tâlib (Radiyallâhu Anh) receb ayının ilk gecesi hiç uyumayıp kendini tamamen ibadete ayırırdı. O gece yaptığı dualardan bir kısmı şöyledir:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ مَصَابِيحَ الْحِكْمَةِ وَمَوَالِي النِّعْمَةِ وَمَعَادِنِ الْعِضْمَةِ وَاعْصِمْنِي بِهِمْ مِنْ كُلِّ سُوءٍ وَلَا تَأْخُذْنِي عَلَيَّ غِرَّةً وَلَا عَلَيَّ غَفْلَةً وَلَا تَجْعَلْ عَوَاقِبَ أَمْرِي حَسْرَةً وَنَدَامَةً وَارْضُ عَنِّي فَإِنَّ مَغْفِرَتَكَ لِلظَّالِمِينَ وَأَنَا مِنَ الظَّالِمِينَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا لَا يَضُرُّكَ وَأَعْطِنِي مَا لَا يَنْفَعُكَ فَإِنَّكَ الْوَاسِعَةُ رَحْمَتُهُ الْبَدِيعَةُ حِكْمَتُهُ فَأَعْطِنِي السَّعَةَ وَالِدَّةَ وَالْأَمْنَ وَالصِّحَّةَ وَالشُّكْرَ وَالْمُعَافَاةَ وَالتَّقْوَى وَالصَّبْرَ وَالصِّدْقَ عَلَيْكَ وَعَلَيَّ أَوْلِيَائِكَ وَأَعْطِنِي الْيُسْرَ مَعَ الْعُسْرِ وَاعْمُمْ بِذَلِكَ أَهْلِي وَوَلَدِي وَإِخْوَانِي فِيكَ وَمَنْ وَلَدَنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ أَمِينَ»

“Ey Allâh! Efendimiz Muhammed'e ve hikmet (isâbetli görüş) kandilleri, nîmet sahipleri ve ismet (hatalardan korunma) madenleri olan Ehl-i Beyt'ine salât eyle. Onlar hürmetine beni her türlü kötülükten muhafaza eyle!

(Senden) gaflet ve dalgınlık halinde iken beni (azabınla) yakalama, işlerimin sonlarını pişmanlık ve nedâmet kılma. Benden razı ol, çünkü Senin mağfiretin, (günah işleyerek kendine) zulmedenlere ise (ki öyledir) ben de o zâlimlerdenim.

Ey Allâh! Sana zarar vermeyecek şeyleri (günahlarımı) benim için bağışla. (Kazandığımda) Sana fayda vermeyecek şeyleri (sevapları) bana ver. Şüphesiz ki Sen, rahmeti geniş ve hikmeti eşsiz olansın. Öyleyse bana genişlik, rahatlık, sukûnet, emniyet, sıhhat, şükür, takva, sabır, Sana ve dostlarına karşı samimiyet ihsân eyle!

Bana zorlukla birlikte kolaylık bahşeyle! Bu duayı âileme, çocuklarıma, Senin uğrundaki kardeşlerime, Müslüman erkek ve kadınlarla inanan erkek ve kadınlardan beni doğuranlara şâmil eyle!" Âmin! (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 1/328-329)

NAFİLE NAMAZLAR

RECEB-İ ŞERİF AYININ NAMAZLARI

Recep Ayının İlk Gece (10 Mayıs cumayı 11 Mayıs cumartesiye bağlayan gece) **Namazı:** Bu gece akşamdan sonra on selamla yirmi rekat kılan ve her rekatta bir Fâtihâ ve bir İhlâs Sûresi okuyan kişiyi Allâh-u Te'âlâ canı, malı, ailesi ve evladı hususunda muhafaza eder, kabir azabından korur ve bu kişi Sırat'ı şimşek gibi geçer. (Süyûtî, el-Leâli, 2/55)

Recep Ayının Başında, Ortasında ve Sonunda Kılınacak Bir Namaz: Hadîs-i şerifte: "Recep ayında otuz rekat namaz kılan kişiye cehennemden beraat verileceği, cennetin vâcip kılınacağı, sırttan geçiş sağlanacağı ve münafıklıktan beraat verileceği, zira münafık olanların bu namazı kılmaya muvâfak kılınamayacağı" gibi daha bir çok müjde zikredilmiştir.

Bu namazın hangi günlerde nasıl kılınacağını ve her on rekat sonunda hangi zikirlerin okunacağını öğrenmek için mutlaka "**Recep-i Şerif Risâlesi**"nin 220-228. (yeni baskının 242-250.) sayfalarını gözden geçiriniz. Sizden ricam mutlaka bu namazı ihmal etmeyiniz. Zira İslam'da münafıklıktan beraat almaktan daha mühim hiçbir şey olamaz.

Recep Ayının İlk Cuma Gecesi (16 Mayıs perşembeyi 17 Mayıs cumaya bağlayan gece) **Namazı / Reğâib Namazı:**

Enes ibni Mâlik (Radiyallâhu Anh)ın rivayet ettiği bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: "Her kim recebin ilk perşembesini oruçlu geçirir, sonra cuma gecesi olan o gece akşamla yatsı arasında, on iki rekat kılar, her rekatta bir Fâtihâ, üç Kadir Sûresi, on iki kere de İhlâs Sûresi okuyup her iki rekatta bir selam verirse, namazını bitirince:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلَى آلِهِ وَسَلَّمَ»

'Ey Allâh! Nebiyy-i Ümmî olan Muhammed'e ve âline salât eyle' diye yetmiş kere bana salât okur, sonra secdeye kapanarak, secdesinde:

«سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ»

'Allâh-u Te'âlâ bütün noksan sıfatlardan son derece münezzehtir, mukaddestir. Meleklerin ve Rûhun (Cebrâil'in), Rabbidir' diye yetmiş kere tesbihte bulunur, başını kaldırdıktan sonra (iki secde arasında otururken) yetmiş kere:

«رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعَلَّمَ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْأَعْلَمُ»

'Ey Rabbim! Bağışla ve acı! (Benim günahlarımla ilgili) bildiklerin(e ceza vermek)den geç. Şüphesiz ki, en ulu ve yüce olan Sensin ancak Sen' der. Sonra ikinci secdeye vararak birinci secdede söylemiş olduğunun benzerini tekrar eder de, bitiminde Allâh-u Te'âlâ'dan muradını isterse, dileği muhakkak yerine getirilir."

Bu namazın fazileti hakkında Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: "Nefsim (canım, kudret) elinde olan Zât'a yemin ederim ki, erkek veya kadın herhangi bir kul bu namazı kılsa denizlerin köpükleri, kum taneleri, dağların ağırlığı, yağmur-ların damlaları ve ağaçların yaprakları kadar (fazla) olsa da mutlaka Allâh-u Te'âlâ onun bütün günahlarını mağfired eder.

Bu kişi, hane halkından (yakın akrabasından, günahkâr) yedi yüz kişi hakkında kıyamet günü şefaathçi kılınır. Kabrindeki ilk gecesi olunca bu namazın sevabı güleç bir yüzle kendisine gelip, keskin ve belağatlı bir dille ona: 'Ey dostum! Sevinebilirsin, muhakkak ki her zorluktan kurtuldun' dediğinde o, 'Sen de kimsin? Vallâhi senden güzel yüzlü, senden tatlı dilli ve senden hoş kokulu bir şahıs görmedim' der.

O da ona: 'Ey sevgilim! Ben şu sene, şu ay, şu gece kılmış olduğun namazın sevabıyım. Bu gece, isteğini yerine getireyim, tek başına kaldığın şu anda sana yoldaş olayım ve yalnızlık hissini senden gidereyim diye geldim. Sur'a üfürüldüğü zaman da, kıyamet arsalarında başının üstünde gölge olacağım, artık müjdelenebilirsin. Zira Mevlâ'ndan ebediyen hiçbir hayrı kaybetmeyeceksin' diye cevap verir." (Abdülkâdir-i Geylânî, el-Ğunye, 1/330-331; Hâfız Muhammed İbni Nasr, Emâlî İbni'l-Husayn, Meclis no:14; Razî İbni Mu 'âviye, Tecrîdü's-sihâh, İbnü's-Salâh, el-Müsâcele havle salâti'r-reğâib, sh:14-15; İbnü'l-Esîr, Câmî 'u'l-usûl, no:4268, 6/154; İmâm-ı Ğazâlî, İhyâü'l-ulûm, 1/237-238; Zebîdî, İthâfu's-sâde, 3/422-423; Ebû Abdillâh el-Hubeyşî, Kitâbu'l-Bereke, no:2856, sh:718)

Hadîs-i şerifte şöyle buyrulmuştur: "Her kim recebin ilk perşembesini tutar, sonra cuma gecesi on iki rekat kılsa, Allâh-u Te'âlâ her rekat için ona, dosdoğru makam (olan cennet-i âlâ)da, hiç şeksiz şüphesiz yüz kasr (köşk) verir." (Seyyid Ali Zâde, Şerhu Şir'ati'l-İslâm, sh:133)

Diğer bir hadîs-i şerifte de şöyle buyrulmuştur: "Recebin ilk cuma gecesinin namazından gafil olmayın. O gecede namaz kılsanız, Allâh-u Te'âlâ ve melekleri, gelecek seneye kadar salâtta bulunurlar. Arş'ın Rabb'i kime salât ederse, o kişi dünyadan ancak imanla çıkar. Dünyada ancak İslâm'la yaşar. Kıyamet günü de ancak ebrar (iyi kullar) ile haşr olur." (Seyyid Ali Zâde, Şerhu Şir'ati'l-İslâm, sh:133)

Ulemâ şöyle buyurmuştur: "Receb, cennette on iki kolu bulunan bir ırmağın adıdır. İlk cuma gecesi on iki rekat kılsanız Allâh-u Te'âlâ, her rekata karşılık her koldan içmeyi nasip eder."

Muhammed ibni Hatiruddîn (*Rahimehullâh*)ın nakline göre kişi regâib namazını kıldıktan sonra salevât-ı şerife okuyup şu duayı yapar:

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، اللَّهُمَّ إِنِّي صَلَّيْتُ هَذِهِ الصَّلَاةَ الَّتِي أَمَرْتَهَا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ وَخَيْرَتَكَ مِنْ خَلْقِكَ، شَفِيعَ الْأُمَّةِ وَكَاشِفَ الْعُمَّةِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَإِنْ كُنْتُ مُقْصِرًا فِي إِقَامَةِ حَقَائِقِهَا غَافِلًا عَنْ تَقْوِيمِ شَرَائِطِهَا كَمَا تُحِبُّ وَتَرْضَى، وَمَنْ يَسْتَطِيعُ مِنْ عِبَادِكَ أَنْ يَعْبُدَكَ وَيُطِيعَكَ كَمَا يَنْبَغِي لَكَ؟! فَإِذَا اعْتَرَفْتُ بِتَقْصِيرِي وَقَلَّةِ جُهْدِي وَأَقْرَرْتُ بِضَعْفِي وَعَجْزِي فَلَا تَحْرِمْنِي جَزَاءَ تَصَدِيقِ رَسُولِكَ وَثَوَابِ حُسْنِ الرَّغْبَةِ وَصِدْقِ النِّيَّةِ فِي سُنَّةِ نَبِيِّكَ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ لِأَنَّكَ ذُو فَضْلٍ وَمَعْفِرَةٌ عَلَى عِبَادِكَ وَصَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيَّ خَيْرَ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ»

“Rahman ve Rahîm olan Allâh-u Te‘âlâ’nın adıyla! Ey Allâh! Senin kulun, Rasûlün, yarattıkların içerisinde seçtiğin, ümmetin şefaatçisi ve bütün sıkıntıların gidericisi olan Rasûlüllâh (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)e emrettiğin bu namazı kıldım. Gerçi bu namazın hakikatlerini yerine getirme hususunda noksanlıklar yaptım, Senin sevdiğin ve razı olduğun şekilde şartları yerine getirmekten gâfil bulundum. Zaten Senin kulların içerisinde Sana lâyük olduğu şekilde ibadet ve itaatte bulunmaya kim güç yetirebilir ki?!

Madem ki ben kusurumu ve gayretim azlığını itiraf ettim, zâfiyetimi ve acziyetimi ikrarda bulundum, o halde Sen beni Rasûlünü tasdik etmemin mükâfâtından, onun buyurdıklarına karşı olan güzel rağbetimin sevâbından ve Peygamber (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in sünnetine karşı olan düzgün niyetimin karşılığında mahrum bırakma! Şüphesiz ki Sen kullarına karşı büyük bir lütuf ve mağfîret sahibisin. Allâh-u Te ‘âlâ mahlûkâtın en hayırlısı olan Muhammed’e, Ehl-i Beyt’ine ve ashâbının cümlesine salât eylesin.”
(*Muhammed ibni Hatiruddîn, el-Cevâhiru’l-hams, sh:56-57*)

Receb-i Şerif’in İlk Cuma Günü (17 Mayıs cuma günü) **Namazı:** Seyyid Muhammed en-Nâzilî (*Kaddesallâhu Sirrahû*)nun beyanına göre; sâlik recebin ilk cuması öğle-ikindi arası dört rekat kılar ki, her rekatta bir Fâtihâ, yedi Âyete’l-Kürsî, beşer kere de İhlâs ve Mu‘avvizeteyn (Felak ve Nâs) sûrelerini okur. Selam verdiğinde yirmi beş kere:

«لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ الْكَبِيرِ الْمُتَعَالِ»

“En üstün, en büyük ve en yüce olan Allâh-u Te ‘âlâ’nın yardımı olmadan (hiçbir şeye) güç ve kuvvet yetmez” zikrini tekrarlar. Sonunda da:

«أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ»

“Allâh-u Te ‘âlâ’dan af diliyor ve O’na tevbe ediyorum” diye on kere tevbe ve istiğfarda bulunur. (*Muhammed en-Nâzilî, Hazînetü’l-esrar, sh:67*)

Receb-i Şerîf'in Üç, Dört ve Beşinci (13, 14 ve 15 Mayıs Pazartesi, Salı ve Çarşamba) **Günlerinde, On Üç, On Dört, On Beşinci** (23, 24 ve 25 Mayıs Perşembe, Cuma ve Cumartesi) **Günlerinde Kılınacak Bir Hâcet Namazı:**

Emîrül-müminîn **Ali ibni Ebî Tâlib** (Kerremallâhu Vecchû)dan nakledilen ve **Üveys el-Karânî** (Veysel Karânî)nin namazı diye bilinen bu hâcet namazını başlıkta geçen günlerin birinde kılmak isteyen kişi, gecedен oruca niyet eder ve zikrolunan günlerde oruçlu olur, işraktan sonra gusûl abdesti alır, kimseyle konuşmaz.

Zevâlden önce (kuşluk vaktinde) dört rekatta bir selam vererek on iki rekât kılar. İlk dört rekatta Fâtihâ'dan sonra Kur'ân-ı Kerîm'den kolayına gelen âyet-i kerîmeleri okur, bu dört rekâtı bitirince yetmiş kere:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ الْمُبِينُ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ»

“Gerçek varlık olan ve her şeyi açığa çıkaran o Yüce Padişah Allâh-u Te ‘âlâ’dan başka ilâh yoktur. Onun benzeri hiçbir şey yoktur. Hakkıyla işiten de gören de ancak O’dur” zikrini söyler.

İkinci dört rekâtın her rekâtında Fâtihâ’dan sonra üç kere Nasr Sûresi’ni okur, selamdan sonra ise yetmiş kere:

«أَقْوَى مُعِينٍ وَأَهْدَى دَلِيلٍ بِحَقِّ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ»

“Ey en güçlü yardımcı ve en iyi yol gösterici olan Allâh! ‘Ancak Sana kulluk ederiz ve ancak Senden yardım dileriz’ âyet-i kerîmesinin hakkı için (duamı kabul et)” duasını okur.

Üçüncü dört rekatta ise Fâtihâ’dan sonra üç kere İhlâs Sûresi’ni okur, selamdan sonra yetmiş kere Elemneşrah Sûresi’ni okur, sonra sağ eliyle göğsünü sıvazlayarak secdeye varır ve orada hâcetini **Allâh-u Te ‘âlâ**’dan diler, hangi hâceti olursa olsun **Allâh-u Te ‘âlâ**’nın lütf-u keremiyle elbette o muradı yerine getirilir. (Muhammed ibni Hatîrüdîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:55-56)

Receb-i Şerîf'in On Beşinci Gece (24 Mayıs Cumayı 25 Mayıs Cumartesiye bağlayan gece) **Namazı:**

1) **Enes** (Radiyallâhu Anh)dan merfû ‘an rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: “Her kim recebin yarı (on beşinci) **gecesinde on dört rekât kılar; her rekatta, bir Fâtihâ, yirmi İhlâs, üçer kere de Felak ve Nâs sûrelerini okur, namazını bitirince bana on kere salât okur sonra da otuzar kere tesbih, hamd, tekbir ve tehlilde bulunursa, yani:**

«سُبْحَانَ اللَّهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

‘Allâh’ı noksanlıklardan tenzih ederiz. Bütün hamdler Allâh’a mahsustur. Allâh en büyüktür. Allâh’tan başka ilâh yoktur’ derse, Allâh-u Te ‘âlâ o kişinin sevaplarını yazmak ve Firdevs (cennetin)de kendisi için ağaçlar dikmek üzere ona bin melek yollar.

O geceye kadar yaptığı bütün günahları siler, bir dahaki seneye kadar da onun üzerine hiçbir günah yazmaz. Bu namazda okuduğu her harfe karşılık kendisine yedi yüz hasene yazar, her rukû ve secdesine karşılık cennette ona yeşil zebercedden on kaser (köşk) bina eder. Her rekata mukâbil cennette ona kırmızı yâkuttan on şehir verir. Bir melek gelip, elini omuzları arasına koyarak: 'Geçmiş günahların muhakkak bağışlandı, ameline yeniden başla' der." (Cûzekânî, Süyûtî, el-Le'âlî, 2/57)

2) Recebin yarı (on beşinci) gecesi, bir Fâtiha, on İhlâs ile yüz rekat kılınıp, peşine bin kere istiğfarda bulunmak, teşvik edilen amellerdendir. (Muhammed en-Nâzilî, Hazînetü'l esrâr, sh:67)

3) Muhammed ibni Hatîrüddîn Hazretleri'nin nakline göre; Recebin on beşinci gecesi beş selamla on rekat kılınır, her rekatta Fâtiha'dan sonra otuz kere İhlâs Sûresi okunur, namaz bitince yüz kere: "Estağfirullâh" denilerek Allâh-u Te'âlâ'dan mağfiret talep edilir. (Muhammed ibni Hatîrüddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:57)

Receb-i Şerîf'in On Beşinci Günü (25 Mayıs cumartesi günü) Namazı:

1) Muhammed ibni Hatîrüddîn (Rahimehullâh)ın nakline göre; Recebin on beşinci günü işraktan sonra yirmi beş selamla elli rekat kılınır, her rekatta Fâtiha'dan sonra birer kere İhlas ve Mu'avvizeteyn (Felak-Nas) sûreleri okunur, daha sonra secdeye varılarak şu dua okunur:

«اللَّهُمَّ لَكَ صَلَّيْتُ وَلَكَ سَجَدْتُ وَبِكَ أُمِنْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، فَارْحَمْ ذُلِّي وَكَبُوتِي
لَوْجِهِي وَأَنْفِرَادِي وَخُشُوعِي وَخُضُوعِي وَتَضَرُّعِي وَتَحَيَّرِي وَفَقْرِي وَفَاقَتِي وَاجْعَلْ لِي
فَرَجًا وَمَخْرَجًا مِنْ هَمِّي بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ»

"Ey Allâh! Yalnız Senin için namaz kıldım, ancak Sana secde yaptım. Sadece Sana iman ettim, bir tek Sana tevekkül ettim. O halde Sen benim Senin huzurunda alçalma- ma, yüz üstü kapanmama, yalnız kalmama, boyun kırmama, yalvarıp yakarmama, şaşkınlığıma, ihtiyaç ve zaruretime acı da bana dertlerimden bir çıkış ve kurtuluş nasip et. Ey acıyanların en merhametlisi! Rahmetinle (duamı) kabul eyle!" (Muhammed ibni Hatîrüddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:57)

2) Receb-i Şerîf ayının on beşinci gününde bir Fâtiha ve bir İhlas ile elli rekat kılmak da teşvik edilen amellerdendir. Bu rivayette Felak-Nâs sûreleri ilave edilmemiştir. Gücü az olanlar bununla amel edebilir. (Muhammed en-Nâzilî, Hazînetü'l esrâr, sh:67)

CENAZİYİ DEFNETTİKTEN SONRA OKUNACAK DUA

Mezar başında bulunan kimsenin, iki eliyle ölünün baş tarafından mezara üç kere toprak dökmesi sünnettir. Bazı âlimlerimizin beyanına göre ilk toprağı dökerken:

﴿مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ﴾

“Biz sizi o topraktan yarattık” (Tâhâ Sûresi:55'den), ikincisinde:

﴿وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ﴾

“(Öldüğünüzde de gömülmek üzere) yine sizi o toprağa döndüreceğiz” (Tâhâ Sûresi:55'den), üçüncüsünde de:

﴿وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى﴾

“Diğer bir kere de (dirilteceğimiz zaman) sizi ondan çıkaracağız” (Tâhâ Sûresi:55'den) âyet-i kerîmelerini okumak müstehaptır.

Vefat eden şahıs gömüldükten sonra bir deve kesilip eti bölününceye kadar mezar yanında oturmak da müstehaptır. Kabir başında oturanlar dünya kelamı konuşmayı Kur'ân-ı Kerîm okumak, ölüye dua etmek, öğüt vermek, hayır sahiplerinin hikâyelerini ve iyi kimselerin hallerini anlatmakla meşgul olurlar.

İbni Ömer (Radiyallâhu Anhümâ) ölü gömüldükten sonra kabri yanında Bakara Sûresi'nin başını ve sonunu okumayı müstehap görmüştür.

KABRİSTANA GİRİNCE OKUNACAK DUALAR

1) **Aişe** (Radiyallâhu Anhâ) şöyle anlatmıştır:

«عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُلَّمَا كَانَ لَيْلَتَهَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْرُجُ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ إِلَى الْبَقِيعِ، فَيَقُولُ «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ دَارَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ! وَأَتَاكُمْ مَا تُوَعَدُونَ، غَدًا مُؤَجَّلُونَ، وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِأَهْلِ بَقِيعِ الْغَرْقَدِ»

“**Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) benimle kaldığı her gece, gecenin son kısmında Bakî mezarlığına çıkıp şöyle derdi:

«السَّلَامُ عَلَيْكُمْ دَارَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ! وَأَتَاكُمْ مَا تُوَعَدُونَ غَدًا مُؤَجَّلُونَ، وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِأَهْلِ بَقِيعِ الْغَرْقَدِ»

‘Selam üzerinize olsun ey müminler topluluğu! Vaad eddiğiniz şeye yarın (âhirette) verileceksiniz. (Âhirette kavuşacağınız mükâfatlar şu anda) tehir olunmuştur. Biz de Allâh-u Te‘âlâ dilediği zaman size kavuşacağız. Ey Allâh! Bakî ‘u’l-Ğarkad mezarlığında yatanlar mağfîret eyle.’” (Müslim, Cenâiz:35, no:2299, 3/63)

2) **Yine Aişe** (Radiyallâhu Anhâ) şöyle anlatmıştır:

«عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ: قُلْتُ كَيْفَ أَقُولُ لَهُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ «قُولِي؛ السَّلَامُ عَلَى أَهْلِ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ، وَيَزَحْمُ اللَّهُ الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنَّا وَالْمُسْتَأْخِرِينَ وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ»

“(Bir keresinde **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem’e): ‘Yâ Rasûlellâh O (kabrista) nlar (daki ölüler) için nasıl söyleyeyim?’ dedim. **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) de: ‘Sen onlara:

«السَّلَامُ عَلَى أَهْلِ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ، وَيَرْحَمُ اللَّهُ الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنَّا
وَالْمُسْتَأْخِرِينَ، وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ»

‘Müminlerden ve Müslümanlardan oluşan şu (kabristanlık) diyarın(ın) ehline selam olsun. (Dünyadan) önce gidenlere de, geride kalanlara da Allâh-u Te‘âlâ rahmet etsin. Allâh-u Te‘âlâ’nın dilediği zaman, biz de size kavuşacağız’ de’ buyurdu.” (Müslim, Cenâiz:35, no:2301, 3/64)

KİŞİYİ HER TÜRLÜ KÖTÜLÜKTEN KORUYAN DUALAR

1) Evindeyken veya seferdeyken Yâsin, Saff ve Kureyş sûrelerini okuyan kişi her türlü kötülükten korunur.

2) Her kim başına gelmesi muhtemel bir kötülükten korkar da aşağıda yazılı olan âyet-i kerîmeleri okursa, **Allâh-u Te‘âlâ**’nın izniyle bütün kötülüklerden muhafaza olur. Âyet-i kerîmeler şunlardır:

أَسْتَعِذُ بِاللَّهِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَسْتُورًا وَجَعَلْنَا
عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ وَلَّوْا
عَلَى أَدْبَارِهِمْ نُفُورًا﴾ ﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمِعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ وَأُولَئِكَ
هُمْ الْعَافِلُونَ﴾ ﴿أَفَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَى سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ
وَجَعَلَ عَلَى بَصَرِهِ غِشَاوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ﴾ ﴿لَا تَخَافُ دَرْكًا وَلَا
تَخْشَى﴾ ﴿وَلَا تَخَفُ إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ﴾ ﴿لَا تَخَفُ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى﴾ ﴿لَا تَخَفُ وَلَا
تَحْزَنُ إِنَّا مُنْجُوكَ وَأَهْلَكَ﴾ ﴿لَا تَخَفُ إِنِّي لَا يَخَافُ لَدَيَّ الْمُزْسَلُونَ﴾ ﴿لَا تَخَافَا إِنِّي
مَعَكُمْ أَسْمَعُ وَأَرَى﴾ ﴿لَا تَخَفُ نَجْوَتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾ ﴿وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ﴾
﴿إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ﴾ ﴿فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾

3) Her kim cinler tarafından rahatsız edilir de aşağıda yazılı olan âyet-i kerîmeleri misk, zâferan (safran) ve gül suyu karışımından yapılan bir mürekkeple temiz bir kağıda yazıp nuska yaparak üzerinde taşırса, **Allâh-u Te‘âlâ**’nın izniyle cinlerin şerrinden kurtulur.

Bu âyet-i kerîmeler de Âyete'l-Kürsî, hıfz âyetleri, Tevbe Sûresi'nin 129. âyet-i kerîmesi, İhlas, Felak ve Nas sûrelerinden ibaret olup tertibi şöylece dir:

أَسْتَعِيدُ بِاللَّهِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾،
﴿فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ﴾ ﴿وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً﴾
﴿إِنَّ رَبِّي عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيفٌ﴾ ﴿وَكُنَّا لَهُمْ حَافِظِينَ﴾ ﴿وَرَبُّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيفٌ﴾
﴿وَعِنْدَنَا كِتَابٌ حَفِيفٌ﴾ ﴿لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيفٌ﴾ ﴿وَإِنَّا لَعَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ﴾ ﴿وَحَفِظْنَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَارِدٍ﴾
﴿وَحَفِظْنَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ﴾ ﴿وَحَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ﴾ ﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾ ﴿لَهُ مُعَقَّبَاتٌ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ﴾ ﴿اللَّهُ حَفِيفٌ عَلَيْهِمْ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ﴾ ﴿إِن كُلَّ نَفْسٍ لَمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ﴾ ﴿بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَجِيدٌ فِي لَوْحٍ مَحْفُوظٍ﴾ ﴿فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ﴾ ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾، ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ﴾ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ مَلِكِ النَّاسِ إِلَهِ النَّاسِ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ﴾

(Abdülhâdi Muhammed Harse, el-Edviyetü'l-İlâhiyye ve'l-ed'iyetü'n-nebeviyye li cemi'l-emrâzi'n-nefsiyyeti ve'l-cesediyye, sh:34-36)

EVLIYÂULLÂHIN KENDİSİNE ULAŞMAK İÇİN ÖMÜR VE MAL TÜKETTİĞİ 11 İSM-İ ŞERİFTEN MÜREKKEP İSM-İ ÂZAM

En az on bir kere, en fazla da yüz on bir kere tekrar edildiğinde bütün hayırlı maksatların hâsıl olacağı on bir ism-i şerif vardır ki bazı veliler bunları ehlerinden öğrenip bizlere nakletmişlerdir. Bu ism-i şerifler de şunlardır:

«اللَّهُ هُوَ مَلِكٌ سَمِيعٌ قَادِرٌ كَرِيمٌ حَلِيمٌ لَطِيفٌ عَلِيمٌ مُعِينٌ صَادِقٌ»

Şeyh Muhammed Sibâ 'î (Rahimehullâh)ın beyanı vechile; İsm-i Âzam kabul edilen bu on bir ism-i şerifin birçok hâssası vardır ki, bazıları şunlardır:

1) Gerçek manada veli olmak ve Allâh-u Te'âlâ ile ünsiyet kurmak isteyen kişi Allâh-u Te'âlâ için on bir gün oruç tutup bu sure zarfında kimseyle konuşmaz ve müddet tamamlanana kadar her namazın ardından bu İsm-i Âzam'ı yüz on bir (111) kere okursa, Allâh-u Te'âlâ ona sır kapılarını açar, mülk ve melekûtü tanıtır, bütün mahlukatı dilediği sûretle evirip çevireceği şekilde kendisi için müsahhar kılar.

2) D nyev  bir makam istiyorsan 12 rekat hâcet namazı kıldıktan sonra hul su kalp ve düzgün niyetle bu ism-i  er fi 111 kere oku, muradına nail olursun.

3) Yüksek makama ulaşmak istersen temiz bir yerde bu ism-i  er fi 11 kere oku. İşte o zaman istediğin her meşru şeyi yapabilirsin.

4) Bir hacetin olup onun yerine gelmesini istiyorsan, bu ism-i  er fi 111 kere okuyup muradını **Allâh-u Te' l **'dan istediğin takdirde   phesiz **Allâh-u Te' l ** senin için o hacetini görecektir.

5) Bu ism-i  er fi bir ta  üzerine okuyup fırtınalı denize atarsan biiznillâh denizin dalgaları s k nete eri ir ve böylece kimse boğulmaz.

6) Bu ism-i  er fi 111 kere (Arapça harfleriyle) yazıp üzerinde ta ırsan hiçbir silah sana tesir etmez.

7) Bu ism-i  er fi 11 kere okuyup birini çağırırsan davetine icap eder.

8) Bu ism-i  er fi düşmanlarının yanında okuyan kişi hasmına galip gelir ve ondan ancak hayır görür.

9) Bu ism-i  er fi bir yöneticinin huzurunda okuyan kişiye karşı o  mirin öfkesi diner, kendisi hakkında hangi tür ceza kesinle se bile o yönetici tarafından o ceza kaldırılır.

10) Bu ism-i  er f bir sancak üzerine okunursa o asker bozguna uđramaz.

11) Her kim bu ism-i  er fi yenilecek yahut içilecek bir şey üzerine okuyup onu istediği birine yedirirse o kişi onu gayri ihtiyari olarak muhabbet besler.

12) Bu ism-i  er fi kılıcına (yahut yüzüğüne) nak ettiren kişi o nak ı kime gösterirse o kişiler onun etkisinde kalarak ezik duruma d  er, düşman dahi olsa kaçmak mecburiyetinde kalır.

13) Bu ism-i  er fi bir kağıda yazıp bir mekanın kapısına yerleştiren kişiye o mekana giren herkes muhabbet besler, özellikle de belli bir şahsın ismini bu isimlerle birlikte yazarsa ona daha ziyade tesir eder.

14) Bu ism-i  er fi herhangi bir niyetle 11 kere okuyan kişi mutlaka o niyetine nail olur.

15) Zorba bir sultandan korkup ona giderken bu ism-i  er fi okuyan kişi şerrinden emin olur.

16) Saralı yahut başka bir nedenle bayılmı  kişinin kulağına bu ism-i  er f 11 kere okunursa o kişinin  eytanı ve cini yanar.

17) Her farz namazın ardında bu ism-i  er fi 11 kere okumaya devam edene **Allâh-u Te' l ** dünya ve âhirette rızık verir, kadri y celir, kendisini gören herkes onu sever, ins-  cinden onu gören herkes hatta zalim emirler dahi onu sever, o kişi **Allâh-u Te' l **'nın güvencesinde olur, bütün mahlukat aleyhine toplansa da halkın şerrinden korunduğu için dünyada hiçbir şeyden korkmaz olur.

18) Her kimin ezber gücü zayıf olup bu ism-i şerîfi harfleri birbirinden ayırarak yazıp pazar gününün altıncı saatinde içerse o kişi ism-i âzamı bulup okumaya ve bütün duyduklarını ezberlemeye muvaffak olur.

Not: Bu yazı misk ve safrandan yapılma mürekkeple yazılır. Pazar gününün altıncı saati ise imsaktan sonraki saat birinci saat kabul edilerek tespit edilir.

19) Bir muradı olup onun âkıbetine vâkıf olmak isteyen kişi bu ism-i şerîfi bir kağıda yazıp o kağıdı bir mumla kaplasın ve o mumu herhangi bir derinin içerisine koyarak o deriyi bir suyun içerisine bıraksın, o suyu da başına yakın bir yere koyarak bu ismi şerifleri uyuyana kadar tekrarlasın, böyle yapan kişi kaybolan yahut çalınan şeyin nerede olduğu dahil öğrenmek istediği şeyin âkıbetini hayır yahut şer olarak rüyasında görür.

20) Her kim bu ism-i şerîfi yazıp bal ya da şekerle içmeye devam ederse ebedi hasta olmaz ve biiznillâh bedeninden bütün hastalıklar çıkar.

Not: Bu yazı misk ve safrandan yapılma mürekkeple yazılıp sonra zezem veya yağmur suyu yahut temiz bir suyla bozularak içilir.

21) Her kim ayın karanlık olduğu bir gecenin 8. saatinde 8 rekat namaz kılıp her rekatta Fâtiha Sûresi'nden sonra:

﴿وَكَذَلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَىٰ وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخْذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ﴾

“(Rasûlüm!) İşte sana! Kendileri(nin halkları müşrik ve) zâlim olan memleketleri yakaladığı zaman, Rabbinin yakalayışı böylece (pek çetin)dir. Gerçekten de O'nun yakalaması çok acı vericidir, pek şiddetlidir (ki, ona çarpılanın kurtuluşu asla beklenemez)” (Hûd Sûresi:112) âyet-i kerîmesini okursa ve namazı bitirdikten sonra bu ism-i âzamı 111 kere okuduktan sonra:

«يَا شَدِيدُ! خُذْ حَقِّي مِنْ فُلَانٍ»

“Yâ Şedîd! Falancadan hakkımı al” derse o zalim kişi o anda helake uğratılır.

Not: Ayın karanlık olduğu geceler gökteki ayın ışığının belirgin olmadığı ilk ve son gecelerdir. Gecenin 8. saati güneş battıktan sonraki ilk saat gecenin 1. saati kabul edilerek tespit edilir. Zalimden intikam almak ihtiyacı hisseden kişi karanlık geceleri beklemeden de bu ameli işleyebilir. Biiznillâh tesirini görecektir.

22) Zorba ve kibirli bir kişinin zulmüne uğrayan mümin cuma gecesini bekleyip bu ism-i şerîfi 111 kere okuduktan sonra:

«يَا مُذِلُّ! ذَلِّلْ لِي فُلَانًا وَاجْعَلْ مِنْهُ النَّدَامَةَ وَالْحُزْنَ بِحَقِّ الْأَسْمِ الْأَعْظَمِ؛ اللَّهُ هُوَ

مَلِكٌ سَمِيعٌ قَادِرٌ كَرِيمٌ حَلِيمٌ لَطِيفٌ عَلِيمٌ مُعِينٌ صَادِقٌ»

“Ey (zalimleri) zelil kılan Zat! Falancayı bana karşı zelil eyle ve İsm-i Âzam hakkı için onu pişmanlığa ve üzüntüye sevk eyle ki o İsm-i Azamın da Allâh, Hû, Melik’un, Semî’un, Kâdir’un, Kerîm’un, Halîm’un, Latîf’un, Alîm’un, Muîn’un, Sâdik’un ism-i şerifleridir” derse, Allâh-u Te ‘âlâ uykusunda sıkıntısı hususunda kendisine yardım edecek birisini gönderir.

23) Zorba birini bulunduğu şehirden çıkarmak istiyorsan onun bulunduğu mahallin toprağından bir avuç alarak bu ism-i şerîfi o toprak üzerine 11 kere okuduktan sonra: “Ey Allâh! Falancayı bu mekandan çıkart” dersin 11 gün tamamlanmadan önce o kişi oradan kovulur.

24) Düşmanından intikam almak isteyen kişi bu ism-i şerîfi her akşam namazından sonra 11 gün 11 kere okuduktan sonra her seferinde: “Falanca bana zulmetti. Ey Muntakim! Ondan intikamımı al” diye dua ederse, o zalim kişi helâk olur. Hastalanması niyetiyle okunursa o kişi biiznillâh hasta olur. Darlığa düşmesi niyetiyle okunursa feza genişliği ona dar gelir.

25) Her kim bu ism-i şerîfi düşmanının adıyla beraber yazdıktan sonra:

﴿لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا﴾ ﴿ثُمَّ عَمُوا وَصَمُوا﴾ ﴿إِنْ نَشَأْ نُنَزِّلْ عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ آيَةً فَظَلَّتْ أَعْنَاقُهُمْ لَهَا خَاضِعِينَ﴾ ﴿وَلَقَدْ نَعَلْنَاكَ أَنْتَ يَضِيقُ صَدْرُكَ﴾

âyet-i kerîmelerini yazar ve o kağıdı düşmanının adını telaffuz ederek yani “Felanın adıyla” demek suretiyle ziyaretçisi olmayan bir mezara gömerse, o düşman o şehirde duramayacak derecede darlık çeker.

26) Bu ism-i Âzam 11 kere yazılıp bir su ile bozulup o su düşmanın adıyla bir kelbe içirilirse o düşman delirir.

27) Düşmanın ayaklarının altından toprak alınıp ism-i şerîf onun üzerine 11 kere okunup o toprak rüzgarla saçılırsa düşman o beldeden bir daha dönmek üzere ayrılır. O toprak ziyaretçisi olmayan bir mezara gömülürse düşman helâk olur, karınca yuvasına gömülürse iyileşmeyecek hastalığa tutulur.

Mühim Not: Ancak bunları yaparken Allâh-u Te‘âlâ’dan korkmak ve bu sırrı korumak lazımdır. Zira böyle tehlikeli işler rastgele düşmanlar için nefsâni gayr-i meşru sebeplerle kullanılırsa büyük günah olur. Sadece İslam’a zarar veren ve Müslümanlara zulmeden şerhiler için istimal edilebilir. Her kim bu sırrı fasık birine öğretir de o da bununla bir fenalık yaparsa o kişi her kötülük yaptığında ona bunu öğretilene büyük günah yazılır.

28) Her kim bu ismi artan bir kefenin dört parçasına yazıp bulunduğu yerin dört köşesine gömerse ne hırsız ne de düşman o mekandan birşey alamaz.

29) Biz bu ismin sırrında Allah’u Teala’nın neler sakladığını açıklamak isteseydik vaktlerimiz yetmez ve ciltler almazdı lakin akıllı kişiye bir işaret yapıldığı zaman söylenmesinden daha ziyade manalar anlar.

30) Her kim dünya ve ahiret işlerinden bir şey dilerde bu ismi azamı o dilediği şeyin adını söyleyerek 111 kere zikrederse o iş 24 saat içerisinde meydana gelir. Kimse bu ism-i şerifteki acayip tasarruflara şaşırmasın zira bu geçmiş büyüklerin bilip tatbik ettiği ve kendisiyle acayip işler yaptığı ismi azamdır. Havas ilmiyle uğraşanlar Musa Aleyhisselamın annesinin isminde bile nice hünerler sayarlarken Musa Aleyhisselam’ın annesinin Rabbi’nin adının faydaları nasıl sayılabilir?! (Muhammed es-Sibâ’î, es-Sirru’l-mükettem fî ismillâhi’l-Âzam, sh:48-52)

ESMÂULLÂHİ'L-HÜSNÂ

KIRK DÖRDÜNCÜ İSM-İ ŞERİF «الرَّقِيبُ» İSM-İ ŞERİFİ

İmâm-ı Zerrûk, Mâu'l- 'Ayneyn, İmâm-ı Şebrâvî ve Yûsuf-u Nebhânî (Rahimehumüllâh) in beyanları vechile; «الرَّقِيبُ» ism-i şerîfi "Gönüllerde gizlenen şeyleri bilen, herkesin yaptığını görüp gözeten, her şeyi murâkebe eden, yarattıklarından bir an bile gafil olmayıp onların işlerine asla ilgisiz ve kayıtsız kalmayan" gibi manalara gelmektedir.

Bu ism-i şerîf Kur'ân-ı Kerîm'de üç yerde zikredilmiştir ki bu âyet-i kerîmeler şunlardır:

﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا﴾

"Şüphesiz ki Allâh dâima üzerinize (hakkıyla gözcü olan) bir Rakîb olmuştur." (Nisâ Sûresi:1'den)

﴿وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ رَقِيبًا﴾

"Allâh dâima her şey üzerine (hakkıyla vâkıf olan ve kavrayıcı şekilde görüp gözeten bir) Rakîb olmuştur." (A'râf Sûresi:52'den)

﴿فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتَ أَنتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ﴾

"(İsa (Aleyhisselâm) şöyle demişti:) 'İçlerinde bulunduğum sürece ben kendileri üzerine bir şahit (ve gözcü) idim. Fakat Sen beni (göklere kaldırarak içlerinden) tamamen alınca, onlar üzerine (tam manasıyla gözcü ve koruyucu olan) Rakîb sadece Sen oldun. Zaten Sen (bizim sözlerimiz ve işlerimiz dâhil) her şeye (hakkıyla şahitlikte bulunan bir) Şehîd'sin.'" (Mâide Sûresi:117'den)

Zaten Allâh-u Te'âlâ'nın bizim hallerimizi bildiği, asla şüphe kaldırmaz bir hakikattir. Nitekim Ebû Hureyre (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen ve Cebrâil (Aleyhisselâm)ın Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e insan sûretinde gelerek sorduğu sorulara mukâbil olarak Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in verdiği cevaplardan oluşan "Cibril Hadisi" diye meşhur olan hadîs-i şerifte de Cebrâil (Aleyhisselâm) Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e iman ve İslam'ın ne olduğunu sorduktan sonra:

﴿مَا الْإِحْسَانُ﴾

"İhsan nedir?" diye sormuş, Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) de:

﴿أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ﴾

"(İhsan:) Allâh-u Te'âlâ'ya sanki O'nu görüyormuşsun gibi ibadet etmendir. Eğer sen O'nu göremiyorsan da, (bil ki) O seni görmektedir" (Buhârî, İmân:36, no:50, 1/27) buyurarak bu hakikate tercüman olmuştur.

Halîmî (Rahimehullâh) bu ism-i şerîfin manasını şöyle açıklamıştır: "Rakîb, yarattığı şeylerden gafil olmayandır. O'nun yarattıklarından gafil olması, eksik olduğunu ve gaflette olduğu noktadan kendisine bir zarar gelebileceğini gösterir ki bu ise Allâh-u Te'âlâ hakkında düşünülmesi imkansız olan bir husustur."

Zeccâc (Rahimehullâh) ise şöyle demiştir: “Rakîb, koruyup gözetleyendir ki bu murâkabe neticesinde hiçbir şey O’nun ilminin dışında kalmaz.”

Râzî (Rahimehullâh) ise bu ism-i şerîfin manasını şöyle açıklamıştır: “Rakîb, gizlilikleri ve sırları bilendir. Bu sayede hiçbir söz ve gizli konuşma asla O’na gizli değildir.”

Kurtubî (Rahimehullâh) da bu sadette şunları söylemiştir: “**Allâh-u Te’âlâ** Kendisinde asla unutmak gibi bir noksanlık bulunmayan ilmiyle bütün varlıkları gözetleyip denetleyendir. **Allâh-u Te’âlâ** görülecek şeyleri, kendisini asla uyku ve uyuklamanın tutmadığı bir görme sıfatıyla görüp denetler. İşitilecek olanları da her hareket ve sözü işiten işitme sıfatıyla işitip denetler. Bu gözetleyici ve denetleyici sıfatları ile **Allâh-u Te’âlâ**, bütün varlıkları küllî ve cüzî olarak gözetleyip murâkabe eder.

Göklerde, yerde ve ikisi arasında bulunan bütün gizlilikleri ve sırları bu sıfatlarıyla denetler. Hiçbir şey O’na gizli kalmaz. Her şey O’nun gözetleme ve denetleme sıfatının hükmü altındadır. Bu cihetten bütün mahlukatın hallerinin bilinip denetlenmesi **Allâh-u Te’âlâ** için ayıdır.

Allâh-u Te’âlâ gözetlenenlerin bütün durumlarını görüp ve gözetken, onları ayrıntılı olarak koruyup melekleriyle kayıt altında tutan, her hareket ve davranışı kayda geçirtendir. Bütün bunlar O’nun ilim ve müşâhede sıfatıyla gerçekleşir. İşte bu nedenle gerçek ilim de zaten sadece **Allâh-u Te’âlâ**’ya aittir.”

Sa’dî (Rahimehullâh) ise şunları söylemiştir: “Rakîb, sîne (gönül)lerde saklı olanı ve her canlının yaptıklarını bilen, varlıkları koruyan ve onları en güzel bir nizamla yönetip hayatlarını devam ettirendir.”

Nitekim **Allâh-u Te’âlâ** bu hakikate işareten şöyle buyurmaktadır:

﴿أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا أَدْنَىٰ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾

“(Habîbim!) **Gör**(ür gibi bil)**medin mi ki, gerçekten Allâh göklerde olanları ve yerde bulunanları** (küllî ve cüzî tüm teferruâtıyla) **bilmektedir.**

Üç kişinin gizlice konuşması (diye bir şey) **meydana gelmez ki, mutlaka O**, (ilmiyle, işitmesiyle ve görmesiyle onların) **dördüncüleridir, beş kişininki de olmaz ki, mutlaka O, altıncıları** (olarak yanlarında hazır)dir.

İşte sana! Ne bundan daha azı (olan iki kişinin birbiriyle gizli konuşması, ya da tek kişinin nefsiyle konuşması), **ne de** (altı ve fazlası gibi) **daha çoğu**(nun fısıldaşmaları vâki) **olmaz ki, her nerede iseler mutlaka O** (ilmen) **onlarla birlikte**dir.

Sonra kıyamet gününde O onlara (dünyadayken) **yapmış oldukları** (azabı gerektiren kötü) **şeyleri haber vere**(rek onları rezil ede)**cektir. Şüphesiz ki Allâh** (kulların sırları dahil) **her şeyi** (hakıyla bilen bir) **Alîm’dir.”** (Mücâdele Sûresi:7)

Kulun bu ism-i şeriften nasibi ise **Allâh-u Te'âlâ'nın** kendisini ve bütün varlıkları gözetlediğini yani onları murakabe ettiğini, bunun için herkese iki melek tayin ettiğini, bu meleklerin insanın her sözünü ve her filini yazıp kaydettiğini, **Allâh-u Te'âlâ'nın** ahirette ceza veya mükâfatı bu murakabeye göre vereceğini bilip hayatını ona göre düzenlemesidir.

Allâh-u Te'âlâ'nın kendisini gözetlediğine dair bilgisi kesinlik (yakîn) derecesine ulaşan kimse, ömrünü boş ve yararsız işlerde harcamaz. Vakitlerini **Allâh-u Te'âlâ'dan** gafil şekilde geçirmez.

Gece ve gündüz **Rabbine** itaat etmekle meşgul olur. Bütün gücünü ve çabasını bu yönde harcar. Daima **Allâh-u Te'âlâ'nın** murakabesini (kendisini gördüğünü) hatırlar ve alıp verdiği nefeslerini bile O'nun zikriyle almaya çalışır.

Zaten böyle olan kişi **Allâh-u Te'âlâ'nın** emir ve yasaklarını çiğnemekten kaçınır. Böylece bütün işlerinde ve sözlerinde **Allâh-u Te'âlâ'nın** emir ve yasaklarına uygun hareket eder, insanlarla ilişkilerini bu esas üzere düzenler.

Rabbinin kendisini gözetlediğini unutmayan kalp, manevi ilimlerinde ileri derecelere ulaşır. Hatta artık **Allâh-u Te'âlâ'dan** başka kimseyi görmez.

Nakledildiğine göre **İbni Ömer** (Radiyallâhu Anh)ümâ) koyun gütmekte olan köle bir gencin yanından geçerken ona:

“Bana bir koyun sat” der. Köle genç: “Bu koyunlar benim değil” deyince **İbni Ömer** ((Radiyallâhu Anh)ümâ): “Onu kurt yedi dersin” deyip köleyi koyunu satması için zorlar. Köle genç:

«وَأَيْنَ اللَّهِ»

“(Peki ya) **Allâh** nerede?!” diye cevap verir. Bunu duyan **İbni Ömer** ((Radiyallâhu Anh)ümâ) bu genç köleyi ve koyunları sahibinden satın alır. Sonra da genci âzâd eder ve aldığı bütün koyunları da ona bağışlar.

Bu olaydan sonra **İbni Ömer** (Radiyallâhu Anh)ümâ) uzun süre boyunca o köle gencin söylediği çok veciz bir söz olan:

«وَأَيْنَ اللَّهِ»

“Peki **Allâh** nerede?!” sözünü tekrarlayarak derin derin düşünmüştür.

Bu şekilde murakabe sahibi olan kimse, **Allâh-u Te'âlâ'nın** emir ve yasaklarına aykırı davranmaktan hayâ eder, O'nun heybetinden çekinir. Kalbini gözetim altında tutan kimse, nefes alış verişinin bile **Allâh-u Te'âlâ** için olmasına dikkat eder.

Aldığı veya verdiği bir nefesi bile O'nsuz almak veya vermek istemez. Bir an bile O'na itaatten geri durmaz. Zaten ona da ancak böyle yapması yakışır, çünkü **Allâh-u Te'âlâ**:

﴿فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ﴾

“Artık her kim (dünyada) hayır bakımından zerre ağırlığınca bir şey yapmışsa, onu(n sevabını âhirette) görecektir. Her kim de (dünyada) şer bakımından zerre ağırlığınca bir şey yapmışsa, onu(n cezasını âhirette) görecektir” (Zilzâl Sûresi:7-8) hükm-ü ezelîsinin ve:

﴿وَأِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ كِرَامًا كَاتِبِينَ يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ﴾

“Oysa muhakkak sizin üzerinizde elbette (yaptıklarınızı ve konuştuklarınızı gözeten) bekçiler bulunmaktadır. (Katımızda) pek değerliler ve (amellerinizi) yazıcılar ki, (küçük-büyük) yapmakta olduğunuz şeyleri(n tümünü) bilmektedirler” (İnfitâr Sûresi:10-12) kelâm-ı kadîminin sahibidir.

Kökü bu ism-i şeriften doğan meşhur bir tasavvuf istilâhı vardır ki o da “Murâkebe” mefhumudur. Kısaca “Kulun **Allâh-u Te’âlâ**’nın gözetiminde ve denetiminde olduğunu bilmesi” şeklinde açıklanabilir.

Evliyâullah bu makamı farklı ibarelerle şerh etmişlerdir:

Cerîrî (Rahimehullâh) şöyle demiştir: “Kendisiyle **Allâh-u Te’âlâ** arasındaki alakayı takva ve murâkabe ile güçlendirmeyenler, keşif ve müşâhedeyle ulaşamazlar.”

Bazı ârifler şöyle söylemişlerdir: “Hatırına (aklına) gelen şeylerde bile **Allâh-u Te’âlâ**’nın çizdiği sınırları murâkabe eden kişinin, **Allâh-u Te’âlâ** âzâlarını yanlış yapmaktan korur.”

Cüneyd-i Bağdâdî (Kuddise Sirruhû) ise şöyle demiştir: “Kendi nefislerinde murâkabeyi gerçekleştirenler, bir ânı bile **Rablerinden** gafil geçirmekten korkarlar.”

Zünnûn-i Mısırî (Kuddise Sirruhû) da şöyle söyler: “Murâkabenin alameti, her durumda **Allâh-u Te’âlâ**’nın değer vermediği şeylere değer vermemek, O’nun aziz kıldıklarını ise yüceltmektir.”

Bazı ârifler murâkabeyi şöyle tanımlamışlardır: “Murâkabe, kalbin her an ve her adımda **Allâh-u Te’âlâ**’nın gözetiminde olduğunu bilmesidir.”

Cerîrî (Rahimehullâh) şöyle demiştir: “Bu tasavvuf işimiz iki kaide üzerine bina edilmiştir; birincisi nefisini daima **Allâh-u Te’âlâ**’nın gözetimi (murâkabesi) altında tutmak, ikincisi ise dış görüntüsünün İslam’a uygun hale getirmektir.”

İbrahim el-Havvâs (Kuddise Sirruhû) da şöyle söylemiştir: “Murâkabe, açık ve gizli bütün hallerini **Allâh-u Te’âlâ** için arındırmaktır.”

Murâkabe, **Allâh-u Te’âlâ**’nın Rakîb (gözetleyen), Hafız (koruyan), Alîm (bilen), Semî (işiten) ve Basîr (gören) ism-i şerîflerini bilip manalarını düşünerek **Allâh-u Te’âlâ**’ya ibadet etmektir. Bu isimleri bilen ve anlamlarını iyi düşünüp onlara göre ibadet eden kimse murâkabe sahibi olmuş olur. (İmâm-ı Zerrûk, Şerhu Esmâillâhi’l-hüsnâ, sh:73-74; Muhammed Şeb-râvî, Fevâidü’l-’izzî’l-esnâ fi şerhi esmâillâhi’l-hüsnâ, sh:55-56; eş-Şeyh Mâu’l-Ayneyn, Fâtiku’r-ratk alâ Râtiki’l-fetk, sh:330; Yûsuf en-Nebhânî, Sa’âdetü’l-dâreyn, sh:514; Hâmid Ahmed et-Tâhir, el-Câmi ‘u li esmâillâhi’l-hüsnâ, sh:149-152)

«الرَّقِيبُ» İSM-İ ŞERİFİNİN BAZI HAVÂSSI

- 1) Bir eşyasını kaybeden kişi bu ism-i şerîfi zikrederse, **Allâh-u Te'âlâ'nın** izniyle kaybettiği şeyi bulur.
- 2) Bir kimse muhafaza olunmasını istediği şey üzerine bu ism-i şerîfi okursa, **Allâh-u Te'âlâ'nın** izniyle korunmasını istediği o şeye bir zarar gelmez.
- 3) Düşük tehlikesi olan cenin için bu ism-i şerîf yedi kere okunursa, **Allâh-u Te'âlâ'nın** izniyle düşmekten kurtulur ve sağlıklı bir şekilde dünyaya gelir.
- 4) Sefere giden kişi, elini aile fertlerinin boynuna koyarak yedi kere bu ism-i şerîfi zikrederse, **Allâh-u Te'âlâ'nın** izniyle hiçbirinin başına kötü bir şey gelmez.
- 5) Kendisinden uzakta kaldığı herhangi bir şeyin başına bir kötülük gelmesinden korkan kişi, bu ism-i şerîfi bu niyetle elli kere okursa, korktuğu durum gerçekleşmez.
- 6) Her gün sabah namazından sonra bu ism-i şerîfi «يَا رَقِيبُ» şeklinde altı yüz on iki (612) kere zikreden kişi daima **Allâh-u Te'âlâ'nın** koruması altında olur.
- 7) Kırk gün boyunca oruç tutup her gün bu ism-i şerîfi dört bin dört yüz kırk (4440) kere okuyan kişide acayip sırlar zuhur eder. Ayrıca bu kişi büyü olan bir mekana girse, oradaki büyü bile bozulur.

(Yûsuf ibni İbrâhîm, Kazâu'l-hâcât ve teysîrû'l-mühimmât bi zikri esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:38; eş-Şeyh Mâu'l-Ayneyn, Fâtiku'r-râtk alâ Râtikî'l-fetk, sh:330; İmâm-ı Zerrûk, Şerhu Esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:74; Muhammed Şebrâvî, Fevâidü'l 'izzî'l-esnâ fi şerhi esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:55-56; Yûsuf en-Nebhânî, Sa 'âdetü'd-dâreyn, sh:514; Seyyid Süleyman el-Hüseynî, Kenzü'l-havâs, 1/110-111)

ERBA'ÎN-İ İDRÎSİYYE

OTUZ ALTINCI İSM-İ ŞERİF

«يَا مَحْمُودُ فَلَا تَبْلُغِ الْأَوْهَامَ كُلَّ ثَنَائِهِ وَمَجْدِهِ، يَا مَحْمُودُ»

“Ey Kendisine tam manasıyla nasıl övgü va tâzim yapılacağı hususuna idraklerin yetişemeyeceği derecede hamde layık olan! Ey Mahmud!”

BU İSM-İ ŞERİFİN BAZI HAVÂSSI

- 1) Kötü huyları olup bunlardan kurtulmak isteyen kişi, her gün bu ism-i şerîfi bin kırk bir (1041) kere okuyarak yirmi bir gün (diğer bir rivayete göre ise kırk beş gün) boyunca bu ism-i şerîfi zikrederse, **Allâh-u Te'âlâ'nın** izniyle bu kötü vasıflarından kurtulur.
- 2) Bu ism-i şerîfi zikretmeye devam eden kişi herkes tarafından kabul görüp çok makbul birisi olur. Bir rivayete göre bunun gerçekleşmesi için üç buçuk ay boyunca bu ism-i şerîf zikredilmelidir.

3) Tanımadığı ve yabancı olduğu bir şehre giden kişi, bu ism-i şerîfi yedi gün boyunca geceleyin bin kere zikrederse, **Allâh-u Te'âlâ'nın** izniyle orada tanınan ve sevilen birisi olur.

4) **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)i rüyasında görmek isteyen kişi perşembe gününü oruçlu geçirip, cuma akşamı iftar ettikten sonra yatması namazının ardından bin kere İhlas Sûresi okuyup, bin kere salevat getirip, bin kere de bu ism-i şerîfi zikrettikten sonra:

فَشَقَّ لَهُ مِنْ اسْمِهِ لِيَجَلَّهُ فَذُو الْعَرْشِ مَحْمُودٌ وَهَذَا مُحَمَّدٌ

*"Onu yüceltmek için Kendi isminden ona isim çıkarttı.
Arş'ın sahibi Mahmud iken bu da Muhammed oldu."*

beyt-i şerîfini yüz kere okursa, **Allâh-u Te'âlâ'nın** izniyle o gece rüyasında **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)i inşaallâh görecektir.

(Şihâbüddin es-Sühreverdî, Şerhu'l-esmâi'l-erba'in, Yazma Nûsha, Ayasofya, no:377, verak:115; Ayasofya, no:3358, verak:150; Yazma Bağışlar, no:2773, verak:15; Beyazid Devlet, no:1256, verak:22; Muhammed ibni Hatîrüddin, el-Cevâhiru'l-hams, sh:273-274; Allâme Şeyh Muhammed et-Tûnusî, er-Ravzatü's-sündüsiyye fi'l-esmâi'l-İdrîsiyyeti's-Sühreverdiyye, sh:57-59)

HACET (DİLEK) DUASI

“Mekatib-i şerife” kitabında buyuruldu ki: Hacetlere, dileklere kavuşmak için, iki rekat namaz kılıp, sevabını silsile-i aliyye denilen âlimlerin ruhuna hediye etmeli, bunların hürmeti için diyerek dua etmelidir. Mesela, **“Ya Rabbi, iman ile şehit olarak ölmeyi, borçlarımı ödemeyi nasip et, bana sağlık sıhhat ve afiyet ver, tüm sıkıntılardan kurtar.”** gibi dua ettikten sonra, **“Bu duamı silsile-i aliyye büyükleri hürmetine kabul eyle”** demelidir!

SİLSİLE-İ ALIYYE BÜYÜKLERİNİN İSİMLERİ

- 1- Seyyidünâ ve Mevlana Muhammed'ur Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)
- 2- Mevlana Ebû Bekr es-Siddîku'l - Ekber (Radyallahu Anh)
- 3- Mevlana Selmân el-Fârisî (Radyallahu Anh)
- 4- Mevlana Kasım ibni Muhammed ibni Ebî Bekr'ini's-Siddîk (Radyallahu Anh)
- 5- Mevlana Ca'fer ibni Muhammed es-Sâdik (Radyallahu Anh)
- 6- Mevlana Ebû Yezîd el-Bistâmî (kuddise sirruhü)
- 7- Mevlana Ebu'l-Hasen el-Harkânî (kuddise sirruhü)
- 8- Mevlana Ebû Ali el-Fârmedî et-Tûsî (kuddise sirruhü)
- 9- Mevlana Yûsuf el-Hemedânî (kuddise sirruhü)
- 10- Mevlana Hâce-i Hâcegân Abdu'l-Hâlık el-Gucdivânî (kuddise sirruhü)
- 11- Mevlana Hâce Ârif er-Rivgeri (kuddise sirruhü)
- 12- Mevlana Hâce Mahmûd Encîr-i Fağnevî (kuddise sirruhü)
- 13- Mevlana Hâce-i Azîzân Ali er-Ramîtenî (kuddise sirruhü)
- 14- Mevlana Hâce Muhammed Bâbây-ı Semmâsî (kuddise sirruhü)
- 15- Mevlana Hâce Seyyid Emir Gülâl en-Nesefî (kuddise sirruhü)
- 16- Mevlana (İmâmü't-Tarîka ve Ğavsü'l-halîka) Hâce-i Büzürk Muhammed Bahaüddin Şah Nakşibend el-Üveysî el-Buharî (kuddise sirruhü)
- 17- Mevlana Hâce Alâuddîn 'Attâr (kuddise sirruhü)
- 18- Mevlana Hâce Ya'kûb Çerhî el-Hisârî (kuddise sirruhü)
- 19- Mevlana Hâce Ubeydullah el-Ahrâr es-Semerkindî (kuddise sirruhü)
- 20- Mevlana Muhammed Zâhid el-Buhârî (kuddise sirruhü)
- 21- Mevlana Dervîş Muhammed es-Semerkindî (kuddise sirruhü)
- 22- Mevlana Muhammed Hâcegî el-Emkenekî (kuddise sirruhü)
- 23- Mevlana Muhammed Bâkîbillâh el-Kâbilî sümmele Emkeneki ve'l Hindî (kuddise sirruhü)
- 24- Mevlana Hâce Ahmed el-Fârûkî el-Maruf bi'l-Îmâmî'r-Rabbânî el-Müceddid li'l-elfi's-Sânî es-Serhendî (kuddise sirruhü)
- 25- Mevlana Muhammed Ma'sûm el-Fârûkî (kuddise sirruhü)
- 26- Mevlana Muhammed Seyfüddin Ebul Berekât el-Fârûkî (kuddise sirruhü)
- 27- Mevlana Seyyid Nûr Muhammed Bedayunî (kuddise sirruhü)
- 28- Mevlana Habibullah Can-ı Cânân el-Mazhar eş-Şehîd ed-Dehlevî (kuddise sirruhü)
- 29- Mevlana Abdullah ed-Dehlevî (kuddise sirruhü)
- 30- Mevlana Hâlidü'l-Bağdâdî el-Osmânî (kuddise sirruhü)
- 31- Mevlana Abdullah el-Mekkî el-Erzincanî (kuddise sirruhü)
- 32- Mevlana Mustafa İsmet Ğaribullah (Büyük Şeyh Efendi) (kuddise sirruhü)
- 33- Mevlana Halil Nurullah ez-Zağravhî (kuddise sirruhü)
- 34- Mevlana Ali Rıza el-Bezzaz el-Ihyulîlî (kuddise sirruhü)
- 35- Mevlana Ali Hayder el-Ahishavî (kuddise sirruhü)
- 36- Mevlana Mahmud el-Müceddid el-Ûfi (kuddise sirruhü)

BEREKET DUÂSİ

“Rûhu'l-beyan Tefsiri”nde” zikredildiğine göre, “Eshâb-ı Kehfin Kur’an-ı Kerim harfleri ile isimleri yazılı kâğıdı evinde, iş yerinde, üstünde bulundurmak insanı hastalıklardan korur, bereket verir.”

Tarlaya bereket gelmesi için, mahsulün uşrunu vermeli, sonra Eshâb-ı Kehfin isimleri dört kağıda yazılıp, ayrı ayrı sarılıp, tarlanın ayak basmayan dört köşesine gömülmelidir.

Eshâb-ı Kehfin isimleri; Yemlîhâ, Mekselînâ, Mislinâ, Mernûş, Debernûş, Şâzenûş, Kefeştatayyûş ve köpekleri Kitmîrdir. Ulemadan biri Eshâb-ı Kehfin isimlerini ne kadar yazsa da tesirini göremiyormuş. Sonra onları rüyasında görerek bunun hikmetini sorduğunda:

“Bizim isimlerimizi daire şeklinde yazarsan ancak tesirini görebilirsin.” cevabını almış ve öyle yazıp taşıdığına faydasını görmüş.

amlandıktan
a İslama
üm alimlerin
nı belirtti.
satın almak
n size fetva
zdir. Önceden
a helaldir.
ette
etvanın
a anlattık.

yapıyorum. Caizdir diyorum
sana ben. Buradan ne
beklentim var? İslam
Aleminin alimlerinin tümünü
çağırabileceğim,
yatırabileceğim, yedirip
içirebileceğim bir yerim
olacak. Böyle bir Sarayımız
olacak inşallah. Ben bu
dertteyim”

LARIYIZ”

ediyorum. Ben de merak
ediyorum. Ümmet meselesi
bunlar. Şahıs meselesi değil...

28 Şubat mağduru bizlere karşı
şu işi beceremediniz, bu işi
beceremediniz, şura tıkanıdı
bura kapandı demeye kimsenin
hakkı yoktur. Bize yol verin
bakalım da, yapmıyorsak o
zaman konuşun. Allah rızası için
iftira yapmayın. Müslümana
iftira haramdır.” diye
konuşmasını tamamladı.

kılan
nizi vicdanınıza
lüşünün.

demeyin. Bakın
bugün bitmek
elere de izin
n. Ben de takip